

LEARN UKRAIN- IAN

**AN ELEMENTARY PRACTICAL COURSE
IN CONVERSATIONAL UKRAINIAN**

Halina I. MAKAROVA
Larissa M. PALAMAR
Nataliya K. PRISVAZHNYUK

ВИВЧАЙТЕ УКРАЇН- СЬКУ МОВУ

Г. І. МАКАРОВА
Л. М. ПАЛАМАР
Н. К. ПРИСЯЖНЮК

ВИДАВНИЧЕ ОБ'ЄДНАННЯ «ВИЩА ШКОЛА»
ГОЛОВНЕ ВИДАВНИЦТВО
КИЇВ — 1975

Preface	7	<i>Lesson 6</i>	56
Part I	9	Sound [p]	56
Introduction	9	Verb. Conjugation II. Present Tense	58
<i>Lesson 1</i>	12	Imperative Mood	59
Sounds [a], [m], [k]	12	Long Consonants. Noun. Plural of Neuter Nouns	60
Sounds [e], [f], [b]	13	Conjugation of the Verbs <i>жити</i> (to live), <i>розповідати</i> (to tell), <i>відповідати</i> (to answer)	61
Sounds [y], [n], [b]	14	<i>Lesson 7</i>	67
Sounds [o], [r], [d]	15	Sounds [r], [r]	67
Intonation of the Declarative Sentence	16	Conjugation of the Verb <i>купувати</i> (to buy)	68
Sound [h].	17	Possessive Pronouns <i>його</i> (his) and <i>її</i> (her)	69
Intonation of the Special Question	17	Sound [л ^b].	69
Intonation of the General Question. Affirmative Answer	18	Interchange of Initial <i>y</i> with <i>в</i>	70
<i>Lesson 2</i>	22	Conjugation of the Verb <i>робити</i> (to do)	71
Sounds [c], [z], [h]	22	Conjugation of the Verb <i>любити</i> (to like, to love)	72
Intonation of Sentences with the Conjunction <i>a</i>	23	<i>Lesson 8</i>	77
Sounds [u], [ŕ], [л]	24	Sound [p ^b]	77
Noun. General Information about the Plural Form	26	Noun. Plural Form	77
<i>Lesson 3</i>	30	Conjugation of the Verb <i>учитися, вчитися</i> (to study)	79
Sound [i]. Soft Consonants [т ^b], [д ^b], [н ^b]	30	Conjugation of the Verb <i>працювати</i> (to work)	79
Noun. General Information about Gender Negative Sentences	32	Adverbs <i>добре</i> (well) and <i>погано</i> (badly)	80
<i>Lesson 4</i>	37	Conjugation of the Verb <i>розмовляти</i> (to speak)	81
Sound [й]. Conjunction <i>i</i> (<i>і</i>)	37	Word Combination <i>будь ласка</i>	82
Letters <i>я, ю, є, і</i>	38	<i>Lesson 9 (Review)</i>	89
Possessive Pronoun <i>мій</i> (my)	39	Ukrainian Vowels	89
Letters <i>я, ю, є</i> after Soft Consonant and Apostrophe	40	Iotized Vowel Letters	90
Personal Pronoun <i>ми</i> (you) and Possessive Pronoun <i>мій</i> (your)	40	Apostrophe	90
<i>Lesson 5</i>	43	Ukrainian Consonants	90
Sounds [ш], [ж]	43	Soft Consonants	91
Sounds [ч], [жц]	45	Long Consonants	91
Personal Pronouns <i>ви</i> (you), <i>ми</i> (we). Possessive Pronouns <i>наш</i> (our), <i>ваш</i> (your), <i>їхній</i> (their). Interrogative Pronoun <i>чий</i> (whose)?	46	Voiced and Voiceless Consonants	91
Letter <i>щ</i> and Sound [x]	47	Stress	92
Verb. Conjugation I. Present Tense	48	Intonation	92
		Part II	100
		Introduction	100
		<i>Lesson 1</i>	102
		Animate and Inanimate Nouns	104
		The Gender of Nouns	104

The Plural of Nouns	105	<i>Lesson 11</i>	158
The Nouns Denoting Trade, Profession, Nationality	106	The Noun. Genitive Case of Possession	160
The First Name and Patronymic in Ukrainian	107	<i>Lesson 12</i>	164
Vocative Form	107	Genitive Case after Negation	166
<i>Lesson 2</i>	108	Genitive Case after Cardinal Numerals	167
The Verb. Past Tense	110	<i>Lesson 13</i>	170
Adverbs of Time and Manner	112	Genitive Case of Direction	172
<i>Lesson 3</i>	113	Genitive Case of Date	174
The Verb. Future Tense	115	<i>Lesson 14</i>	177
<i>Lesson 4</i>	116	The Noun. Locative Case of Place	178
The Adjective. Gender and Number	118	<i>Lesson 15</i>	183
The Ordinal Numerals. Gender and Number	119	Nouns in the Locative Case Plural	184
Expression of Time	119	Adjectives in the Locative Case	185
<i>Lesson 5</i>	121	Demonstrative Pronouns <i>цей, той</i>	186
The Verb. Perfective and Imperfective Aspect	122	<i>Lesson 16</i>	189
<i>Lesson 6</i>	128	Expression of Time	190
The Noun. The Accusative Case Denoting Direct Object	129	<i>Lesson 17</i>	194
<i>Lesson 7</i>	133	The Noun. Dative Case of Address	196
Adjectives in the Accusative Case	134	Personal Pronouns in the Dative Case	198
Possessive Pronouns in the Accusative Case	136	Dative Case of Age	198
<i>Lesson 8</i>	139	Dative Case in Impersonal Sentences	199
Animate Nouns in the Accusative Case Singular	141	<i>Lesson 18</i>	201
Personal Pronouns in the Accusative Case	141	Nouns in the Dative Case Plural	203
Possessive Pronouns and Adjectives Modifying Animate Nouns in the Accusative Case Singular	142	Adjectives in the Dative Case	203
<i>Lesson 9</i>	144	Possessive Pronouns in the Dative Case	203
Verbs of Motion <i>іти, іхати</i> (to go)	145	Possessive Pronoun <i>свій</i> (one's own)	204
The Accusative Case of Direction	146	<i>Lesson 19</i>	208
Verbs of Motion <i>ходити, їдуть</i>	147	The Noun. Instrumental Case	209
<i>Lesson 10</i>	150	<i>Lesson 20</i>	215
The Accusative Case Denoting Object of Thinking	151	Nouns in the Instrumental Case Plural	216
Days of the Week	153	Adjectives in the Instrumental Case	217
Expression of Time of Day	154	Possessive Pronouns in the Instrumental Case	218
<i>Summary</i>	155	Personal Pronouns in the Instrumental Case	218
The Accusative Case and its Use in Ukrainian	155	<i>Lesson 21</i>	221
		Cases and how they are Used in the Ukrainian Language	223
		Declension of Main Groups of Nouns and Adjectives which Modify them	224
		Declension of Personal Pronouns	226
		Answers	229
		Ukrainian-English Vocabulary	240
		Appendix	254

Learn Ukrainian is an elementary practical course for English speaking persons who want to study Ukrainian either by themselves or in various groups with a teacher.

This course does not cover the entire lexical and structural richness of the Ukrainian language. However, it can serve as an introduction to a more deeper and fundamental study of the Ukrainian language.

This book is divided into two parts.

Part I (introductory phonetic course) consists of 9 lessons and they will acquaint the student with the Ukrainian phonetic system, articulation of the sounds, peculiarities of stress and intonation.

Part II (introductory course in grammar) consists of 21 lessons. They contain the main grammar patterns designed to develop everyday speech and serve as the basis for a more extensive study of the Ukrainian language. Part II presents the declension of nouns (all case forms), the main forms of the verbs, adjectives, numerals, personal, possessive and demonstrative pronouns and adverbs. The study of these morphological facts runs along syntactical lines. Besides syntax of a simple sentence, some types of complex and compound sentences are also included in the course.

The phonetical and grammar material is introduced in small portions, each of which is presented under its own paragraph. A paragraph consists of a commentary in English, phonetical or grammatical tables and various exercises. The latter are based on the vocabulary of preceding lessons. They are arranged according to the increasing degree of difficulties encountered by the student.

Through the selected vocabulary the authors introduce those words which are necessary for active everyday communication, taking into account the frequency of their usage and suitability to fill in the grammar patterns. The total number of words used in this book amounts to 1000.

The Ukrainian-English vocabulary and answers to each lesson exercises are presented at the end of Part II.

Here is a guide on how to work with this manual:

1. Study every lesson and every paragraph; do not omit anything, master the material in the given order.
2. Do not interrupt your studies in the middle of a lesson or paragraph, without having done all the given exercises.

3. Begin each new lesson with a recapitulation of the preceding one. Try to begin and finish each lesson by studying the dialogues.

4. Do all the exercises according to the given recommendations: do most of the exercises orally, but 3—4 exercises of every subject should be done in written form.

5. All the exercises are provided with answers: having done an exercise, compare it with the answer.

6. In classroom work teachers are recommended to make recordings of all dialogues and texts of the course so that students can imitate correct pronunciation.

7. Continuously consult the alphabetic Ukrainian-English vocabulary at the end of the book.

The authors wish to thank professors I. Kutcherenko and V. Massalsky of Kiev State University, professors V. Rusanivsky and I. Matvias from the Academy of Sciences of the Ukrainian SSR, W. Biley, editor of *News from Ukraine*, for their valuable suggestions and advice.

INTRODUCTION

A language exists in its oral and written forms of speech. The sounds that we pronounce are indicated by written letters. The number of letters and sounds depends on the language used. In English there are 26 letters which indicate 44 sounds while in Ukrainian 38 sounds are indicated by 32 letters.

The Ukrainian alphabet is based largely on the Greek alphabet and is called the Cyrillic writing. This alphabet, with various additions and alternations, is also used by Russians, Byelorussians, Bulgarians and Serbians in their written language.

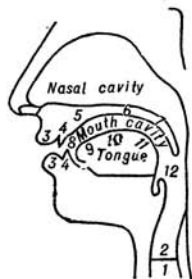
It should be noted that the greater number of letters makes possible for more accurate representation of the sounds in Ukrainian than in English. As a rule, one Ukrainian sound is indicated by one letter which seldom occurs in English. Compare how the same sound is written in both languages:

		[k]			
English:	Ukraine	Canada	school	hockey	
Ukrainian:	Україна	Канада	школа	хокей	

On the whole, the spelling of Ukrainian words coincides with their pronunciation. This makes reading and writing much easier than in English.

In comparison with English, some Ukrainian sounds have no counterparts in English, others are approximately the same as their English counterparts, and still others may differ with the corresponding English sounds.

In order to read and write in a foreign language it is necessary to learn the letters, but if you want to speak and understand what is said in that language, you must know the sounds and also have idea of what the organs of speech are and how they operate.

The Organs of Speech

1 — the windpipe; 2 — the vocal chords; 3 — the lips (upper and lower); 4 — the teeth (upper and lower); 5 — the teethridge; 6 — the hard palate; 7 — the soft palate with the uvula; 8 — the tip of the tongue; 9 — the front part of the tongue; 10 — the middle part of the tongue; 11 — the back part of the tongue; 12 — the pharynx.

Before starting to imitate the Ukrainian sounds, it is necessary to know what are **vowels** and **consonants** — the two main subdivisions of sounds.

In the pronunciation of **vowels**, the air passes through the mouth freely. Pronounce the English vowels [æ:], [ɔ:], [e] and control your organs of speech so as to understand the main peculiarity of these sounds (*cont'd on p. 12*).

THE UKRAINIAN ALPHABET

Letters		Name of letter	Ukrainian sound indicated with the letter	Equivalent English sound	Example	Meaning
Printed	Written					
А а	<i>Аа</i>	ah	[a]	a in part	a	and, but
Б б	<i>Бб</i>	beh	[b]	b in but	баба	granny
В в	<i>Вв</i>	yeh	[v]	w in way	ваза	vase
Г г	<i>Гг</i>	heh	[r]	h in hand g in get	магазин гудзик	shop button
Д д	<i>Дд</i>	deh	[d]	d in breadth	дуб	oak-tree
Е е	<i>Ее</i>	eh	[e]	e in ten	небо	sky
Є є	<i>Єє</i>	yeh	[ʎe]	ye in yes	Європа	Europe
Ж ж	<i>Жж</i>	zheh	[ʒ]	s in pleasure	ніж	knife
З з	<i>Зз</i>	zeh	[z]	z in zone	зуб	tooth
И и	<i>Ии</i>	ih	[ɪ]	i in bit	син	son
І і	<i>Іі</i>	ee	[i]	ee in meet	і	and
Ї ї	<i>Її</i>	yee	[ʎi]	yea in yeast	Київ	Kiev
Й й	<i>Йй</i>	yot	[j]	y in boy	музей	museum
К к	<i>Кк</i>	kah	[k]	k in sky	мак	poppy
Л л	<i>Лл</i>	el	[l]	l in hill	стіл	table
М м	<i>Мм</i>	em	[m]	m in man	мати	mother

Letters		Name of letter	Ukrainian sound indicated with the letter	Equivalent English sound	Example	Meaning
Printed	Written					
Н н	<i>Н н</i>	en	[н]	n in nose	о́дин	one
О о	<i>О о</i>	o	[о]	o in or	о́ко	eye
П п	<i>П п</i>	peh	[п]	p in spoon	ла́мпа	lamp
Р р	<i>Р р</i>	err	[р]	r in sorry	бра́т	brother
С с	<i>С с</i>	ess	[с]	s in small	са́д	garden
Т т	<i>Т т</i>	teh	[т]	t in step	ту́т	here
У у	<i>У у</i>	oo	[у]	oo in moon	дру́г	friend
Ф ф	<i>Ф ф</i>	eff	[ф]	f in fine	фо́то	photo
Х х	<i>Х х</i>	kha	[х]	ch in Bach	ха́та	house
Ц ц	<i>Ц ц</i>	tseh	[ц]	ts in gets	це́	this
Ч ч	<i>Ч ч</i>	chch	[ч]	ch in chair	до́чка	daughter
Ш ш	<i>Ш ш</i>	shah	[ш]	sh in shame	шко́ла	school
Щ щ	<i>Щ щ</i>	shchah	[щч]	shch in fresh cheese	до́щ	rain
Ю ю	<i>Ю ю</i>	yoo	[йу]	you in youth	юна́к	young man
Я я	<i>Я я</i>	yah	[йа]	ya in yard	я́блуко	apple
Ь	<i>ь</i>	myaki znak has no sound, indicates softness of the consonants				

When **consonants** are pronounced the organs of speech form different obstructions for the stream of air that passes. Pronounce the English consonants [p], [t], [k] to catch the idea.

Now let's begin with Lesson 1 for a more detailed explanation and study of Ukrainian sounds and letters.

LESSON 1

Sounds [a], [m], [k]

Sounds	Printed letters	Written letters	Commentary
[a]	A a	<i>A a</i>	The vowel similar to a in arm but somewhat shorter.
[m]	M m	<i>M m</i>	The consonant similar to m in man .
[k]	K k	<i>K k</i>	The consonant similar to k in sky but pronounced less energetically, without aspiration.

мак
poppy

мама¹
mother

In Ukrainian a word has as many syllables as it has vowel sounds. A syllable may end in a consonant (мак) or vowel (ма́-ма).

In Ukrainian the word stress is dynamic, i. e. the stressed syllable in a word is usually pronounced with more aspiration, and is heard more distinctly.

Read:

a — a — a — a
 — мак — мак — мак — мак
 — — — мама — мама — мама — мама

¹ — stressed syllable indicated.
 — unstressed syllable indicated.

Write:

ААА ааа МММ ммм ККК ккк
мак, мама

Sounds [e], [ф], [в]

Sounds	Printed letters	Written letters	Commentary
[e]	Е е	Є е	The vowel similar to e in end.
[ф]	Ф ф	Ф ф	The consonant similar to f in fine.
[в]	В в	В в	The consonant similar to w in way. but lips are not so protruded as in English.

ка́ва
coffee

кафе́
café

In Ukrainian the stress has no constant place in words. The position of the stress for words having two or more syllables should be carefully memorized.

Read:

е — е — е — е
ма́к — ма́к — ма́к
ма́ма — ма́ма — ма́ма
кафе́ — кафе́ — кафе́

а — е — а — е
кава́ — кава́ — кава́

Write:

ЕЕЕее ФФФффф ВВВввв
кава, кафе

Sounds [y], [n], [b]

Sounds	Printed letters	Written letters	Commentary
[y]	У у	У у	The vowel similar to oo [u:] in moon, but shorter. Lips should be well protruded.
[n]	П п	П п	The consonant similar to p in spoon; pronounced less energetically, without aspiration.
[b]	В в	В в	The consonant similar to b in but.

баба
grandmother

папка
folder for papers

буква
letter

Read:

у — у — у — у

— мак

а — е — у

— — мама, кава, баба, папка, буква

а — у — е

— — кафе

Write:

УУУууу ПППппп ВВВввв
баба, папка, буква

Sounds [o], [ɾ], [d]

Sounds	Printed letters	Written letters	Commentary
[o]	o o	О о	The vowel similar to o in sport , but somewhat shorter. Round out and protrude the lips.
[ɾ]	Т т	П п	<p>The consonant similar to t in stop, pronounced less energetically, without aspiration. Lower the tip of the tongue to the bottom teeth when pronouncing this sound. If you fail, put the tip of the tongue between upper and bottom teeth.</p>
[d]	Д д	Д д	The consonant similar to d in breadth . The tongue is in the same position as when pronouncing [ɾ] (see above).

— Ukrainian [ɾ]
 --- English [t]

дуб
oak-tree

фото
photo

тато
daddy

вода
water

Read:

o — o — o — o

a — o — a — o

o — a — y — e

y — o — a — e

— дуб — дуб — дуб

— фото — фото — фото

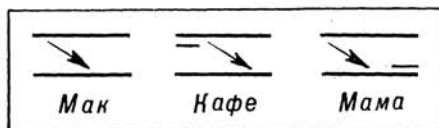
тато — тато — тато

— вода — вода — вода

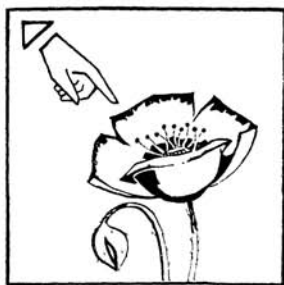
Write:

ooo ooo П П П mmm D D D ggg
 дуб, фото, тато, вода

Intonation of the Declarative Sentence

Intonation of the declarative sentence (also called the intonation of a full stop) is characterized by a falling tone (↘) which expresses finality. The fall of the tone is usually on the stressed syllable of the most important word in the sentence. We will call this syllable the intonational center of the sentence. The fall of the tone is continued and passed over the unstressed syllables (if there are any) which follow the stressed one (e. g. Тут *ма́ма*).

Мак ↘ тут.
The poppy is here.

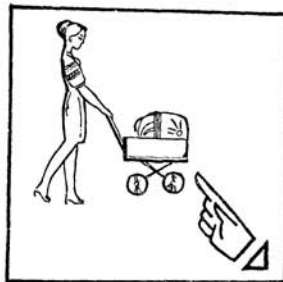
Мак ↘ там.
The poppy is there.

There is no article in Ukrainian.

The Ukrainian link-verb that corresponds to the English **to be** is usually omitted in the Present Tense.

Ба́ба ↘ тут.
Тут ↘ ба́ба.

Ма́ма ↘ там.
Там ↘ ма́ма

Adverbs **тут** and **там** may begin or end a sentence.

Read:

Бўква А.
Бўква Е.
Бўква Т [тe].

Бўква Б [бe].
Бўква Қ [ка].
Бўква У.

Бўква В [вe].
Бўква М [em].
Бўква Ф [eф].

Бўква Д [де].
Бўква О. Бўква П [пe].

Мак тут.
Ма́ма тут.
Та́то тут.
Ка́ва тут.

Тут мак.
Тут ма́ма.
Тут та́то.
Тут ка́ва.

Дуб там.
Ба́ба там.
Кафе́ там.
Вода́ там.

Там дуб.
Там ба́ба.
Там кафе́.
Там вода́.

Sound [н]

Sound	Printed letter	Written letter	Commentary
[н]	Н н	<i>Н н</i>	The consonant similar to n in <i>ninth</i> . The tongue is in same position as in pronouncing [т] and [д].

онўк
grandson

кавўн
watermelon

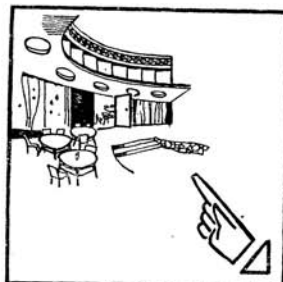

фонта́н
fountain

Intonation of the Special Question

↑ Де \ ма́ма?
Where is mother?
Ма́ма тут.

↑ Де \ кафе́?
Where is the café?
Кафе́ там.

In questions having an interrogative word, the intonational center is on the first word which is made prominent. It is pronounced with a little rise ↑ and a stronger stress owing to a very energetic articulation. The following syllables are pronounced with a falling tone.

Read:

Бўква Н [ен].

кавўн — кавўн — кавўн
онўк — онўк — онўк

фонтан — фонтан — фонтан

— мак дуб тут там де

— — мама тато баба кава
папка

— — кафе вода кавун онук фонтан

— Де ма́ма?	— Де дуб?	— Де кафе́?
— Ма́ма тут.	— Дуб там.	— Кафе́ тут.
— Де та́то?	— Де мак?	— Де ка́ва?
— Та́то тут.	— Мак тут.	— Ка́ва там.
— Де ба́ба?	— Де вода́?	— Де па́пка?
— Ба́ба там.	— Вода́ тут.	— Па́пка там.

Тут фонтан.
Там ба́ба.
Тут онўк.
Там кавўн.

Де фонтан? Тут.
Де ба́ба? Там.
Де онўк? Тут.
Де кавўн? Там.

Фонтан тут.
Ба́ба там.
Онўк тут.
Кавўн там.

Write:

Н Н Н ннн

онук, кавун, фонтан

Intonation of the General Question. Affirmative Answer

— Тут ↑ ка́ва?
— ↓ Так, тут ↓ ка́ва.
— ↓ Так, ↓ ка́ва.
— ↓ Так.

Is the coffee here?
Yes, the coffee is here.
Yes, it is.
Yes.

General questions are formed only by intonation. No auxiliary verbs are used.

In such questions the intonational center is pronounced with a sudden rise of tone, the following syllables are pronounced with a sudden fall of tone.

An affirmative answer may be short or full; it is pronounced with a falling tone.

Read (control your intonation):

Тут ↘ мак.	↑ Де ↘ мак?	Тут ↗ мак?	↘ Так, тут ↘ мак.
Тут дуб.	Де дуб?	Тут дуб?	Так, тут дуб.
Там ма́ма.	Де ма́ма?	Там ма́ма?	Так, там ма́ма.
Там та́то.	Де та́то?	Там та́то?	Так, там та́то.
Ба́ба тут.	Де ба́ба?	Ба́ба тут?	Так, ба́ба тут.
Ону́к тут.	Де ону́к?	Ону́к тут?	Так, ону́к тут.
Каву́н там.	Де каву́н?	Каву́н там?	Так, каву́н там.
Вода́ тут.	Де вода́?	Вода́ тут?	Так, вода́ тут.

EXERCISES

A. Name the letters of the lesson:

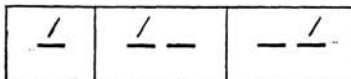
A a = Буква А

Аа Бб Вв Дд Ее Кк Мм Нн Оо Пп Тт Уу Фф

B. Read (control your pronunciation):

[a] мак, ма́ма, ба́ба, ка́ва, та́то, вода́	[п] па́пка
[o] фо́то, та́то, ону́к, фонта́н	[б] ба́ба, бу́ква, дуб
[y] тут, ону́к, бу́ква, каву́н	[ф] фо́то, кафе́, фонта́н
[e] кафе́, М [ем], П [пе], Б [бе]	[в] вода́, каву́н, ка́ва
[т] тут, та́то, фо́то, так, фонта́н	[м] мак, ма́ма, там
[д] дуб, вода́, де	[к] так, ка́ва, ону́к, бу́ква
[н] ону́к, каву́н, фонта́н	

C. Group the words according to the stress model:

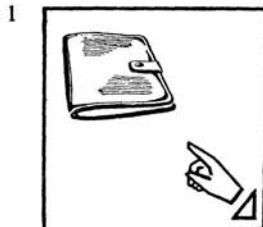
Мак, кавун, буква, мама, дуб, кафе, кава, так, папка, онук, баба, вода, тато, фото, тут, фонтан.

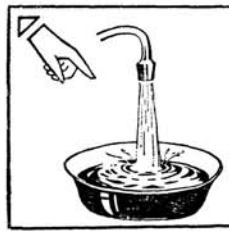
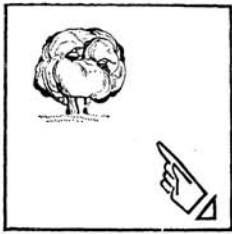
You can check your answers to all exercises for Part I on pp. 229—234

D. Look at the pictures and write what you see:

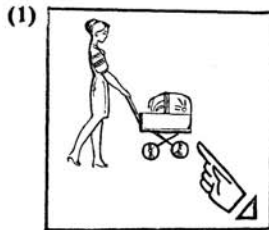

Тут ↘ ма́ма.

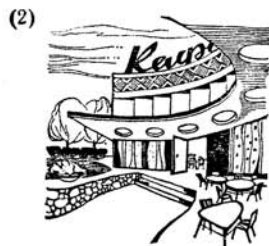
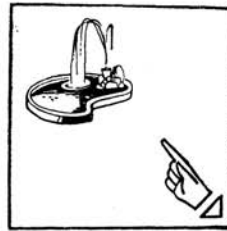
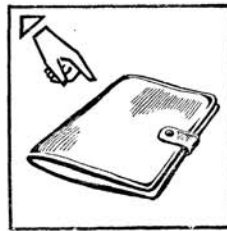
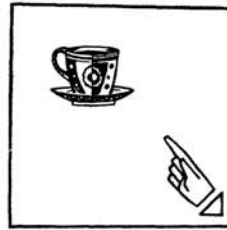
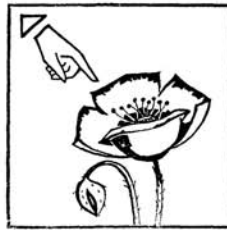

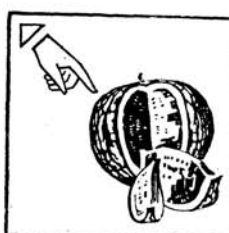
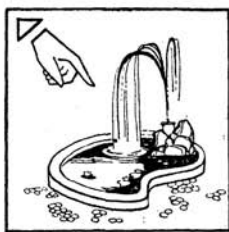
E. Look at the pictures, make up questions, and then answer them;

— Мамá ↗ там?
 — ↘ Так, мамá ↘ там.

— ↑ Де ↘ кафé?
 — Кафé ↘ тут.

F. Read:

Тут кафе. Тут мама. Тут тато. Там баба. Там онук.
 Тут кава. Там вода. Там кавун.
 Тут фото. Тут дуб. Тут фонтан. Там мак.

G. Look at the picture and answer the questions:

1. Де мама? 2. Де тато?
3. Де баба? 4. Де онук?
5. Кафе тут? 6. Де фонтан?
7. Де мак? 8. Кава тут?
9. Вода там?

H. Look at the picture above and describe what you see.

I. Read the new words in the lesson:

мак (poppy)
 дуб (oak-tree)
 тут (here)
 там (there)
 де (where)
 так (yes)

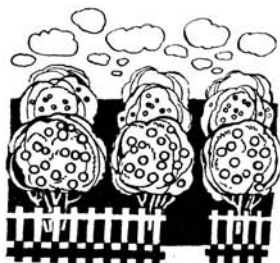
мама (mother)
 тато (father)
 баба (grandmother)
 фото (photo)
 кава (coffee)
 буква (letter)
 папка (folder for papers)

кафе (café)
 онук (grandson)
 фонтан (fountain)
 вода (water)
 кавун (watermelon)

LESSON 2

Sounds [c], [з], [и]

Sounds	Printed letters	Written letters	Commentary
[c]	С с	С с	The consonant similar to s in <i>small</i> .
[з]	З з	З з з	The consonant similar to z in <i>zone</i> .
[и]	И и	И и	The vowel may be compared with i in <i>bit</i> . Lower the jaw a little. The lips should not be tense.

сад
orchard

син
son

ва́за
vase

заво́д
plant

буді́нок
building

Read:

Бў́ква С [c]. Бў́ква З [z]. Бў́ква И

— ма́к, са́д, си́н

— — ма́ма, ва́за, пи́во (beer), су́мка (bag)

— — во́да, заво́д

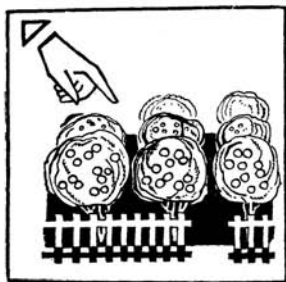
— — ди́тина (child), бу́динок

Тут сад. Там завбд. Тут будїнок. Там кафе.
 Тут дитїна. Тут ма́ма. Там та́то. Там син.
 Тут ва́за. Там мак. Тут су́мка. Там па́пка.
 Тут піво. Там ка́ва.

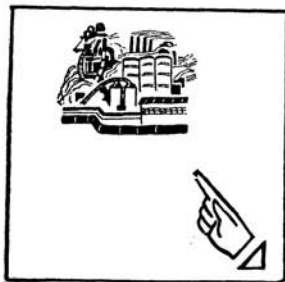
Write:

ССС ссс 333 зzz УУУ ии
 сад, син, ваза, будинок, завод, дитина

Intonation of Sentences with the Conjunction *a*

Тут \ сад.

А — там \ завбд.

The Ukrainian conjunction *a* is used when there is contrast between words or sentences. This conjunction is never stressed; it fuses in pronunciation with the following word.

Тут \ сад, а там \ завбд.
 Тут \ ва́за, а там \ мак.

In sentences containing comparison, two intonations are possible before the conjunction *a*: intonation of a fall, or intonation of a rise. The latter underlines the contrast.

— Тут \ сад. — Тут \ ма́ма.
 — А / там? — А / дитїна?
 — Там \ завбд. — Дитїна \ там.

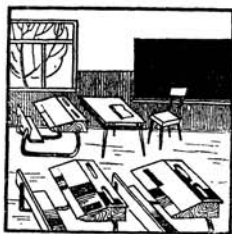
In incomplete questions having the conjunction *a*, syllables that precede the intonational center are pronounced with a brief fall of tone; the center and the following syllables are pronounced with a gradual rise. Such questions may be also pronounced with the intonation of a general question (see Lesson 1).

Read (watch intonation):

— Де ва́за?	— Де су́мка?	— Тут ка́ва?
— Ва́за тут.	— Су́мка там.	— Так, тут ка́ва.
— А вода́?	— А па́пка?	— А там?
— Вода́ там.	— Па́пка тут.	— Там пи́во.
- Тут та́то, а там син.
Тут сад, а там заво́д.
Тут ва́за, а там вода́.
- Тут ба́ба, а там ону́к.
Тут сад, а там буди́нок.
Тут ма́ма, а там дити́на.

Sounds [ц], [џ], [л]

Sounds	Printed letters	Written letters	Commentary
[ц]	Ц ц	<i>Ц ц</i>	This consonant consists of two fused elements: [т + с] = [ц], it is similar to ts in gets.
[џ]	indicated in writing by дз		This consonant consists of two fused elements: [д + з] = [џ], it is like dz in adze
[л]	Л л	<i>Л л</i>	<p>The consonant similar to l in health, but the tongue is shaped like a scoop: the front part is pressed to the upper teeth, the tip is lowered to the bottom teeth (as for [т, д, н]), the middle part is lowered and the back is raised.</p>
 <p>— Ukrainian [л] - - - English [l]</p>			

клас
classroom

ла́ва
bench

ла́мпа
lamp

дзвóник
bell

бу́лка
bread roll

ма́сло
butter

молоко́
milk

Це Макси́м.
This is Maksim.
Ма́ксим — студéнт.
Maksim is a student.

Це Оле́на.
This is Olena.
Оле́на — студéнтка.
Olena is a student.

Це фо́то.
Тут ↘ ма́ма, ↘ та́то, ↘ син.
Тут ↗ ма́ма, ↗ та́то, ↘ син.

In sentences containing enumeration, two intonations are possible: a falling tone or a gradual rise. The last word in the sentence is pronounced with a falling tone.

Read:

Бу́ква Ц [це]. Бу́ква Л [ел]

- ма́к, са́д, си́н, кла́с
- — ма́ма, ла́ва, ла́мпа, дзвони́к, бу́лка, ма́сло, са́ло — *fat*
- — во́да, заво́д, студéнт, Макси́м, Се́мен
- — — ди́тина, Оле́на, Окса́на, студéнтка
- — — мо́локо

Це фо́то. Тут ма́ма, та́то, ба́ба, ди́тина.

Це са́д. Тут дуб, ла́ва, фонтáн.

Це су́мка. Тут бу́лка, ма́сло, са́ло.

Це ла́ва. Тут Окса́на, Оле́на, Се́мен, Макси́м.

Тут ка́ва. А там пи́во, во́да, мо́локо.

Це Окса́на. Окса́на — студéнтка. А це Се́мен. Се́мен — студéнт.

Write:

Ц. Ц. Ц. ц. ц. ц. л. л. л. л. л.
молоко, масло, булка, лампа
Це клас. Тут Максим. Максим-студент.

Noun. General Information about the Plural Form

мак

ма́ки

The plural of a majority of nouns is formed by the ending **-и**.

ва́за

ва́зи

Nouns that end in **-а**, change ending to **-и** in plural.

сад — сади́
ба́ба — баби́

The stress is shifted to the plural ending in some nouns in comparison with the singular form.

кафе́, ка́ва, ма́сло, мо́локо, пи́во,
фо́то, са́ло, . . .

Some nouns have no plural form.

Read:

мак — ма́ки
о́нук — о́нуки
заво́д — заво́ди
фо́нтан — фо́нтани

ва́за — ва́зи
ла́ва — ла́ви
ла́мпа — ла́мпи
студе́нтка — студе́нтки

сад — сади́
син — сини́
дуб — дуби́
каву́н — каву́ни

ба́ба — баби́
па́пка — папки́
су́мка — сумки́
бу́лка — булки́

EXERCISES

A. Name the new letters in the lesson:

Аа = Бўква А
С с З з Ц ц Л л И и

B. Read (control your pronunciation):

[с] сад, син, сўмка, клас, мáсло, сáло, Оксáна, Семён, Максím, студéнт, студéнтка

[з] вáза, завóд

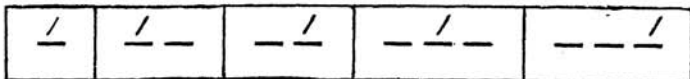
[ц] це

[џ] дзвóник

[и] син, дитíна, будíнок, пíво, Максím, синí

[л] лáва, лáмпа, мáсло, бўлка, сáло, молоко, Олéна

C. Group the words according to the stress model:

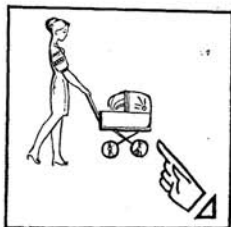

Сад, завод, ваза, студент, студентка, син, дитина, пиво, будинок, Максим, Оксана, Семен, молоко, лава, масло, булка, Олена, сало, лампа, клас.

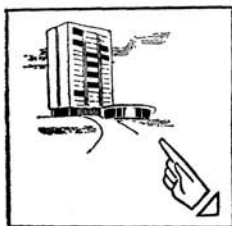
D. Form the plural of the following nouns, note the stresses:

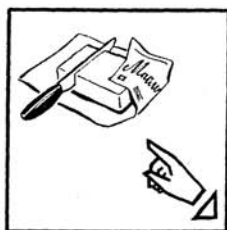
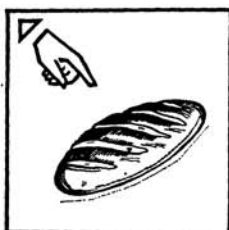
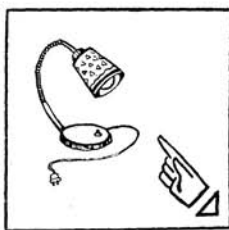
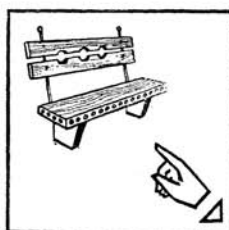
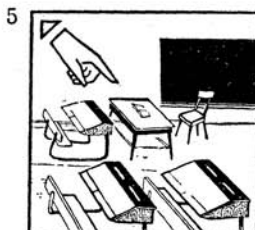
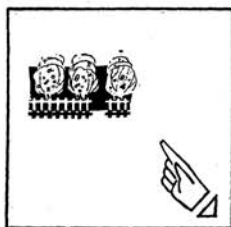
1. фонтáн; 2. студéнт; 3. пáпка; 4. мак; 5. сад; 6. завóд; 7. бўква; 8. вáза;
9. студéнтка; 10. каву́н; 11. будíнок; 12. лáва; 13. клас; 14. дуб; 15. ону́к.

E. Make up dialogues, as shown in the example by using the following pictures:

— Це ↗ ма́ма?
— ↘ Так, ↘ ма́ма.
— ↑ Де ↘ ма́ма?
— Ма́ма ↘ тут.

F. Make up dialogues, as shown in the example, by using the following sentences:

Example: Тут сад, а там завод.

a) — ↑ Де ↘ сад?	b) — Тут ↗ сад?
— Сад ↘ тут.	— ↘ Так, тут ↘ сад.
— А ↗ завод?	— А ↗ там?
— Завод ↘ там.	— Там ↘ завод.

1. Тут студент, а там студентка. 2. Тут булка, а там молоко. 3. Тут будинок, а там сад. 4. Тут лави, а там фонтан. 5. Тут папки, а там сумки. 6. Тут Максим, а там Оксана.

G. Read:

(1) Це клас. Тут лави, а там лампи. Тут папки, а там сумки. Це студенти. Тут Максим, Олена, Оксана, Семён. А це Наталка. Наталка — студентка. Це Степан. Степан — студент.

— Це клас?	— Це Максим?
— Так, клас.	— Так, Максим.
— А це?	— Максим — студент?
— Це лави.	— Так, студент.
— Тут студенти?	— А Наталка?
— Так, студенти.	— Наталка — студентка.

(2) Це сад. Тут дуби, лави, фонтан, кафе. А там будинки. Це лави. Тут тато, мама, син. А там баба, онук, студент, студентка.

Це кафе «Мак». Тут студенти. Це Семён, а це Олена. Тут кава, пиво, вода. А там масло, молоко, булки.

— Це сад?	— Це кава?
— Так, сад.	— Так, кава.
— Тут кафе?	— А це?
— Так, тут кафе.	— Це пиво.
— Де мама?	— Там молоко?
— Мама тут.	— Так, молоко.
— А баба?	— А тут?
— Баба там.	— Тут вода.

H. Look at the pictures and answer the questions:

(1)

1. Це сад? 2. Тут кафе? 3. Де фонтан? 4. Лави там? 5. Де тато? 6. Де студент?
7. Це Максим? 8. Де молоко? 9. Де булка?

(2)

1. Де студенти? 2. Де Семён? 3. Де Оксана?

I. Look at the above pictures and describe what you see.

J. Read the new words in the lesson:

сад (garden)

син (son)

клас (classroom)

ваза (vase)

сумка (bag)

лава (bench)

лампа (lamp)

масло (butter)

булка (bread roll)

сало (fat)

дзвоник (bell)

завод (plant)

студент (student)

Максим

Семен

Степан

(men's names)

студентка (girl student)

дитина (child)

будинок (house)

Оксана

Олена

Наталка

(women's names)

молоко (milk)

LESSON 3

Sound [i]. Soft Consonants [т^ь], [д^ь], [н^ь]

Sound	Printed letter	Written letter	Commentary
[i]	I i	Ї і	
<p>— Ukrainian [i] - - - Ukrainian [и]</p>			<p>The vowel similar to ee [i:] in meet, but not as long.</p>

Це фóто. Тут бáтько,
father
мáти, дід,
mother grandfather
бáба, діти,
grandmother children

Besides the hard consonants, which we studied in the previous lessons, there are also soft ones.

Soft or palatalized consonants differ from the hard (non-palatalized) consonants in that they are pronounced with the tongue raised to the roof of the mouth or hard palate, as with vowel *i*. Thus the consonant receives a shade of the *i* sound.

Softness in writing is indicated by the soft sign (**ь**) following the letter representing a soft consonant. The soft sign is used only in combinations with consonants to make them soft. Otherwise, it is soundless.

All consonants, preceding *i* are more or less soft.

Це Максїм.
Максїм — студєнт.
student

Це Степáн.
Степáн — фізик.
physicist

Це Семєн.
Семєн — пілòт.
pilot

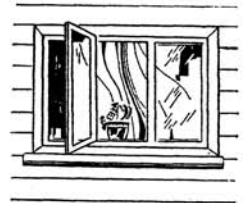
стіл
table

стілець
chair

кімна́та
room

вікно́
window

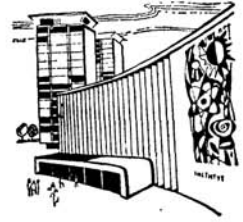
сніда́нок
breakfast

обі́д
dinner

мі́сто
town

інститу́т
college

Read:

Буква І

а — о — у — е — и — і

і — и — у — е — о — а

і — и — е — у — о — а

— ма́к, ді́д, сті́л, де́нь (day), сі́к (juice), су́п (soup)

— ма́ма, ді́ти, ба́тько, ті́тка (aunt), мі́сто, фі́зик

— во́да, Іва́н, ві́кно, сті́лець, обі́д, се́ло (village), пі́лот

— ді́тина, кі́мната, сніда́нок

— мо́локо, інститу́т, стадіо́н (stadium)

Це мі́сто. Тут заво́д, інститу́т, буди́нки. А там сад, кафе́, стадіо́н. Це інститу́т.
Тут студенти: Іва́н, Ма́ксим, О́ксана.

Це фо́то. Тут ді́д, ба́ба, ону́ки. А це ба́тько, ма́ти, ді́ти, ті́тка Ні́на.

Це кі́мна́та. Тут сті́л, сті́лець, ла́мпа. А там ві́кно́.

Це сніда́нок. Тут бу́лка, ма́сло, мо́локо́. А там ка́ва, сі́к, во́да́.

Це обі́д. Тут су́п, а там ка́ву́н.

Write:

І І І і і і

Іва́н, ді́д, ві́кно, інститу́т, мі́сто

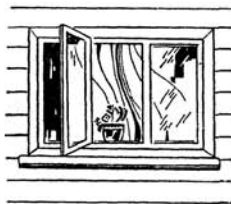
Noun. General Information about Gender

Це Максїм.
Він студєнт.
He

Це Оксана.
Вона студєнтка.
She

Де вікно?
Вонó тут.
It

Де діти?
Вонї тут.
They

There are three genders of Ukrainian nouns:

m a s c u l i n e: nouns which end in a consonant and may be substituted by the pronoun **він**;

f e m i n i n e: nouns which end in -a and may be substituted by the pronoun **вона**;

n e u t e r: nouns which end in -o or -e and may be substituted by the pronoun **вонó**;

p l u r a l nouns may be substituted by the pronoun **вонї**.

він	вона	вонó
студєнт	студєнтка	мáсло
син	бáба	молокó
сад	вáза	пїво
онóк	сумка	фóто
дуб	кáва	вікно́
стіл	лáва	місто
бáтько	мáти	кафé

Це Максїм. Він студєнт. Це Оксана. Вона студєнтка. Це Іван. Він фізик.
Це Ніна. Вона фізик. Це Семєн. Він пілót.

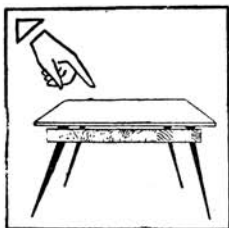
— Де інститут?	— Де кімната?
— Він тут.	— Вона тут.
— Де кафе?	— Де вікно?
— Вонó там.	— Вонó там.
— Де студєнти?	— Де діти?
— Вонї там.	— Вонї тут.

Negative Sentences

Negation is formed by means of the particle **не** placed before the negated word. The particle has no stress and fuses in pronunciation with the following word.

Це **не лáва**. This is not a bench. Це **стілець**.

— Це ↗ ла́ва?	Is it a bench?
— ↘ Ні, це не ↘ ла́ва.	No, it is not a bench.
— ↘ Ні, не ↘ ла́ва.	No, it is not.
— ↘ Ні. Це ↘ стіл.	No. This is a table.

The negative answer, pronounced with a falling tone, may be full or short. The second part of the full answer repeats the contents of the question with the particle **не** before the negated word.

Read:

Це не ба́тько, а ді́д.	Там не Ма́ксім, а Іва́н.
Це не вода́, а сі́к.	Він не піло́т, а студе́нт.
Це не заво́д, а інститу́т.	Це не ону́к, а син.
Це не місто́, а се́ло.	Тут не стадіо́н, а сад.
Це не студенти́, а діти́.	Це не сніда́нок, а обі́д.

— Це ба́тько?	— Це заво́д?	— Це стіле́ць?
— Ні, не ба́тько.	— Ні, не заво́д.	— Ні, не стіле́ць.
— Це ді́д?	— Це інститу́т?	— Це ла́ва?
— Так.	— Так.	— Ні.
— А де ба́тько?	— А де студенти́?	— Це сті́л?
— Він там.	— Вони́ тут.	— Так, сті́л.
— А ба́ба тут?	— Де Ма́ксім?	— Молоко́ тут?
— Ні, не тут.	— Він тут.	— Ні.
— Де вона́?	— А Іва́н тут?	— А де вона́?
— Вона́ там.	— Ні, він там.	— Вона́ там.

EXERCISES

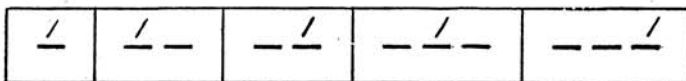
A. Name these letters:

Аа Бб Вв Дд Ее Зз Ии Іі Кк Лл Мм Нн Оо Пп Сс Тт Уу Фф Цц

B. Read (control your pronunciation):

[т]	та́то, тут, Степа́н, дити́на, студе́нт
[т ^б]	ба́тько, сті́л, стіле́ць, тітка
[д]	вода́, дуб, де, буди́нок, сад
[д ^б]	ді́д, стадіо́н, діти
[н]	дити́на, ону́к, син, каву́н, не
[н ^б]	де́нь, ні, сніда́нок, Ніна

C. Group the words according to the stress model:

Дід, діти, стіл, стілець, день, тітка, кімната, батько, Іван, фізик, ні, інститут, пілот, стадіон, не, місто, село, сніданок, вікно, мати.

D. Give the negative answer, as shown in the example.

Example: Це ↗ ма́ти?
 ↘ Ні, це не ↘ ма́ти.

1. Це ба́тько? 2. Це син? 3. Це ба́ба? 4. Це ді́д? 5. Це ону́к? 6. Це ті́тка?
 7. Це заво́д? 8. Це інститут? 9. Це сті́л? 10. Це молоко́? 11. Це мі́сто? 12. Це се́ло?

E. Make up dialogues, as shown in the example by using these pictures:

— Це ↗ сад?
 — ↘ Ні, це не ↘ сад. Це ↘ буди́нок.

1

Це ла́ва?

Це ді́д?

2

Це студенти́?

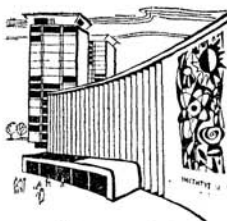
3

Це ма́сло?

4

5

Це заво́д?

6

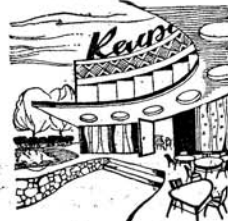
Це ті́тка?

7

Це ва́зи?

8

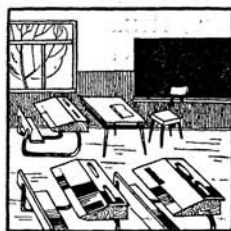
Це сад?

9

Це се́ло?

10

Це ка́фе?

11

Це студенти́?

12

Це оби́д?

F. Group the nouns according to their gender (він, вона, воно):

Ба́тько, кімна́та, стіле́ць, ма́ти, ді́д, ті́тка, ла́ва, ка́фе, буди́нок, мі́сто, бу́лка, молоко́, сніда́нок, син, се́ло, інститут, студенти́тка, де́нь, дити́на, ма́сло, заво́д.

G. Insert the needed pronoun (він, вона, воно, вони).

Example: Це сад. ... тут.
Це сад. Він тут.

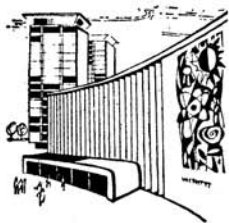
1. Це Іван. ... студент. 2. Це Оксана. ... студентка. 3. Це Степан, Семен, Максим. ... студенти. 4. Це тітка Ніна. ... тут.

5. — Максим тут?
— Так, ... тут.
— А де Оксана?
— ... там.

6. — Тут сад?
— Так, ... тут.
— А де діти?
— ... там.

7. — Це масло?
— Так, це ...
— А де молоко?
— ... там.

H. Look at the pictures and answer the questions:

— Сад ↗ тут?
— ↘ Ні, він не ↘ тут. Він ↘ там.

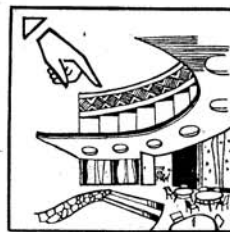
Батько тут?

Дід там?

Стіл тут?

Кафе там?

Діти тут?

Ваза там?

Молоко тут?

Мати там?

I. Make up dialogues, as shown in the example using these sentences.

Example: Батько тут.
— Це ↗ батько?
— Так, ↘ батько.
— Де ↘ він?
— Він ↘ тут.

1. Тут мати. 2. Там баба. 3. Тут дід. 4. Там діти. 5. Там пілот. 6. Там фізик.
7. Тут студент. 8. Тут місто. 9. Тут кімната. 10. Там кафе. 11. Там заводи.
12. Тут стіл.

J. Read:

Це селó. Тут буди́нок, а там сад. Тут дід, ба́ба, тітка. А там ба́тько, ма́ти, діти. Це сті́л. Тут сніда́нок. Тут молоко́, а там ка́ва. Тут ма́сло, а там бу́лка. А це каву́н. Він тут.

— Це місто?	— Ба́тько тут?
— Ні, це селó.	— Ні, він не тут.
— Тут буди́нок?	— Де він?
— Так, тут.	— Він там.
— А там?	— А діти тут?
— Там сад.	— Ні, вони́ там.

Це кімна́та. Тут вікно́, а там сті́л. А це ва́за, па́пка, фо́то. Тут студенти́: Макси́м, Окса́на, Оле́на. Це Макси́м. Макси́м — студент. Він фізик. А це Окса́на. Вона́ студентка. Це Степа́н. Він не студент. Він піло́т. Це сті́л. Тут обід. Тут суп, а там бу́лка й ма́сло.

— Це кімна́та?	— Макси́м — студент?
— Так.	— Так, він студент.
— Тут сті́л?	— Окса́на — студентка?
— Ні, він там.	— Так, вона́ студентка.
— Тут студенти́?	— Степа́н — студент?
— Так, вони́ тут.	— Ні, він піло́т.

K. Look at the picture and answer the questions:

1. Це місто?
2. Сад тут?
3. Ба́тько й ма́ти там?
4. Діти тут?
5. Дід тут?
6. Ба́ба там?
7. Сті́л тут?
8. Це сніда́нок?
9. Каву́н тут?
10. Ма́сло тут?
11. Хлі́б там?

L. Look at the picture above and describe what you see in it.

M. Read the new words from the lesson:

ді́д (grandfather)
сті́л (table)
ні (no)
не (not)
сік (juice)
суп (soup)
день (day)

ма́ти (mother)
ба́тько (father)
діти (children)
фізик (physicist)
місто (town)
тітка (aunt)
Ніна (woman's name)

піло́т (pilot)
стілець (chair)
вікно (window)
обід (dinner)
село (village)
Іван (man's name)

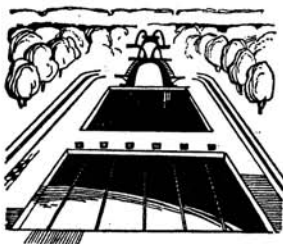
сніда́нок (breakfast)
кімна́та (room)

інсти́тут (college)
стадіо́н (stadium)

LESSON 4

Sound [й]. Conjunction і (ї)

Sound	Printed letter	Written letter	Commentary
[й]	Й й	Ї ї	The consonant similar to y in boy or day.

басейн
swimming pool

музей
museum

водій
driver

Це студент і студентка.
Це студентка й студент.

Це баба й онук.
Це онук і баба.

The Ukrainian conjunction і meaning **and** in English interchanges with й. Both are never stressed and fuse in pronunciation with the word following it. As a rule і is used between consonants and after a consonant; it is also used at the beginning of a sentence; й — is used between vowels.

Both forms of the conjunction may be used after a vowel and before a consonant depending upon the tempo and rhythm of speech.

Read:

— музей, басейн, водій

Це студент і студентка.

Це дід і баба.

Це сад і будинок.

Тут стіл і стілець.

Там масло й молоко.

Тут лава й стіл.

Тут кафе й музей.

Там мати й син.

Там музей і кафе.

Там інститут і завод.

Тут стадіон і басейн.

Тут батько й діти.

Це баба й дід.

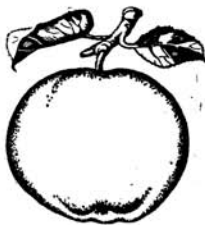
Це студентка й студент.

Write:

Й й Й йй
музей, басейн, водій. Це баба й онук.

Letters я, ю, є, ї

Printed letters	Written letters	Pronunciation	English equivalents	Commentary
Я я	Я я	[йа]	as ya in yard	These letters at the beginning of a word and after a vowel are pronounced as two fused sounds.
Ю ю	Ю ю	[йу]	as you in youth	
Є є	Є є	[йе]	as ye in yes	
Ї ї	Ї ї	[йї]	as yea in yeast	

яблуко
apple

юнак
young man

Київ
Kiev

киїнин
Kievite

Read:

Буква Я. Буква Ю. Буква Є. Буква Ї

— — Київ

— — музей, басейн, водій, юнак

— — — яблуко

— — — киянин

— Це місто?

— Так, це місто.

— Це Москва? (Moscow)

— Ні, це Київ.

— Тут музей?

— Ні, тут інститут.

— А де музей?

— Він там.

— Це Максим?

— Ні, це Іван.

— Він киянин?

— Так, киянин.

— Він студент?

— Ні, він пілот.

— А Семён?

— Семён — водій.

Write:

Я Я Я яяя Ю Ю Ю ююю Є Є Є еєє Ї Ї Ї іїї
яблуко, юнак. Київ

Possessive Pronoun *мій* (my)

Це **моє** (my) ф́ото. Тут **мій** (my) ба́тько,
моя (my) ма́ти, **мої** (my) діти і я (I).

The possessive pronoun *мій* (my) refers to the 1st person singular and it always takes the gender and number of the noun it modifies.

Masculine	мій	ді́д, ба́тько, син, сад, буди́нок, сті́л ...
Feminine	моя́	ба́ба, ма́ти, ті́тка, па́пка, су́мка, кімна́та ...
Neuter	моє́	мі́сто, се́ло, ф́ото, ві́кно, я́блуко ...
Plural (all genders)	мої́	ді́ти, студенти́, папки́, кімна́ти, сини́ ...

Read:

— **мій**, я — **моя**, **моє**, **мої**

Я юна́к. Я студе́нт. Я кия́нин. Це **моє** мі́сто Ки́їв. А це буди́нок і сад. Тут **мій** ді́м (home). Це **моя** кімна́та. Тут **мій** сті́л. Тут **моє** ф́ото, а там **моя** па́пка. А це ві́кно. Тут **моя** ва́за й **мої** ма́ки. Це **мій** ба́тько. А це **моя** ма́ти. Тут **мій** ді́д і **моя** ба́ба.

Letters я, ю, є after Soft Consonant and Apostrophe

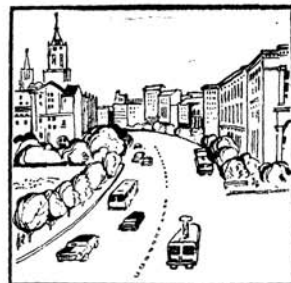
дядько
uncle [д'яд'ко]

костюм
suit [кост'ум]

сукня
dress [сукн'а]

вулиця
street [вулиц'а]

After a consonant the letters я, ю, є denote a single sound [a], [y], [e] respectively. The preceding consonant is always soft.

м'ясо
meat [м'ясо]

сім'я
family [сім'я]

Apostrophe (') denotes that the preceding consonant is hard. The letters я, ю, є denote two fused sounds [йа], [йу], [йе] respectively after it.

Read:

- — сукня, м'ясо, дядько
- — костюм, сім'я
- — яблуко, вулиця

він костюм дядько	вона сукня вулиця сім'я	воно м'ясо
-------------------------	----------------------------------	---------------

Це моє місто. Це Київ. Тут моя вулиця й мій дім. Це моя сім'я: мій батько й моя мати. А це мій дядько й моя тітка. Вони кияни (Kievites). Я студентка. Я киянка (Kievite, f).

Personal Pronoun ти (you) and Possessive Pronoun твій (your)

- Ти студент?
- Так, я студент.
- Це твій інститут?
- Так, мій.
- Are you a student?
- Yes, I am a student.
- Is this your college?
- Yes, it is mine.

The personal pronoun *ти* (you) is used in addressing the 2nd person singular only in cases of familiarity between close relatives and friends.

The possessive pronoun *твій* (your) also refers to the 2nd person singular and always takes gender and number of the noun it modifies.

Masculine	твій	дід, батько, дядько, костюм, дім...
Feminine	твоя	мати, баба, вулиця, сукня, сім'я...
Neuter	твоє	місто, село, вікно, яблуко, молоко...
Plural (all genders)	твої	діти, костюми, сині...

Read:

— Це твоя вулиця?	— Це твій батько?
— Так, моя.	— Ні, це мій дядько.
— Твій будинок там?	— Він водій?
— Ні, він тут.	— Ні, він пілот.
— А це твоє вікно?	— А це твоя тітка?
— Так, моє.	— Так.
— Там твоя кімната?	— Вона фізик?
— Так.	— Ні, вона музикант (musician).

EXERCISES

A. Name the letters of the lesson:

Йй [йот] Яя Юю Єе Її

B. Read (control your pronunciation):

[й] музей, басейн, водій, мій, твій

[йа] я, яблуко, киянин, сім'я, м'ясо, моя, твоя

[йу] юнак

[йі] Київ, мої

[йе] моє, твоє

C. Group the words according to the stress model:

/	/ —	— /	/ — —	— / —	— — /
---	-----	-----	-------	-------	-------

Я, мій, музей, Київ, водій, киянин, яблуко, моя, сукня, костюм, басейн, вулиця, м'ясо, мої, сім'я, дядько, твій, твоя, музикант, мое, ти, твоє, твої, дім, Москва, юнак.

D. Group the nouns according to their gender (*він, вона, воно*):

Київ, музей, сукня, м'ясо, юнак, Москва, басейн, водій, яблуко, сім'я, дядько, вулиця, киянин, киянка, музикант, костюм.

E. Insert the proper form of the conjunction *і* or *а*.

Example: Іван ... Оксана — студенти.

Іван і Оксана — студенти.

1. Олена ... Оксана — студентки. 2. Іван ... Максим — фізики. 3. Степан ... Семён — пілоти. 4. Тут діти ... дід. 5. Там батько ... мати. 6. Тут будинок ... сад. 7. Там музей ... кафе. 8. Там завод ... інститут.

K. Look at the picture and answer the questions:

1. Це місто? 2. Тут будинок? 3. Сад тут? 4. Де дід і баба? 5. Діти тут?
6. Де батько й мати? 7. Це сніданок?
8. Тут суп? 9. Де м'ясо?

L. Look at the picture above and tell what you see.

M. Read the new words from the lesson:

і, й (and)
я (I)
мій (my)
твій (your)
ти (you)
дім (home)

Київ (Kiev)
сукня (dress)
дядько (uncle)
м'ясо (meat)

музей (museum)
басейн (swimming pool)
водій (driver)
костюм (suit)
сім'я (family)
Москва (Moscow)
юнак (young man)

яблуко (apple)
вулиця (street)

киянин (Kievite m)
киянка (Kievite f)
кияни (Kievites)

музикант (musician)

<i>m</i> мій твій	<i>f</i> моя твоя	<i>n</i> моє твоє	<i>pl</i> мої твої	my your
-------------------------	-------------------------	-------------------------	--------------------------	------------

LESSON 5

Sounds [ш], [ж]

Sounds	Printed letters	Written letters	Commentary
[ш]	Ш ш	Ш ш	A hard consonant similar to sh [ʃ] in shoe, but the tongue is shaped like a scoop and retracted as compared with the English; lips should be protruded and rounded.
[ж]	Ж ж	Ж ж	Hard consonant similar to s [ʒ] in pleasure; the tongue and lips are at the same position as for the consonant [ш] (see above).

ша́фа
bookcase

шу́ба
fur coat

ша́пка
fur cap

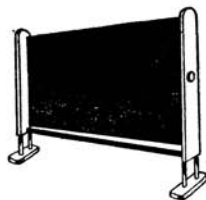
зо́шит
copybook

кни́жка
book

шко́ла
school

до́шка
blackboard

ло́жка
spoon

виде́лка¹
fork

ні́ж
knife

Read:

Бўква Ш [ша]. Бўква Ж [же]

— ніж, теж

— шафа, шапка, шуба, зошит, школа, дошка
ложка, книжка

— — — виделка

1. Я студэнт. Максiм **теж** (also) студэнт. 2. Окса́на — фізик. Семён **теж** фізик.
3. Ба́цько — піло́т. Дя́дко **теж** піло́т. 4. Ло́жка тут. Ніж і виде́лка **теж** тут.
5. Ша́пка там. Шу́ба **теж** там. 6. Тут ша́фа. Там **теж** ша́фа. 7. Тут зо́шит. Там **теж** зо́шит. 8. Институт там. Шко́ла **теж** там.

Write:

Ш Ш Ш шшш Ж Ж жжж
ша́пка, шу́ба, ша́пка, зо́шит, ло́жка, кни́жка
Я студент. Макси́м **теж** студент.

¹ Consonant **в** before **н** is pronounced like English **v** in victory.

Sounds [ч], [ѠС]

Sounds	Printed letters	Written letters	Commentary
[ч]	Ч ч	ч ч	Hard consonant similar to ch in chair . Round and protrude your lips.
[ѠС]	indicated in writing by дж		Consonant similar to j in joke . It is pronounced as one sound, though is always written with two letters.

ча́шка
cup

до́чка
daughter

ді́вчина
girl

у́чень
pupil

вико́ладч
college teacher

піджа́к
suit jacket

- Це ча́шка чи (оr) ло́жка?
- Це ча́шка.

✓ In questions having **чи** (or), intonation first rises (before **чи**), and then falls at the end of the question.

Read:

Буква Ч [че]

— чи	— — — ді́вчина
— ча́шка, у́чень	— — — ви́кладч
— до́чка, піджа́к	— — — учени́ця

1. Тут чашка, а там ніж і ложка. 2. Це піджак, а це шуба й шапка. 3. Тут юнак, а там дівчина. 4. Це мій син. Він учень. А я викладач. 5. Це моя дочка. Вона теж учениця.

— Це місто чи село?

— Це місто.

— Це школа чи інститут?

— Це школа.

— Тут студент чи викладач?

— Тут викладач.

— Там вікно чи дошка?

— Там дошка.

— Це зошит чи книжка?

— Це книжка.

— Тут шуба чи піджак?

— Тут піджак.

— Дівчина тут чи там?

— Вона тут.

— Максимум студент чи учень?

— Він студент.

Write:

ч ч ч чч

чашка, дочка, дівчина, учень, викладач, піджак

Personal Pronouns *ви* (you), *ми* (we).

Possessive Pronouns *наш* (our), *ваш* (your), *їхній* (their).

Interrogative Pronoun *чий* (whose)?

— **Ви** студент?

— Так, **я** студент.

— Це **ваш** інститут?

— Так, **мій**.

— **Ви** студенти?

— Так, **ми** студенти.

— Це **ваш** інститут?

— Ні, не наш.

— **Чий** це інститут?

— Це **їхній** інститут.

— Are you a student?

— Yes, I am a student.

— Is this your college?

— Yes, it is mine.

— Are you students?

— Yes, we are students.

— Is this your college?

— No, it is not ours.

— Whose college is this?

— This is their college.

The pronouns *ви* (you) and *ваш* (your, yours) are used in addressing the second person **singular** (strangers and elders) and in the **plural**.

The pronouns *наш* (our, ours), *ваш* (your, yours), *їхній* (their, theirs) and *чий?* (whose?) always take the number and gender of the nouns they modify.

PERSONAL PRONOUNS

Person	Singular	Plural
1st	я I	ми we
2nd	ти you	ви you
3rd	він he вона she воно it	вони they

Read:

		я	ти	ми	ви	вони
<i>m</i>	Чий це син?	мій	твій	наш	ваш	їхній
<i>f</i>	Чия це дочка?	моя	твоя	наша	ваша	їхня
<i>n</i>	Чие це село?	моє	твоє	наше	ваше	їхнє
<i>pl</i>	Чиї це діти?	мої	твої	наші	ваші	їхні

- Ви студент?
- Ні, я викладач.
- Це ваш інститут?
- Так, мій.
- Це ваші студенти?
- Ні, не мої.

- Ви студенти?
- Ні, ми пілоти.
- Це ваш будинок?
- Ні, не наш. Наш будинок там.

- Чий це будинок?
- Це наш будинок.
- Чий це сад?
- Це наш сад.
- Чия це дочка?
- Це моя дочка.
- А чий це син?
- Це теж мій син.

- Ти студент?
- Ні, я учень.
- Це твоя школа?
- Так, моя.
- А чий це інститут?
- Вони студенти. Це їхній інститут.

- Вони студенти?
- Ні, він викладач, а вона музикант.
- Це їхні діти?
- Так, їхні.

- Чия це шапка?
- Це моя шапка.
- Чия це шуба?
- Це твоя шуба.
- Чиї це зшити?
- Це їхні зшити.
- Чиї це книжки?
- Це наші книжки.

Letter ш and Sound [x]

Sounds	Printed letters	Written letters	Commentary
[шч]	Щ щ	<i>Ш ш</i>	This letter indicates two fused sounds which resemble English shch in fresh cheese.
[x]	Х х	<i>Х х</i>	Hard consonant similar to ch in Bach.

плащ
raincoat

площа
square

хата
house

— Хто це?
Who is this?
— Це дівчина.

— Що це?
What is this?
— Це чашка.

The pronoun *хто* (who) asks about people and animals; pronoun *що* (what) — about things. Observe the intonation of the questions with interrogative words like: *де, хто, що*. (Refer to Lesson 1).

Read:

Буква Х [ха]. Буква Щ [ща]

— хто, що, плащ

— хата, площа

— Хто це?
— Це мій батько.
— Хто це?
— Це моя мати.
— Хто тут?
— Тут мій син.
— Хто там?
— Там моя дочка.

— Що це?
— Це село.
— Що це?
— Це площа.
— Що тут?
— Тут хата.
— Що там?
— Там сад.

Write:

Щ Щ Щ щ щ щ Х Х Х х х х
Хто це? Що це? хата, плащ, площа

Verb. Conjugation I. Present Tense

Студент читає.
is reading

Студентка читає.
is reading

Діти читають.
are reading

The Ukrainian Present Tense corresponds to the English Present Continuous and Present Indefinite:

Він читає = He is reading.
He reads.

читати	to read
слухати	to listen
писати	to write

The infinitive of the Ukrainian verbs usually has the ending **-ти**.

In the Present Tense all Ukrainian verbs are inflected for persons:

PRESENT TENSE

я	читаю	слухаю	пишу
ти	читаєш	слухаєш	пишеш
він, вона	читає	слухає	пише
ми	читаємо	слухаємо	пишемо
ви	читаєте	слухаєте	пишете
вони	читають	слухають	пишуть

Each person has a definite ending added to the stem of the verb. The latter may end with a vowel or with a consonant (читаю, пиш-у).

According to the vowel of the personal inflections all the verbs are divided into two groups or conjugations. Let's start with Conjugation I.

To find the stem of a Conjugation I verb, drop the infinitival ending -ти and add the following personal endings.

PRESENT TENSE. CONJUGATION I.
PERSONAL ENDINGS OF THE VERB

Person	Stem in a consonant	Stem in a vowel
я	-у	-ю
ти	-еш	-еш
він, вона	-є	-є
ми	-ємо	-ємо
ви	-єте	-єте
вони	-ють	-ють

Read:

— пишеш, пише, пишуть

— пишу

— пишете, пишемо, слухати, слухаю, слухаєш, слухає, слухають

— читати, читаю, читаєш, читає, читають, писати

— слухаємо, слухаєте

— читаєте, читаємо

1. Я читаю, а мій син слухає і пише. 2. Максим пише, Оксана читає, а Семєн слухає. 3. Батько читає, а ми слухаємо й пишемо. 4. Мати слухає, а діти читають. 5. Ви читаєте, а я слухаю і пишу. 6. Ти пишеш, а я читаю.

Це мій стіл. Тут мій зошит, папка й книжка. Тут я пишу і читаю. Це наша кімната. Тут наш стіл. Тут ми пишемо й читаємо. Це клас. Тут діти. Вони пишуть і читають. Це інститут. Тут студентка. Вона пише й читає.

— Хто слухає?

— Юнак слухає.

— Хто читає?

— Учень читає.

— Хто пише?

— Дівчина пише.

— Хто читає?

— Я читаю.

— Хто пише?

— Ми пишемо.

— Хто слухає?

— Ми слухаємо.

— Хто пише?

— Максим пише.

— Хто читає?

— Діти читають.

— Хто слухає?

— Я слухаю.

EXERCISES

A. Read the letters in the lesson:

Шш Жж Чч Хх Щщ

B. Read (watch your pronunciation):

[ш] ша́фа, шу́ба, ша́пка, ча́шка, шко́ла, до́шка, зо́шит, наш, ваш, на́ша, ва́ша, на́ше, ва́ше, пишу́, пи́ше

[ж] ні́ж, ло́жка, те́ж, кні́жка

[ч] чий, чия́, ча́шка, дівчи́на, виклада́ч, у́чень, чита́ти

[дж] піджа́к

[х] ха́та, хто, слуха́ти, їхній

[шч] плащ, пло́ща, що

C. Group the words according to the stress model:

/	/	- /	/	- /	- - /
---	---	-----	---	-----	-------

Шафа, хто, піджак, виделка, ложка, що, школа, теж, хата, площа, дочка, наш, наша, чий, чия, їхній, дівчина, викладач, зошит, шапка, ми, чашка, ви, учень, плащ, писати, пишу, слухаю, читати, читаю, пишуть, пишете, книжка.

D. Group the nouns according to their gender (*він, вона, вона*):

Ша́фа, зо́шит, піджа́к, шу́ба, плащ, кні́жка, дівчи́на, виклада́ч, дочка́, ні́ж, ло́жка, ча́шка, у́чень, ха́та, пло́ща, місто, шко́ла, село́, виде́лка, ша́пка, кафе́.

E. Use the correct pronouns form:

(1) *наш, на́ша, на́ше, наші*

1. Це ... місто. 2. Тут ... ву́лиця. 3. Це ... дім. 4. Тут ... сад. 5. Там ... буди́нок.
6. Це ... кімна́ти. 7. Тут ... ша́фа. 8. Там ... сті́л. 9. Це ... ді́ти. 10. Там ... син,
тут ... до́чки.

(2) *ваш, ва́ша, ва́ше, ваші*

1. Це ... шко́ла. 2. Тут ... клас. 3. Це ... вікно́. 4. Там ... до́шка. 5. Це ... ді́ти.
6. Тут ... ву́лиця. 7. Там ... студенти́. 8. Це ... у́чень. 9. Тут ... кні́жка. 10. Тут ...
зо́шити.

(3) *їхній, їхня́, їхнє, їхні*

1. Це ... ді́ти. 2. Тут ... село́. 3. Там ... ха́та. 4. Це ... сад. 5. Там ... вікно́.
6. Тут ... кімна́та. 7. Там ... сті́л. 8. Це ... фо́то. 9. Це ... зо́шити. 10. Тут ...
кні́жка.

F. Read, watch the stresses:

зо́шит — зо́шити

шко́ла — шко́ли

до́шка — до́шки

ша́фа — ша́фи

шу́ба — шу́би

виде́лка — виде́лки

піджа́к — піджаки́

ха́та — хати́

ло́жка — ложки́

ша́пка — шапки́

ча́шка — чашки́

кні́жка — книжки́

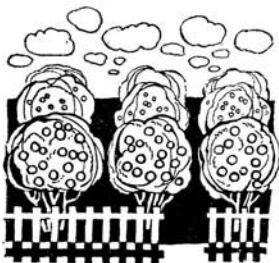
дочка́ — до́чки

G. Change the sentences from the singular to plural. Mark the stresses.

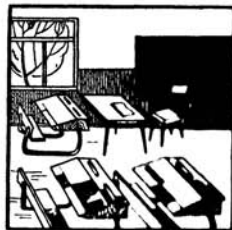
Е х а т р л е: Це наш сад.
 Це наші саді.

1. Це моя шапка. 2. Це їхній будинок. 3. Тут наша хата. 4. Там твій син.
 5. Це ваша дочка. 6. Це моя лóжка. 7. Тут твоя книжка. 8. Це наша школа.
 9. Це ваш інститут. 10. Це їхній стілець.

H. Look at the pictures and make up dialogues:

- Це / ваш сад?
 — \ Так, це \ мій (наш) сад.
 — \ Ні, це не \ мій (наш) сад.

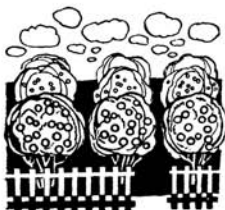
I. Make up questions from the following statements as shown in the example.

Е х а т р і е: Це мій сад. Чий це сад?

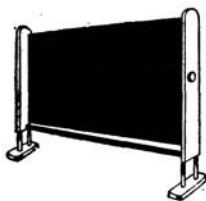
1. Це мої діти. 2. Це твоя шко́ла. 3. Це на́ше місто. 4. Тут ваш стіл. 5. Там мій дім. 6. Це твій викладач. 7. Це на́ша ша́фа. 8. Це ї́хня дочка́. 9. Тут ва́ші зб́шити. 10. Це ва́ше село́.

J. Look at the pictures and make up dialogues:

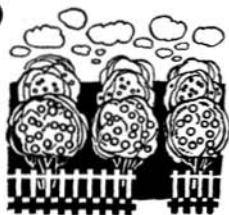
(1)

- ↑ Що \ це?
- Це \ сад.
- ↑ Чий це \ сад?
- Це \ мій сад.

(2)

— ↑ Що \ це?
— Це \ сад.

— ↑ Хто \ це?
— Це \ студент.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

K. Make one sentence from two.

Example: Я читаю. Він читає. Я читаю, він теж читає.
Я читаю. Він пише. Я читаю, а він пише.

1. Дід читає. Онук пише. 2. Син пише. Дочка пише. 3. Юнак пише. Дівчина читає. 4. Діти читають. Мати слухає. 5. Ми читаємо. Ви читаєте. 6. Ти пишеш. Я читаю. 7. Я пишу. Оксана читає. 8. Ти читаєш. Вони слухають. 9. Батько читає. Я читаю. 10. Тітка слухає. Дядько слухає.

L. Look at the pictures and answer the questions!

- Студент пише?
— Так, він пише.

1. Студент читає? 2. Діти читають? 3. Дівчина пише? 4. Студентка читає?

5. Юнак пише? 6. Мати читає? 7. Діти читають? 8. Студенти пишуть?

M. Make up questions to the following answers as shown in the example:

Е х а т р і є: Я читаю.
↑ Хто ↓ читає?

1. Я читаю. 2. Максим пише. 3. Оксана слухає. 4. Діти пишуть. 5. Дід читає.
6. Викладач слухає. 7. Ти пишеш. 8. Ми слухаємо. 9. Ви читаете. 10. Я слухаю.

N. Use the correct form of the verb in brackets.

Е х а т р і е: Він (писати). Він пише.

1. Батько (писати), а дід (читати). 2. Син (читати), а дочка (слухати). 3. Студенти (писати) і (читати). 4. Ти (читати), а я (слухати). 5. Я (читати), а ви (слухати). 6. Ми (слухати, писати) й (читати).

O. Read:

(1) Це наша школа. Тут наш клас. Тут вікно, а там дошка. Це мій стіл. Тут мій зошит і моя книжка. Оксана читає, а ми слухаємо. Оксана читає текст (text).

— Що це?	— А Ів́ан сл́ухає?	— Там вікно́ чи до́шка?
— Це шко́ла.	— Ні, він пи́ше.	— Там до́шка.
— Хто тут?	— Що це?	— Ви там пи́шете?
— Тут діти.	— Це зо́шит.	— Так, пи́шемо.
— Діти чита́ють?	— Чий це зо́шит?	
— Ні, вони́ сл́ухають.	— Це мій зо́шит.	
— А хто чита́є?	— Це теж зо́шит?	
— Окса́на чита́є.	— Ні, це кни́жка.	

(2) Ми студенти. Я фізик. А це Мико́ла. Він теж студент. Це на́ша кімна́та. Тут наш сті́л. Тут ми чита́ємо й пи́шемо. А там на́ша ша́фа. Там ко́стюми, ша́пки, піджаки́. А це Окса́на й Ната́лка. Вони́ теж студенти́ки. Їхня кімна́та там. Мико́ла чита́є текст, а я сл́ухаю. Окса́на пи́ше. Ната́лка теж пи́ше.

— Що це?	— Ви студент?	— А Окса́на?
— Це кімна́та.	— Так, студент.	— Окса́на теж пи́ше.
— Чий це кімна́та?	— А це хто?	— Це їхня кімна́та?
— На́ша.	— Це Ната́лка.	— Ні, це на́ша кімна́та.
— Хто тут?	— Вона́ чита́є?	
— Тут студенти́.	— Ні, вона́ пи́ше.	

P. Look at the following pictures and answer the questions:

(1)

1. Це шко́ла? 2. Тут клас? 3. Хто тут? 4. Де вікно́? 5. Де до́шка? 6. Діти пи́шуть? 7. Хто пи́ше? 8. Дівчина чита́є? 9. Де зо́шити? 10. Де папки́?

(2)

1. Що це? 2. Де вікно́? 3. Де сті́л? 4. Де ша́фа? 5. Хто тут? 6. Де студенти́? 7. Де студенти́ки? 8. Хто чита́є? 9. Хто сл́ухає? 10. Хто пи́ше?

Q. Look at the pictures above and describe what you see in them.

R. Read the new words from the lesson:

хто? (who?)	наш (our)	шафа (wardrobe)	хата (house)
що? (what?)	ваш (your)	шуба (fur coat)	площа (square)
теж (also)	чий? (whose?)	шапка (fur cap)	чашка (cup)
ми (we)	плащ (raincoat)	школа (school)	учень (pupil)
ви (you)	ніж (knife)	дошка (blackboard)	книжка (book)
	чи (or)	ложка (spoon)	їхній (their)

піджак (jacket)
дочка (daughter)
дівчина (girl)
слухати (to listen)

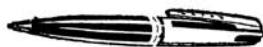
виделка (fork)
писати (to write)
читати (to read)
викладач (teacher)

	whose?	my	your	our	your	their
<i>m</i>	чий?	мій	твій	наш	ваш	їхній
<i>f</i>	чий?	моя	твоя	наша	ваша	їхня
<i>n</i>	чий?	моє	твоє	наше	ваше	їхнє
<i>pl</i>	чий?	мої	твої	наші	ваші	їхні

LESSON 6

Sound [p]

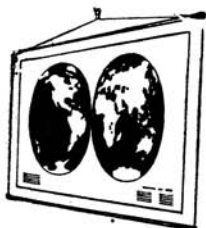
Sound	Printed letter	Written letter	Commentary
[p]	Р р	Рр	<p>The Ukrainian consonant [p] differs from the English [r] in that it is rolled. In order to pronounce this sound correctly the tongue should be raised to the teethridge and curled. The tip of the tongue vibrates and taps against the teethridge several times.</p>
 <p>——— Ukrainian [p] - - - - - English [r]</p>			

ручка
ball-point

парта
desk

карта
map

шарф
scarf

сир
cheese

радіо
radio

журнал
magazine

інженер
engineer

брат
brother

сестра
sister

робітник
worker

Read:

- сир, брат, шарф
- — ручка, парта, карта, риба
- — журнал, сестра
- — радіо
- — — інженер, робітник
- Хто це?
- Це мій брат.
- Хто він?
- Він викладач.
- Хто це?
- Це моя сестра.
- Хто вона?
- Вона студентка.

- Хто ваш батько?
- Він інженер.
- Хто ваш брат?
- Він робітник.
- Чий це журнал?
- Це мій журнал.
- А чий це ручка?
- Це моя ручка.

- Чий це карта?
- Це наша карта.
- А що там?
- Це наша парта.
- Що це?
- Це сир.
- А що це?
- Це риба.

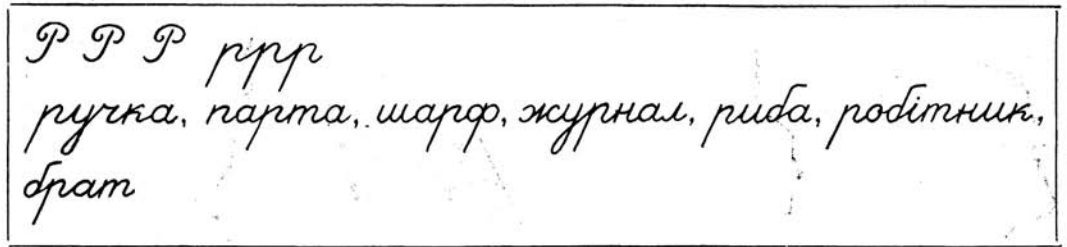
Я учень. Це мій клас. Тут стіл і парти. Тут вікно, а там дошка й карта. Це моя парта. Тут мій зошит і моя ручка. Тут я пишу і слухаю урок (lesson).

Це моя кімната. Тут мій стіл. Це мій сніданок. Тут кава й молоко. А там булка, масло, сир.

Це моя шафа. Тут мій костюм і моя сукня. Це моя шуба. А тут мій шарф і моя шапка.

Це Тарас і Катерина. Вони брат і сестра. Катерина — студентка, а Тарас — інженер. Катерина читає журнал, а Тарас слухає радіо.

Write:

Verb. Conjugation II. Present Tense

стояти	to stand
сидіти	to sit
лежати	to lie

These verbs belong to Conjugation II.

Студент стоїть.

Студент сидить.

Ручка лежить.

In order to find the stem of a Conjugation II verb, the infinitival ending **-ти** with the vowel in front of it should be dropped.

PRESENT TENSE

я стою	сиджу	лежу
ти стоїш	сидиш	лежиш
він стоїть	сидить	лежить
вона стоїть	сидить	лежить
воно стоїть	сидить	лежить
ми стоїмо	сидимо	лежимо
ви стоїте	сидите	лежите
вони стоять	сидять	лежать

PRESENT TENSE. PERSONAL ENDINGS OF THE VERBS

Person	Conjugation I		Conjugation II	
	stems (in consonant)	stems (in vowel)	stems (in consonant)	stems (in vowel)
я	-у	-ю	-у	-ю
ти	-еш	-еш	-иш	-їш
він	-е	-е	-ить	-їть
вона				
ми	-емо	-емо	-имо	-їмо
ви	-ете	-ете	-ите	-їте
вони	-уть	-ють	-ать	-ять

Read:

- стою, сиджу, лежу, стоїш, сидиш, лежиш, стоїть, сидить, лежить, стоять, сидять, лежать
- — — стояти, сидіти, лежати
- — — стоїмо, сидимо, лежимо, стоїте, сидите, лежите

Максім сидить і читає. Оксана сидить і пише. Діти сидять і пишуть. Я сиджу і читаю. Ми сидимо і слухаємо. Брат лежить і слухає радіо. Дід сидить, а діти стоять. Журнал лежить тут. База й чашки стоять там. Зшити лежать там. Ручка лежить тут.

— Це ваша парта?	— Хто слухає урок?
— Так, моя.	— Діти слухають.
— Ви тут сидите?	— Вони сидять чи стоять?
— Так, я сиджу тут.	— Вони сидять.
— Кто ще (else) тут сидить?	— Кто читает текст?
— Тут сидит Петр.	— Учень читает текст.
— Кто читает журнал?	— Він стоить чи сидить?
— Тарас читает.	— Він стоить.
— Він стоить чи сидить?	— Де лежить ручка?
— Він сидить.	— Вона лежить тут.
— Кто пишет буквы?	— Де лежат зшити?
— Учитель пишет.	— Вони лежат там.
— Він сидить чи стоить?	— Книжка лежить чи стоить?
— Він стоить.	— Книжка лежить.

Imperative Mood

читати

Читай!

Read!

Читайте!

Читаймо! Let's read!

писати

Пиши!

Write!

Пишите!

Пишімо! Let's write!

The verbs in the imperative mood serve to express a command, request or wish.

The intonational center is made prominent by a rise of the tone and very energetic articulation of the stressed syllable. The syllables following the intonational center (if there are any) are pronounced with a falling tone.

↑	Чита́йте	урóк!
↑	Пиші́ть	бúкви!
↑	Слу́хайте	те́кст!

In order to form the imperative, it is necessary to find a common stem with the Present Tense and to add the following:

2nd person singular	ти	Stem in consonant -и	Stem in vowel -й
2nd person plural	ви	-и́ть	-йте
1st person plural	ми	-и́мо	-ймо

Read:

— стій

— — слухай, стійте, стіймо

— — читай, пиши, сиди, лежи, пишіть, сидіть, лежіть

— — — слухайте, слухаймо

— — — читайте, читаймо, пишімо, сидімо, лежімо

чита́ти	Чита́й!	Чита́йте!	Чита́ймо!	Чита́й текст!
слуха́ти	Слу́хай!	Слу́хайте!	Слу́хаймо!	Пиші́ бúкви!
стоя́ти	Стій!	Стійте!	Стіймо!	Сиді́ тут!
писа́ти	Пиші́!	Пиші́ть!	Пиші́мо!	Стійте там!
сиді́ти	Сиді́!	Сиді́ть!	Сиді́мо!	Слу́хаймо текст!
лежа́ти	Лежі́!	Лежі́ть!	Лежі́мо!	Чита́ймо бúкви!

Long Consonants. Noun. Plural of Neuter Nouns

взу́ття
footwear

оповіда́ння story
[оповіда́н^b:a]
завда́ння task
[завда́н^b:a]
взу́ття [взу́т^b:á]

In Ukrainian there are short consonants and also long ones. The long sounds are somewhat prolonged in pronunciation. Long consonants may be hard or soft. They are indicated in writing by double letters.

As a rule nouns in double consonant plus -я (in pronunciation long soft consonant plus [a]) are of neuter gender. They take the same form in the plural as in the singular.

Олена читає моє оповідання.
Олена читає мої оповідання.

Neuter nouns ending in -о receive the -а ending in the plural.

Observe the change of stress.

яблуко	—	яблука
село	—	села
вікно	—	вікна
місто	—	міста
слово (word)	—	слова

Read:

— — села, вікна, місто, слово

— — село, вікно, міста, слова, взуття

— — — яблуко

— — — завдання

— — — — оповідання

Це будинок. Тут школа. Тут наш клас. Тут вікна, а там дошка. А це карта. Тут міста і села. Це моя парта. Тут лежать мої зошити, книжка й ручки. Зараз (пов) я пишу завдання. А Тарас пише слова. Потім (then) Катеріна читає оповідання «Яблука». Ми слухаємо.

Conjugation of the Verbs *ж*ити (to live), *роз*повідати (to tell), *від*повідати (to answer)

Conjugation I. Present Tense

	ж			
я	живу́	ми	живемо́	
ти	живе́ш	ви	живете́	
він, вона́	живе́	вони́	живу́ть	
	Живі́!	Живі́ть!	Живі́мо!	

Read:

Це місто Київ. Тут я живу́. Я киянин. Мої батько й ма́ти теж живу́ть тут. А там село́. Там живе́ мій дід. Тарас теж живе́ там. А Катеріна живе́ тут. Вона́ киянка.

— Це твій дім?

— Так, тут я живу́.

— А де живе́ твоя сім'я?

— Вона́ теж живе́ тут.

— Де ви живете́?

— Ми живемо́ тут.

— Це ваш будинок?

— Так, наш.

Conjugation I. Present Tense

розповідати		
я розповідаю ти розповідаєш він, вона розповідає Розповідай!		ми розповідаємо ви розповідаєте вони розповідають Розповідайте!
відповідати		
я відповідаю ти відповідаєш він, вона відповідає Відповідай!		ми відповідаємо ви відповідаєте вони відповідають Відповідайте!

Read:

— — — — — розповідати, відповідати, розповідаю, відповідаю, розповідаєш, відповідаєш, розповідає, відповідає, розповідають, відповідають, розповідайте, відповідайте

— — — — — розповідаємо, відповідаємо, розповідаєте, відповідаєте

Я сиджу і читаю оповідання. Тарас слухає. Потім я розповідаю. Катерина відповідає урок. Вона розповідає текст. Олена піше букви, а Оксана піше **вправи** (exercises).

EXERCISES

A. Read the following letters:

Аа Бб Вв Дд Ее Єе Жж Зз Ии Іі Ії Йй Кк Лл Мм Нн Оо Пп Рр Сс Тт Уу Фф
Хх Цц Чч Шш Щщ Юю Яя

B. Read (watch your pronunciation):

[r] сир, брат, ручка, сестра, радіо, партa, карта, риба, журнал

C. Group the words according to the stress model:

/	/ —	— /	/ — —	— / —	— — /	— — — /
---	-----	-----	-------	-------	-------	---------

Брат, сестра, риба, сир, робітник, взуття, карта, журнал, інженер, радіо, партa, ручка, шарф, стояти, оповідання, сидіти, стою, сиджу, лежати, лежу, завдання, урок, текст, читай, читайте, відповідати, сійте, слово, міста, вікна, яблуко, села, жити, живу, живемо, розповідати.

D. Group the nouns according to their gender (*він, вона, воно*):

Сир, брат, сестра, оповідання, робітник, карта, журнал, радіо, інженер, партa, ручка, шарф, взуття, урок, текст, слово, завдання, риба.

E. Insert the correct pronoun forms:

(1) *мій, моя, моє, мої*

1. ... брат читає. 2. ... сестра піше. 3. Це шафа. Тут стоїть ... взуття. 4. ... діти читають. 5. ... батько — робітник. 6. Це ... завдання.

(2) *наш, наша, наше, наші*

1. Це ... журнал. 2. ... брат — інженер. 3. Там живе ... сестра. 4. ... студенти слухають радіо. 5. ... вікна тут. 6. ... дочка — учениця.

F. Put the following sentences into the plural. Mark the stresses:

Е х а т р л е: Н áш а д о ч к á ч и т áє.
Н áш í д óчк и ч и т áю т ь.

1. Наш брат — робітні́к. 2. Це твоє́ опові́дання. 3. Їхня́ сестра́ — інжене́р.
4. Мій син живе́ тут. 5. Ва́ше село́ там. 6. Це мій журна́л. 7. Тут їхнє́ вікно́.
8. На́ша дочка́ — студéнтка. 9. Мій брат пи́ше. 10. Твій зо́шит лежы́ть тут.

G. Look at the pictures, make up questions and answer them:

Що це? Хто це?

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

H. Insert the needed pronoun (я, ти, він, вона́, воно́, ми, ви, вони́).

Е х а т р л е: ... сиды́ть.
Він сиды́ть.

1. Це моя́ па́рта. Тут ... сиджу́. 2. А це Макси́м. ... теж сиды́ть тут. 3. А це Окса́на. ... теж сиды́ть і пи́ше. 4. Там Тара́с і Катери́на. ... сидя́ть і слухаю́ть. 5. Це уро́к. ... сидимо́ й слухаемо́. 6. ... сидите́ тут, а ... сиджу́ там. 7. Це моє́ взуття́. ... стои́ть тут. 8. А це ва́за. ... стои́ть там. 9. Це книжкы́. ... лежаты́ там. 10. Де ... сиди́ш?

I. Insert the correct form of the verb:

(1) лежáти

1. Дід ... і читáє. 2. Зо́шити ... тут, а рúчка ... там. 3. Ти ..., а ми сидимо́.
4. Сир ... тут, а ма́сло ... там. 5. Ви ... й слухае́те ра́діо. 6. Я ... і читáю опові́дання.

(2) *сидіти*

1. Батько ... і читає журнал. 2. Діти ... і слухають урок. 3. Брат ... і пише завдання. 4. Ви ... тут, а ми ... там. 5. Я ... і пишу слова і букви. 6. Де ти ...?

(3) *стояти*

1. Викладач ... і розповідає урок. 2. Учень ... і пише. 3. Кава ... тут, а чашки ... там. 4. Ти ..., а я сиджу. 5. Ви ... тут, а ми ... там. 6. Вазы ... тут.

J. Look at the pictures, and make up dialogues using the verbs *стояти*, *сидіти*, *лежати*:

— ↑ Що тут \ стоїть?
— Тут стоїть \ ваза.

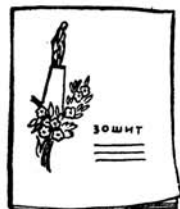
— ↑ Хто тут \ стоїть?
— Тут стоїть \ студент.

1

2

3

4

5

6

7

8

K. Insert the correct form of the appropriate verb:
стояти, *лежати*

1. Чашка ... тут, а ложка ... там. 2. Зшити ... тут, а ручка ... там. 3. Ваза ... тут, а маки ... там. 4. Де ... молоко? 5. Де ... сир і масло? 6. Шафа ... тут, а стіл ... там. 7. Шапка ... тут, а шарф ... там. 8. Де ... карті?

L. Open the brackets using the correct verb forms:

1. Батько (сидіти) і (читати) журнал. 2. Юнак (стояти) і (слухати) радіо. 3. Діти (сидіти) і (слухати) урок. 4. Ми (жити) тут, а вони (жити) там. 5. Студенти (писати) і (читати). 6. Я (розповідати), а ти (слухати). 7. Журнал (лежати) тут, а зшити (лежати) там. 8. Я (сидіти), а брат (стояти). 9. Учніця (відповідати) урок. 10. Де ти (сидіти)? 11. Хто (читати) журнал? 12. Хто (писати) слова? — Ви (писати).

M. Form the imperative mood of the verbs in the brackets.

Е х а т р і е: (читати) текст

Читай текст! Читайте текст! Читаймо текст!

1. (Сидіти) тут! 2. (Слухати) й (писати) слова! 3. (Розповідати)! 4. (Відповідати) урок! 5. (Лежати) і (читати) книжки! 6. (Стояти) там!

N. Look at the pictures and read the text:

Це школа. Це клас. Тут сидять діти. Зараз урок.

Це стіл і дошка. Тут стоїть учитель. Він розповідає. Діти слухають.

Це вікно. Тут сидять Тарас і Катерина. Це їхня парта. Зараз вони слухають оповідання.

А тут сидять Петро й Оксана. Вони брат і сестра. Вони теж слухають оповідання.

А це дошка. Тут стоїть Іван. Він пише слова.

А це Олена. Вона сидить і пише завдання.

Зараз Тарас відповідає урок. Учитель слухає. Діти теж слухають.

Потім Оксана розповідає, а учитель і діти слухають.

O. Look at the pictures above and describe what you see.

P. Look at the pictures below and read the text:

Я студент. Це моя кімната. Тут я живу. Зараз я пишу завдання.

А це мій товариш (comrade) Петро. Він теж студент. Він теж живе тут.

Це наш стіл. Тут лежать наші зошити. Тут ми пишемо й читаємо. А це наша лампа. Радіо теж стоїть тут.

Це наша карта. Тут Україна (Ukraine). Тут міста й села.

Це наш інститут. А там сад, стадіон, басейн.

Це аудиторія (lecture-room). Тут наш викладач. Він розповідає, а ми слухаємо.

Q. Look at the pictures above and describe what you see.

R. Read the new words from the lesson:

брат (brother)
сир (cheese)
шарф (scarf)
текст (text)

риба (fish)
карта (map)
парта (desk)
ручка (pen)

слово (word)
зараз (now)
потім (then)
жити (to live)

радіо (radio)

завдання (task)
стояти (to stand)
сидіти (to sit)
лежати (to lie)
товариш (comrade)

інженер (engineer)
робітник (worker)

оповідання (story)
відповідати (to answer)
розповідати (to tell)

LESSON 7

Sounds [r], [r']

Sounds	Printed letter	Written letter	Commentary
[r] [r']	Г г	Гг	The hard consonant is pronounced with resonance of the voice in contrast with the English h in have.
			In a number of words the same letter presents the sound corresponding to the English g in get: e. g. гудзик [гу́зик].

Це Гнат.
Він мій друг.
friend

Це Ганна.
Вона моя подруга.
girlfriend

газета
newspaper

магазин
shop

гудзик
button

Read:

— друг

— — — газета

— — — гудзик, ганок

— — — магазин

— — — подруга

Це газета «Правда». Тут фотó. Це Москва. Це Червона площа (Red Square). Тут мій друг Іван Сидоров. Він москвіч. Він студент. А це його сестра Маша. Вона моя подруга.

Це місто Київ. Тут моя вулиця і мій будинок. Тут я живу. А там магазини. Це магазин «Одяг» (clothes). А там книгарня (book shop) і магазин «Взуття». А це не магазин, це кіоск (kiosk). Тут книжки, газети, журнали. Там гастронóm (food shop), а тут кафе. Це магазин «Молоко».

Я студентка. А це Галина. Вона моя подруга. Вона теж студентка.

Це наш гуртожиток (dormitory). Тут живуть студенти. Ми теж живемо тут. А це наша кімната. Тут вікно. Тут стоїть наш стіл. Тут лежать мої зошити й книжки, ручки й газети. А там стоїть ваза й лежать яблука. Наша шафа стоїть там. Там лежить наш одяг. Наше взуття теж стоїть там.

Write:

ТТТт
газета, друг, гудзик

Conjugation of the Verb *купувати* (to buy)

Conjugation I. Present Tense

купувати

я купую

ти купуєш

він, вона купує

ми купуємо

ви купуєте

вони купують

Купуй! Купуйте!

Included in Conjugation I is the group of verbs with the suffix *-ува* (купувати). To form the Present Tense of such verbs it is necessary to drop *-вати* from the infinitive form and add the needed personal ending.

Read:

— — — купую, купуєш, купує, купують, купуйте

— — — купуємо, купуєте

— — — купувати

Це магазин «Молоко». Тут я купую молоко, а ти купуєш сир і масло. А це книгарня. Тут студенти купують книжки. А ми купуємо журнали й газети. Діти купують зошити й ручки.

Це гастронóm. Тут я купую булкі й масло. Моя подруга купує м'ясо. Мій друг купує сир. Олена й Галина купують яблука, а Ганна купує кавун.

Це універма́г (department store). Тут я купую́ костю́м. Тара́с купу́є піджа́к і плащ. Іва́н і Макси́м купу́ють шапки́. Га́ліна купу́є гудзи́ки, а Оле́на купу́є папкі́ й ка́рти.

Це кі́оск. Тут ви купу́єте газе́ти, а я купу́ю журна́ли. Гнат купу́є тут книжкі́.

Possessive Pronouns *його* (his) and *її* (her)

Хто це?	Це мій друг.	Це моя́ подруга.
Чий це брат?	Це його́ брат.	Це її́ брат.
Чия́ це сестра́?	Це його́ сестра́.	Це її́ сестра́.
Чие́ це місто?	Це його́ місто.	Це її́ місто.
Чи́ї це діти?	Це його́ діти.	Це її́ діти.

Pronouns *його* (his) and *її* (her) do not take the number or gender of the noun they modify.

Read:

— — його, її

— Хто тут сидить?	— Хто читає оповідання?
— Мій друг Петро́.	— Га́ліна.
— Це його́ зошити́?	— Це її́ кни́жка?
— Так, його́.	— Так, її́.
— А хто сидить там?	— Хто читає газети́?
— Там сидить Га́нна.	— Гнат.
— Це її́ ру́чка?	— Це його́ газети́?
— Ні, це моя́ ру́чка.	— Ні, це на́ші газети́.

PERSONAL AND POSSESSIVE PRONOUNS

Хто?	Чий?	Чия?	Чие?	Чиї?
я	мій	моя́	моє́	мої́
ти	твій	твоя́	твоє́	твої́
він			його́	
вона́			її́	
ми	наш	на́ша	на́ше	на́ші
ви	ваш	ва́ша	ва́ше	ва́ші
вони́	їхній	їхня́	їхне́	їхні́

Sound [л^б]

— The soft consonant [л^б] differs from the hard [л] in that the tongue is raised to the roof of the mouth, its tip lowered to the bottom teeth, with the front part of the tongue touching the teethridge. The English consonant [l] is intermediate between Ukrainian hard [л] and soft [л^б].

- Ukrainian [л]
 - - - Ukrainian [л^б]

лікар
doctor

учитель
school teacher

Кремль
Kremlin

ліжко
bed

пальто
coat

Interchange of Initial **у** with **в**

In a number of words the initial **у** is changed into **в**.

Іва́н — учи́тель.
Ві́н учи́тель.

Петро́ — вчи́тель.
Вона́ вчи́телька.

у — is used at the beginning of the sentence or if the preceding word ends in a consonant;

в — is used if the preceding word ends in a vowel.

Read:

— хлі́б (bread)

— — ліка́р, лі́жко, вчи́тель

— — пальто́

— — — вчи́телька

— — — учи́тель

— — — учи́телька

[л]

ло́жка
журна́л
Павло́
ла́ва
сті́л
виде́лка

[л^в]

лі́жко
учи́тель
пальто́
хлі́б
ліка́р
Васи́ль
учи́телька

Мій брат — учитель.
 Наш друг — учитель.
 Мій син — учитель.
 Максим — учитель.

Мій батько — вчитель.
 Микола — вчитель.
 Моя подруга — вчителька.
 Оксана теж вчителька.

— Чиє це пальто?
 — Це моє пальто.
 — Це ваше ліжко?
 — Ні, моє ліжко там.
 — Тут лежить булка чи хліб?
 — Тут лежить хліб.

— Хто це?
 — Це Павло.
 — Хто він?
 — Він лікар.
 — А ви хто?
 — Я вчитель.

Conjugation of the Verb *робіти* (to do)

Conjugation II. Present Tense

	робіти	
я	роблю	ми робимо
ти	робиш	ви робите
він, вона	робить	вони роблять
	Робі! Робіть!	

All the verbs ending in **-ити** with the preceding **б, п, в, м** are conjugated in the same way.

Студент пише.
 Що робить студент?
 What is the student doing?
 Що він робить?
 What is he doing?

Студентка читає.
 Що робить студентка?
 Що вона робить?

Діти слухають.
 Що роблять діти?
 Що вони роблять?

Read:

— — робиш, робить, роблять
 — — роблю
 — — — робимо, робите

Я читаю текст.
 Ти пишеш завдання.
 Він купує газети.
 Вона читає журнал.
 Ми купуємо книжки.
 Ви слухаєте радіо.
 Вони пишуть оповідання.

Що я роблю?
 Що ти робиш?
 Що він робить?
 Що вона робить?
 Що ми робимо?
 Що ви робите?
 Що вони роблять?

Гнат читає.	Що робить Гнат?	Що Гнат робить?	Що він робить?
Іван пíše.	Що робить Іван?	Що Іван робить?	Що він робить?
Олена читає.	Що робить Олена?	Що Олена робить?	Що вона робить?
Ганна пíše.	Що робить Ганна?	Що Ганна робить?	Що вона робить?
Діти пишуть.	Що роблять діти?	Що діти роблять?	Що вони роблять?
Студенти читають.	Що роблять студенти?	Що студенти роблять?	Що вони роблять?

— Що ти робиш?	— Що робить батько?
— Я пишу завдання.	— Він купує газети.
— Що робить Гнат?	— Що робить мати?
— Він читає журнал.	— Вона купує хліб і масло.
— Що робить Ганна?	— Що роблять діти?
— Вона слухає радіо.	— Вони купують зошити.

Conjugation of the Verb *лю́бити* (to like, to love)

Conjugation II. Present Tense

лю́бити	
я люблю	ми любимо
ти любиш	ви любите
він, вона́ любить	вони́ люблять
Люби! Люби́ть!	

Read:

— — любиш, любить, люблять

— — люблю

— — — любимо, любите

1. Я киянин. Я дуже (very much) люблю Київ. 2. А це мій друг Тарас. Він теж киянин. Він теж любить наше місто. 3. Ми студенти. Ми любимо наш інститут. 4. Ви інженери. Ви любите ваш завод. 5. Іван любить місто, а Петро любить село. 6. Олена любить яблука, а Катеріна любить кавуні.

- Ти любиш молоко?
- Так, я люблю молоко.
- А ви любите молоко?
- Ні, не люблю.

лю́бити + infinitive

1. Я люблю читати, а Петро любить слухати. 2. Діти люблять слухати оповідання. 3. Ви любите читати, а ми любимо писати. 4. Він любить лежати й читати газети. 5. Ти любиш читати журнали, а вона́ любить читати книжки.

EXERCISES

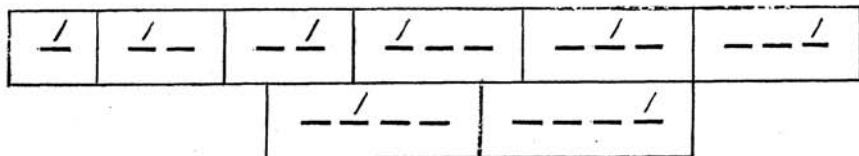
A. Read and learn the Ukrainian alphabet:

Аа Бб Вв Гг Дд Ее Єе Жж Зз Ии Іі Її Йй Кк Лл Мм Нн Оо Пп Рр Сс Тт Уу Фф Хх Цц Чч Шш Щщ Юю Яя ь (м'який знак)

B. Read (watch your pronunciation):

- [г] газéта, магазiн, друг, пóдруга, óдяг, книгáрня, гастронóм, гуртóжиток,
 [г] Галiна, Гáнна, Гнат, йогó, гóдзик, гáнок
 [л^п] учiтель, лiкар, пальтó, хлiб, учiтелька, лiжка, Васiль, роблю, рóблять,
 люблю, люблять

C. Group the words according to the stress model:

Друг, люблю, гудзик, пальто, подруга, хлiб, ганок, лiжка, його, роблю, роби-
 мо, робите, газета, магазин, купую, купуемо, унiвермаг, гуртожиток, одяг, лiкар,
 робиш, Ганна, її, Василь, гастроном, любить, любите.

D. Group the nouns according to their gender (*вiн, вона, воно*):

Газéта, пóдруга, пальтó, книгáрня, Васiль, хлiб, лiжка, магазiн, учiтель, учi-
 телька, друг, гóдзик.

E. Insert the needed pronoun *його* or *її*.

Е х а т р л е: Це Iвáн. Тут ... дiм.
 Це Iвáн. Тут його дiм.

1. Це Микóла. Тут ... дiм. 2. Це Iвáн. Це ... книжкi. 3. Це Оксáна. Тут ... брат.
 4. Це Максiм. Тут ... кiмнáта. 5. Це Гáнна. А там ... сестрá. 6. Це Галiна. Тут
 ... зóшити. 7. Це Гнат. Там ... дiти. 8. Це Васiль. Це ... син.

F. Insert the correct form of the needed pronoun:

мiй, твiй, його, її, наш, ваш, їхнiй

1. Павлó купуе книжкi. Це ... книжкi. 2. Оксáна й Тарáс купують óдяг. Це ...
 óдяг. 3. Мiй друг живé тут. Це ... будiнок. 4. Моя пóдруга живé там. Це ... кiм-
 нáта. 5. Тут ми живемо. Це ... дiм. 6. Я живу тут. Це ... селó. 7. Гнат купуе газéти.
 Це ... газéти. 8. Ти купуеш зóшити. Це ... зóшити. 9. Ви любите Кiїв. Це ... мiсто.
 10. Гáнна любить читáти. Це ... журнáли.

G. Look at the pictures, make up questions and answer them:

Хто це?

Що це?

1

2

3

4

5

6

7

8

9

H. Insert the needed word: *учитель* or *учителька*. Observe the interchange of initial *y* with *e*:

1. Мій батько 2. Моя сестра теж 3. Мій брат 4. Це ваш... . 5. Ваша тут. 6. Микола — 7. Чия це ...?

I. Insert the correct form of the verb:

(1) *купувати*

1. Мій друг ... книжки. 2. Я ... зошити. 3. Галіна ... ручки. 4. Ми ... одяг. Ви ... взуття. 6. Діти ... журналі. 7. Ти ... папки, а я ... сумки.

(2) *любити*

1. Я ... Київ. 2. Петро ... наш стадіон. 3. Батько ... наше село. 4. Сестра ... наш сад. 5. Ти ... молоко, а друг ... пиво. 6. Діти ... наш музей. 7. Ви ... наше місто. 8. Брат ... наш дім.

J. Make up questions and answer them using the following sentences.

Example: Це Київ.

- Ви \nearrow любите Київ?
— \searrow Так, я дуже люблю \searrow Київ.

1. Це місто. 2. Це оповідання. 3. Це книжки. 4. Це село. 5. Це молоко. 6. Це ка-
вуні.

K. Make up questions and answer them in the negative.

Example: Павло любить читати.

- Павло \nearrow любить читати?
— \searrow Ні, він не \searrow любить читати.

1. Ти любиш слухати радіо. 2. Діти люблять читати тексти. 3. Гнат любить розповідати. 4. Галіна любить відповідати урбок. 5. Батько любить купувати одяг. 6. Ви любите писати.

L. Make up questions for the verbs.

(1) Е х а т р л е: Він пише. Що він робить?

1. Ми читаємо текст. 2. Ви слухаєте радіо. 3. Він пише букви. 4. Вона розповідає оповідання. 5. Я купую коштум. 6. Ти купуєш пальто. 7. Вони читають журнал.

(2) Е х а т р л е: Тарас пише. ↑ Що робить \ Тарас?
↑ Що він \ робить?

1. Мати купує молоко. 2. Батько купує хліб. 3. Дівчина купує книжки. 4. Юнак купує журнали. 5. Діти купують зошити. 6. Дід слухає радіо. 7. Баба читає газети. 8. Студенти слухають урок.

M. Look at the pictures and make up dialogues as shown in the example:

— ↑ Що він \ робить?
— Він купує \ книжки.

1

2

3

4

5

6

7

8

N. Look at the pictures and read the text:

Я студент. Це мій гуртожиток. Тут живуть студенти.
Я теж живу тут.

Це на́ша кімна́та. Тут живемо́ ми: Павло́, Васи́ль і я. Павло́ — мій друг. Васи́ль теж мій друг. Павло́ й Васи́ль теж студенти́. За́раз (now) Павло́ лежить і чита́є, а Васи́ль сиди́ть і пи́ше.

А це моя́ по́друга Га́нна. Вона́ теж студентка́. Це її кімна́та. Тут стои́ть її́ сті́л. Тут лежа́ть її́ зо́шити й книжки́. За́раз Га́нна чита́є.

Це на́ше кафе́. За́раз сніда́нок. Тут сидя́ть студенти́. А це наш виклада́ч. Це його́ сті́л. Тут його́ сніда́нок. Тут ка́ва, ма́сло, хлі́б, бу́лки, сир.

Це наш кіо́ск. Тут ми купу́ємо газети́ й журна́ли. За́раз я купу́ю конве́рт (envelope), листі́вки (postcards) й газету́ «Пра́вда». Тут фо́то. Це Москва́. Це Черво́на пло́ща. Тут Кремль.

А це магази́н. Тут я купу́ю книжки́ й зо́шити. Це на́ша виклада́чка. Вона́ теж купу́є книжки́.

O. Look at the pictures above and describe what you see.

P. Read the new words from the lesson:

д́руг (friend)
хлі́б (bread)
гу́дзик (button)
га́нок (porch)
одя́г (clothes)
ліка́р (doctor)
лі́жко (bed)
ду́же (very much)
за́раз (now)

кіо́ск (kiosk)
па́льто (coat)
конве́рт (envelope)
його́ (his)
її́ (her)
по́друга́ (girlfriend)

газета (newspaper)
 книгарня (bookshop)
 учитель (school teacher)
 робити (to do)
 любити (to like, to love)
 листівка (postcard)

магазин (shop)
 гастроном (food shop)
 купувати (to buy)
 універмаг (department store)
 гуртожиток (dormitory)

LESSON 8

Sound [p^b]

річка
 river

тарілка
 plate

вечеря
 supper

The soft consonant [p^b] differs from the hard [p] in that the middle part of the tongue is raised to the roof of the mouth. The entire tongue is thrust forward in comparison with the hard [p]. The lips are spread apart and tip of the tongue vibrates.

Read:

річка

тарілка

вечеря

[p] рúчка, пóдруга, сестра́

[p^b] річка, тарілка, вечеря́

Це стіл. Тут вечеря. Тут стоїть тарілка, лежать ніж і виділка. Тут хліб, булка, масло, а там сир. Там стоїть чашка. Там чай (tea).

Це місто Київ. Тут саді й парки. Там заводи, школи, будинки. А тут річка. Це Дніпрó (Dniéper). Тут міст (bridge). Я люблю моє місто. Я люблю Київ і Дніпрó.

Noun. Plural Form

Singular	Plural
учитель	— учителі
плащ	— плащі

Nouns of the masculine gender that end in a **soft consonant** (spelled with the soft sign **-ь** at the end) as well as nouns ending in **ж, ч, ш, щ** form their plural by the ending **-і**.

учень — учні
день — дні

олівець — олівці
стілець — стільці

плащ — плащі
ніж — ножі

Observe that in the plural form masculine nouns in **-ень, -ець** omit the vowel **-е**.

Singular	Plural
сукня	— сукні
площа	— площі

Nouns of the feminine gender that end in **-я** with the preceding soft consonant or in **-а** with the preceding **ж, ч, ш, щ** also form the plural by the ending **-і**.

вўлиця — вўлиці
учениця — учениці

книгарня — книгарні
площа — площі

Singular	Plural
музей	— музеї
сім'я	— сім'ї

The plural of masculine nouns that end in **-й** and feminine nouns that end in **-я** with the preceding hard consonant or vowel are formed with the ending **-ї**.

водій — водії

екскурсія — екскурсії

Singular	Plural	Endings
студент студентка	студенти студентки	-и
учень учениця плащ площа	учні учениці плащі площі	-і
музей сім'я екскурсія	музеї сім'ї екскурсії	-ї
місто	міста	-а

Read (observe the stresses):

стілець — стільці
олівець — олівці
плащ — плащі
товариш — товариші
викладач — викладачі
музей — музеї
лікар — лікарі

друг — друзі
сукня — сукні
вўлиця — вўлиці
книгарня — книгарні
учениця — учениці
площа — площі
сім'я — сім'ї

Це місто Київ. Тут вўлиці, площі, будінки й саді. Там стадіони, музеї, інститути, школи й заводи.

Це кімната. Тут вікна, а там стіл і стільці. Це мій стіл. Тут лежать зшити, книжки, ручки й олівці. А там стоїть ваза. Там лежать яблука.

Це школа. Тут клас. Тут сидять учні і учениці. Мої друзі теж тут. Викладач пише букви й слова. Мої друзі пишуть завдання.

Це магазин «Одяг». Тут ми купуємо костюми, сукні, шапки, шуби, плащі й шарфи.

Conjugation of the Verb *учі́тися, вчі́тися* (to study)

Conjugation II. Present Tense

учі́тися (вчі́тися)

я вчу́ся (вчусь)	ми вчимо́ся (вчимо́сь)
ти вчи́шся	ви вчите́ся (вчите́сь)
він учи́ться	вони́ вча́ться (вча́ца ^{ба})
вона́ вчи́ться (вчи́ца ^{ба})	

Учі́сь! Учи́ться!

There is a group of verbs with the particle *-ся*.

This particle follows the personal endings. In the 1st person singular **and in the 1st and the 2nd persons plural** it may have the form *-сь*. Pay attention to the pronunciation of the personal endings in the 3rd persons singular and plural.

The verb *учі́тися* belongs to those words in which the initial *y* changes into **в** (see Lesson 7).

вчи́ться, вча́ться, учи́ться, уча́ться, учи́ться

Read:

— вчу́сь, вчись

— — вчу́ся, вчи́шся, вчи́ться, вча́ться

— — вчимо́сь, вчите́сь, учись

— — — вчити́ся, учи́ться, учи́шся, уча́ться, учимо́сь, учите́сь

— — — учу́ся, учи́ться

— — — — — учити́ся

Я студéнт. Це мій інститут. Тут я вчу́ся. Я люблю́ вчі́тися. Мій друг теж учи́ться. Він теж любить учи́тися. Мій брат уже́ не вчи́ться. Він інженéр. Мої сестри вча́ться. Вони́ студéнтки.

— Це ваш інститут?

— Так, ми тут учимо́сь.

— А де вчи́ться ваша́ сестра́?

— Вона́ не вчи́ться. Вона́ лікар.

— Твій брат учи́ться?

— Так, він студéнт.

— А ти теж учи́шся?

— Так, я учéнь.

Conjugation of the Verb *працюва́ти* (to work)

Conjugation I. Present Tense

працюва́ти

я працюю́	ми працюемо́
ти працюеш	ви працюете́
він, вона́ працюе́	вони́ працюють

Працюй! Працюйте!

This verb belongs to the same group as the verb *кунува́ти* (see Lesson 7).

Adverbs *дóбре* (well) and *погáно* (badly)

Як (how) працює Тарас?
Тарас працює **дóбре** (well).
Тарас дóбре працює.

Як (how) працює Петро?
Петро працює **погáно** (badly).
Петро погáно працює.

дóбре ≠ погáно

Adverbs answering the question *як?* (how?) may precede the verb or follow it.

Re a d:

— як

— — добре

— — — погано, працюю, працюєш, працює, працюють

— — — — працюємо, працюєте

— — — — працювати

— Ви працюєте?

— Так, я працюю і вчусь.

— Хто ви?

— Я робітник і студент.

— Вáша дружина (wife) теж учитьсá?

— Ні, вона працює.

— Хто вона?

— Вона лікар.

— А діти вчаться?

— Так, учаться.

— Ти працюєш чи вчійсá?

— Я вчусь.

— Твоя сестра теж учитьсá?

— Так, ми вчимосá **разом** (together).

— Твій бáтько працює?

— Так, він інженер.

— А дід?

— Він не працює.

— А мáти працює?

— Так, вона вчителька.

Як пише Олена?

Як пише Івán?

Як ти читаєш?

Як ти пішеш?

Як працює Гнат?

Як працює Івán?

Як учаться діти?

Як ви вчитесь?

Вона пише дóбре.

Він пише погáно.

Я читаю дóбре.

Я пишу погáно.

Він працює дóбре.

Він працює погáно.

Вони вчаться дóбре.

Я вчусь дóбре.

Вона дóбре пише.

Він погáно пише.

Я дóбре читаю.

Я погáно пишу.

Він дóбре працює.

Він погáно працює.

Вони дóбре вчаться.

Я дóбре вчусь.

A = МАКСИМ, B = ОЛЕНА

A: **Добридень!** (Good day!)

B: Добридень!

A: **Як ви живете?** (How are you?)

B: **Дякую дóбре.** (Fine, thank you). A ви?

A: Дякую, теж дóбре.

B: Ви вчитесь?

A: Ні, я **вже** (already) не вчусь. Я працюю.

B: Хто ви?

A: Я лікар.

B: А вáша дружина зáраз працює?

A: Ні, вона вчійсá. Вона студентка.

B: Це дóуже дóбре. А як учитьсá вáша дочкá?

- A: Дякую, вона вчиться добре. Ваша дочка вже учениця?
 B: Так. Вона теж учиться добре. А син **ще** (as of yet) не вчиться.
 A: А ви працюєте?
 B: Ні, я не працюю.
 A: А ваш **чоловік** (husband) працює чи вчиться?
 B: Він працює і вчиться.
 A: Як живуть **ваши батьки** (parents)?
 B: Дякую, добре. Вони вже не працюють. Вони **пенсіонери** (pensioners).

Conjugation of the Verb *розмовляти* (to speak)

Conjugation I. Present Tense

розмовляти

я розмовляю	ми розмовляємо
ти розмовляєш	ви розмовляєте
він, вона розмовляє	вони розмовляють

Розмовляй! Розмовляйте!

Петро — **українець**. Він розмовляє **по-українськи**.
 Petro is a Ukrainian. He speaks Ukrainian.

Іван — **росіянин** (Russian). Він розмовляє **по-російськи** (Russian).
 Джон — **канадець** (Canadian). Він розмовляє **по-англійськи** (English).
 Майкл — **англієць** (Englishman). Він розмовляє **по-англійськи** (English).

Read:

- — — канадець, англієць
- — — українець, росіянин, розмовляти, розмовляю, розмовляєш, розмовляє, розмовляють, розмовляєте, по-англійськи, по-російськи
- — — розмовляємо, розмовляєте
- — — по-українськи
- Ви вчитесь?
- Так, я студент.
- Ви розмовляєте по-англійськи?
- Так, я трохи (a little) розмовляю.
- Дуже приємно? (Very nice!) Я — Джон. А це моя дружина Джейн.
- Дуже приємно! Я — Тарас. Я українець. А ви канадці чи англійці?
- Ми канадці. Ми добре розмовляємо по-англійськи і трохи по-українськи. Мери розмовляє по-українськи добре, а я погано.
- Ваші батьки розмовляють по-українськи?
- Так. Мій батько — українець. Він добре розмовляє, читає і пише по-українськи.
- А ваші діти теж розмовляють по-українськи?
- Так, вони дуже добре розмовляють і читають по-українськи.
- А хто їхні вчителі?
- Наш батько, Джейн і я.

Word Combination *будь ласка*

— Дайте, будь ласка, зошит!	— Give me the notebook, please!
— Будь ласка.	— Here you are.
— Дякую!	— Thank you!
— Будь ласка.	— Don't mention it.
— Вибачте!	— Excuse me!
— Будь ласка.	— You are welcome.

The Ukrainian *будь ласка* is not only used as a polite form of request, but it is also the polite form of answering. These two words fuse in pronunciation with the stress on the second word.

— ↑ Вибачте, будь ↘ ласка ...	Excuse me please ...
— ↑ Скажіть, будь ↘ ласка ...	Tell me please ...

These word combinations are pronounced with an intonation similar to questions having an interrogative word: the first stressed syllable is made prominent owing to an energetic rise in articulation; the following syllables are pronounced with a fall in intonation.

Read:

- — дайте
- — скажіть
- — — вибачте, дякую
- — — будь ласка
- Скажіть, будь ласка, ви розмовляєте по-українськи?
- Так.
- Ви українець?
- Ні, я росіянин.
- Ви киянин?
- Ні, я москвіч. Але я люблю Київ. А ви канадець?
- Так. Скажіть, будь ласка, де готель «Москва»?
- Тут *блізько* (nearly).
- А музей?
- Трохи *далі* (further).
- Скажіть, будь ласка, це *словник* (dictionary)?
- Так, словник.
- Дайте, будь ласка, словник і журнал «Україна».
- Будь ласка, це словник. А журнали купують поряд.
- Дякую!
- Будь ласка.
- Вибачте, будь ласка, ви Петро Бойко?
- Ні, його кімната поряд.
- Скажіть, а він удома (at home)?
- Так, удома.

- Дякую!
- Будь ласка.
- До побачення! (Good-bye!)
- До побачення!
- Алло!
- Добридень! Це Іван?
- Ні, я його брат.
- Вибачте, будь ласка, Іван удома?
- Ні, він зараз працює.
- Дякую, до побачення!
- До побачення!

EXERCISES

A. Read (control your pronunciation):

[r] рiба, рiдiо, Укraiна, укraiнець

[r^b] рiчка, вечeря, тарiлка

B. Group the words according to the stress model:

/	/ _	_ /	/ _ _	_ / _	_ _ /
_ / _ _	_ _ / _	_ _ / _ _	_ _ _ / _		

Рiчка, вечeря, тарiлка, чай, Днiпро, мiст, лiкарi, вчитися, учитися, вчусь, вчишся, добре, погано, працювати, працюю, працюємо, добридень, дякую, вже, розмовляти, ще, росiянин, канадець, укraiнець, по-укraiнськи, вибачте, будь ласка, поряд, трохи, вдома.

C. Group the nouns according to their gender (*вин, вона, воно*):

Днiпро, мiст, рiчка, мiсто, книгарня, чоловiк, вечeря, англiєць, тарiлка, укraiнець, Укraiна, готeль, сeло, дружина, пальто, пенсiонер.

D. Form the plural of the following nouns. Mark the stresses.

Е х а т р і е: студeнт — студeнти

1. шарф; 2. мiсто; 3. оливeць; 4. викладач; 5. яблуко; 6. шафа; 7. стiл; 8. лiжка; 9. сукня; 10. учeнь; 11. карта; 12. сeло; 13. учитель; 14. плащ; 15. вiкно; 16. вулиця; 17. сiм'я; 18. шкoла; 19. стiлець; 20. музей; 21. площa.

E. Look at the pictures and answer the questions:

1

1. Це тарiлка?

2

2. Це вечeря?

3

3. Це вулиця?

4

4. Це стiл?

5. Це плóща?

6. Це селó?

7. Це кáва?

8. Це сад?

F. Look at the pictures, make up questions and answer them:

Хто це? Що це?

5

2

3

4

9

6

7

8

13

10

11

12

84

14

15

16

G. Make up dialogues as shown in the examples using the following words.

(1) Е х а т р л е: Син — *учень*.

— ↑ Скажіть, будь ласка, ↑ хто ваш \ син?

— Мій син \ *учень*.

1. Батько — інженер. 2. Мати — вчителька. 3. Друзі — студенти. 4. Сестра — учениця. 5. Чоловік — робітник. 6. Дружина — студентка. 7. Товариш — фізик. 8. Діти — учні.

(2) Е х а т р л е: мій брат

— ↑ Скажіть, будь ласка, ↑ чий це \ брат?

— Це \ мій брат.

1. Моя кімната; 2. Моє ліжко; 3. Мої тарілки; 4. Її брат; 5. Їхня хата; 6. Його взуття; 7. Моя сестра; 8. Її школа; 9. Наш стілець; 10. Їхнє село.

(3) Е х а т р л е: друг

— ↑ Скажіть, будь ласка, це / ваш друг?

— \ Так, це \ наш друг.

1. Сестра; 2. Кімната; 3. Діти; 4. Вікно; 5. Брат; 6. Плащі; 7. Одяг; 8. Друзі; 9. Батько; 10. Товариші.

(4) Е х а т р л е: Іван (читати)

— ↑ Скажіть, будь ласка, ↑ що робить \ Іван?

— Він \ читає.

1. Максим (сидіти) і (читати). 2. Батько (працювати). 3. Оксана (читати) книжки. 4. Син (учитися). 5. Діти (слухати) оповідання. 6. Друзі (розмовляти). 7. Студентка (купувати) журнали. 8. Учитель (розповідати) урок.

H. Insert the correct verb form:

(1) *працювати*

1. Де ... ваш батько? 2. Ти зараз ...? — Ні, я не 3. Моя баба не 4. Мої друзі добре 5. Як ви ...? Ми ... добре.

(2) *учитися*

1. Мій син ... добре. 2. Моя дочка теж ... добре. 3. Ми зараз не ..., а працюємо. 4. Тут ... моя сестра. 5. Ти зараз ...? — Так, я 6. Ви ... добре? — Так.

(3) *розмовляти*

1. Я тріхи ... по-англійськи. 2. Джон погано ... по-українськи. 3. Моя подруга не ... по-англійськи. 4. Канадці добре ... по-українськи. 5. Ви ... по-англійськи. 6. Ми добре ... по-російськи.

I. Make up questions and answer them as shown in the example.

Е х а т р л е: Іван *піше*.

— ↑ Як *піше* \ Іван?

— Іван *піше* \ добре (погано).

1. Сестра *читає*. 2. Мати *розмовляє* по-англійськи. 3. Брат *учиться*. 4. Друзі *працюють*. 5. Викладач *розповідає*. 6. Діти *слухають* оповідання.

J. Insert the proper word in its correct form. Observe the interchange of the initial letters:

(1) *учитися, вчитися*

1. Сестра ... добре, а брат ... погано. 2. Ми ... тут, а вони ... там. 3. Оксана ..., а її подруга *працює*. 4. Де ... Максим?

(2) *ужє, вже*

1. Я ... добре *розмовляю* по-українськи. 2. Максим ... *працює*. 3. Сестра ... *читає* по-англійськи. 4. Син ... добре *піше* й *читає* по-українськи.

(3) удба, вдба

1. Зараз він працює 2. Скажіть, будь ласка, Іван ...? 3. Батько зараз
4. Я люблю працювати

K. Open the brackets, using the correct form of the verb:

1. Я добре (розмовляти) по-українськи. 2. Мій брат уже (працювати), а я ще (вчитися). 3. Баба (розповідати), а діти (слухати). 4. Ми (сидіти) і (розмовляти) по-українськи. 5. Максим (купувати) плащ, а Олена й Тарас (купувати) пальта. 6. Я (сидіти) і (писати) текст. 7. Дід (лежати) і (читати) журнал. 8. Я (любити) працювати. 9. Ми (любити) слухати радіо. 10. Студенти добре (розмовляти) по-українськи.

L. Form the imperative of the verbs in the brackets:

(Читати) Читайте!

1. (Розмовляти) по-українськи! 2. (Працювати) і (вчитися) добре! 3. (Купувати) книжки! 4. (Слухати) радіо! 5. (Любити) вірші!

M. Answer the following questions:

1. Ви працюєте? 2. Ви вчитесь? 3. Хто ви? 4. Хто ваш батько? 5. Хто ваша мати? 6. Ваш дід працює? 7. Ваша баба працює? 8. Ви українець? 9. Ви розмовляєте по-українськи? 10. Ви читаете по-українськи? 11. Ви пишете по-українськи? 12. Ваші батькі розмовляють по-українськи? 13. Ви розмовляєте по-англійськи? 14. Ви розмовляєте по-російськи? 15. Ваші друзі розмовляють по-українськи?

N. Look at the pictures and read the text:

Це вулиця. Тут будинок. Тут живе моя сім'я. Мої батькі теж живуть тут. Я робітник.

Це наша кімната. Тут моя дружина й мій син. Дружина читає оповідання, а син слухає.

Тут живуть мої батькі. Це їхня кімната. Тут стіл, стільці, шафа й ліжка.

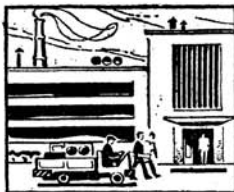
Це наш сусід (neighbor). Він живе тут. Він робітник. Його дружина не працює. Вона вчиться. Вона студентка.

Це школа. Це клас. Тут учиться моя дочка. Зараз вона слухає урок.

А це її вчителька. Зараз вона читає оповідання. А учні слухають.

Це завод. Тут я працюю. Мій батько теж працює тут. Він інженер.

Це лікарня (hospital). Тут працює моя мати. Вона лікар.

А це інститут. Тут учаться мої брат і сестра. Вони студенти. Мої друзі теж учаться тут.

Це наш парк. Тут стоить пам'ятник (monument). Це поет (poet) Тарас Шевченко. Ми дуже любимо наш парк.

U. Look at the pictures above and describe what you see.

P. Look at the pictures below and read the text;

Я турист (tourist). Я іноземець (foreigner). Я канадець. Я інженер.

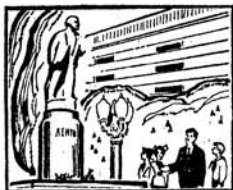
А це моя дружина Джейн. Вона теж канадка (Canadian f). Вона вчителька. Вона добре розмовляє по-українськи. Зараз вона туристка (tourist f).

Це місто Київ. Тут наш готель (hotel) «Дніпро». А там вулиця Хрещатик. Там магазини, ресторани (restaurants), кафе. Зараз ми тут живемо.

Це наш гід (guide). Він українець. Він добре розмовляє по-англійськи. Він киянин. Він дуже любить Київ.

Це пам'ятник. Це Лєнін. Зараз тут діти. Їхній учитель розповідає, а вони слухають.

Гід розповідає:
— Це наш парк(парк). Тут пам'ятник. Це поет Тарас Шевченко. Ми дуже любимо його вірші (poems).

Це парк. А далі Дніпрó. Кияни дуже люблять парк и Дніпрó.

А це музей. Гід розповідає, а ми слухаємо. Це студенти. Вони теж слухають. Вони добре розмовляють по-англійськи.

Q. Look at the pictures above and describe what you see.

R. Read the new words from the lesson:

чай (tea)
міст (bridge)
як? (how?)
ще (yet)
вірш (poem)
гід (guide)

річка (river)
добре (well)
поряд (nearby)
далі (further)

дякую (thank you)
вибачте (excuse)
пам'ятник (monument)

удома (at home)
вечеря (supper)
тарілка (plate)
погано (badly)
добридень (How do you do!)
дружина (wife)
будь ласка (please)
лікарня (hospital)

Дніпро (Dnieper)
 уже (already)
 батьки (parents)
 сусід (neighbour)
 турист (tourist)
 учитися (to study)

працювати (to work)
 розмовляти (to speak)
 українець (Ukrainian)
 росіянин (Russian)
 іноземець (foreigner)

чоловік (husband)
 ресторан (restaurant)

пенсіонер (pensioner)

по-російськи (in Russian)
 по-англійськи (in English)
 до побачення (Good-bye!)

по-українськи (in Ukrainian)

Review

LESSON 9

Ukrainian Vowels

There are 6 simple vowel sounds in Ukrainian: [a], [o], [y], [и], [і] and [e]. In contrast to English, where there are both long and short vowels, all the Ukrainian vowels do not fall into such divisions. In unstressed syllables the Ukrainian vowels are pronounced rather distinctly.

Ukrainian vowels are classified according to the position of the body of the tongue and according to the height of the raised part of the tongue.

UKRAINIAN VOWELS

Height of the raised part of the tongue		Horizontal position of the tongue		
		Front	Mixed	Back
	High	[і]	[и]	[у]
	Middle	[e]		[o]
	Low		[a]	

Note. The Ukrainian vowels e, и, o in unstressed position often resemble other vowels in pronunciation, namely:

- unstressed e is pronounced like и: село [се^нло] (village);
- unstressed и resembles e: він живе [жи^ев'е] (he lives);
- unstressed o is pronounced sometimes like y: голубка [го^улубка] (dove).

Iotized Vowel Letters

Each of the letters **я**, **ю**, **є** and **ї** indicate two sounds [йа], [йу], [йе], [йі] respectively at the beginning of a word or after a vowel.

Sound	Letter	Example
[йа]	Я я	яблуко apple
[йу]	Ю ю	юна́к young man
[йе]	Є є	Євге́н man's name — Yevhen
[йі]	І і	і́хній their

If the above letters follow a consonant it means that the preceding consonant is soft. In such cases, the letters **я**, **ю** and **є** indicate **one sound**: [a], [y], [e].

дя́дько	[д ^б а́д ^б ко]	uncle
ву́лиця	[вúлиц ^б а]	street
тютю́н	[т ^б ут ^б у́н]	tobacco

Apostrophe

Each of the iotized vowels **я**, **ю** and **є** after a consonant may indicate **two sounds** [йа], [йу], [йе]. In such cases the apostrophe (') is used in writing after a consonant. The apostrophe is used mainly after consonants **м**, **в**, **п** and **б**.

м'я́со	[мйа́со]	meat
п'ю́	[пйу́]	(I) drink
п'є́	[пйе́]	(he) drinks

Ukrainian Consonants

Ukrainian consonant sounds are classified according to the organs of articulation and manner of articulation.

UKRAINIAN CONSONANTS

According to the manner of articulation	According to the organ of articulation							Pharyngeal
	Labial		Lingual				Pharyngeal	
	Bilabial	Labio-dental	Dental	Alveola	Midlingual	Backlingual		
Voiced	Soft			[д ^б] [з ^б] [ʒ ^б] [н ^б] [л ^б] [р ^б]		[й]		
	Hard	[б] [в] [м]		[д] [з] [ʒ] [н] [л] [р]	[ж] [ʒж]		[г] [к]	[г]
Voiceless	Hard	[п]	[ф]	[т] [ц] [ч]	[ш] [ч]		[х]	
	Soft			[т ^б] [ц ^б] [ч ^б]				

Soft Consonants

One of the most typical peculiarities of the Ukrainian consonants is their softness. The pronunciation of soft consonants differs from that of hard consonants in that the middle part of the tongue is raised to the soft palate when we pronounce these sounds.

Softness is indicated in writing by:

1) the soft sign (ь) which may follow seven consonants д, т, с, з, ц, н and л

дь	дядько	uncle
ть	шість	six
сь	весь	whole
зь	близько	near
ць	стілець	chair
нь	день	day
ль	учитель	teacher

2) the vowels я, ю and є following the consonant

[д ^б]	дякувати	to thank
[т ^б]	тютюн	tobacco
[н ^б]	пісня	song
[с ^б]	сюди	here
[з ^б]	дзюрчати	to ripple
[ц ^б]	вулиця	street
[л ^б]	любити	to love
[р ^б]	ряд	row

3) before the vowel і all the Ukrainian consonants, to a more or less degree, become softer.

Long Consonants

In contrast to English, the Ukrainian language has long consonants. These sounds are indicated in writing by double letters. Long consonants may be hard or soft: завдання [завдан^н:а] (task), Ганна [ган^н:а] (woman's name).

When pronouncing the long consonants you should extend them a little.

[т ^б :]	життя	life	[н ^б :]	оповідання	story
[д ^б :]	суддя	judge	[л ^б :]	весілля	wedding
[с ^б :]	волосся	hair	[ц ^б :]	міццю	strength
[з ^б :]	галузя	branches	[ж ^б :]	узбережжя	coast
[ч ^б :]	сторіччя	century	[ш ^б :]	піддашшя	porch

Voiced and Voiceless Consonants

All consonants are divided into voiced and voiceless, depending upon whether they are pronounced with a resonance of the voice or without it. The position of the organs of speech is the same for both voiced and voiceless consonants. But the voiceless sound

is pronounced with the vocal cords kept apart. The voiced consonant is pronounced with the vocal cords drawn together and vibrating.

Voiceless	Voiced
[п]	[б]
[к]	[г]
[х]	[ґ]
[т] [т ^б] [т ^б :]	[д] [д ^б] [д ^б :]
[ч]	[ж]
[ш]	[ж]
[с] [с ^б] [с ^б :]	[з] [з ^б] [з ^б :]
[ц] [ц ^б]	[ґ] [ґ ^б]

Stress

In Ukrainian, as in English, the word stress is dynamic. The stressed syllable in the words is heard more distinctly. The position of the word stress is not fixed for all words. There are words with the stress on the first syllable, on the last syllable or on any syllable in the middle of the word. That is why the place of the stress in the words of two or more syllables should be carefully studied.

Besides this, the Ukrainian word stress may change its place in the word when the latter undergoes different changes i. e. takes plural forms, personal forms, etc.:

син — синій	пишу́ — пишеш
па́пка — папки́	ро́бити — роблю́

Intonation

There are several types of intonation in Ukrainian. Intonation is a very complex phenomenon which may be defined as a unity of speech melody, sentence stress and tempo of speech.

Each type of intonation has its own peculiarities. The correct use of a certain type of intonation is very important in conversation. It helps the speaker to express not only the meaning of the sentence but his emotions as well.

This course presents the major types of intonation.

MAIN TYPES OF INTONATION

1. Declarative sentence Це мій\друг. Це\інститут.	Intonation of a full stop is characterized by a gradual fall of tone.
2. Special questions ↑ Хто тут\живе? ↑ Як він\учиться? ↑ Що вона\робить?	The interrogative word in this question is made prominent due to the more energetic stress and a slight rise of tone. The next syllables are pronounced at a low pitch.
3. Exclamation ↗Як він\читає! ↗Що він\робить!	In contrast to the special question, the interrogative word is pronounced here with a considerable rise of tone. The next syllables are pronounced at the same high level. The last stressed syllable is pronounced with a fall of tone.

<p>4. General question Це /твій друг? Це /інститут? Це /вона? Так.</p>	<p>The stressed syllable of the most important word in the general question is pronounced with a considerable rise of tone. The next syllables are pronounced at a low pitch.</p>
<p>5. Incomplete question А /твій друг? А /інститут? А /вона?</p>	<p>In such questions the stressed syllable of the most important word is pronounced at a low pitch. The next syllables are pronounced with a gradual rise of tone.</p>

EXERCISES

I. Read:

[i] [и]	дід дитина	місто Микола	лікар лист	річка ріба	інженер син
------------	---------------	-----------------	---------------	---------------	----------------

Це наш дім. Тут моя кімната. Це наші меблі: стіл, стілець, ліжко, шафа. Зараз тут мій син Микола й мій дід Іван. Вони розмовляють.

- Що ти пишеш?
- Я пишу лист.
- Що ти читаєш?
- Я читаю оповідання.

II. Write:

Це мій д...м.— Це мій дім.

1. Це мое м...сто К...їв. 2. Тут р...чка Дн...про. 3. Тут м...ст. 4. Там вул...ця Хрещат...к. 5. Там м...й д...м. 6. Це мое в...кно. 7. Тут моя к...мната. 8. Тут ст...л і ст...лець. 9. Там шафа й л...жко. 10. Я ...нженер. 11. Це м...й с...н. 12. В...н студент. 13. Це його ...нститут. 14. Це наш ун...верс...тет. 15. М...й батько вч...тель. 16. А м...й д...д — л...кар.

III. Read:

[д] [т]	дуб тут	вода тата	завод студент
------------	------------	--------------	------------------

Ми туристи. Я студент. А це мій друг Степан і моя подруга Катерина. Зараз ми читаємо газети. Степан читає оповідання «Друзі». Потім ми слухаємо радіо.

А це річка Дніпро. Тут село. Там наша хата. Там живе моя сестра Наталка. Вона вчителька.

IV. Write:

Це мій ...руг.
Це мій друг.

1. Це мій ...руг ...арас. 2. Він с...у...ент. 3. Він пише зав...ання. 4. Зараз він чи...ає опові...ання. 5. Це моя по...руга Оксана. 6. Тут с...оїть сні...анок. 7. Це хліб, масло, во...а й молоко. 8. Це газе...а. 9. Ма...и чи...ає газе...и. 10. Учи...ель чи...ає ...екст «Заво...». 11. Потім ми ві...пові...аємо. 12. Мій та...о — робі...ник.

V. Read:

[д ^б]	дядько	дід	діти
[т ^б]	тітка	стіл	стоїть

Це кімната. Тут Тарас і Юрко пишуть завдання. Це стіл. Тут стоїть фото. Тарас і Юрко розмовляють.

- Хто це?
- Це мій дядько Степан.
- Хто він?
- Він учитель.
- А це хто?
- Це моя тітка Тетяна. Вона лікар. А це їхні діти.
- Що вони роблять?
- Вони зараз учаться.
- Вони студенти?
- Так, вони студенти.

VI. Write:

Це мій ...ім.
Це мій дім.

1. Це село. Тут живу...ь мої ...ядько й ...ітка. 2. Це школа. Тут уча...ься мої ...іти. 3. Це мій ...ід. Тут його кімната. Тут ліжка, с...іл і с...ілець. 4. Скажі...ь, бу...ь ласка, де магазин «О...яг»? 5. Він поря... ..якую.

VII. Read:

[л]	лава	клас	молоко
[л ^б]	лікар	учитель	любити

Це наша вулиця. Тут школа. Тут учаться мої діти. Зараз урок. Це клас. Тут стоять парти й столи. Тут дошка. Тут стоїть стіл і стілець. Діти слухають урок. Учитель запитує, діти відповідають.

- Що це?
- Це сніданок: хліб, масло, молоко, сир.
- А що це?
- Це фото. Тут село й річка.
- Ви любите наше село?
- Так. Ми любимо ваше село.

VIII. Write:

[л]	[л ^б]
лава	лікар

Лампа, клас, школа, лікар, молоко, масло, стілець, вулиця, меблі, хліб, слухати, любити, ліжка, олівець, стіл.

IX. Read:

[p]	ра́діо	брат	сестра́	урок
[pʰ]	тарі́лка	рі́чка	вече́ря	

Це ресторан «Україна». Зараз вечеря. Тут Тарас і Катерина. Вони брат і сестра. Вони туристи. Тут лежать ложки, ножі, виделки, стоять тарілки. Тут риба й салат. Там м'ясо й борщ. А це фрукти й кава. Тарас любить фрукти.

- Скажіть, будь ласка, хто це?
- Це моя подруга Катерина.
- Вона лікар?
- Ні, вона інженер.
- А Тарас теж інженер?
- Ні, він робітник.
- Він українець?
- Так, Тарас — українець.

X. Write:

[p]	[pʰ]
ра́діо	тарі́лка

Україна, урок, вечеря, турист, Тарас, річка, риба, ручка, ресторан, сестра, лікар, друг, тарілка.

XI. Read:

[r]	друг	готель
[x]	ха́та	хто

- Це вулиця Хрещатик?
- Так.
- Скажіть, будь ласка, де готель «Дніпро»?
- Тут. А хто ви?
- Я турист. А ви хто?
- Я теж турист.
- Скажіть, будь ласка, де купують газети?
- Поряд кіоск. Тут купують газети, журнали, книжки.
- Дякую! До побачення!

XII. Write:

Це мій дру... .
Це мій друг.

1. Це вулиця ...рещатик. 2. Тут ма...азин «Одя...». 3. Це ма...азин. Тут я купую ...ліб. 4. Це наше село. Тут наша ...ата. 5. Це мій дру... . 6. Він слу...ає оповідання. 7. Я читаю ...азети й журнали. 8. Сестра й брат слу...ають радіо.

XIII. Read:

син	мати	студент
дід	батько	дочка
брат	дядько	сестра

Це моє місто. Тут наш дім. Тут живе моя сім'я: мій дід, моя баба, батько, мати, брат, сестра, моя дружина й діти: син і дочка.

Це мій дядько Іван. Він фізик. А це моя тітка. Вона лікар. Це мій друг. Він студент. Це його стіл. Тут стоїть лампа, лежать зошит, ручка й книжка. А там стоїть його шафа. Там одяг: шапка, шарф, шуба, костюм.

XIV. Write:

/	/ —	— /
---	-----	-----

Текст, онук, стіл, буква, вода, фото, студент, брат, місто, сім'я, клас, лампа, обід, хліб, школа, дочка, син, фізик, друг, кафе, міст, діти, стілець, шапка, дім, хата, річка, шуба, шарф, готель.

XV. Read:

вулиця	кімната	інститут
подруга	студентка	інженер
радіо	газета	молоко

Я студентка. Це мій інститут. А це мій чоловік. Він інженер. Там його завод. Зараз сніданок. Тут тарілка, виделка й ніж. Там хліб, ковбаса, молоко, салат. Я дуже люблю салат. А мій чоловік любить молоко. Зараз він читає газети й слухає радіо.

XVI. Write:

/ — —	— / —	— — /
-------	-------	-------

Студентка, інженер, вулиця, сніданок, ковбаса, кімната, ресторан, подруга, виделка, олівець, радіо, завдання, інститут, магазин, молоко, чоловік.

XVII. Read:

слухати	читати	купувати	відповідати
слухаю	читаю	кую	відповідаю
слухаєш	читаєш	купуєш	відповідаєш
слухає	читає	купує	відповідає
слухають	читають	кують	відповідають
		працювати	розповідати

Я студент. Я слухаю текст, пишу слова, читаю оповідання. Це магазин. Тут я купую книжки, зошити, ручки й олівці. Це завод. Тут працює мій брат. Мої друзі теж працюють тут. Це клас. Тут урок. Учитель розповідає. Учні слухають. Потім учні відповідають уроку, а вчитель слухає.

XXI. Read:

Я студент. А ви?

— Я робітник. А ви?	— Ваша дочка вчиться?
— Я колгоспник.	— Так, а ваша?
— Ви любите читати книжки?	— Моя вже працює.
— Так, дуже.	— А син?
— А журнали?	— Син ще вчиться. А ваш?
— Теж.	— Мій уже працює.

XXII. Read:

↑ Добридень!

Добридень!
Скажіть, будь ласка!
Вибачте!

Дякую!
До побачення!
Дайте, будь ласка, журнал!

XXIII. Read the dialogue:

МОЯ СІМ'Я

— Скажіть, будь ласка, це ваше фото?	— Він інженер?
— Так, тут моя сім'я.	— Ні, він робітник.
— Це ваша мати?	— А це ваші брат і сестра?
— Так, це моя мати.	— Так, вони студенти.
— Хто вона?	— А це хто?
— Вона робітниця.	— Це моя баба.
— А це хто?	— Вона працює?
— Це мій дід.	— Ні.
— Він ще працює?	— Це теж ваша сестра?
— Ні, він уже не працює.	— Ні, це моя дружина.
— А батько?	— Хто вона?
— Він працює.	— Вона студентка.

XXIV. Read the text:

НАШЕ СЕЛО

Це Україна. Тут моє село. Тут річка Дніпро. А це наша хата. Тут живе моя сім'я: дід, баба, батько, мати, брати й сестри. Це моя кімната. Тут ліжко, шафа, стіл, стільці. Тут стоять мої книжки. Це газети й журнали. Я дуже люблю читати. Там радіо. Тут телевізор.

Там наш сад. Там зараз дід і баба. Вони працюють. Це наша вулиця. Тут школа. Тут учаться мої брати й сестри. Вони учні. А я вже студент.

Це наша площа. Тут магазини. Це книгарня. Тут я купую книжки. Поряд універмаг. Тут мати любить купувати одяг. А це гастроном. Тут ми купуємо продукти.

Я люблю наше село. Тут ми живемо й працюємо. Тут живуть мої друзі. Вони колгоспники. Вони теж люблять наше село.

XXV. Read the texts:

КИЇВ

Це місто Київ. Тут ми живемо. Це вулиця Хрещатик. Тут магазини, готелі, ресторани. А це наш будинок. Тут живе наша сім'я: моя дружина, діти й я. Я робітник. Я працюю. Моя дружина теж працює. Вона лікар. Наші діти вчаться. Це їхня школа. Наші батьки теж живуть тут. Але їхній будинок трохи далі. А тут парки, стадіони. Там далі Дніпро, мости. Ми любимо наше місто. Ми любимо його вулиці й площі, парки й сади. Ми любимо Дніпро. Мої друзі теж кияни. Вони теж люблять Київ.

НАШ ІНСТИТУТ

Це інститут. Тут студенти. Зараз заняття. Викладач розповідає, студенти слухають і пишуть. Потім викладач запитує, а студенти відповідають.

Це аудиторія. Тут сидять студенти. Вони канадці. Зараз вони розмовляють по-українськи. Викладач пише букви, а студенти читають. Потім студенти пишуть алфавіт. Вони вже добре читають і пишуть букви.

XXVI. Read the Ukrainian Alphabet:

Аа Бб [бе] Вв [ве] Гг [ге] Дд [де] Ее Єе [йе] Жж [же] Зз [зе] Ии Іі
Їі [йі] Йй [йот] Кк [ка] Лл [ел] Мм [ем] Нн [ен] Оо Пп [пе] Рр [ер]
Сс [ес] Тт [те] Уу Фф [еф] Хх [ха] Цц [це] Чч [че] Шш [ша] Щщ [ща]
Юю [йу] Яя [йа] ь (м'який знак)

PART II

INTRODUCTION

You have just completed an elementary course in modern Ukrainian phonetics and now are about to begin Part II.

While studying Part I you became acquainted not only with the Ukrainian sounds, letters, stresses and intonations but also with some grammar material as well.

You made your first steps in Ukrainian grammar which will be further presented in dialogues, commentary and exercises.

First, several general remarks on grammar.

Parts of Speech

In Ukrainian, as in other languages, all words are divided into certain classes by their meaning, grammatical properties and functions in a sentence.

In Ukrainian words fall into the following parts of speech:

independent parts of speech: noun; pronoun; adjective; verb; numeral; adverb;

form-words: preposition; conjunction; particle; interjection.

The first six parts of speech are called independent and are very important in a sentence, while the following three parts of speech (form-words) have no independent function in a sentence. Interjection, which expresses feelings, emotion, intention (like the English Oh! Ah!) is a separate class among parts of speech.

In Ukrainian the first five parts of speech are inflected (i. e. they receive different endings or undergo changes depending on their function in the sentence). The other parts of speech are not inflected (i. e. they do not change their form).

In Part I you learned some peculiarities of the Ukrainian noun, verb, pronoun, adverb, etc. A more detailed presentation of the parts of speech will be given in Part II. You will also meet adjectives, numerals, prepositions which were not included into Part I.

CHANGEABLE PARTS OF SPEECH

Parts of speech	Function	Example
Noun	Denotes things, living beings or certain facts or phenomena.	стіл — table студент — student
Verb	Expresses action or state of being.	читати — to read стояти — to stand
Pronoun	Denotes persons or things, their quality and number but does not name them.	я — I хто? — who? мій — my

Parts of speech	Function	Example
Adjective	Denotes a property.	новый — new великий — big
Numeral	Denotes number or order of objects in counting.	один — one перший — first

UNCHANGABLE PARTS OF SPEECH

Parts of speech	Function	Example
Adverb	Denotes an additional circumstance attending the action or state of being.	зараз — now добре — well
Conjunction	Is used to connect words or sentences.	і — and а — but
Particle	Gives a word or a sentence an additional shade of meaning.	це — this теж — also тільки — only
Preposition	Serves to show the relations of nouns to other words in a sentence.	в — in на — on з — from

Each of these parts of speech possesses a number of properties which are realized in a sentence.

Subject and Predicate

The sentence is a group of words or a single word expressing a complete thought.

The simple sentence usually has two principal parts: a subject and predicate.

The **subject** is a principal part of a sentence which denotes the thing or a person we are speaking about answers the questions *хто?* (who?) or *що?* (what?).

The **predicate** denotes an action performed by the subject or anything that is said about the subject.

Subject	Predicate	
Ів́ан	— студéнт.	(pattern I)
Ів́ан	читаé.	(pattern II)

The subject is mostly expressed by the noun, pronoun, numeral with a noun or group of words in a sentence.

The predicate is mostly expressed by the verb. A noun, adjective, adverb or numeral may also be used in the function of predicate (*see pattern I*).

Secondary Parts of the Sentence

A sentence which consists only of a subject and a predicate is called an unextended sentence.

Extended sentences have, in addition to the principal parts, secondary parts which characterize a subject and a predicate.

In Ukrainian the secondary parts of the sentence are: 1) attribute; 2) object; 3) adverbial modifier.

The **attribute** is a secondary part of a sentence which denotes the property of another part of the sentence, expressed by a noun, and it usually answers the questions *який?* (what kind?), *чий?* (whose?), *котрий?* (which?).

Мій (attribute) друг читає.

The **object** is a secondary part of a sentence which denotes persons or things at which the action is directed.

Мій друг читає журнал (object).

The **adverbial modifier** is a secondary part of a sentence which denotes time, place and manner of the action.

Мій друг **зараз** (time) **тут** (place). Він **добре** (manner) читає.

LESSON 1

DIALOGUES

- Вибачте, будь ласка, ви Джон Грабар?
- Так, я.
- Добридень! Я ваш гід (guide) і перекладач (interpreter).
- Добридень! Дуже приємно!
- Моє ім'я Микола. Прізвище (surname) Іваненко.
- А по батькові (patronymic)?
- Іванович.
- Повторіть (repeat), будь ласка, ваше ім'я.
- Микола Іванович.
- Дуже приємно, Миколо Івановичу!

- Це ваші валізи (suitcases)?
- Так, мої.
- Прощу (please)! Це наше таксі (taxi).
- Дякую!

- Це вже місто?
- Так, це Київ.
- А що там далі?
- Там наш Дніпрб.
- Микола Івановичу, ви киянин (Kievite)?
- Так, Тут живе (lives) моя сім'я. А ви знаєте (know) Київ?
- На жаль (unfortunately), ні. Я тут уперше (for the first time).
- Ви канадець (Canadian)?

— Так, моє місто Торонто. Мої батькі канадці українського походження (of Ukrainian origin). А ви українець?

— Так. Вибачте, будь ласка, це наш готель (hotel) «Дніпрó».

- Дóбрый дéнь!
- Знайо́мте́ся (meet; become acquainted), будь ласка, це Окса́на Петро́вна.
- Дуже приємно! Джон Гра́бар — тури́ст (tourist) з Кана́ди.
- Ласка́во про́симо (Welcome)!
- Дякую.
- Ви пи́дете по-украї́нському (in Ukrainian)?
- Так.
- Будь ласка, це ва́ша анке́та (form).
(Джон пи́ше)

Анке́та

Прізви́ще — Гра́бар

Ім'я́ — Джон

Краї́на (country) — Канада

Професія́ — інжене́р

— Про́шу, це моя́ анке́та.

— Дякую. Да́йте, будь ласка, ваш па́спорт (passport) теж.

— Будь ласка.

• — Це ва́ша кімна́та. Но́мер (number) 10 (де́сять).

— Дякую.

— Це ваш ключ (key). Ва́ші валізи вже там.

— Дякую!

— А ва́ші сусі́ди (neighbors) тако́ж кана́дці.

— Як їхне прізви́ще?

— Лапчу́кі, Ме́рі й Петро́.

— О, Петро́ Лапчу́к мій друг! Де їхня кімна́та?

— Но́мер 9 (де́в'ять). Це по́ряд.

— Щі́ро дякую́ (Thank you ever so much). До побáчсння!

— До побáчення!

WORDS AND EXPRESSIONS

гід guide

вже (уже) already

анке́та form (application)

ключ key

таксі́ taxi

краї́на country

професія́ profession

вперше (уперше) for the first time

Дніпрó Dnieper River

жи́ти to live / con₁

украї́нського походження of Ukrainian origin

зна́ти to know / con₁

по ба́тькові́ patronymic

Дóбрый дéнь! Good afternoon!

Знайо́мте́ся, будь ласка, це... Meet... please...

Ласка́во про́симо! Welcome!

Повторі́ть, будь ласка. Repeat, please.

Про́шу! (Будь ласка!) Please!

На жаль unfortunately
 Щіро дякую! Thank you ever so much.
 сусід neighbor
 турист tourist

валіза suitcase
 прізвище surname
 номер number
 паспорт passport

COMMENTARY AND EXERCISES

Animate and Inanimate Nouns

The noun is a changeable part of speech which denotes living beings, things and phenomena. Nouns may denote:

- persons: *мати* (mother), *батько* (father);
- animals: *кіт* (cat), *півень* (cock);
- inanimate objects: *стіл* (table), *книжка* (book);
- geographical names: *Україна* (Ukraine), *Київ* (Kiev);
- abstract notions: *мир* (peace), *життя* (life).

Nouns are divided into those that denote living beings and answer the question *хто?* (who?) and those that denote inanimate objects and answer the question *що?* (what?).

Gender	Хто це?	Що це?
Masculine	Це Іван студент українець	Це будинок готель ключ
Feminine	Це Оксана студентка українка	Це лампа вулиця площа
Neuter	—	Це село поле оповідання
Plural (all genders)	Це студенти українці студентки українки	Це будинки готелі лампи вулиці села

A. Make up questions as shown in the example.

Example: Це студент — Хто це?
 Це стіл — Що це?

1. Це гід. 2. Це паспорт. 3. Це готель. 4. Це українець. 5. Це таксі. 6. Це прізвище. 7. Це ім'я. 8. Це Микола Іванович. 9. Це ключі. 10. Це туристи.

You can check your answers to all exercises for Part II on pp. 234—239.

The Gender of Nouns

Every noun (except those that are used only in the plural) is of a definite gender: masculine, feminine or neuter. The gender of a noun may be defined by its ending in the vocabulary form:

Gender	Examples	Typical endings	Examples	Non-typical endings
Masculine	студент українець	hard consonant soft consonant	дядько Микола суддя	-о -а -я
Feminine	студентка вулиця сім'я	-а -я	тінь річ любів	soft consonant hard consonant
Neuter	селó пóле оповідання ім'я	-о -е -я	дівчá	-а

B. Group the words according to their gender (він, вона, воно):

Країна, знайомство, сусід, валіза, анкета, Дніпро, прізвище, нóмер, туристка, таксі, Київ, гід, професія.

C. Make up dialogues as shown in the example.

Example: Тут фóто.
Де фóто?
Воно тут.

1. Тут таксі. 2. Там перекладач. 3. Тут Дніпро. 4. Там туристка. 5. Тут ключ.
6. Там кімната. 7. Тут валіза. 8. Там селó. 9. Тут вулиця. 10. Там кафé.

The Plural of Nouns

In Ukrainian the majority of nouns have both the singular and plural forms: *брат* — *браті*; *сестра* — *сестри*; *вікно* — *вікна*, though some nouns are used only in the singular: *мир* (peace), *Київ* (Kiev), *молоко* (milk), etc. Others, such as *гроші* (money), *двері* (door) are used only in the plural.

Nouns get their plural form through the endings **-и, -і, -ї, -а, -я**:

Gender	Groups of nouns	Vocabulary form	Drop	Add	Plural form
Masculine	a) ending in hard consonant	студент	—	-и	студенти
	b) ending in soft consonant	учитель олівець	—	-і	учителі олівці
	c) ending in ж, ч, ш, щ, р	ключ лікар	—	—	ключі лікарі
	d) ending in -й	музей	—	-ї	музеї
Feminine	e) ending in -а	студентка	-а	-и	студентки
	f) ending in -я	вулиця	-я	—	вулиці
	g) ending in consonant	тінь річ	-ь	-і	тіні речі
	h) ending in -а after ж, ч, ш, щ	площа	-а	—	площі
	i) ending in -ія and -'я	надія сім'я	-я	-ї	надії сім'ї

Gender	Groups of nouns	Vocabulary form	Drop	Add	Plural form
Neuter	j) ending in -о к) ending in -е л) ending in -я after long consonant	село поле оповіда́ння	-о -е no change	-а -я	се́ла поля́ оповіда́ння

Irregular plural forms of nouns: *ма́ти* — *ма́тери*, *дити́на* — *діти*, *дру́г* — *дру́зи*.

D. Transform the following sentences into the plural.

Example: Це студéнт.
Це студéнти.

1. Це тури́ст.
2. Це готéль.
3. Це су́кня.
4. Це ключ.
5. Тут валі́зка.
6. Там оліве́ць.
7. Тут інженéр.
8. Це сестра́.
9. Тут музе́й.
10. Це сусі́д.
11. Це сім'я́.
12. Це пло́ща.
13. Тут плащ.
14. Це переклада́ч.
15. Тут ліка́р.
16. Це украї́нець.
17. Тут у́чень.
18. Це друг.
19. Це ма́ти.
20. Це дити́на.
21. Там по́ле.
22. Це село́.
23. Тут мо́ре.
24. Це прізви́ще.

The Nouns Denoting Trade, Profession, Nationality

When speaking about the trade, profession or nationality of a person, note whether it is a man or a woman:

	Хто він?		Хто вона́?
він	{ студéнт тури́ст украї́нець робітні́к у́чень	вона́	{ студéнтка тури́стка украї́нка робітні́ця уче́ниця
він		} інженéр, гід, суддя́.	
вона́			

Оксана — студéнтка.
Максiм — студéнт.
Оксана — студéнтка.

Олена — студéнтка.
Петро́ — студéнт.
Максiм — студéнт.

Вони́ студéнтки.
Вони́ студéнти.
Вони́ студéнти.

E. Complete the sentences as shown in the example.

Example: Джон — кана́дець. Мéрі — тако́ж кана́дка. Вони́ кана́дці.

1. Ба́тько — вчи́тель. Ма́ти — тако́ж Вони́
2. Дя́дько — росі́янин. Ті́тка — тако́ж Вони́
3. Іва́н — у́чень. Окса́на — тако́ж Вони́
4. Мико́ла — студéнт. Ната́лка — тако́ж Вони́
5. Степа́н — робітні́к. Га́нна — тако́ж Вони́
6. Петро́ — украї́нець. Оле́на — тако́ж Вони́
7. Дру́г — кия́нин. Сестра́ — тако́ж Вони́
8. Васи́ль — інженéр. Дру́жина — тако́ж Вони́

The First Name and Patronymic in Ukrainian

In speaking about a person by name Ukrainians use the individual's first name and patronymic (exceptions are children, young people, relatives and friends).

Іва́н Петро́вич — учи́тель.	Оле́на Петро́вна — вчи́телька.
Семе́н Іва́нович — робі́тник.	Га́нна Іва́нівна — робі́тниця.
Мико́ла Гна́тович — ліка́р.	Га́ліна Гна́тівна — ліка́р.
Степа́н Микола́йович — інжене́р.	Кате́ріна Микола́ївна — філо́лог.

F. Form the patronymic for the names given in brackets:

- 1) Іва́н (Петро́), 2) Семе́н (Іва́н), 3) Мико́ла (Максі́м), 4) Степа́н (Семе́н),
5) Петро́ (Мико́ла), 6) Оле́на (Петро́), 7) Га́ліна (Іва́н), 8) Окса́на (Максі́м), 9) Ка-
те́ріна (Мико́ла).

Vocative Form

In Ukrainian the vocative form is used to address someone by name. The vocative form has special endings which are added to the stem of the noun.

Іва́не Петро́вичу!	Оле́но Петро́вно!
Се́мене Іва́новичу!	Га́нно Іва́нівню!
Пе́тре Максі́мовичу!	Га́ліно Максі́мівню!
Мико́ло Гна́товичу!	Кате́ріно Гна́тівню!
Степа́не Микола́йовичу!	Окса́но Микола́ївню!

G. Make up dialogues as shown in the example.

Е х а т р л е: Га́нна чита́є.	Іва́н Петро́вич пи́ше.
Га́нно, ти чита́єш?	Іва́не Петро́вичу, ви пи́шете?
Так, чита́ю.	Так, пи́шу.

1. Іва́н пи́ше. 2. Тара́с Іва́нович праці́ює. 3. Окса́на Петро́вна відпочива́є. 4. Ми-
ко́ла слуха́є ра́діо. 5. Оле́на повто́рює завда́ння. 6. Га́ліна Се́менівна розпо́віда́є.
7. Джо́н чита́є газе́ти. 8. Гнат Максі́мович живе́ тут.

H. Insert the appropriate word:

м'я, по ба́тькові, прізви́ще

1. Мо́є ... Іва́н, ... Се́менович, а ... Іване́нко. 2. Це мій друг. Його́ ... Петро́,
а ... Лапчу́к. 3. Це моя́ сестра́. Її ... Окса́на, а ... Се́менівна. 4. Як ва́ше ... ? —
Джо́н. Як ва́ше ... ? — Гра́бар.

I. Make up dialogues as shown in the example.

Е х а т р л е: Бра́т — студе́нт.
— Хто це?
— Це бра́т.
— Хто він?
— Він студе́нт.

1. Ма́ти — вчи́телька. 2. Сестра́ — учени́ця. 3. Джо́н — тури́ст. 4. Петро́ і
Ме́рі — студе́нти. 5. Діти — украї́нці. 6. Тітка — інжене́р. 7. Дя́дько — робі́-
тник. 8. Бра́т і сестра́ — філо́логи. 9. Дру́жина — ліка́р. 10. Друг і подруга —
кана́дці.

The vocative form is used not only with names:

студѐнт — студѐнте!

брат — брата!

юна́к — юна́че!

інженѐр — інженѐре!

Ки́їв — Киє́ве!

Дніпро́ — Дніпре!

друг — друже!

учи́тель — учи́телю!

уче́нь — учню́!

ліка́р — ліка́рю!

товари́ш — товари́шу!

ба́тько — ба́тьку!

син — си́ну!

студѐнтка — студѐнтко!

вчи́телька — вчи́телько!

дочка́ — дочко́!

сестра́ — сэстро!

дівчина — дівчино!

Украї́на — Украї́но!

учени́ця — учени́це!

J. Open the brackets forming the vocative form:

1. Добрідень, (юна́к)!
2. Дóбрий день, (сестра́)!
3. Ласка́во про́симо, (друг)!
4. Щі́ро дякую, (товари́ш)!
5. Скажіть, (юна́к), де тут шко́ла?
6. До побáчення, (ба́тько)!
7. Скажіть, (дівчина), це готѐль?
8. Добрідень, (Украї́на)!
9. Будь ласка, (дочка́).
10. До побáчення, (Ки́їв)!

ADDITIONAL READING

Викладач: Дóбрий день, друзі!

Студѐнти: Дóбрий день!

Викладач: Я ваш викладач. Моє прізвище — Ковáль, ім'я та по ба́тькові — Іва́н Петро́вич.

Джон: Дуже приємно! А я Джон Гра́бар, кана́дець. Це мої друзі, також кана́дці.

Викладач: Дуже приємно! Зараз заняття. Скажіть, будь ласка, Джоне, що це?

Джон: Це б́укви. Це алфавіт.

Викладач: Чита́йте, будь ласка.

Джон: А, Б [be], В [ve], Г [ge] ...

Викладач: Дóбре! А що це, Гна́те?

Гнат: Це слова́: сті́л, ша́фа, лі́жко, ме́блі.

Викладач: Пе́тре, чита́йте, будь ласка, завда́ння.

Петро́: «Це сті́л. Він тут. Це ша́фа. Вона́ там. Це лі́жко. Воно́ тут. Це ме́блі.

Вони́ там.»

Викладач: Пра́вильно! А тепѐр пишіть.

він	вона́	вонó
сті́л	ша́фа	лі́жко
міст	річка	по́ле

LESSON 2

DIALOGUES

Ме́рі: Мико́ло, добри́день!

Мико́ла: Дóбрий день, Ме́рі! **Як справи?** (How are things with you?)

Ме́рі: Дякую, дóбре.

Мико́ла: **Ви працюва́ли сьогодні?** (Did you work today?)

Мєрі: Так, сьогодні я багáто (а lot) працювала. **Врáнци** (in the morning) я читáла тєксти й писáла **впрáви** (exercises). **Пóтим був** (then there was) урóк. **Удєнь** (in the afternoon) я читáла оповідáння.

Микóла: Ви вже дóбре читáєте?

Мєрі: На жаль, нї. Я **ще** (still) погáно читáю.

Микóла: А **як** (how) ви пишете?

Мєрі: Теж погáно.

Микóла: **Ви вивчáли українську мóву рáніше?** (Did you study the Ukrainian language before?)

Мєрі: Нї, Пєтрó вивчáв, а я не вивчáла.

Микóла: Пєтрó такóж багáто працює зáраз?

Мєрі: О, нї! Він працює дóже **мáло** (little). Він слóхає рáдіо, читáє газєти й **оглядáє мїсто** (goes sightseeing).

Микóла: А як він читáє й пишє?

Мєрі: **Не дóже** (not very) дóбре. Алє він дóбре говорить по-українськи.

Микóла: Ви теж дóбре говорите.

Мєрі: О, дякую, алє я ще говорю не дóже дóбре.

Микóла: Дóбрый день, Пєтрє!

Пєтрó: Дóбрый день!

Мєрі: Як спрáви?

Пєтрó: Дякую, дóбре.

Микóла: Де ви булї **вчóра** (yesterday)?

Пєтрó: Учóра ми слóхали **концєрт** (concert). Це булó чудóво!

Мєрі: А що ти робив сьогодні?

Пєтрó: Сьогодні я слóхав по рáдіо **пїснї** (songs). Пóтим був урóк. А вдєнь я ку-пувáв **сувенїри** (souvenirs) і писáв **листї** (letters).

Мєрі: А **колі** (when?) ти вивчáв мóву?

Пєтрó: **Колї** я слóхаю рáдіо **абó** (or) читáю газєти, я вивчáю українську мóву. А **впрáви** я не **люблїю** (don't like) писáти.

Микóла: Пєтрє, ви знáєте, хто ваш сусїд зáраз?

Пєтрó: Рáніше там жив Івáн Бóйко. А хто там живє зáраз, я не знáю.

Микóла: Ваш друг Джон Грáбар.

Мєрі: Грáбар? **Колї** він **приїхав** (did arrive)?

Микóла: Сьогодні врáнци.

Пєтрó: О, це чудóво! Йогó кїмнáта нóмер **10** (дєсáть)?

Микóла: Так.

Пєтрó: Дякую, Микóло. До побáчення! **Ходїмо** (Let's go), Мєрї!

Мєрі: До побáчення, Микóло!

Микóла: **На все дóбре** (All the best), дрúзи!

Пєтрó: Джóне, добрїдєнь!

Джон: Мєрї, Пєтрє, дóбрый день. Як чудóво, що ви тут!

Мєрі: Ви приїхали сьогодні?

Джон: Так, я приїхав урáнци.

Петро: Джейн теж приїхала?
Джон: Ні, вона ще вдома. А ви **давнó** (long ago) приїхали?

Петро: Так, ми давнó тут живемо.

Джон: Що ви тут робите?

Мері: Ми студенти. Ми вивчаємо українську мову.

Джон: Це дуже добре. Ви вже добре говорите по-українському?

Петро: **Звичайно!** (Of course!) Джоне, а ви вже оглядали місто?

Джон: Ще ні.

Мері: Ви не дуже стомилися (tired)?

Джон: О, ні, ні.

Петро: Чудово! Ходімо оглядати місто.

WORDS AND EXPRESSIONS

або or
 багато much
 вивчати / conj to study
 вправа exercise
 вчора (учора) yesterday
 давнó adv long ago
 коли when
 концерт concert
 лист letter
 мало adv little
 пісня song
 потім then
 працювати to work
 приїхати to arrive
 раніше adv before
 сувенір souvenir

сьогодні today
 увечері (увечері) in the evening
 вдень (удень) in the afternoon
 вранці (уранці) in the morning
 ще yet, still
 як how
 вивчати українську мову to study the Ukrainian language
 звичайно of course, certainly, sure
 любити + inf to like to do something
 оглядати місто to go sightseeing
 На все добре! All the best!
 треба + inf it's necessary to do something
 Ходімо! Let's go!
 Як справи? How are things with you?
 дуже very

COMMENTARY AND EXERCISES

The Verb. Past Tense

The Ukrainian Past Tense corresponds to the English Past Indefinite and Past Continuous:

He was writing.

Він писав. =

He wrote.

In the Past Tense verbs have all genders and numbers:

Gender	Singular					
	Masculine	він (я, ти)	був	робив	стояв	писав
Feminine	вона (я, ти)	була	робила	стояла	писала	
Neuter	воно	було	робило	стояло	писало	
	Plural					
All genders	вони (ми, ви)	були	робили	стояли	писали	

The Past Tense is formed from the infinitive by dropping the infinitival ending **-ти** and adding the appropriate ending:

- в for masculine singular
- ла for feminine singular
- ло for neuter singular
- ли for all genders plural

A. Make up questions to the verb.

Е х а м п л е: Петро слухав радіо. — Що робив Петро?
Ганна слухала радіо. — Що робила Ганна?
Діти слухали радіо. — Що робили діти?

1. Батькі відпочивали. 2. Галина писала листи. 3. Петро вивчав українську мову. 4. Мати працювала. 5. Сестра читала оповідання. 6. Турист оглядав місто.

B. Make up dialogues as shown in the example.

Е х а м п л е: Студент слухав.
— Що робив студент?
— Він слухав.

1. Брат писав лист. 2. Подруга слухала концерт. 3. Діти читали оповідання. 4. Ганна вивчала мову. 5. Друзі купували сувеніри. 6. Тарас оглядав місто.

C. Change the sentences into the Past Tense.

(1)

Е х а м п л е: Студент читає.
Студент читав.

1. Мати працює. 2. Студенти купують книжки. 3. Сестра слухає радіо. 4. Я студент. Я пишу вправи. 5. Друзі оглядають місто. 6. Олівець лежить тут. 7. Батько сидить і читає газети. 8. Молоко стоїть там. 9. Дівчина слухає концерт. 10. Зошити лежать там.

(2)

Е х а м п л е: Студент тут.
Студент був тут.

1. Тут стіл. 2. Молоко там. 3. Там ваза. 4. Тут зошити й олівці. 5. Там місто. 6. Сестра там. 7. Там студенти. 8. Тут концерт.

D. Using the words given in brackets, complete the sentences by putting the verbs into the proper form of the Past Tense:

1. Учора Петро (слухати) концерт. Мери теж (бути) там. 2. Уранці Мери (писати) вправи. 3. Молоко (стояти) тут, а хліб (лежати) там. 4. Джон не (вивчати) українську мову. 5. Учитель (читати), а діти (слухати). 6. Що ти (робити) учора? — Я (купувати) сувеніри. 7. Коли ви (писати) листи? — Увечері. 8. Мери багато (працювати) сьогодні. 9. Джон (приїхати) уранці. 10. Удень Джон (оглядати) місто.

Learn the conjugation of the following verb:

лю́бити (to like)		
я люблю		ми любимо
ти любиш		ви любите
він (вона) любить		вони люблять

E. Use the proper form of the verb *лю́бити* in the Present Tense to complete the sentences:

1. Ви ... чита́ти? — Так, я дуже ... чита́ти. 2. Петро́ не ... писа́ти впра́ви.
3. Ме́рі ... працюва́ти. 4. Мико́ла ... слуха́ти пісні. 5. Тури́сти ... огляда́ти місто.

F. Change the sentences as shown in the example.

Example: Студе́нт чита́є.
Студе́нт **лю́бить** чита́ти.

1. Іва́н пи́ше впра́ви. 2. Окса́на слуха́є пісні. 3. Я огляда́ю місто. 4. Ми купу́ємо книжкі. 5. Петро́ працю́є. 6. Діти чита́ють. 7. Ти пи́шеш листі́. 8. Оле́на купу́є ма́ки.

Adverbs of Time and Manner

КО́ЛИ?	ЯК?
сього́дні	до́бре
вчо́ра (учо́ра) ¹	пога́но
ра́ніше	бага́то
вра́нці (ура́нці)	ма́ло
вде́нь (уде́нь)	ду́же
ввече́рі (увече́рі)	

G. Make up questions to the adverbs *як?* or *ко́ли?*

Example: Оле́на до́бре чита́є.
Як чита́є Оле́на?

1. Сього́дні ми відпочива́ємо. 2. Учо́ра вони́ працюва́ли. 3. Він пога́но розмовля́є по-англі́йськи. 4. Ура́нці ми снідали. 5. Сестра́ ма́ло чита́є. 6. Студе́нти ува́жно слуха́ли уро́к. 7. Він бага́то пи́ше. 8. Вона́ ду́же любі́ть розповіда́ти. 9. Ра́ніше я вивча́в украї́нську мо́ву. 10. Брат до́бре працю́є.

ADDITIONAL READING

Учо́ра були́ заняття. Ми вивча́ли украї́нську мо́ву. Виклада́ч чита́в впра́ви, ми повто́рювали. По́тім ми слуха́ли те́ксти і розповіда́ли. Виклада́ч ува́жно слухав.

Виклада́ч: Слу́хайте ува́жно! «За́раз я чита́ю.— Учо́ра я чита́в.» Повторі́ть це, Джо́не!

Джо́н: За́раз я чита́ю. Учо́ра я чита́в.

Виклада́ч: Ме́рі, запита́йте, що робі́в Джо́н учо́ра вра́нці, вде́нь та ввече́рі.

Ме́рі: Джо́не, що ви робі́ли вчо́ра вра́нці?

Джо́н: Учо́ра вра́нці я чита́в те́кст.

Ме́рі: Що ви робі́ли вде́нь?

Джо́н: Уде́нь я відпочива́в, по́тім огляда́в місто.

Ме́рі: Що ви робі́ли ввече́рі?

Джо́н: Увече́рі я слухав ко́нцер́т.

¹ On the interchange of the letters *v* and *y* see Part I, Lesson 7.

Викладач: Добре! А тепер пишіть.

Ко́ли він чита́в?	Учо́ра
Ко́ли вона́ чита́ла?	Ра́ніше
Ко́ли вони́ чита́ли?	

Ме́рі, ви розумієте це?

Ме́рі: Так, я це добре розумію.

Викладач: А ви, Гна́те?

Гнат: На жаль, ні.

Викладач: Слу́хайте ще раз, будь ла́ска!

Ко́ли ви працю́єте? — Я працюю́ сьогодні.

Ко́ли він працю́є? — Він працю́є за́раз.

Ко́ли ви працю́єте?

Я працюю́ сьогодні, а він працюва́в учо́ра.

Я працюва́в ура́нці, а вона́ працюва́ла ввече́рі.

Ми працюва́ли учо́ра, а вони́ працюва́ли сьогодні.

Гнат: Дякую, Іва́не Петро́вичу. Я вже розумію це.

Він працюва́в. Вона́ працюва́ла. Вони́ працюва́ли.

Ко́ли? — сьогодні, учо́ра, за́раз, ра́ніше ...

Як? — добре, пога́но, ува́жно ...

Викладач: Добре, Гна́те.

LESSON 3 DIALOGUES

Офіціантка: Добра́го ра́нку! (Good morning!) **Що ви**
бу́дете замовля́ти? (What are you going to order?)

Петро́: Ме́рі, що ти бу́деш їсти? (What will you eat?)

Ме́рі: Будь ла́ска, сир, ма́сло, сала́т (salad).

Петро́: А ви, Джо́не, що бу́дете їсти?

Джон: Я бу́ду їсти сала́т і яйце́ (egg).

Петро́: Я їсти́му ва́реніки (I shall eat dumplings.)

Офіціантка: **Що ви бу́дете пи́ти? (What will you**
drink?)

Ме́рі: Я пи́тиму ча́й (tea).

Джон: Я тако́ж.

Петро́: А я пи́тиму кефі́р (kefir, a beverage similar to buttermilk).

Джон: Пе́тре, що ви бу́дете робі́ти сьогодні?

Петро́: Ура́нці бу́де уро́к, по́тім (then) ми бу́демо відпочива́ти (rest), а ввече́рі
я диві́тимуся футбо́л (shall watch soccer).

Джон: Ме́рі, ви теж бу́дете диві́тися футбо́л?

Ме́рі: О, ні. Я диві́тимуся переда́чу по телеві́зору (I shall watch a TV program).

Сьо́годні бу́де фі́льм «Тара́с Шевче́нко». А ви, Джо́не, що робі́тимете ввече́рі?

Джон: Я ще не зна́ю.

Офіціантка: Будь ла́ска, ваш сніда́нок. Сма́чно́го! (Good appetitел)

Петро́: Дякуемо!

●
Джон: Миколо Івановичу, що ми будемо робити сьогодні?
Микіла: Спочатку (at first) ми оглядатимемо центр (center) міста, потім будемо обідати (to dine). Удень ви відпочиватимете, а потім ми будемо оглядати музей.
Джон: А коли ми оглядатимемо університет (university)?
Микіла: Завтра.
Джон: Миколо Івановичу, я хочу вивчати українську мову.
Микіла: Ви хочете відвідувати заняття (to attend classes)?
Джон: Так, так.
Микіла: Добре. Ми оглядатимемо університет сьогодні, а музей завтра. Так?
Джон: Дякую.

●
Микіла: Добрий день, Іване Петровичу!
Викладач: А, це ви, Миколо? Добрий день!
Микіла: Іване Петровичу, знайомтеся, це Джон Грабар. Він канадець.
Викладач: Дуже приємно!
Микіла: Джон Грабар хоче вивчати українську мову.
Викладач: А ви вивчали мову раніше?
Джон: Так, але дуже мало. А як я вивчатиму мову тут?
Викладач: Ви слухатимете й читатимете тексти, оповідання, будете трішки писати й дуже багато говорити по-українськи.

Джон: Це дуже добре. Ми будемо багато працювати?
Викладач: Так, але ви добре знатимете українську мову.
Джон: Скажіть, будь ласка, Петро й Мєрі Лапчукі ваші студенти?
Викладач: Так, вони також відвідують заняття. Вони вже давно вивчають українську мову.
Джон: Ми працюватимемо разом (together)?
Викладач: Так.
Джон: Коли я відвідуватиму заняття?
Викладач: Уранці.
Джон: Дуже добре. Щіро дякую! До побачення!
Викладач: На все добре!

WORDS AND EXPRESSIONS

вареники *pl* dumplings
 відвідувати заняття to attend classes or lessons
 відпочивати *I conj* to rest
 дивитися *II conj* to view, to watch
 Доброго ранку! Good morning!
 Дякуємо! (We) thank you!
 Дякую! (I) thank you!
 завтра tomorrow
 замовляти *I conj* to order
 їсти to eat
 кефір kefir (beverage similar to buttermilk)
 обідати *I conj* to dine
 офіціантка waitress
 пити *I conj* to drink

потім then
 разом together
 салат salad
 спочатку first, at first
 телевізор TV set
 університет university
 фільм film
 футбол soccer
 центр center
 чай tea
 яйце egg
 Смачного! Good appetitel
 дивитися передачу по телевізору to watch a TV program

The Verb. Future Tense

The Ukrainian Future Tense corresponds to the English Future Indefinite and Future Continuous:

He will read.

Він буде читати. =

He will be reading.

There are two parallel forms of the Future Tense in Ukrainian:

a) *analytical* is a combination of the verb *бути* (to be) as an auxiliary and the infinitive of the principal verb.

b) *synthetical* is formed from the infinitive of the principal verb plus the suffix *-м-* followed by the same personal endings as used for the Present Tense.

С о м п а р а г е:

Я буду читати
Ти будеш читати
Він (вона) буде читати
Ми будемо читати
Ви будете читати
Вони будуть читати

Я читатиму
Ти читатимеш
Він (вона) читатиме
Ми читатимемо
Ви читатимете
Вони читатимуть

A. Change the following sentences into the negative.

Example: Я буду читати. Я не буду читати.

1. Ми будемо обідати разом.
2. Вони будуть слухати концерт.
3. Петро буде купувати сувеніри.
4. Мери буде дивитися футбол.
5. Джон буде оглядати музей.
6. Я буду відпочивати вранці.

B. Change the analytical forms of the verbs into synthetical using the text of exercise A.

C. Change the forms of the verbs in the sentences given in the Present Tense into the Past and Future Tenses.

Example: Він пише. Учора він писав. Завтра він буде писати (писатиме).

1. Джон оглядає місто.
2. Мери пише завдання.
3. Петро купує сувеніри.
4. Ми відпочиваємо.
5. Діти читають оповідання.
6. Студенти вивчають мову.

D. Complete the sentences using both forms of the Future Tense for the verbs given in brackets:

1. Уранці Джон (оглядати) місто.
2. Завтра я (писати) листи.
3. Коли ти (обідати)?
4. Що ви (робити) ввечері?
5. Мери (слухати) концерт завтра.
6. Що ви (істи)?
7. Ми (пити) чай.
8. Мери й Петро (відпочивати) вдень.

Learn the conjugation of the following verb:

хотіти (to want)

я хочу	ми хочемо
ти хочеш	ви хочете
він (вона) хоче	вони хочуть

E. Fill in the blanks with the verb *хотіти* in the appropriate person and number for the Present Tense:

1. Я ... їсти.
2. Іван не ... писати.
3. Джон ... вивчати українську мову.
4. Мери ... дивитися фільм.
5. Ви ... пити?
6. Діти ... відпочивати.
7. Ми не ... дивитися футбол.
8. Що ти ... робити?

F. Make up dialogues as shown in the example.

Example: Іван читає.

Він буде читати?

Так, він хоче читати.

1. Сестра пише.
2. Діти гуляють.
3. Батько відпочиває.
4. Ми працюємо.
5. Друзі вивчають мову.
6. Вони обідають.
7. Брат п'є кефір.
8. Туристи оглядають місто.
9. Ми слухаємо концерт.
10. Дід читає.
11. Петро купує сувеніри.

ADDITIONAL READING

Мері: Петре, що ми робитимемо сьогодні?

Петро: Зараз ми будемо снідати, потім гулятимемо.

Мері: А коли ми слухатимемо концерт?

Петро: Спочатку ми будемо вечеряти. Потім слухатимемо концерт.

Мері: А що ми робитимемо завтра?

Петро: Уранці ми будемо вивчати українську мову. Потім оглядатимемо музей. Удень ми будемо гуляти.

Мері: Ні, удень я готуватиму завдання. А ввечері дивитимуся кінофільм.

Петро: А я ввечері дивитимуся футбол.

Мері: Коли ж ти будеш готувати завдання? Завтра буде урок!

Петро: Я буду готувати завдання сьогодні ввечері. Спочатку я слухатиму радіо, потім повторюватиму урок.

Мері: А я обов'язково слухатиму діалоги. Потім вже читатиму тексти й діалоги.

Петро: Ти завжди багато працюєш, Мері! Ти молодець!

Мері: Я хочу добре знати українську мову, добре розмовляти по-українському.

Петро: Ти добре знатимеш українську мову, тому що ти багато працюєш.

LESSON 4

DIALOGUES

Петро: Доброго ранку, Джоне. Як справи?

Джон: Дякую, добре. Учора була моя перша екскурсія (first excursion). Я оглядав центр міста.

Мері: Що саме (what exactly)?

Джон: Спочатку ми оглядали Хрещатик. Це центральна (central) вулиця. Вона не дуже велика (big), але дуже гарна (beautiful). Скажіть, Мері, Хрещатик — це нова вулиця?

Мері: Ні, це стара (old) вулиця. Але там нові (new) будинки, готелі, кінотеатри (movies), ресторани, кафе й магазини.

Джон: Так, так. Я бачив (saw) новий (new) готель «Москва» (Moscow), поштамт (post office), нові магазини й ресторани.

Петро: А кийське метро (Kiev subway) ви оглядали?

Джон: Так, звичайно. Метро теж нове (new). Вонó дуже гарне (beautiful) й зручне (convenient).

Мєрі: А я дуже люблю кїївські парки (Kiev parks) й Дніпрó. Дніпрó — дуже гáрна (beautiful) рїкá.

Джон: Кїїв дуже велике (big) й гáрне (beautiful) мїсто-сад.

Петрó: Вїбачте, алє котрá зáраз годїна? (What time is it now?)

Мєрі: О, вже дев'я́та! (9 o'clock). Скóро бóде урóк.

Петрó: Джóне, ви такóж вїдвїдуватимете нáшї заня́ття?

Джон: Так, сьогóдни бóде мїй пєрший (first) урóк.

Мєрі: Хóдїмо рáзом, друзї!

Викладáч: Дóброго рáнку, друзї! Знайóмтеся, це наш новїй студєнт Джон Грáбар. Вїн канáдець. А це мої старї студєнти: Мєрі, Гáнна, Петрó й Богдán. Мєрі й Петрó вáшї дáвнї друзї, чи не так? (isn't it so?)

Петрó: Так, ми дáвнї друзї.

Джон: Ми хорóшї (good) друзї.

Викладáч: Це дуже дóбре. Ви, Джóне, сїдáйте (sit down), будь лáска. Зáраз ми бóдемо повтóрювати старї тєксти. Гáнно, котрїй (which) текст ви готувáли (did prepare)?

Гáнна: Ми готувáли дрóгий (second) і трєтїй (third) тєксти.

Викладáч: Це легкї (easy) тєксти?

Петрó: О, так. Впрáви теж дуже легкї.

Мєрі: Івáне Петрóвичу, дрóгий текст легкїй, а трєтїй важкїй (difficult). П'я́та (fifth) впрáва теж дуже важкá.

Викладáч: Дóбре, друзї. Спочáтку я бóду запїтувати (ask), а ви вїдповїдáтимете (answer). А пóтїм бóдемо читáти тєксти. Богдáne, якїй (what kind?) це стїл, старїй чи новїй?

Богдán: Це новїй стїл.

Викладáч: Джóне, якá це кнїга?

Джон: Це новá кнїга.

Викладáч: Пє́тре, якї це кнїги?

Петрó: Це новї кнїги.

Викладáч: А зáраз читáтимемо трєтїй текст.

WORDS AND EXPRESSIONS

бáчити *I conj* to see

важкїй *adj* difficult

великїй *adj* big, large

малєнькїй *adj* little

новїй *adj* new

вїдповїдáти *I conj* to answer

гáрний *adj* beautiful, lovely

готувáти *I conj* to prepare

запїтувати *I conj* to ask

зручнїй *adj* comfortable, convenient

кїївськїй *adj* Kiev, of Kiev

кїнотеáтр movie theater

котрїй? which? (by number)

Котрá годїна? What time is it?

легкїй *adj* easy

пєршїй *num* first

погáний *adj* bad

поштáмт post office

сáме exactly

сїдáйте sit down

старїй *adj* old

хорóшїй *adj* good

центрáльнїй central, main

чи не так? is it (not) so?

якїй? what kind?

The Adjective. Gender and Number

Ukrainian adjectives agree in number and gender with the noun they modify and answer the questions *який?* *яка?* *яке?* *які?* (what kind?).

Singular			Plural (all genders)
• Masculine	Feminine	Neuter	
який? новий старий сад великий	яка? новá старá шко́ла велика	яке? нове́ старé місто велике	які? нові сади́ старі шко́ли великі міста́

Antonyms: новий \neq старий
великий \neq маленький
легкий \neq важкий
хороший \neq поганий

A. Make up questions to the adjectives:

який? яка? яке? які?

- Це гарна дівчина.
- Це великі магазини.
- Там буде нове місто.
- Це важкий текст.
- Тут була стара школа.
- Він хороший студент.
- Це велике село.
- Тут відпочивають маленькі діти.

B. Fill in the blanks with the appropriate form of the adjective:

новий, новá, новé, нові

- Це ... готель.
- Тут буде ... вулиця.
- Це ... місто.
- Це мої ... друзі.
- Там ... кінотеатри.

гáрний, гáрна, гáрне, гáрні

- Які це парки? — Це ... парки.
- Яке це метро? — Це ... метро.
- Який це будинок? — Це ... будинок.
- Яка це дівчина? — Це ... дівчина.

великий, велика, велике, великі

- Це ... місто.
- Тут ... вулиці.
- Там буде ... площа.
- Ліворуч ... бульвар, а праворуч ... фонтан.
- Поруч ... ресторан «Метро».
- Це ... кінотеатр «Дружба».

C. Make up questions to every part of the sentence.

Example: Це моя нова кімната.

Чия тут нова кімната? — Моя.
Яка тут кімната? — Новá.
Що це? — Кімната.

- Це новий готель.
- Ось наша маленька кімната.
- Тут гарні меблі.
- Ліворуч моя стара канапа.
- Праворуч ваш старий стіл.
- Там лежать нові газети й журнали.
- Праворуч стоїть велике крісло.
- Поруч наша гарна лампа.
- А це велике вікно.
- Тут стоїть нова ваза й гарні квіти.

D. Make up dialogues using the antonyms as shown in the example.

Example: Це стара вулиця.

— Яка це вулиця — стара чи новá?
— Це старá вулиця.

1. Це маленький будинок. 2. Це нові газети. 3. Це велике кафе. 4. Там старий готель. 5. Це старá хата. 6. Тут великий готель. 7. Це старé вікно. 8. Тут нові вулиці.

The Ordinal Numerals. Gender and Number

Ukrainian ordinal numerals, like adjectives agree in number and gender with the noun they modify. They answer the questions *котрий?* *котра?* *котре?* *котрі?* (which? by number):

Singular			Plural (all genders)
Masculine	Feminine	Neuter	
котрий? 1st перший } 2nd другий } урoк 3rd третій } 4th четвертий } 5th п'ятий }	котра? перша } друга } бyквa третя } четверта } п'ята }	котре? перше } друге } слoвo третє } четверте } п'яте }	котрі? перші другі треті четверті п'яті

E. Change the sentences into questions using the appropriate gender and number for the ordinal numeral.

Example: Це перша вправа. **Котра** це вправа?

1. Зараз п'ята година. 2. Я читаю четвертий урок. 3. Це моя друга екскурсія.
 4. Це третя вправа. 5. Це його перші студенти. 6. Це моє перше знайомство.

F. Fill in the blanks with the proper form of the ordinal numeral:

першай, перша, перше, перші

1. Це мої ... вірші. 2. Я читаю ... урок. 3. ... вправа важка. 4. Це твоє ... оповідання. 5. Зараз буде моя ... екскурсія.

Expression of Time

In Ukrainian, ordinal numerals are used in the feminine gender to express time of day.

Перша година. Третя година. Дев'ята година.

Котра година?

1.00 — перша година	7.00 — сьома година
2.00 — друга година	8.00 — восьма година
3.00 — третя година	9.00 — дев'ята година
4.00 — четверта година	10.00 — десята година
5.00 — п'ята година	11.00 — одинадцята година
6.00 — шоста година	12.00 — дванадцята година

G. Look at the pictures and answer *котра година?* (What time is it?):

ADDITIONAL READING

Викладач: Сьогодні наше четверте заняття. Це ваш перший підручник «Вивчайте українську мову». Зараз ми повторюватимемо український алфавіт. Яка буква перша, Джоне?

Джон: Перша буква — А.

Викладач: Яка буква друга?

Гнат: Друга буква — Б [be].

Викладач: А яка буква третя?

Петро: Третя буква — В [ve].

Викладач: Добре! Петре, зараз ви запитуете, а Джон відповідає.

Петро: Яка це кімната?

Джон: Це велика кімната.

Петро: Яке це вікно?

Джон: Це велике вікно.

Петро: Які це столі?

Джон: Це великі столі.

Викладач: Добре! А тепер Гнат запитує, а Мєрі відповідає.

Гнат: Котра зараз година?

Мєрі: Зараз десята година.

Гнат: Котрий це урок?

Мєрі: Це другий урок.

Гнат: Котре це завдання?

Мєрі: Це четверте завдання. Ось наші перші слова: тато, мама, мак.

Викладач: Добре! Ви знаєте четвертий урок.

Джон: Скажіть, будь ласка, юначе, це вулиця Хрещатик?

Хлопчик: Так, це вона. А ви не киянин?

Джон: Ні, я тут упєрше. Я турист.

Хлопчик: Дуже приємно! Ви ще погано знаєте наше місто?

Джон: Так, я хочу оглянути Київ.

Хлопчик: Дозвольте, я покажу вам Київ. Я добре знаю наше місто.

Джон: Дуже радіий! Я — Джон Грабар, канадець. А ти?

Хлопчик: А я Юрко Бойко, киянин.

Джон: Юрко — це гарне ім'я! Отже, ти мій перший гід. Ходімо, друже!

Хлопчик: Це наша центральна вулиця Хрещатик. Тут великі будинки, високі дерева.

Джон: А що це тут праворуч?

Хлопчик: Це площа. Праворуч поштамт, ліворуч — консерваторія.

Джон: А це який магазин?

Хлопчик: Це книгарня «Дружба».

Джон: Вона ліворуч чи праворуч?

Хлопчик: Вона праворуч. А ліворуч — центральна станція метро «Хрещатик». Тут великий ресторан «Метро», кафе. Поряд магазینی «Одяг», «Взуття».

Джон: А що там?

Хлопчик: То великий будинок. Там я живу. А це кінотеатр «Дружба». Праворуч — універсальний і гастроном.

Джон: Це великі магазини.

Хлопчик: Ось пам'ятник. Це Володимир Ілліч Ленін.

Джон: Тут гарні квіти.

Хлопчик: Тут завжди квіти.

Джон: А це також Хрещатик?

Хлопчик: Ні, це вже інша вулиця, а праворуч бульвар.

Джон: Бульвар дуже гарний.

Хлопчик: Це бульвар Шевченка. Там далі університет ...

Джон: А Хрещатик?

Хлопчик: А Хрещатик ми вже оглянули.

Джон: Я гадав, що Хрещатик дуже велика вулиця!

Хлопчик: Ні, вона не дуже велика, але дуже гарна.

Джон: Справді, Хрещатик дуже гарний!

Хлопчик: А ви знаєте, де ваш готель?

Джон: Знаю. Він недалеко.

Хлопчик: Ходімо, ми ще раз оглянемо Хрещатик.

Джон: Звичайно! Ти чудовий гід, Юрко!

Хлопчик: Дякую. Я люблю Київ, люблю його вулиці, площі, будинки ...

Джон: О, та ти поет, Юрку! Я радий, що ми познайомилися.

LESSON 5

DIALOGUES

Мері: Пётре, я читаю текст, але не зовсім розумію (don't quite understand), коли ми вживаємо слово (use the word) «писати», а коли «написати».

Петро: Зараз я твій викладач. Я буду запитувати, а ти відповідатимеш. Добре?

Мері: Я слухаю, Пётре Гнатовичу.

Петро: Що ви робили вчора ввечері?

Мері: Спочатку я відпочивала, а потім писала завдання.

Петро: Ви довго (a long time) відпочивали?

Мері: Ні, я трохи відпочила, а потім почала (began) писати.

Петро: Ви довго писали?

Мері: Так, я писала довго.

Петро: Коли ви закінчили (did you finish) писати завдання?

Мері: Я не закінчила. Учора було важке завдання.

Петро: Отже (so), ви писали (wrote) завдання, але не написали (have not written).

Мері: О, я вже зрозуміла (understood). Я довго писала, але не написала. Ти також писав довго, але написав. **Правильно?** (Is that right?)

Петро: Молодець, Мері. Ти дуже здібна (capable) студентка.

Мері: О, ні. Це ти, Пётре, здібний викладач.

Петро: Дякую. **Ти сьогодні вечеряла?** (Did you have supper today?)

Мері: Ні, ще не вечеряла.

Петро: Я також не вечеряв. Але вже восьма година. Ходімо повечеряємо. А текст ти прочитаєш потім.

Мері: Звичайно! Я теж хочу їсти.

Джон: **Добрый вечер!** (Good evening), друзі!

Петро: А, це ви, Джоне! **Добрый вечер!** **Заходьте, будь ласка!** (Come in, please).

Мері: Сідайте, будь ласка!

Джон: Дякую. А Мері, як **завжди** (as always), готує завдання?

Мері: Ні, завдання я вже приготувала. **Зараз пишу листи** (letters).

Петро: Це **ваши грампластинки** (records), Джоне?

Джон: Так, я купив сьогодні, але ще не слухав.

Мері: Це **українські** (Ukrainian) пісні?

Джон: Так, це **сучасні** (contemporary) українські пісні. Пётре, ваш **програвач** (record player) працює?

Петро: Звичайно! **Пробшу!** Я теж хочу послухати.

Джон: А ви, Мері, **будете слухати?**

Мері: Так. Я вже **закінчую писати**.

WORDS AND EXPRESSIONS

розуміти, зрозуміти to understand

(не) зовсім (not) quite

вживати, вжити to use

слово word

починати, почати to begin

зрозуміти understand

закінчувати, закінчити to finish

отже so, thus

Правильно? Is that correct?

ще yet

Пробачте! Excuse (me)!

вечеряти, повечеряти to have supper

Добрый вечер! Good evening!

здібний capable

Заходьте! Come in!

як завжди as always

грампластинка phonograph record

лист letter

сучасний modern, contemporary

український *adj* Ukrainian

програвач record player

довго a long time

COMMENTARY AND EXERCISES

The Verb. Perfective and Imperfective Aspect

In Ukrainian, verbs may express an action limited as to the time of its duration or a completed action. Other verbs may denote a durative action without any reference to its completion. Accordingly, all verbs are divided into verbs of the perfective and imperfective aspects:

a) *imperfective* expresses the process of action without reference to its completion.

b) *perfective* expresses the completion of the action, the achieving of a definite result.

Що він робив?
Він писав лист.
He wrote a letter.
(He was writing a letter.)

Що він зробив?
Він написав лист.
He has written a letter.
(He had written a letter.)

Almost every imperfective infinitive has a corresponding perfective infinitive, which is formed from the imperfective either by adding a prefix or by changing the respective suffix. Both imperfective and perfective infinitives, usually given in pairs, should be carefully learned.

Imperfective	Perfective	Meaning
Що робити?	Що зробити?	
читати (I)	прочитати (I)	to read
писати (I)	написати (I)	to write
готувати (I)	приготувати (I)	to prepare, to cook
розуміти (I)	зрозуміти (I)	to understand
слухати (I)	послухати (I)	to listen
обідати (I)	пообідати (I)	to dine
вечеряти (I)	повечеряти (I)	to have supper
відпочивати (I)	відпочити (I)	to rest
починати (I)	почати (I)	to begin
закінчувати (I)	закінчити (II)	to finish
купувати (I)	купити (II)	to buy

Note. The number of the conjugation to which each verb belongs is given in brackets.

A. Find corresponding perfective infinitives for the imperfective verb forms:

1) писати; 2) купувати; 3) готувати; 4) починати; 5) обідати; 6) читати; 7) відпочивати; 8) розуміти.

The Past Tense of perfective verbs is formed in the same way as the Past Tense of imperfective verbs (see Part II, Lesson 2):

Aspect	він	вона	вони
Imperfective	писав	писала	писали
Perfective	написав	написала	написали

B. Open the brackets forming the Past Tense:

1. Мeрі вже (приготувати) завдання. 2. Іван (прочитати) нове оповідання.
3. Діти (купити) книжки. 4. Богдан не (зрозуміти) завдання. 5. Ми вже (закінчити) інститут.

Perfective verbs have no Present Tense.

Tense	Imperfective	Perfective
Present Past Future	Він пише. Він писав. Він буде писати. (Він писатиме)	— Він написав. Він напише.

The Future Tense of perfective verbs is formed exactly like the Present Tense imperfective verbs, using the same personal endings as the Present Tense of the corresponding imperfective verbs (see Part I, Lesson 6):

Imperfective Present Tense	Perfective Future Tense
я пишу ти пишеш він (вона) пише ми пишемо ви пишете вони пишуть	я напишу ти напишеш він (вона) напише ми напишемо ви напишете вони напишуть

C. Learn the conjugation of the following perfective verbs in the Future Tense:

Conjugation I

	почати	відпочити
я	почну	відпочину
ти	почнеш	відпочинеш
він, вона	почне	відпочине
ми	почнемо	відпочинемо
ви	почнете	відпочинете
вони	почнуть	відпочинуть

Conjugation II

	купити	закінчити
я	куплю	закінчу
ти	купиш	закінчиш
він, вона	купить	закінчить
ми	купимо	закінчимо
ви	купите	закінчите
вони	куплять	закінчатъ

D. Complete the sentences by putting the words given in brackets into the appropriate form of the Future Tense:

1. Завтра я (написати) лист. 2. Ми (пообідати) разом. 3. Вони (прочитати) оповідання. 4. Увечері Джон (послухати) пісні. 5. Ти (приготувати) сніданок? — Так. 6. Джон (почати) вивчати мову завтра. 7. Ми добре (відпочити) там. 8. Коли ви (закінчити) інститут? 9. Я (купити) газети, а ти (купити) журнал. 10. Вони (почати) працювати завтра.

E. Transform the sentences as shown in the example (note the verb aspect).

Example: Учора я читав текст.

Зараз я читаю текст.

Завтра я буду читати (читатиму) текст.

1. Учора я читав оповідання. 2. Вона написала листи. 3. Туристи оглядали місто. 4. Друзі оглянули завод. 5. Ми снідали разом. 6. Ми добре пообідали.

7. Брат закінчив інститут.
8. Сестра купила книжки.
9. Ми відпочивали тут.
10. Мої батьки добре відпочили.
11. Викладач почав урок.
12. Студенти слухали оповідання.

F. Make up questions to the verb. Observe the aspect of the verb.

Example: Я читав текст. — Що ти робив?
Я прочитав текст. — Що ти зробив?

1. Учора Джон писав завдання.
2. Наш викладач розповів текст.
3. Студенти написали слова.
4. Мері довго розповідала текст.
5. Гнат слухав радіо.
6. Богдан добре вивчив оповідання.
7. Юрко ще раз повторив другий урок.
8. Удень ми купували підручники.
9. Потім ми пообідали.
10. Увечері друзі прослухали концерт.
11. Потім вони відпочивали.
12. Ми добре оглянули місто.

G. Make up dialogues as shown in the example.

Example: Іван написав текст.
— Іван довго писав текст?
— Так, але він уже написав.

1. Ганна прочитала оповідання.
2. Богдан зробив вправи.
3. Туристи оглянули Київ.
4. Учні повторили алфавіт.
5. Друзі приготували концерт.
6. Степан прослухав пластинки.

The adverbs *щодня, часто, рідко, завжди, довго* are used with the verbs of the imperfective aspect:

Брат щодня купує (купував) газети.
Батько часто піше (писав) листи.
Син рідко слухає (слухав) радіо.
Мати завжди готує (готувала) сніданок.
Дочка довго читає (читала) оповідання.

H. Insert the appropriate verb in the correct form.

Example: Іван довго ... оповідання.
(читати, прочитати)
Іван довго читав оповідання.

1. Учора ми довго ... (обідати, пообідати).
2. Василь часто ... пісні (слухати, послухати).
3. Я вже ... оповідання (читати, прочитати).
4. Вони завжди ... квіти (купувати, купити).
5. Сестра щодня ... вдома (вечеряти, повечеряти).
6. Микола вже ... інститут (закінчувати, закінчити).
7. Вона рідко ... листи (писати, написати).

I. Complete the sentences by filling in the blanks with the proper aspect of the words given in brackets to the right. Make sure you use the necessary tense, person and number:

1. Учора я ... костюм, але не (купувати, купити)
2. Мері вже ... вправи, а текст вона ... потім. (писати, написати), (читати, прочитати)
3. Богдан довго не ... текст, а потім (розуміти, зрозуміти)
4. Джон уже ... читати оповідання. (закінчувати, закінчити)
5. Завтра я ... грампластинки, і ми разом (купувати, купити), (слухати, послухати)
6. Ми довго ... обід. (готувати, приготувати)
7. Учитель уже ... урок. (починати, почати)
8. Вони часто ... тут. (обідати, пообідати)

●
Джон: Добридень, Іване Петровичу!

Викладач: Добридень! Сідайте, будь ласка.

Джон: Я не запізнився?

Викладач: Ні, не запізнилися. А де Гнат?

Джон: Він ще снідає.

Гнат: Ні, я вже посідав. Вибачте, я тріхи запізнився!

Викладач: Сідайте, Гнате. Починаємо урок. Сьогодні ми читатимемо другий урок. А перший урок ви вже прочитали.

Джон: Так. Учора ми прочитали тексти, прослухали перший урок, повторили алфавіт і написали завдання.

Викладач: Добре. Читайте другий урок, Гнате.

Гнат: «Другий урок. Це мій інститут. Тут я і мої друзі. Ми вивчаємо українську мову. Учора ми читали оповідання, писали вправи, слухали тексти. Це моя аудиторія. Тут дошка, там столи і стільці. Це карта. Ось Україна. Уранці я читав перший урок, а другий урок я ще не читав. Потім я довго читав другий урок, але не читав до кінця. Він дуже важкий.»

Викладач: Добре, Гнате! Мєрі, читайте вправи.

Мєрі: «читати — що робити? прочитати — що зробити?
 слухати — що робити? послухати — що зробити?
 снідати — що робити? поснідати — що зробити?
 обідати — що робити? пообідати — що зробити?
 вечєрати — що робити? повечєрати — що зробити?»

Викладач: Правильно! Зараз перєрва. Відпочивайте!

●
Богдан: Гнате, що ти робитимеш зараз?

Гнат: Я буду повторювати другий урок.

Богдан: А ти вже повторив слова?

Гнат: Ні, я повторив тільки тексти. А зараз повторюватиму слова.

Богдан: Ти добре відповідав сьогодні?

Гнат: Так. Викладач сказав: «Ви добре відповіли сьогодні». Учора я добре вивчив текст і слова. Сьогодні ми ще читали оповідання, а потім розповідали. Я почав розповідати, а наш новий студент закінчив.

Богдан: А хто він, ваш новий студент?

Гнат: Його звуть Фєдир. Він студент-філолог. Він також вивчає українську мову. Фєдир добре розповів текст. Викладач сказав: «Ви добре читаете й розмовляете по-українському, але погано пишете».

Богдан: А хто ще вивчає мову?

Гнат: Мєрі Лапчук. Вона канадка. Мєрі й Петро — брат і сестра. Сьогодні Мєрі довго розповідала текст. Раніше вона не вивчала української мови. Вона ще погано пише й розмовляє по-українському. Але читає вже добре.

Богдан: А що ти робитимеш ввечєрі?

Гнат: Увечєрі я писатиму завдання. Потім буду відпочивати: слухати радіо, читати газети.

Богдан: А я зараз обідатиму, а потім піду купувати книжки.

Гнат: Ходімо разом пообідаємо, а потім підемо купувати книжки. Я хочу купити ще зошити й олівець.

Богдан: А я купуватиму словник.

Гнат: Ти ще не купив словника?

Богдан: Ні, не купив.

Гнат: А як ти вчив слова?

Богдан: Я уважно слухав, а потім повторював слова.

Гнат: Ти не писав їх?

Богдан: Ні, не писав. Сьогодні викладач сказав: «Ви погано знаєте слова». Тепер я куплю словник і запишу нові слова.

Викладач: Джоне, розповідайте, будь ласка, текст «Урок».

Джон: «Це наша аудиторія. Тут карти, дошка, стіл, стільці. Там карта. Тут вікно. Ми студенти. Ми вивчаємо українську мову. Викладач починає урок. Він говорить, ми слухаємо. Потім викладач запитує, а ми відповідаємо. Спочатку ми слухаємо магнітофон, потім розповідаємо тексти. Ми пішемо завдання. Викладач говорить: «Ви написали добре».

Викладач: Дуже добре, Джоне! Ви розповіли текст правильно. Гна́те, а ви зрозуміли текст?

Гнат: Так. Але я хочу запитати. Можна?

Викладач: Будь ласка.

Гнат: Коли ми вживаємо слово «писати», а коли «написати»?

Викладач: Так, я зрозумів ваше запитання. Зараз ми повторимо. Слухайте уважно моє запитання і відповіді. Джоне, що ви робили вчора?

Джон: Учора вранці я снідав, а потім читав текст.

Викладач: Ви прочитали текст?

Джон: Ні, я читав, але не прочитав до кінця. Я тільки почав, але не закінчив. Текст був дуже важкий.

Викладач: Добре, Джоне! Мєрі, скажіть, будь ласка, що ви робили вчора?

Мєрі: Учора я працювала і відпочивала.

Викладач: А що ви зробили вчора?

Мєрі: Учора я подивилась фільм, написала завдання і прочитала оповідання.

Викладач: Пєтре, що ви робили вчора?

Пєтро: Учора Гнат і я працювали й відпочивали разом.

Викладач: А що ви зробили?

Пєтро: Я купив підручник, прочитав тексти, прослухав магнітофонний запис, написав завдання і вивчив слова.

Викладач: Ви зробили друге завдання?

Пєтро: Ні, я почав писати друге завдання, але не написав.

Викладач: Правильно! А тепер, Гна́те, ви зрозуміли?

Гнат: Так, дякую. Я зрозумів: писати — що робити?, написати — що зробити? Можна сказати: «Я довго писав завдання і написав, закінчив. Вона писала завдання, але не написала, не закінчила».

Викладач: Добре, Гна́те! Ви зрозуміли правильно. Зараз ми закінчуємо урок. Завтра ми вивчатимемо третій урок. А ви повторіть перший і другий уроки. До побачення!

Студенти: До побачення, Іване Петровичу!

LESSON 6

DIALOGUES

Микóла: Добридень, Джóне!

Джон: Дóброго ранку, Микóло Івáновичу!

Микóла: Ви снідали?

Джон: Так, я вже поснідав.

Микóла: Де ви поснідали?

Джон: Я люблю кафе «Каштан». Там смáчно гóтують.

Микóла: Я також там чáсто снідаю. Що там булó сьогóдні?

Джон: Ряжанка, пиріг, варéники...

Микóла: Ви їли пиріг чи варéники?

Джон: Я їв смáчні варéники й пив смáчну ряжанку.

Микóла: Ви вже пили кáву?

Джон: Ще ні. Тут блізько буфét. Там ми вiп'емо кáву.

Микóла: Чудóво!

Петрó: Скажіть, будь лáска, це вiльний (vacant) стiл?

Офіціáнт: Так. Сидáйте, будь лáска. Прóшу, нáше меню́ (menu).

Джон: Пётре, тут готують українські страви?

Петрó: Звичáйно! Тут дóуже дóбре готують. Що будемо їсти на пёрше (for the first course)?

Джон: Я їстиму борщ (borshch).

Мéрі: Я також.

Петрó: Дóбре. На дру́ге (for the main dish): українська ковбасá (sausage), рiба (fish), варéники...

Мéрі: Тут смáчно (tasty) готують українську ковбасу́.

Петрó: Ви також їстимете ковбасу́?

Джон: Я покладаюсь на ваш смак (I rely on your taste).

Офіціáнт: Що ви будете замовляти?

Петрó: Будь лáска, на заку́ску (for an appetizer) салáти, на пёрше борщ, на дру́ге українську ковбасу́.

Офіціáнт: Що ви пiтимете: винó (wine), пiво (beer)?

Петрó: Мéрі, ти п'еш пiво?

Мéрі: О ні! Я люблю шампáнське (champagne).

Петрó: Принесiть (bring), будь лáска, шампáнське й вóду. А на десéрт — фру́кти (fruit), кáву, тiстечка (pastry)...

Мéрі: ... і морóзиво (ice cream).

Мéрі: Галiно, це наш друг Джон Грабар.

Галiна: Дóуже приéмно! Захóдьте, будь лáска!

Петрó: Джóне, нáша Галiна закiнчiла iнститут.

Джон: Поздоровляю! (Congratulations!)

Галіна: Дякую! Знайомтеся, будь ласка, це мої друзі Тарас, Олена й Федір. Вони також сьогодні одержали дипломи (received diplomas). А це канадці — Мєрі, Петро й Джон.

Тарас: Дуже приємно! Сідайте, будь ласка!

Мєрі: О, який гарний (what a nice) стіл! Галіно, це ти приготувала?

Галіна: Ні, не тільки я. Я готувала салати, рибу й варєники. А кўрку (chicken) й тїстечка готувала Олена.

Джон: Це дуже гарно й смачно!

Олена: Федір і Тарас також готували вечерю (supper).

Петро: А що вони зробили?

Галіна: Вони купили вино.

Федір: І квіти теж! (And flowers, too!)

Мєрі: Квіти дуже гарні.

Тарас: Друзі, я пропоную тост за ваше здоров'я! (I propose a toast to your health!)

Джон: За ваші успіхи! (To your successes!)

WORDS AND EXPRESSIONS

страва dish

вільний *adj* vacant

меню menu

на перше for the first course

борщ borsch (Ukr. cabbage or beet soup)

на друге for the main course

ковбаса sausage

риба fish

смачно tasty

на закуску for an appetizer

вино wine

пиво beer

Принесіть! Bring!

шампанське champagne

на десерт for dessert

фрукти *pl* fruit

тїстечко pastry

морозиво ice cream

Поздоровляю! Congratulations!

одержати диплом to receive a diploma

гарний *adj* good, nice, lovely

гарно *adv* well, good

кўрка hen, chicken

квіти *pl* flowers

Я покладаюся на ваш смак. I rely on your taste.

За ваше здоров'я! To your health.

За ваші успіхи! To your successes.

COMMENTARY AND EXERCISES

The Noun. The Accusative Case Denoting Direct Object

The noun in Ukrainian has seven different forms called cases, which denote the relationship that a noun has to the other words in the same sentence. In the previous lessons we gave two cases: the nominative case (initial form of the noun) which answers the questions *що? хто?* (what? who?) and the vocative form of address.

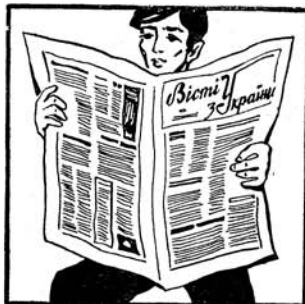
Now we are ready to begin the accusative case which answers the question *що?* (what?) and is used to denote the direct object of the action expressed by the verb.

Nominative

Що це?
Це газета.

Accusative

Що він читає?
Він читає газету.

Read the following sentences. Observe the endings **-у, -ю** received by feminine nouns in the accusative case singular:

Nominative

Що це?
Це костюм.
Це олівець.
Це шапка.
Це сукня.
Це молоко.
Це квіти.

Accusative

Що вона купує?
Вона купує костюм.
Вона купує олівець.
Вона купує шапку.
Вона купує сукню.
Вона купує молоко.
Вона купує квіти.

Every verb requires a particular case which in practice can be determined by means of the questions that should be memorized when learning the verbs: e. g. *писати* (що?) means that the verb *писати* requires the accusative case answering the question *що?* (what?).

Read the following. Observe the verbs which govern the accusative case.

Що він читає?	Він читає журнал і газету.
Що вона слухає?	Вона слухає пісню.
Що вони писали?	Вони писали вправу.
Що ти купила?	Я купила вазу й квіти.
Що вона готує?	Вона готує вечерю.
Що вони оглянули?	Вони оглянули місто.
Що вони замовили?	Вони замовили сніданок.
Що ви вивчаєте?	Ми вивчаємо українську мову.

A. Open the brackets and answer the questions.

Example: **Що** він купує? (зшит)
Він купує зшит.

1. Що читає Петро? (книжка) 2. Що готує ма́ти? (вечеря) 3. Що пи́ше брат? (листи) 4. Що ви купу́єте? (сувенір) 5. Що слуха́є сестра́? (пісня) 6. Що любля́ть діти? (морозиво) 7. Що писав дру́г? (вправа) 8. Що огляда́ють туристи? (музей)

B. Read these examples:

Що ви будете їсти?

Ми будемо їсти:

борщ, суп, салат, холодіць; сало, м'ясо, масло, тістечко; рибу, курку, ковбасу, сметану, яєчню; вареники, котлети, фрукти ...

- Що ви любите — борщ чи суп?
- Я люблю борщ.
- Що ви будете їсти — курку чи рибу?
- Я їстиму рибу.
- Що ви будете пити — чай чи каву?
- Я питиму каву.

Що ви будете пити?

Ми будемо пити:

чай, сік, компот; пиво, вино, молоко; каву, ряжанку, воду ...

C. Make up dialogues as shown in the example.

Example: Борщ. Суп.

Ви будете їсти борщ чи суп?
Ми їстимемо борщ (суп).

Кава. Молоко.

Ви будете пити каву чи молоко?
Ми питимемо каву (молоко).

1. Сало. М'ясо. 2. Салат. Холодідць. 3. Риба. Курка. 4. Чай. Кава. 5. Ковбаса. Яєчня. 6. Вареники. Котлети. 7. Молоко. Ряжанка. 8. М'ясо. Риба. 9. Пиво. Вода. 10. Фрукти. Тістечка. 11. Вода. Сік.

D. Learn the conjugation of the following verbs:

їсти (to eat)

пити (to drink)

Present Tense			Past Tense					
я	їм,	п'ю	ми	їмо́,	п'емо́	він (я, ти)	їв,	пив
ти	їси́,	п'еш	ви	їсте́,	п'ете́	вона́ (я, ти)	їла́,	пила́
він, вона́	їсть,	п'е	вони́	їдя́ть,	п'ю́ть	вони́ (ми, ви)	їли́,	пили́

E. Choose the needed verb for each sentence and use it in the Present and Past Tenses:

Example: їсти пити

Він ... молоко, а вона́ ... тістечко.
Він п'є молоко, а вона́ їсть тістечко.
Він пив молоко, а вона́ їла тістечко.

1. На перше ми ... суп, а Мико́ла ... борщ. 2. Ганно, що ти ...? — Я ... вареники. 3. Петро́ ... кефір, а Мєрі́ й Джон ... чай. 4. Моя́ подруга ... морозиво, а я ... каву. 5. Що Петро́ ... на заку́ску? — Він ... салат, а Мєрі́ ... сік. 6. Я ... рибу, а мій брат ... ковбасу́. 7. Дру́зи ... українські стра́ви. 8. Ти ... вареники вранці? — Ні, я ... вареники вдень.

F. Answer the questions using the words given in brackets.

Example: Що він їв? (салат, риба)
Він їв салат і рибу.

1. Що ти їси́ за́раз? (борщ, м'ясо, яєчня). 2. Що ти п'еш? (кава). 3. А що їсть Ганна? (вареники, сметана). 4. Що ми їмо́? (ковбаса). 5. Що ви пи́ли? (ряжанка, молоко). 6. Що ви любите? (курка). 7. Що він за́вжди їсть? (риба, салат). 8. Що вона́ за́вжди п'є? (чай, сік). 9. Що вони́ любля́ть? (фрукти, тістечка). 10. Що купила́ Джейн? (хустка, намісто). 11. Що купив Петро́? (кни́жка, журна́л).

Ми вивчаємо українську мову. Сьогодні шостий урок. Ми пишемо слова й речення. Ми читаємо тексти. Ми розповідаємо оповідання. Потім готуємо завдання.

Зараз наш викладач запитує, а ми відповідаємо.

Викладач: Мєрі, ви читали шостий текст?

Мєрі: Так, читала.

Викладач: Ви зрозуміли слова?

Мєрі: Так. Я тільки не можу зрозуміти вправу.

Викладач: А ви, Богдәне, написали вправу?

Богдән: Так.

Викладач: Читайте, будь ласка!

Богдән: «Це сметана. Я їм сметану.

Це кава. Я п'ю каву.

Це ряжанка. Я п'ю ряжанку.

Це ковбаса. Я їм ковбасу.»

Викладач: Добре, Богдәне! Мєрі, ви вже зрозуміли?

Мєрі: Так. «Що це? — Це ряжанка.

Що я п'ю? — Я п'ю ряжанку.»

Викладач: Правильно. Далі, будь ласка, Джонє.

Джон: «Що тут? — Тут борщ, суп, салат.

Що я їм? — Я їм борщ, суп, салат.

Що там? — Там м'ясо, масло, молоко.

Що я їм і п'ю? — Я їм м'ясо й масло, я п'ю молоко.

Що це? — Це риба й ковбаса.

Що я їм? — Я їм рибу й ковбасу.

Що там? — Там котлєти, варєники, фрукти.

Що ми їмо? — Ми їмо котлєти, варєники й фрукти.»

Викладач: Добре! Ви зрозуміли завдання.

Васіль: Мамо, це мій друг Джон.

Мати: Дуже приємно, Джонє! Сідайте, будь ласка!

Джон: Добридень, Оксано Миколаївно!

Васіль: Сідай, Джонє, будь ласка, будемо зараз обідати.

Мати: Так, так. Що ви будете їсти? Тут салат, ковбаса, сало, холодець, риба.
Що ви любите?

Джон: Будь ласка, салат і рибу.

Мати: І тільки?! Їжте, будь ласка, холодець! А ти, Васілю, що їстимеш?

Васіль: Ковбасу. Вона дуже смачна.

Мати: Холодець також смачний. Ти ж дуже любиш холодець.

Васіль: Знаю, матусю, ти чудово готуєш! Джонє, що ти питимеш?

Джон: Каву.

Васіль: Це потім. А зараз що?

Джон: Я люблю вино.

Васіль: Будь ласка! А ти, мамо?

Мати: Ні, я не хочу п'яти.

Васіль: Добре. За твоє здоров'я, матусю!

Джон: За ваше здоров'я!

Мати: Пійте на здоров'я! А тепер борщ.

Джон: Ви чудово готуєте, Оксано Миколівно!

Мати: Дякую, Джоне. А тепер, будь ласка, м'ясо, курку, рибу ...

Васіль: Джоне, беріть курку. Вона дуже смачна.

Джон: А я хочу сказати тост.

Васіль: Будь ласка.

Джон: За мир і дружбу!

Васіль: Чудово! Я також хочу підняти тост за мир, дружбу, сонце!

●
Джон: Скажіть, будь ласка, це вільне місце?

Семён: Так, сідайте, будь ласка. Ви іноземець?

Джон: Так, я канадець, Джон Грабар.

Семён: Дуже приємно! А я Семён Гнатенко.

Джон: А по батькові?

Семён: Семён Максимович.

Джон: Дуже приємно! Ви часто тут вечеряєте?

Семён: Не дуже. Але я люблю ресторани «Метрo». Тут смачно готують.

Джон: А я тут уперше.

Семён: Тут великий вибір. Я не знаю, що ви любите. Але можу допомогти. Тут смачні котлети по-київськи, котлети «Метрo», салат.

Джон: Дякую, я, мабуть, їстиму котлети по-київськи. Мій друг казав, що вони смачні.

Семён: Сьогодні тут чудові вина. Що ви будете пити?

Джон: Я покладаюся на ваш смак.

Семён: Добре, я думаю, що закарпатські вина ви любите?

Джон: Я ще ніколи не пив закарпатські вина.

Семён: Тоді я пропоную вино «Променісте». Воно чудове!

Джон: Дякую!

Семён: За ваше здоров'я!

Джон: За нашу зустріч!

LESSON 7

DIALOGUES

●
Джон: Добрий день, Пётре! Ви теж тут?

Петрo: Добрий день, Джонe! Що ви купили?

Джон: Цікаву (interesting) книжку. Тут українські вірші (poems) й оповідання. Мері любить вірші, чи не так?

Петрo: Так, Мері дуже любить читати вірші.

Джон: Завтра її день народження (birthday). А книжка — це мій подарунок.

Петрo: Цікава книжка — це чудовий подарунок. Я також думаю (think), що подарувати (to present). Жінки (women) люблять гарні прикраси (jewelry).

Джон: О, це я добре знаю! Я бачив гárне **намíсто** (necklace). Ходíмо разóм і **подíвимос'я** (have a look).

Петрò: **Дивíться** (look), Джóне. Яка гárна **червóна хúстка** (red kerchief). А там **бíла** (white), **зелéна** (green), **сíня** (blue).

Джон: Так, хустки чудóві! Яку хúстку ви кúпите?

Петрò: Я куплю сíню хúстку. Мéри дúже лóбить сíній **кóлір** (color). Я ще хóчу купíти сúмку й намíсто.

Джон: Яké намíсто ви хóчете купíти?

Петрò: Я куплю бíле намíсто й бíлу сúмку.

Джон: Бíла сúмка дúже гárна.

Петрò: **Покажíть** (show), будь лáска, бíлу сúмку!

Продавéць: Велíку чи малéньку?

Петрò: Малéньку, будь лáска.

Продавéць: Прóшу!

Джон: Пётре, ми **забу́ли** (forgot) купíти квіти.

Петрò: О, так! Мéри дúже лóбить квіти.

Джон: Які квіти вона лóбить?

Петрò: Червóні **троя́нди** (roses), бíлі **ліле́ї** (lilies) ...

Джон: Вчóра я **відвідав** (visited) новий магазíн «Ліле́я». Там я бачив чудóві троя́нди й ліле́ї.

Петрò: Магазíн «Ліле́я» блíзько. Там ми кúпимо квіти.

Джон: Які квіти ви бúдете купувáти?

Петрò: Я хóчу купíти червóні троя́нди.

Джон: А я куплю червóні **ма́ки** ... Це такóж дúже гárні квіти.

WORDS AND EXPRESSIONS

цiкaвий *adj* interesting
подарунок present
вiрш poem
день народження birthday
жiнка woman
прикраса jewelry
намiсто necklace
червоний red
хустка kerchief
бiлий white
близько near
зелений green

сiний blue
кoлiр color
продавeць salesman
троянда rose
лiлея lily
думати, подумати *I conj* to think
дарувати, подарувати *I conj* to present
дивитися, подивитися *II conj* to look, to view
забувати, забути *I conj* to forget
вiдвiдувати, вiдвiдати *I conj* to visit
неодмiнно definitely
Покажiть! Show!

COMMENTARY AND EXERCISES

Adjectives in the Accusative Case

Adjectives in Ukrainian agree in gender, case and number with the noun they modify. It follows, that adjectives modifying a noun in the accusative case must also be put into the accusative.

Nominative

Що це?
Це газета.
Яка це газета?
Це українська газета.

Accusative

Що він читає?
Він читає газету.
Яку газету він читає?
Він читає українську газету.

The following table presents the forms of the adjectives in the nominative and accusative cases:

Gender	Nominative Що це?	Accusative Що ми купили?
Feminine	новá сінá хустка якá?	новú сіню хустку якú?
Masculine	новий синій костюм який?	
Neuter	нове сіне намисто якé?	
Plural (all genders)	нові сині хустки які? костюми намiста	

Note that the nominative endings **-a**, **-я** for feminine adjectives change to **-y**, **-ю** in the accusative case.

A. Make up questions using the corresponding interrogative pronoun *який?* in the correct form for each of the adjectives.

Example: Джон купів цікаву книжку.
Яку книжку купів Джон?

1. Петро купів біле намисто. 2. Джон купів червоні маки. 3. Мати купила гарну сумку. 4. Батько подарував синю хустку. 5. Галіна бачила гарний костюм. 6. Я люблю червоний колір. 7. Ми вивчаємо українську мову. 8. Діти дивилися цікавий фільм.

B. Open the brackets forming the accusative.

Example: Я купів (червона хустка).
Я купів червону хустку.

1. Ми бачили (новий цікавий фільм). 2. Учора я купила (сіне намисто й біла сумка). 3. Джон вивчає (українська мова). 4. Я люблю (українські страви).

5. Батько читає (новий цікавий журнал). 6. Ми слухали (українська пісня). 7. Туристи відвідали (Київський університет). 8. Друзі подарували (гарна сумка). 9. Діти люблять (цікаві оповідання). 10. Студенти відвідали (цікавий музей).

C. Answer the following questions using the given adjectives in the correct form:

(1) *гάρний, гάρна, гάρне, гάρні*

1. Які квіти ви любите? 2. Яку сумку купив Петро? 3. Який костюм бачила Галіна? 4. Яке намисто подарував Петро? 5. Яку сукню купує ваша подруга? 6. Яка це вулиця?

(2) *цїкāvий, цїкāvа, цїкāvе, цїкāvї*

1. Який фїльм ви дивїлися? 2. Які книжки ви купїли? 3. Яке оповідання слухають діти? 4. Яку книжку ви читаєте? 5. Який музей відвідали туристи? 6. Яка це газета?

Possessive Pronouns in the Accusative Case

Like adjectives possessive pronouns agree in gender, number and case with the noun they modify:

Gender	Nominative	Accusative
Feminine	Що це? моя твоя чїя? <u>наша</u> газета ваша їхня його її	Що він читає? мою твою чїю? <u>нашу</u> газету вашу їхню його її
Masculine	<u>мій</u> , твій, наш, ваш, їхній, його, її чїй?	журнал
Neuter	<u>моє</u> , твоє, наше, ваше, їхнє, його, її чїє?	оповідання
Plural (all genders)	<u>мої</u> , твої, наші, ваші, їхні, його, її чїї?	{ журнали газети оповідання

D. Make up questions by replacing the underlined possessive pronouns with the appropriate interrogative pronoun.

Example: Я читаю твою газету.
Чїю газету я читаю?

1. Він читає мою книжку. 2. Діти слухають наше оповідання. 3. Я бачив твое місто. 4. Джон відвідав наш музей. 5. Ми любимо його вірші. 6. Я люблю їхню вулицю. 7. Туристи бачили вашу школу. 8. Вона читає твої журнали.

E. Complete the sentences using the appropriate form of the necessary possessive pronoun.

Example: Це я. Ви бачите ... сад.
Ви бачите мій сад.

1. Це я. Ви бачите ... фоту. 2. Це вони. Ми слухали ... пісню. 3. Це ти. Я читаю ... лист. 4. Це Джон. Я бачив ... кімнату. 5. Це ми. Ви оглянули ... місто. 6. Це ви. Ми любимо ... вірші.

F. Insert the given adjective or pronoun in its correct form:

(1) *смачний, смачна, смачне, смачні*

1. Джон їв ... холодець і ... салат. 2. Батько купів ... ковбасу. 3. Ми їли ... сало. 4. Мати приготувала ... вареники і ... пиріг.

новий, нова, нове, нові

5. Ми бачили ... вулиці, ... площу, ... театр, ... місто. 6. Вони оглянули ... село. 7. Сестра читає ... книжку.

білий, біла, біле, білі

8. Мери любить ... квіти: ... лілею, ... троянду, ... ромэн. 9. Я купила ... намисто. 10. Мати купила ... сукню і ... костюм.

український, українська, українське, українські

11. Я люблю ... мову, ... пісні. 12. Петро й Мери вивчають ... мову. 13. Вони піли ... вино. 14. Учора ми довго слухали ... народних пісень.

(2) *мій, моя, моє, мої*

1. Ви бачили ... село. 2. Тут ви бачите ... дім. 3. Вона знає ... дружину. 4. Вона читає ... листи.

твій, твоя, твоє, твої

5. Ми оглянули ... місто. 6. Я знаю ... сім'ю. 7. Ми зустріли ... дружину. 8. Я люблю ... вірші.

її, його

9. Це Оксана. Я бачив ... дім. 10. Це Олена. Я люблю ... сестру. 11. Це Максим. Ми зустріли ... батька. 12. Це Семэн. Я бачив ... кімнату, ... ліжку, ... шафу, і ... стіл.

наш, наша, наше, наші

13. Туристи оглянули ... місто. 14. Вони бачили ... будинки, саді, парки. 15. Вони оглянули ... університет і ... бібліотеку. 16. Вони бачили ... Дніпрó. 17. Вони полюбили ... Україну.

їхній, їхня, їхнє, їхні

18. Я бачив ... готель, ... кімнату. 19. Я знаю ... прізвище. 20. Ми оглянули ... заводи.

G. Learn the Present Tense of the verb *дивитися* (to look, to watch). Note the pronunciation for the 3rd person:

я дивлюся (дивлюсь)
ти дивишся
він (вона) дивиться
(дівич^б:а)

ми дівимося (дівимось)
ви дивитесь (дівитесь)
вони дівляться
(дівл^б ац^б:а)

H. Fill in the blanks with the appropriate form of the verb *дивитися* in the Present Tense:

1. Що ти робиш? — Я ... фільм. 2. А що ... мати? Вона ... передачу по телевізору. 3. Батько й брат ... футбол. 4. Коли сестра ... передачі по телевізору? — Увечері. 5. Діти ... концерт по телевізору. 6. Ви ... фільм? — Так, ми завжди ... фільми по телевізору.

Викладáč: Друзі! Новий урок дуже легкий. Ви зрозуміли сьомий урок, Богдáne? **Богдán:** Так. Наприклад: Це стіл. Який це стіл? — Це новий стіл. Який стіл ви бачите? — Я бачу новий стіл.

Викладáč: Дóбре! А тепér, Джóне, читáйте вправу.

Джон: «Це вікно. Якé це вікно? — Це новé велике вікно. Якé вікно ви бачите? — Я бачу новé велике вікно. Це дóшка. Якá це дóшка? — Це старá дóшка.

Якú дóшку ви бачите? — Я бачу старú дóшку.

Це стільці. Які це стільці? — Це нові стільці.

Які стільці ви бачите? — Я бачу нові стільці.

Викладáč: Правильно! Дáлі, будь лáска, Мéрі.

Мéрі: «Я люблю моé місто. Я люблю мою вúлицю, мій дím. Ми лóбимо її вúлицю, її дím.»

Викладáč: Дóбре! А зáраз пишiть, будь лáска.

Це нáша кiмнáта.

Це наш стiл.

Це нáше селó.

Це нáші стiльцi.

Я бачу нáшу кiмнáту.

Я бачу наш стiл.

Я бачу нáше селó.

Я бачу нáші стiльцi.

Богдán: Iвáne Петрóвичу, я погáно зрозумiв п'ятий урок. Повторiть, будь лáска, ще раз.

Викладáč: Будь лáска. Зáраз я пишú завдáння. Учóра я теж писáв завдáння, алé не закiнчiв, не написáв. Це завдáння дúже велике. Я виконуватиму це завдáння зáвтра. Я хочú написати це завдáння, закiнчити його. Ви розумiєте це, Богдáne?

Богдán: Так ...

Викладáč: Читáйте, Богдáne, п'яту вправу.

Богдán: Я дóвго працювáв. Я дóвго вiдпочивáв. Я дóвго писáв. Агá! Зрозумiв! Дóвго працювáв, писáв, читáв, вiдпочивáв, слúхав. Ужé написáв, прочитáв, вiдпочiв, зробiв. Я правильно зрозумiв?

Викладáč: Так, цiлкóм правильно!

Джон: Пётре, де магазин «Лiлéя»? Зáвтра я зустрiчатиму Джейн i Олéся. Я хочú купiти гáрні квіти.

Петрó: Ходiмо рáзом! Я такóж хочú купiти квіти. Магазiн блiзько.

Джон: О, які чудóві квіти! Я тiльки не знáю, як вони називáються по-украiнському.

Петрó: Я допоможú. Це бiлi лiлéї. Тут сiнi волóшки й бiлi ромéни.

Джон: А це червóнi мáки.

Петрó: А там троянди — бiлi, червóнi ...

Джон: Джейн лóбить троянди.

Петрó: А які, червóнi чи бiлi?

Джон: Не знáю. Я куплю i бiлi, i червóнi. А ви які квіти хочете купiти?

Петрó: Я хочú купiти червóнi мáки. Ви знáєте пiсню «Червóнi мáки»?

Джон: Звичáйно! Пам'ятаєте? «Червóнi мáки — квіти кохáння...»

Петрó: Так, червóнi мáки дúже гáрнi. Я куплю їх!

●
Джон: Алло, Джейн! Це ти? Добрий день, лоба!

Джейн: Добридень, любий! Як справи?

Джон: Дякую, добре! Коли ви приїдете?

Джейн: Завтра вранці. Ти нас зустрінеш?

Джон: Неодмінно!

Джейн: А який наш готель?

Джон: «Дніпро». Це великий новий готель. Кімнати теж чудові.

Джейн: А Київ?

Джон: Це чудове місто! Я вже полюбив Київ. Це велике, гарне, зелене, нове місто.

Джейн: Що ти говориш?! Київ — це старовинне місто. Ти, мабуть, забув історію?

Джон: Ні, не забув! Але тут я бачив нові вулиці, площі, будинки, школи, інститути. Це нове місто.

Джейн: А що ще ти бачив?

Джон: Я вже оглянув Лавру, Софію, історичний музей ...

Джейн: А Дніпро?

Джон: Звичайно! Завтра зустріну вас і будемо разом оглядати чудовий Київ, його парки, старий Дніпро ...

Джейн: До зустрічі, любий! Олесь вітає тебе!

Джон: До завтра, любі мої!

LESSON 8

DIALOGUES

●
Петро: Мєрі, ти знаєш, **кого** (whom) студенти **запросили на вечір** (invited to the evening party)?

Мєрі: Ні. Я тільки знаю, що завтра буде **студентський** (student) вечір.

Петро: Це буде чудовий вечір. Студенти запросили Дмитра Гнатюка ¹.

Мєрі: **Та невже?** (Really?) Він мій **улюблений співак** (favorite singer). Я дуже хочу послухати **його** (him). Завтра він **співатиме** (to sing)?

Петро: Звичайно! Будуть **виступати** (to perform) студенти й **актори** (actors).

Мєрі: Пєтре, а **ти маєш запрошення** (do you have an invitation) на вечір?

Петро: **Аякже!** (It goes without saying). Я ще хочу запросити Джона й ...

Мєрі: Кого?

Петро: Твою подругу.

Мєрі: Яку подругу? **Як її звать?** (What is her name?)

Петро: Її звать Джейн Грабар.

Мєрі: Джейн уже приїхала? Коли?

Петро: Ні, вона буде тут завтра вранці.

Мєрі: Я завжди **рада бачити її** (glad to see her).

Петро: Завтра вранці ми зустрінемо Джейн, а ввечері запросимо її і Джона на студентський вечір.

¹ Дмитро Гнатюк — People's Artiste of the USSR, well-known Ukrainian singer.

Джон: Доброго ранку, Галіно! Радий вас бачити!
(Glad to see you!)

Галіна: О, Джоне! Добридень! Кого (whom) ви зустрічаєте? (are you meeting?)

Джон: Дружину й сина.

Галіна: Чудово! Ви будете відпочивати разом?

Джон: Так. А ви, Галіно, зустрічаєте чи проводжаєте? (seeing off).

Галіна: О, я не люблю проводжати. Я зустрічаю ба́тька й брата.

Джон: Ви маєте брата? Як його́ звать?

Галіна: Його́ звать Павло. Він ще школяр (schoolboy). Я запросила його́ й ба́тька відвідати Київ. Павло ще ніко́ли (never) не був тут. А як зва́ти ва́шого сина?
(What is your son's name?)

Джон: Олесь. Він також школяр.

Галіна: Ва́шу дружину зва́ти Джейн?

Джон: Так. Ви знаєте її?

Галіна: Ні. Ме́рі до́бре її зна́є.

Джон: Так, так. Вони́ разо́м учили́ся (went to school together).

Галіна: А ви давно́ бачили дружину́ й сина?

Джон: Ні. Але́ дуже́ хо́чу побачити їх (them).

Галіна: Диві́ться! (Look!) Там Петро́ й Ме́рі.

Джон: Вони́ чека́ють мене́ (are waiting for me).

Галіна: Петро́ вже побачив нас (us).

Петро́: Ува́га, друзі! По́їзд!

Джон: Олесью, Джейн! Який я радий!

Олесь: Татусю! Ми вже при́їхали!

Джейн: Добридень, любий! О, Пётре, Ме́рі! Ви також тут? Яка при́ємна зу́стріч!

Петро́: Ласка́во про́симо, любі друзі! Київ чека́є на вас!

Джейн: Добридень, Києве!

WORDS AND EXPRESSIONS

кого́ *acc* whom

вечір evening party

студе́нтський *adj* student

Невже́? Really?

уло́блений *adj* favorite

співа́к singer

акто́р actor

запро́шення invitation

Ая́кже! It goes without saying!

Як вас зва́ти (звать)? What is your name? (*lit*)

How do they call you?

Ра́дий (ра́да) вас ба́чити! Glad to see you!

Добри́день! Good afternoon!

школя́р schoolboy

ніко́ли never

Диві́ться! Look!

учени́ця girl pupil

колго́спни́ця collective farmer (female)

запро́шувати *I conj* запроси́ти *II conj* to invite

виступа́ти *I conj* виступи́ти *II conj* to perform

співа́ти *I conj* to sing

ма́ти *I conj* to have

зустріча́ти, зустрі́ти *I conj* to meet

прово́джати, провесе́ти *I conj* to see off

чека́ти *I conj* to wait

вчи́тися (учи́тися) *II conj* to study

вокза́л railway station

COMMENTARY AND EXERCISES

Animate Nouns in the Accusative Case Singular

The accusative case may also denote a person toward whom the action is directed and answers the question *кого?* (whom?).

Nominative		Accusative
Хто це?		Кого він зустрів?
Це брат.		брáта.
Це друг.		дру́га.
Це вчитель.		учітеля.
Це канадець.		кана́дця.
Це сестра́.	Він зустрів	сестру́.
Це подруга́.		подругу́.
Це учениця́.		ученицю́.
Це ма́ти.		ма́тір.

Note the endings **-а**, **-я** for masculine animate nouns in the accusative case.

A. Make up questions according to the example.

Example: Я бачу друга. Кого я бачу?

1. Гали́на любить брáта.
2. Ми зустріли викладача́.
3. Діти слухають ма́тір.
4. Вони́ запросили кана́дця.
5. Я маю сестру́.
6. Джон зустрічає дру́жину.
7. Петро́ чекає дру́га.
8. Іва́н проваджає ба́тька.

B. Answer the questions using the nouns given in brackets.

Example: Кого ви любите? (сестра́). Я люблю сестру́.

1. Кого зустрічає Гали́на? (ба́тько й брат).
2. Кого зустрічає Джон? (дру́жина й син).
3. Кого ви добре зна́єте? (друг).
4. Кого слухають учні? (учітель).
5. Кого він чека́є? (подруга).
6. Кого любить ма́ти? (дочка́).
7. Кого зустріли діти? (колго́спниця).
8. Кого ви запроси́ли на ве́чір? (кана́дець).

Personal Pronouns in the Accusative Case

Nominative	Accusative	
хто?	кого?	
я	мене́	(me)
ти	тебе́	(sing you)
він	його́	(him)
вона́	її́	(her)
ми	нас	(us)
ви	вас	(pl you)
вони́	їх	(them)

C. Make up questions to the words in bold faced type.

Example: Я читаю газету. **Хто** читає газету?
Ма́ти любить мене́. Кого́ любить ма́ти?

1. **Він** багáто працює.
2. Макси́м зустрів **нас** уранці.
3. Я люблю́ Ки́їв.
4. Ба́тько зна́є **його́**.
5. Сестра́ за́вжди проваджала **нас**.
6. **Ви** були́ там.
7. **Ми** відпочивáли ра́зом.
8. Їх ба́чили тут.
9. **Ти** готу́єш завда́ння.
10. Брат любить **її́**.

D. Complete the sentences by putting the personal pronouns given in brackets into the accusative case:

1. Я бачив (ти) вчора.
2. Галина зустріла (я) вранці.
3. Мати дуже любить (він).
4. Ми добре знаємо (вони).
5. Батько завжди слухає (ми).
6. Сестра чекає (вона).
7. Як (він) звати?
8. Як (ви) звати?

E. Fill in the blanks with the corresponding personal pronouns.

Е х а т р л е: Це мій брат. Я люблю ...
Я люблю його.

1. Це мій **батько**. Я люблю...
2. Це моя **підруга**. Я зустрів ... вранці.
3. Це **наша мати**. Ми дуже любимо ...
4. Це мої **діти**. Я чекаю ...
5. Це наш улюблений **співак**. Ми любимо слухати ...
6. Це **наші друзі**. Ми запросили ... на вечір.

Possessive Pronouns and Adjectives Modifying Animate Nouns in the Accusative Case Singular

Possessive pronouns and adjectives modifying masculine nouns denoting persons in the accusative case singular receive the following endings:

Nominative		Accusative	
Чий?	Який?	Чийого?	Якого?
мій	} маленький син	мого	} маленького сина
твій		твого	
його		його	
її		її	
наш		нашого	
ваш		вашого	
їхній	їхнього		

Compare the forms of adjectives modifying animate and inanimate nouns in the accusative case singular:

Gender	Що я бачив?	Кого я бачив?
Masculine	Я бачив ваш маленький сад.	Я бачив вашого маленького сина.
Feminine	Я бачив вашу маленьку книжку.	Я бачив вашу маленьку дочку.

F. Make up questions to the adjectives and possessive pronouns:

1. Я зустрів **твого** батька.
2. Сестра знає **вашу** підругу.
3. Я купив **гарний** костюм.
4. Джон любить **маленького** Олесь.
5. Ми проводжали **мого** старого друга.
6. Він запитав **нашого** викладача.
7. Ти знаєш **його** дядька.
8. Студенти запросили **чудового** співака.
9. Іван зустрів **нашу** сестру.
10. Я читаю **цікавий** журнал.

G. Complete the sentences by putting the words in brackets into the accusative case:

1. Ви знаєте (мій батько).
2. Він читає (мій новий журнал).
3. Ми запросили (наш старий викладач).
4. Він чекає (їхній дядько).
5. Ми любимо (наш гарний

дім). 6. Ганна любить (ваш маленький син). 7. Вона зустріла (його вчитель).
 8. Ми бачили (їхній новий інститут). 9. Я бачила (твій старий друг). 10. Туристи
 люблять (наш музей). 11. Він зустрів (її старá мати). 12. Діти слухають (твій брат).

H. Make up questions and give answers using the given words.

Е х а т р і е: Мій син Гнат.

Як зва́ти ва́шого си́на?

Його́ зва́ти Гнат.

1. Мій брат Петро́; 2. Моя дружи́на Га́нна; 3. Мій ба́тько Дми́тро; 4. Моя сестра́ Ната́лка; 5. Моя ма́ти Оле́на; 6. Мій друг Оле́сь.

ADDITIONAL READING

Викладач: Добрий день, друзі!

Студенти: Добрий день, Іване Петровичу!

Викладач: Сідайте, будь ласка! Сьогодні ми повторимо восьмий урок. Слухайте уважно й відповідайте. Мєрі, куди ви ходили вчора?

Мєрі: Учора ми ходили в театр.

Викладач: Що ви там слухали?

Мєрі: Ми слухали оперу.

Викладач: Джейн, когò ви там зустріли?

Джейн: Там ми зустріли нашого друга Петра Семєновича і його дочку Марію.

Викладач: Добре! Ви відповідали правильно. Зараз я ще раз повторю нову тему.
А ви пишть, будь ласка.

Що я ба́чу?	Я ба́чу місто, буди́нок, ву́лицю, плóщу.
Когò я ба́чу?	Я ба́чу дру́га, по́другу.

А тепєр, Богдáne, чита́йте впра́ву.

Богдán: «Це мій друг. Він знає мого́ дру́га.

Це твій брат. Він знає твогò бра́та.

Це наш ба́тько. Він знає на́шого ба́тька.

Це ваш сусід. Він знає ва́шого суси́да.

Це їхній дядько. Він знає їхнього́ дядька.

Це його́ син. Він знає його́ си́на.

Це її ону́к. Він знає її ону́ка.»

Викладач: Добре, Богдáne! А тепєр пишть.

чий?	чийо́го?	чия?	чио́ю?
мій	могò	моя́	мою́
твій	твогò	твоя́	твою́
його́	його́	його́	його́
її	її	її	її
наш	на́шого	на́ша	на́шу
ваш	ва́шого	ва́ша	ва́шу
їхній	їхнього́	їхня́	їхню́
} син	} си́на	} дочка́	} дочку́

LESSON 9

DIALOGUES

Олесь: Тату, ти щодня їздив на екскурсію? (did you go on an excursion every day?)

Джон: Майже (almost) щодня. Я не тільки багато їздив, я багато ходив (walked).

Олесь: А куди (where) ти вже ходив?

Джон: Я вже ходив на виставку (to the exhibition), в музей, на концерт, у театр (to the theater) ...

Олесь: А на стадіон?

Джон: І на стадіон. Я дивився там футбол.

Олесь: Чудово! (Splendid!). Я також хочу піти (to go) на футбол.

Джон: Неодмінно (certainly) підемо!

Олесь: А на пляж (to the beach) ти їздив?

Джон: Ще ні. Ми поїдемо на пляж разом, добре?

Олесь: А коли? Сьогодні?

Джон: Ні, сьогодні ми поїдемо на екскурсію і оглянемо місто.

Олесь: А Петро й Мєрі Лапчукі теж поїдуть?

Джон: Ні, вони сьогодні ідуть у музей. А вдень ми разом підемо гуляти в парк (for a walk in the park). Тут чудові парки!

Олесь: Я не хочу гуляти, я хочу плавати (to swim).

Джон: Ти ще встигнеш (You still have time), сину. Скоро (soon) ми поїдемо на Чорне море (to the Black Sea). Там ти плаватимеш щодня.

Олесь: Ми оглянемо Київ і Канів, а потім поїдемо на море?

Джон: Ми ще не їздили в село. Там живе мій дядько Степан.

Олесь: О так, наш дідусь (grandpa) дуже хотів побачити його. А потім поїдемо на море?

Джон: Спочатку ми поїдемо в Карпати (to the Carpathian Mountains), потім на Чорне море.

Олесь: А потім куди?

Джон: А потім ми поїдемо вже додому (home).

Олесь: Тату, я дуже радий, що ми приїхали на Україну (to the Ukraine).

Джон: Дивись (Look), сину! Наша мама йде.

Олесь: Мамо, мамо! Ми поїдемо в село, в гори, а потім на Чорне море. Я буду плавати!

Джейн: Знаю, знаю, сину! Я також дуже рада!

WORDS AND EXPRESSIONS

щодня every day

їздити to go, to drive

ходити to go on foot

майже almost

куди where to

виставка exhibition

театр theater

Чудово! Splendid!

іти, піти to go on foot

скоро soon

пляж beach

гуляти / конж to walk, to go for a walk

плавати / конж to swim

Ти ще встигнеш! You'll still have time!

скоро soon

Чорне море Black Sea

дідусь grandpa

Карпати Carpathian Mountains

додому home (direction homeward)

їхати, поїхати to go, to drive

COMMENTARY AND EXERCISES

Verbs of Motion *imú*, *ixamu* (to go)

In Ukrainian the action of going is expressed by two different verbs: *imú* (to go on foot) and *ixamu* (to go, to drive) whereas in English there is only one verb (to go) which encompasses the action of going both on foot and by vehicle.

Він іде.

Він їде.

Learn the conjugation of the following verbs:

Present Tense			Past Tense		
я	іду́	ї́ду	він (я, ти)	ішо́в	ї́хав
ти	іде́ш	ї́деш	вона́ (я, ти)	ішла́	ї́хала
він (вона́)	іде́	ї́де	вони́ (ми, ви)	ішли́	ї́хали
ми	ідемо́	ї́демо			
ви	ідете́	ї́дете			
вони́	іду́ть	ї́дуть			

Note. The *i* in the stem of the verb *imú* may change to *й* if the preceding word ends in a vowel:
 Джон іде́ снідати.
 Петро́ йде́ обідати.

A. Fill in the blanks with the correct forms for the Present and Past Tenses of the given verbs.

Example: Я ... гуля́ти (іти́).

Я іду́ гуля́ти. Я ішо́в (ішла́) гуля́ти.

imú

1. Ми ... снідати. 2. Діти ... гуля́ти. 3. Джон ... вечéряти. 4. Куди́ ти ...? — Я ... додóму. 5. Галі́на теж ... додóму? 6. А ви ... додóму? — Так.

ixamu

7. Я ... відпочивáти. 8. Куди́ ви ... відпочивáти? — Ми ... на мо́ре. 9. Петро́ ... у го́ри. 10. Окса́на ... в село́. 11. Коли́ ти ... додóму? — Вранці́. 12. Коли́ твої́ друзі́ ... додóму? — Увечeрі.

The imperfective verbs *imú* and *ixamu* have the corresponding perfective forms: *imú*, *nimú*, *ixamu*, *noixamu*. The verbs *nimú*, *noixamu* denote the action in the initial stage (to start going), while the imperfective *imú*, *ixamu* denote the motion in process (to be going).

B. Insert the perfective verbs *піти*, *поїхати* in the correct form of Past and Future Tenses using the text of Exercise A.

Example: Я ... гуляти (піти).
Я пішов (пішла) гуляти.
Я піду гуляти.

The Accusative Case of Direction

The noun in the accusative case with the prepositions **на** or **у (в)** meaning **to** denotes the direction of motion and answers the question *куди?* (where to?). The accusative case of direction is used only with the verbs of motion.

The words used in the accusative with the preposition **на** and those with **у (в)** must be memorized:

Куди ви ідете (їдете)?	
на Україну	у (в) Карпати
на море	у (в) Крим
на виставку	у (в) музей
на річку	у (в) гори
на стадіон	у (в) кіно
на концерт	у (в) театр
на екскурсію	у (в) парк
на пляж	у (в) магазин

C. Make up questions as shown in the example.

Example: Він іде на стадіон.
Куди він іде?

(1) 1. Уранці ми поїхали на виставку. 2. Батько пішов на завод. 3. Діти ідуть у кіно. 4. Увечері туристи підуть на концерт. 5. Завтра ми поїдемо в Карпати. 6. Мати пішла в магазин. 7. Друзі йдуть на пляж. 8. Мій брат поїде відпочивати на море.

(2) 1. Вона йде в магазин. 2. Він іде в кіно. 3. Він іде в музей. 4. Ми йдемо на виставку. 5. Джон іде на екскурсію. 6. Я йду на пляж. 7. Ми йдемо на концерт. 8. Вони йдуть на стадіон. 9. Ми йдемо на балет.

(3) 1. Я йду в парк. 2. Діти ідуть на виставку. 3. Брат іде в центр. 4. Ми йдемо в гори. 5. Друзі ідуть у село. 6. Мери іде на пошту. 7. Я йду на Україну. 8. Туристи ідуть у Карпати. 9. Студенти ідуть на море. 10. Вони ідуть на Кавказ.

D. Make up questions as shown in the example.

Example: Джон поїде в Крим.
Хто поїде в Крим?
Джон.
Куди поїде Джон?
Він поїде в Крим.

1. Уранці туристи поїхали на екскурсію. 2. Спочатку вони пішли на виставку. 3. Петро пішов в університет удень. 4. Друзі прийшли в готель увечері. 5. Джейн і Олесь приїхали на Україну. 6. Сестра пішла на завод. 7. Батько прийшов додому увечері. 8. Гнат поїхав у гори. 9. Ганна приїхала в колгосп учора. 10. Подруги пішли на концерт. 11. Мати пішла в магазин. 12. Учні поїхали на Чорне море.

E. Make up questions and answer them using the given words.

Example: Він іде (стадіон).

Куди він іде?

Він іде на стадіон.

1. Я іду́ (музей). 2. Він іде́ (кінó). 3. Джон іде́ (театр). 4. Вони́ йдуть (вокзал).
5. Дру́зі йдуть (виставка). 6. Сестра́ іде́ (Карпати). 7. Тури́сти йдуть (екскурсія).
8. Друг іде́ (пошта). 9. Студе́нт іде́ (університет). 10. Кана́дці приїхали (Україна).
11. Ба́тько поїхав (заво́д). 12. Сестра́ пішла́ (пляж).

F. Insert the correct form of the given verb. Open the brackets:

йти́

1. Я ... (університет) уранці. 2. Потім ми ... обідати (ресторан). 3. А ви ... (парк або́ пляж). 4. Куди вони́ ...? Вони́ ... (концерт), а ми ... (кінó).

їхати

5. Мико́ла вранці ... (робота). 6. Ми разом ... (екскурсія). 7. Джон і Джейн ... (виставка) вдень. 8. Увечері я ... на студе́нтський ве́чир, а ти ... (театр).

піти́

9. Учора ми ... снідати (ресторан). 10. Петро́ ... (кафе́). 11. За́втра Гали́на ... (університет). 12. Сестра́ вже ... (стадіон).

поїхати

13. Учора ввечері ми ... (екскурсія). 14. На́ші дру́зі ... (Крим). 15. Я ... за́втра (пляж). 16. Мій брат ... (го́ри) вчора. 17. За́втра ти ... (заво́д). 18. Сестра́ вже ... (пошта).

Verbs of Motion *ходити*, *їздити*

The verbs of motion can be divided into two groups:

- a) denoting the action of going performed once in a definite direction: b) denoting the action of going in general, a repeated habitual action in different directions:

Він іде́.

Він ходи́ть.

іти́, ходи́ти
їхати, їздити

Learn the conjugation for the Present Tense of the imperfective verbs of motion:

ходи́ти		їзди́ти	
я ходжу́	ми ходимо	я їжджу	ми їздимо
ти ходи́ш	ви ходи́те	ти їзди́ш	ви їзди́те
він (вона́) ходи́ть	вони́ ходи́ть	він (вона́) їзди́ть	вони́ їзди́ть

The Past Tense of these verbs is formed according to the general rule.

G. Complete the sentences using the correct forms of the Present and Past Tenses for the following verbs.

Е х а т р і е: Я часто ... на стадіон

Я часто ходжу (ходив, ходила) на стадіон.

ходити

1. Я часто ... у театр. 2. Ми ... на виставку разом. 3. Щодня вона ... у магазин.
4. Мій брат рідко ... на пляж. 5. Діти ... гуляти в парку.

їздити

6. Ми ... на пляж щодня. 7. Батько часто ... на море. 8. Щодня сестра ... на за-
бод. 9. Я рідко ... в Крим. 10. Ви часто ... в гори? — Ні, ми ... у гори рідко.

The adverbs *щодня*, *часто*, *рідко*, *завжди* are usually used with the verbs of motion denoting repeated action:

Щодня я ходжу (їжджу) на завод.

Вона *часто* ходить (їздить) на пошту.

Ми *рідко* ходимо (їздимо) на пляж.

Він *завжди* ходить (їздить) на стадіон уранці.

H. Use the appropriate verb in the correct form:

іти, ходити

1. Я завжди ... в магазин уранці. 2. Коли я ... в університет, я зустрів викладача.
3. Моя дружина любить ... на виставки. 4. Коли ми ... на пошту, ми купили газети.
5. Я люблю 6. Вони часто ... на стадіон.

їхати, їздити

7. Ми часто ... на екскурсії. 8. Коли ми ... у Крим, ми бачили поля, ліси, гори.
9. Я люблю ... у ліс. 10. Друзі часто ... на Чорне море. 11. Я завжди ... в університет удень.
12. Вони люблять ... в Карпати.

I. Answer the questions using the words given in brackets.

Е х а т р і е: Куді ви їдете? (екскурсія).

Ми їдемо на екскурсію.

1. Куді поїхали ваші друзі? (Україна). 2. Куді ви часто їздите? (гори). 3. Куді ви поїдете відпочивати? (Чорне море). 4. Куді поїхав ваш брат? (Карпати). 5. Куді пішла Оксана? (концерт). 6. Куді їдуть діти? (парк). 7. Куді поїхали туристи? (виставка). 8. Куді часто ходить Петро? (стадіон). 9. Куді їдуть ваші батьки? (Крим). 10. Куді пішли студенти? (музей).

ADDITIONAL READING

Студенти: Добрий день, Іване Петровичу!

Викладач: Добрий день, друзі! Як справи? Куді ви зараз їдете?

Джон: Ми їдемо в університет. Скоро заняття.

Викладач: Куді ви ходили вчора?

Гнат: Учора ми багато ходили і їздили. Ми їздили на виставку, ходили в музей, потім на пляж.

Викладач: А ви вже ходили в театр?

Петро: Ні. Ми сьогодні ввечері підемо в оперний театр. Будемо дивитися балет «Лілея».

Викладач: А коли ви поїдете додому?

Джон: Спочатку ми поїдемо подорожувати. Ми відвідаємо Львів, Чернівці, Ужгород. Потім ми поїдемо в Одесу, далі в Крим і знов у Київ. Тільки потім ми повернемося додому.

Викладач: А куди саме?

Джон: В Торонто. Потім я поїду в Едмонтон. Там живе мій батько.

Викладач: А Джейн?

Джон: Вона часто їздить у Ванкувер. Там живе її мати.

Викладач: Джоне, а ви розумієте, коли ми кажемо «їхати», а коли — «їздити», «їти» або «ходити»?

Джон: Ні, не зовсім.

Викладач: Зараз я поясню. Часто або рідко — «ходити», «їздити». А один раз — «їти» або «їхати». Наприклад:

Ви сьогодні ідете в театр.

Завтра ви їдете в Канів.

Ви часто їздите на екскурсії.

Джон: Дякую, я вже зрозумів.

Викладач: Ось ми й прийшли в аудиторію. Сідайте, друзі. Будемо читати вправи. Спочатку я буду запитувати, а ви відповідатимете. Джоне, куди ви йдете?

Джон: Я їду в театр, на екскурсію, на виставку.

Викладач: Мері, куди ви ходили й їздили?

Мері: Ми ходили в кінó, в кафе, ми їздили в село.

Викладач: Тепер пишiть, будь ласка.

Що я бачу?

Я бачу театр.

Я бачу кафе.

Я бачу вулицю.

Куди я їду?

Я їду в театр.

Я їду в кафе.

Я їду на вулицю.

Джон: Добрий день, Микóло Івановичу!

Микóла: Добридень, друзі! Дуже добре, що ви прийшли! Сідайте, будь ласка!

Джон: Микóло Івановичу, ми дуже хочемо поїхати у Львів, Чернівці, Ужгород, побувати в Карпáтах.

Микóла: Так, добре. Це дуже цікава подорож.

Джейн: А там можна добре відпочити?

Микóла: Звичайно! Карпати — це чудове місце. Можна поїхати в Яремчу. Там дуже гарно: гóри, ліси, свіже повітря. Можна поїхати в міжнародний табiр «Верховина». Там також гарно.

Джон: Але ми ще хочемо поїхати в Крим.

Джейн: Так, так. Ми дуже хочемо поїхати на Чорне море.

Микóла: Будь ласка. Там можна прекрасно провести час. Ви оглянете чудові міста, Кримські гóри ...

Джон: А можна поїхати і в Крим, і в Одесу?

Микóла: Звичайно! Отже, я записую вашу програму. Спочатку екскурсія в Канів. Потім подорож до Львова, Чернівців, Ужгорода. Там ви трóхи відпочинете, а далі поїдете в Одесу і в Крим. Добре?

Джейн: Це дуже цікава програма. Але ми ще хочемо поїхати в колгóсп «Дружба». Там живе наш старий дядько Степан.

Микóла: Будь ласка, колгóсп «Дру́жба» недалéко. Ви мо́жете по́хати туди́ з́автра або́ післяз́автра.

Джон: Дя́куємо, Микóло Іва́новичу! Це чудóво!

Микóла: З́автра я замóвлю квиткі.

Джейн: Щі́ро дя́куємо!

●
Олесь: Та́ту, що ми б́удемо робі́ти сьогóдні?

Джон: Споча́тку ми пі́демо в кафе́, посні́даємо. Пóтім я хóчу пі́ти на по́шту, відпра́вити листі́ додóму.

Олесь: Я теж хóчу пі́ти на по́шту. Я хóчу купі́ти ма́рки.

Джейн: А в мага́зін ми пі́демо?

Джон: Будь ласка. Мо́жна пі́ти в мага́зін «Кашта́н». Там чудóві сувени́ри. Пóтім пі́демо в уні́верма́г «Украї́на».

Олесь: Я не хóчу в мага́зін. Я хóчу на стадіо́н. Там сьогóдні б́удуть ціка́ві зма́гання.

Джон: Ми пі́демо в уні́верситéт на уро́к, а ти пі́деш на стадіо́н.

Джейн: Ні, я не дозво́ляю! Стадіо́н далéко.

Олесь: Мама́усю! Павло́ і Га́ліна Іва́нівна тако́ж пі́дуть. Вони́ запро́шували мене́.

Джейн: Дóбре! Але́ сам не ході́!

Олесь: Сам не пі́ду, сло́во че́сті!

Джейн: Дžóне, а ко́лі ми по́демо на екску́рсію? Я д́уже хóчу огля́нути мі́сто.

Джон: Екску́рсія б́уде з́автра в́ранці́.

Джейн: А вв́ечері́ куди́ ми пі́демо?

Джон: Мо́жна пі́ти в кафе́ «Хреща́тик», мо́жна пі́ти в рестора́н «Млин». Там мо́жна дóбре повечéрати, дóбре відпочі́ти, послуха́ти украї́нських пісе́нь. Мо́жна пі́ти на кон́це́рт, у теа́тр. Мо́жна пі́ти на студéнтський в́ечір в уні́верситéт. Мо́жна пі́ти ...

Джейн: Усе́ це д́уже ціка́во! Я все хóчу побачи́ти!

Джон: Ти все це побачи́ш.

LESSON 10

DIALOGUES

Джейн: Олесью, ти ще не спи́ш? (aren't you sleeping yet?) Вже пі́зно (late), чверть на двана́дцяту (a quarter past eleven).

Олесь: Ні, ма́мо. Я чита́в і чека́в вас. Це д́уже ціка́ва кни́жка про (about) Ки́їв і кия́н (Kievites).

Джейн: А ти все (everything) розумі́єш?

Олесь: Не зóвсім. Але́ тут чудóві фо́то. Я вже дóбре зна́ю мі́сто.

Джон: Молоде́ць! Як ти про́вів (spend) в́ечір?

Олесь: Дóбре! Павло́ і я ході́ли гуля́ти.

Джейн: Га́ліна Іва́нівна теж ході́ла?

Олесь: Так. Вона́ д́уже ціка́во розпові́дала (very interestingly told) про мі́сто, про па́м'ятники (monuments), про кия́н. Ув́ечері́ Ки́їв д́уже га́рний.

Джон: Га́ліна Іва́нівна дóбре зна́є істо́рію (history). Вона́ вчи́телька.

Олесь: Павло́ тако́ж бага́то зна́є. Він розпові́дав про мі́сто Доне́цьк, про ша́хти (mines), про ба́тька. Його́ ба́тько — шахта́р (miner).

Джейн: Павло добрий хлопець. Я рада, що ви **познайомилися** (that you've gotten acquainted).

Олесь: Павло ще розповідав про школу, про друзів. Він дуже **веселий** (merry) хлопець і також **збирає марки** (collects stamps).

Джон: А ти розповів про наше місто?

Олесь: Так, звичайно. Я розповів трохи про Канаду, про наше місто, про дідуся. Але розповідати по-українськи дуже важко.

Джейн: Ми також добре провели **час** (time).

Джон: Так. Ми слухали **оперу** (opera) «Наталка Полтавка». Оглянули **оперний театр** (Opera House).

Джейн: А ти знаєш, куди ми підемо **в неділю** (on Sunday)?

Олесь: На футбол?

Джон: Ні. На футбол ми підемо **в суботу** (on Saturday). А в неділю підемо в театр.

Джейн: Тато вже купив **квитки на балет** (tickets for a ballet). Ти радіє, сину?

Олесь: Дуже! **А який сьогодні день?** (What day is it today?)

Джон: Сьогодні **п'ятниця** (Friday).

Олесь: Отже, завтра ми підемо на футбол, а **післязавтра** (day after tomorrow) на балет. Я давно **мріяв** (dreamed) про це!

Джон: Добре, сину. **Уже час** (It's time) спати.

Джейн: О, так. **Уже пів на дванадцятю** (half past eleven). **На добраніч** (Good night), сину!

Олесь: На добраніч!

WORDS AND EXPRESSIONS

спати to sleep

пізно *adv* late

про about

все everything

проводити, провести to spend

цікаво *adv* interestingly

розповідати, розповісти to tell

пам'ятник monument

історія history

шахта mine

шахтар miner

знайомилися, познайомилися to get acquainted

веселий merry

збирати марки to collect stamps

час time

опера opera

оперний театр Opera House

квиток ticket

балет ballet

післязавтра the day after tomorrow

мріяти to dream

На добраніч! Good night!

COMMENTARY AND EXERCISES

The Accusative Case Denoting Object of Thinking

After certain verbs the accusative case with the preposition *про* (about) denotes the object of thinking:

	Про ко́го?	Про що?
писати	про вчителя	про Україну
читати	про поета	про Канаду
розповідати	про друзів	про місто
мріяти	про дівчину	про зустріч

A. Use the sentences to make up questions as shown in the example.

Е х а т р л е: Він пі́ше про мі́сто.
Про що він пі́ше?

1. Олесь розповідає про друга. 2. Ма́ти ча́сто думає про си́на. 3. Учо́бра ми чита́ли про теа́тр. 4. Студе́нти співа́ли про Ки́їв. 5. Шевче́нко писа́в про Украї́ну. 6. Я ча́сто думаю́ про ба́тька. 7. Ми розпо́вілі про по́другу. 8. Га́ліна розпо́відала про шко́лу.

B. Make up questions to the nouns in the accusative case.

Е х а т р л е: Ми зустрі́ли дру́га.
Ко́го ми зустрі́ли?

1. Джон і Джейн зустрі́ли Петро́ Хмелька́. 2. Хмелько́ розпо́віда́в про мі́сто Доне́цьк. 3. Ліка́р розпо́віда́в про дру́жину́ й дочку́. 4. Він ціка́во розпо́віда́в про Украї́ну. 5. Ма́рія чека́ла ба́тька. 6. Ми прочита́ли кни́жку про Ки́їв. 7. Ми ча́сто чита́ємо газе́ти.

C. Make up dialogues as shown in the example.

Е х а т р л е: Це студе́нт (ба́чити).
Ко́го ви ба́чили?
Ми ба́чили студе́нта.
Це студе́нт (розпо́віда́ти).
Про ко́го ви розпо́віда́єте?
Ми розпо́віда́ємо про студе́нта.

1. Це син (любі́ти). 2. Це шахта́р (розпо́віда́ти). 3. Це ліка́р (зга́дувати). 4. Це студе́нт (ду́мати). 5. Це Украї́на (писа́ти). 6. Це виклада́ч (запита́ти). 7. Це по́дорож (мрія́ти). 8. Це по́друга (чека́ти). 9. Це стаття́ (писа́ти). 10. Це Ва́силь (любі́ти).

Personal pronouns in the accusative case:

Nominative	Accusative	
Хто?	Ко́го?	Про ко́го?
я	ме́не	про ме́не
ти	тебе́	про тебе́
ми	нас	про нас
ви	вас	про вас
він	його́	про нього́
вона́	її́	про неї́
вони́	їх	про них

D. Open the brackets forming the accusative of the personal pronouns.

Е х а т р л е: Він ба́чив (я). Він ба́чив ме́не.

1. Ба́тько розпо́відає (я). 2. Ми зустрі́ли (він) вранці́. 3. Я ча́сто ба́чив (ви) там. 4. Я дуже́ ра́дий ба́чити (вона́). 5. Ме́рі багáто думала́ (вона́). 6. Га́ліна чита́ла кни́жку (він). 7. Петро́ дуже́ любі́ть (він). 8. За́втра я провoджу́ (ти). 9. Він багáто писа́в (вони́). 10. Ми за́просі́ли (вони́) на ве́чір.

The animate nouns in the accusative case:

Gender	Nominative singular	Accusative	
		Singular	Plural
Masculine	Хто?	Кого?	
	брат	брáта	братів
	учитель	учітеля	учителів
	друг	дру́га	дру́зів
	ки́янин	ки́янина	ки́ян
Feminine	пóдруга	пóдругу	пóдруг
	уче́ниця	уче́ницю	уче́ниць
	дочка́	дочку́	до́чок
	студе́нтка	студе́нтку	студе́нток
	сестра́	сестру́	сесте́р
	ма́ти	ма́тір	матері́в

Note. In the accusative plural of some feminine nouns the vowel -o or -e are sometimes inserted so as to avoid the combination of several consonants at the end of a word.

E. Change the nouns from the accusative singular to the accusative plural.

Example: Він зустрів брáта.
Він зустрів братів.

- Я люблю сестру́.
- Ми чекаємо сина́.
- Учителька зустріла учени́цю.
- Ма́ти ча́сто розповіда́є про дочку́.
- Вони́ ча́сто дума́ють про ма́тір.
- Ти запроси́в викладача́.
- Петро́ написав про шахтаря́.
- Я дуже люблю брáта.
- Ба́тько зна́є студе́нтку.
- Тури́сти зустріли ки́янина.

Days of the Week

Nouns denoting the days of the week when used in the accusative case with the preposition **у (в)** (on) answer the question *коли?* (when?).

Який сьогодні день?	Коли?
Monday	у (в) понеділок
Tuesday	у (в) вівторок
Wednesday	у (в) середу
Thursday	у (в) четвер
Friday	у (в) п'ятницю
Saturday	у (в) суботу
Sunday	у (в) неділю

F. Answer the questions using the words given in brackets.

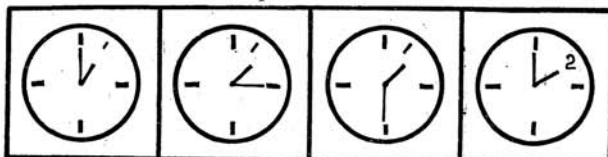
Example: Коли ви ходили на концерт? (субота).
Ми ходили на концерт у суботу.

- Коли Джон зустрів дружину? (вівторок)
- Коли Олесь ходив на стадіон? (п'ятниця)
- Коли ви поїдете відпочивати? (субота)
- Коли Олесь піде в театр? (неділя)
- Коли ви бачили брата? (четвер)
- Коли студенти ходили в музей? (понеділок)
- Коли ви їздили на екскурсію? (середу)

Expression of Time of Day

The accusative case of the ordinal numerals used with the preposition **на** denotes time of day.

Котра година?

Пёрша
година.

Чвeрть
на дpугу.

Пів
на дpугу.

Дpуга
година.

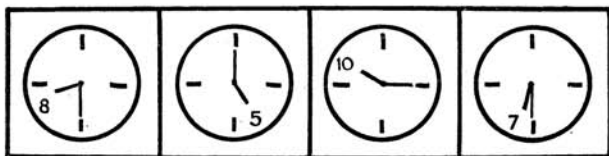
Note. After the preposition *на* you must name the hour which has already begun (not passed as in English). (See also Part II, Lesson 4).

G. Answer the question *котра година?* (What time is it?)

Example: 2.15 — чвeрть на тpетю.

(1) 1) 5.30; 2) 12.00; 3) 9.30; 4) 3.00; 5) 4.15; 6) 7.15;

(2) 7) 11.30.

ADDITIONAL READING

Хмелько: Добридень, Джоне!

Джон: Добрий день, Пётре Семёновичу!

Хмелько: Ваша дружина вже приїхала?

Джон: Так, дружина і син Олесь.

Хмелько: Могó сина теж звати Олесь. Ваш син, ма́буть, ще мале́нький?

Джон: Так, він у́чень. А ваш?

Хмелько: А мій у́же дорóслий. Він шахта́р. Ду́же до́бре працюе. Він бригади́р. Увечeрi вчи́ться. Ско́ро заки́нчить iнститут.

Джон: Молодець! А ва́ша дочка́? Розкажи́ть i про не́ї, будь ла́ска!

Хмелько: Мо́я дочка́ — студeнтка-би́олог. Вона́ заки́нчуе Ки́ївський унiверситeт. Крім то́го вона́ вивча́є мо́ви.

Джон: А ва́ша дружина́ тако́ж би́олог?

Хмелько: Ні, вона́ дитячий ліка́р. Ду́же лю́бить дiтeй. I вдо́ма весeла, розу́мна, до́бра ... Ми ду́же лю́бимо її. А ва́ша дружина́ хто?

Джон: Джейн — учiтелька. Вона́ виклада́є мо́ви. Вона́ до́бре зна́є украї́нську мо́ву, ві́льно розмовля́є по-украї́нському. Але́ за́вжди гово́рить, що вона́ ще не до́сить зна́є украї́нську мо́ву.

Хмелько: Це до́бре. Мо́ву те́ба вивча́ти все житт́я.

Джон: Так, мо́ва допомага́є зрозумі́ти люде́й. Я за́раз теж поча́в вивча́ти украї́нську мо́ву. Хо́чу до́бре її зна́ти.

Хмелько: Це пра́вильно! Бажа́ю вам у́спіхів, друзе́!

Джон: Дякую!

SUMMARY

The Accusative Case and its Use in Ukrainian

The accusative case may denote:

1) a person toward whom the action is directed

2) an object at which the action is directed

Кого?

Вона́ любить сина.

Що?

Він читає газету.

3) an object of speech or thought

Про що?

Вона́ розповідає про Україну.

Про кого?

Він думає про дівчину.

4) direction of a motion

Куди?

Він іде на пляж.

Куди?

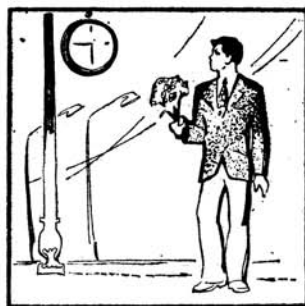
Він іде в гори.

5) time of action

Коли?
Він піде на концерт у суботу.

6) time of day

Котра година?
Вже пів на десяту.

Endings for the accusative case of animate nouns:

Gender		Nominative Хто?	Accusative Кого?	Endings
Singular	Masculine	студент учитель	студента учителя	-а -я
	Feminine	підруга учениця	підругу ученицю	-у -ю
Plural	Masculine	студенти учителі	студентів учителів	-ів -ів
	Feminine	підруги учениці	підруг учениць	no ending

Endings for the accusative case of inanimate nouns and adjectives which modify them:

Gender		Nominative Що це?	Accusative Що вона купила?	Endings
Singular	Feminine	цікава газета синя сукня	цікаву газету синю сукню	-у -ю
	Masculine Neuter	цікавий журнал сіне намисто	цікавий журнал сіне намисто	
Plural	All genders	цікаві газети журнали сукні намиста	цікаві газети журнали сукні намиста	Same as in the no- minative case

Endings for the accusative case of possessive pronouns and adjectives which modify animate nouns:

	Gender	Nominative	Accusative	Endings
Singular	Masculine	наш новий студент їхній старий учитель	нашого нового студента їхнього старого учителя чийого? якого?	-ого
	Feminine	наша нова подруга їхня стара тітка	нашу нову подругу їхню стару тітку чию? яку?	-у -ю
	All genders	наші нові студенти їхні старі тітки	наших нових студентів їхніх старих тіток чиїх? яких?	-их -їх

EXERCISES

Review

A. Answer the questions using the appropriate form of the words given to the right:

1. Хто співав українських пісень?	} молодий співак
2. Про кого пишуть газети?	
3. Кого студенти запросили на вечір?	
4. Хто живе тут?	} моя нова подруга
5. Кого Тарас зустрів учора?	
6. Про кого розповідала Оксана?	
7. Кого Джон добре знає?	} наші друзі
8. Хто вивчає українську мову?	
9. Про кого Галина часто думає?	

B. Answer the questions in the affirmative and at the same time replace the underlined nouns with personal pronouns.

Е х а т р л е: Петро бачив Джона?
Так, він бачив його.

1. Батько розповідав про дочку? 2. Діти читали про Тараса Шевченка? 3. Ганна написала про батьків? 4. Іван проводжав друзів? 5. Сестра знає Івана? 6. Друзі чекали Джейн?

C. First complete the given questions by taking out of from the brackets and combining it with the appropriate preposition *у (в)*. Then answer each question using the words given in the column to the right.

Е х а т р л е: Коли ви ходили (кіно)? (субота)
Коли ви ходили в кіно?
Ми ходили в кіно у суботу.

1. Коли ви поїдете відпочивати (море)? (субота)
2. Коли ваші друзі їдуть (селo)? (п'ятниця)
3. Коли ви ходили (театр)? (вівторок)
4. Коли ви поїдете (Україна)? (середá)
5. Коли ваші діти підуть (виставка)? (неділя)

D. Fill in the blanks with the appropriate verb of motion in the proper form (tense, person, gender and number):

іти, ходити

1. Я рідко ... в кіно. 2. Вони часто ... на пляж. 3. Коли я ... на концерт, я зустрів друзів. 4. Куди ти зараз ..., Пётре? — Я ... на стадіон. 5. Я люблю ... в театр.

їхати, їздити

6. Коли ми ... на екскурсію, ми оглянули метрo. 7. Мої друзі часто ... у гoри.
8. Моя мати рідко ... на море. 9. Зараз ми ... на завод. 10. Я люблю ... в Карпати.

E. Put the verbs into the Future Tense:

1. Я прочитаю новий журнал. 2. Викладач розповідав про Україну. 3. Я купив гарні сувеніри. 4. Галіна приготувала обід і запросила друзів. 5. Мій брат закінчив школу. 6. Ми добре відпочивали тут.

F. Fill in the blanks with the correct form of the appropriate verb chosen from the pairs on the right:

1. Вчора я довго ... лист, але не ... (писати, написати)
2. Коли я ... листи, я пішов на поштамт. (зустрічати, зустріти)
3. Я часто ... друзів, коли іду на завод. (розповідати, розповісти)
4. Коли ми їхали в театр, ми ... Петра. (читати, прочитати)
5. Петро любить ... про Київ. (купувати, купити)
6. Я вже ... про наше місто.
7. Ти вже ... оповідання? — Так, але Оксана, ще ... його.
8. Ми ... квитки і пішли в кінo. (писати, написати)
9. Я люблю ... книжки. Завтра я ... книжку про Тараса Шевченка.

G. Make up questions as shown in the example.

Example: Петро зустрів брата.

Хто зустрів брата? — Петро.

Що зробив Петро? — Зустрів брата.

Кого зустрів Петро? — Брата.

1. Туристи оглянули нове місто. 2. У субoту ми відвідали музей. 3. Студенти слухали молодого викладача. 4. Батько розповів про В. І. Леніна. 5. Вчора ми зустріли нашого батька. 6. Галіна добре співає українських пісень. 7. Друзі ходили на концерт у неділю.

LESSON 11

DIALOGUES

Олесь: Павле, це фoто твоєї сестри?

Павло: Так. Це Галіна. Дивись, Олесью, а це рідне (native) село мого батька. Тут він народився (was born).

Олесь: А чиє це фoто?

Павло: Це фoто нашого дядька. Він колгoспник.

Олесь: Наш дядько Степан теж колгoспник.

Павло: Чий дядько?

Олесь: Дядько Степан — брат мого діда. Він запросив нас відвідати село. Завтра ми поїдемо туди (there).

Павло: О, це дуже цікаво. Але я думав, що ми завтра разом підемо на футбол.

Олесь: На жаль, ні. Але я скоро повернусь (I'll return soon).

Павло: Добре, я чекатиму тебе. Бажаю добре провести час! (Have a nice time!)

Олесь: Дякую, Павле.

Олесь: Тату, це вже село нашого дядька Степана?

Джон: Так, сину. Ми вже приїхали.

Джейн: Дядько Степан вже чекає нас. Ходімо.

Дядько: Добрідень, дорогі гості (dear guests). Ласкаво про́симо!

Марія: **Прийміть хліб-сіль!** (Traditional Ukrainian bread and salt welcome; here — words of welcome.)

Джон: Дякуємо! **Низький уклін від нашого батька!** (Best regards from our father!)

Дядько: Щіро дякуємо! Заходьте до нашої хати!

Джон: Дякуємо!

Дядько: Знаюмтеся, це моя дружина Катеріна Петрівна. А це наші діти. Петро — **комбайнер** (combine operator), Семён — **тракторист** (tractor driver), Марія — **агронóm** (agronomist) колгоспу. Килина — лікар. А ось і наші онуки.

Джон: Дуже приємно бачити вас разом. А ви, Степане Макаровичу, ще працюєте?

Дядько: Ні. Дружина і я вже **пенсіонери** (pensioners), відпочиваємо.

Джейн: **Доглядаєте** (look after) онуків?

Тітка: Онуки ходять у **дитячий садок** (kindergarten), у школу, а Степан Макарович — на річку.

Дядько: Аякже! Я **завзятий рибалка** (enthusiastic fisherman). Ви нашу річку бачили?

Джон: Так, ми бачили річку, великі поля (fields), **ферми** (farms) вашого колгоспу «**Дружба**» («Friendship»).

Олесь: А що **такé** (what is) колгосп?

Дядько: Колгосп — це **колективне господарство** (collective farm). Колгосп має поля, ліси (forests), стави (ponds), **трактори** (tractors), **комбайни** (combines), **худобу** (cattle).

Джон: Батько розповідав, що ваше село було дуже бідне.

Дядько: Так, але це було дуже давно. Зараз наш колгосп **багатий** (rich). Ми маємо **Палац культури** (Palace of Culture), стадіон, школу і **навіть** (even) музей.

Джон: Так, ви добре живете. Наш батько мріє приїхати на Україну і побачити рідне село.

Дядько: Ми будемо **щасливі** (happy) зустріти його тут!

WORDS AND EXPRESSIONS

рідний native, dear
бабуся granny
туди there (direction)
народжуватися to be born
гість guest
дорогий dear
комбайнер combine operator
тракторист tractor driver
агронóm agronomist
пенсіонёр pensioner
завзятий enthusiastic
рибалка fisherman

Палац культури Palace of Culture
колгосп collective farm
фотографувати (кого, що) to photograph (someone)
доглядати (кого, що) to look after
повернутися (куди) to return
Бажаю добре провести час! Have a nice time!
Прийміть хліб-сіль! Traditional welcome among Ukrainians by presenting guests with bread and salt. In everyday speech, words of welcome.
поле field

фeрма farm
дружба friendship
Низький уклiн вiд нашого бaтькa! Best regards
 from our father! (*lit* a low bow from...)
лiс forest
тpактop tractor
кoмбaйн combine

став pond
худбa cattle
бaгaтий rich
нaвiть even
щaсливий happy
дитячий садoк kindergarten
кoлгoспник collective farmer

COMMENTARY AND EXERCISES

The Noun. Genitive Case of Possession

In Ukrainian the genitive case, which answers the question *чий? чия?, чiє?, чий?* (whose?), is used to denote possession.

Чиє це фoтo?
 Це фoтo бpаtа.
 brother's

Чиє це фoтo?
 Це фoтo cecтpи.
 sister's

Endings of animate nouns in the genitive case:

Gender		Nominative Хто це?	Accusative Кого я бачу?	Genitive Чиє це фoтo?	Endings
Singular	Feminine	пoдpугa учениця мaти	пoдpугy ученицю мaтip	пoдpуги ученицi мaтepi	-и -i
	Masculine	студeнт учитель	студeнтa учителя	студeнтa учителя	Same as in the ac- cusative case
Plural	All genders	пoдpуги студенти	пoдpуг студентiв	пoдpуг студентiв	

A. Make up questions as shown in the example. Observe case, number and gender of the word followed by the noun in the genitive case.

Example: Це син сестpи.
 Я зустрiв сина сестpи.
 Це дочкa бpаtа.
 Ми любимо дочкy бpаtа.

Чий це син?
 Чийoгo сина я зустрiв?
 Чия це дочкa?
 Чию дочкy ми любимо?

1. Це село дядька.
2. Ми зустріли брата подруги.
3. Це журнал сестри.
4. Ми зустріли подруг сестри.
5. Це будинок учителів.
6. Туристи бачили будинок колгоспників.
7. Це дочка агронома.
8. Діти читали книжку батька.
9. Мати любить друзів сина.
10. Ми любимо вірші Шевченка.
11. Вони чекають подруг сестри.
12. Я маю фото сестри.

B. Make up questions according to the example.

Е х а т р і е: Я зустрів подруг. **Ко́го** я зустрів?
 Це сумкі́ подруг. **Чи́й** це сумкі́?

1. Ми чекаємо на брата.
2. Це книжка брата.
3. Я бачив дочку брата.
4. Іван запросив друзів.
5. Ми любимо друзів сина.
6. Це будинок друзів.
7. Я люблю сестру.
8. Тут кімната сестри.
9. Він любить сестер.
10. Тут живе сестра.

Endings of possessive pronouns and adjectives in the genitive case:

Gender		Nominative Хто це?	Genitive Чи́й це брат?	Endings
Singular	Feminine	мо́я но́ва подруга на́ша ста́ра тітка	мо́ї но́ві подруги на́шої ста́рої тітки	-о́ї -е́ї
	Masculine	ми́й но́вий друг	мо́го но́вого дру́га	Same as in the accusative case
Plural	All genders	мо́ї но́ві дру́зи подруги	мо́їх но́вих дру́зів подруг	

C. Complete the sentences by putting the words given in brackets into the genitive case as shown in the example.

Е х а т р і е: Це син (мій друг).
 Це син **мо́го** дру́га.

1. Це кімната (мій батько).
2. Я давно не бачив сина (твоя сестра).
3. Олесь — син (Джон).
4. Брат читав про колгосп (їхній дядько).
5. Павло — брат (Галіна).
6. Ми бачили фото (його молоді дружина).
7. Тут живе сім'я (українська колгоспниця).
8. Тут живе син (наш старий учитель).
9. Ми читаємо лист (молоді канадці).
10. Ми слухали концерт (молоді українські співаки).

The genitive case answering the question *який?* (what kind?) denotes possession or belonging in a wider sense, i. e. concerning not only people.

Яка́ це ка́рта?
 Це ка́рта **України** (map of Ukraine).
 Яка́ це ка́рта?
 Це ка́рта **УРСР** (Ukrainian SSR).

Який́ це кон́церт? Це кон́церт **української** пісні.
 Яка́ це ву́лиця? Це ву́лиця **нашого** села.
 Яке́ це фо́то? Це фо́то **нового** заводу.
 Які́ це студенти́? Це студенти́ **нашого** інституту.

1. In the genitive singular some masculine nouns denoting premises or buildings have the ending **-у, -ю**: 2. In the genitive singular neuter nouns have the ending **-а, -я**:

Nom. Gen.

заво́д — заво́ду
інститу́т — інститу́ту
колго́сп — колго́спу
будіно́к — будіно́ку
музе́й — музе́ю

Nom. Gen.

місто — міста
село́ — села́
по́ле — поля́
мо́ре — моря́

D. Complete the sentences by putting the words given in brackets into the genitive case:

1. Учора ми ходили на концерт (українська пісня). 2. Я люблю вірші (українські поети). 3. Вчора виступали актори (наш театр) і студенти (наш інститут). 4. Студенти запросили на вечір робітників (новий завод). 5. Сьогодні Джон має урок (українська мова). 6. Ми купили карту (Україна). 7. Ми оглянули ферми (великий колгосп). 8. Дядько розповідав про життя (старі село). 9. Вони бачили вулиці (нове місто). 10. Я часто бачу будинок (наш старий музей). 11. Ми бачили Палац (культура) «Україна». 12. Ми відвідали село (наш дядько).

E. Make up dialogues as shown in the example.

Example: Мій брат — комбайнер.

Кого він бачив?

Він бачив мого брата-комбайнера.

Про кого він розповідав?

Він розповідав про мого брата-комбайнера.

1. Це наш дядько Петро. 2. Це колгоспники колгоспу «Дружба». 3. Твій брат — тракторист. 4. Моя сестра — агроном. 5. Це ваш батько. 6. Це їхня бабуся. 7. Це її син. 8. Це наш новий студент. 9. Це наш рідний брат. 10. Це мій канадський друг. 11. Це наш викладач.

F. Complete the sentences using the words in brackets in the correct form.

Example: Це син (мій друг).

Це син мого друга.

1. Ми слухали концерт (молоді українські співаки). 2. Джон — син (мій брат). 3. Сьогодні гості оглянуть поля (наш колгосп). 4. Тут наш парк (культура й відпочинок). 5. Вона любить слухати записи (українська музика). 6. Я зустрічаю (наш канадський друг). 7. Він розповідає про (наш старий дядько). 8. Вони чекають (ваш гід і перекладач). 9. Прийміть низький уклін від (мій батько). 10. Я читаю книжку (моя сестра). 11. Це оповідання (Олесь Гончар). 12. Тут картини (Гарас Григорович Шевченко). 13. Я люблю парки (Київ). 14. Сьогодні урок (українська мова). 15. Це словник (Гнат). 16. Це кімната (моя подруга).

G. Answer the questions, using the words in brackets.

Example: Чий це дім? (мій батько).

Цей дім мого батька.

1. Чий це стіл? (мій брат). 2. Чия це кімната? (твій дядько). 3. Чиє це фото? (мій син). 4. Чиї це діти? (наш друг). 5. Чий це підручник? (моя дружина). 6. Чий це книжка? (твоя дочка). 7. Чиє це пальто? (ваша бабуся). 8. Чиї це квіти? (їхня подруга). 9. Чий це Палац культури? (наш колгосп). 10. Чиї це дитячі ясла? (ваш завод). 11. Чиє це господарство? (їхній колгосп). 12. Чий це парк? (мій інститут).

Джон: Вібачте, Іване Петровичу, ми купували пластинки і запізналися.

Викладач: Які записи ви купили?

Джон: Тут записи симфонічної музики, естрадних концертів, а це записи народних пісень, віршів Шевченка.

Викладач: Ми влаштуємо вечір української музики й поезії.

Джон: Ми дуже любимо українську музику.

Викладач: Добре! Почнемо наш урок. Богдано, читайте, будь ласка, вправу!

Богдан: «Це мій брат. Чий це підручник? — Це підручник мого брата. Це моя сестра. Чия це книжка? — Це книжка моєї сестри. Це твій брат. Чий це словник? — Це словник твого брата. Це твоя сестра. Чия це ручка? — Це ручка твоєї сестри».

Викладач: Правильно! Далі, Мєрі, будь ласка!

Мєрі: «Це її брат. Чий це костюм? — Це костюм її брата. Це його сестра. Чия це сукня? Це сукня його сестри. Це наш друг. Чий це будинок? Це будинок нашого друга. Це наша подруга. Чия це хата? — Це хата нашої подруги.»

Викладач: Добре! А тепер пишіть!

наш — нашого	наша — нашої
наше — нашого	наші — наших

Зрозуміли?

Студенти: Так, зрозуміли.

Викладач: Читайте, будь ласка, далі, Пєтрі!

Пєтр: «Це наш канадський друг. Чия це книжка? — Це книжка нашого канадського друга. Це українська пісня. Який сьогодні буде вечір? — Сьогодні буде вечір української пісні. Це українська мова. Який зараз урок? — Зараз урок української мови.»

Викладач: Добре! Відпочивайте!

Джейн: Пєтре, чий це підручник?

Пєтр: Це підручник Богдана (Це Богданів підручник).

Джейн: А чий це словник? Також Богдана?

Пєтр: Ні, не Богдана.

Джейн: Ваш?

Пєтр: На жаль, ні. Це словник Гната.

Джейн: А чий це зошит?

Пєтр: Це зошит Гната (Це Гнатів зошит).

Джейн: Богдана, Гната. .. Але це ваш стіл?

Пєтр: Так, мій, а книжка й зошити не мої. Ми разом читали тексти й писали завдання.

Джейн: Можна взяти підручник і словник? Я хочу записати нові слова.

Пєтр: Звичайно!

Дядько: Ходімо, діти! Я хочу показати наше село. Зараз ви бачите центр нашого села. Тут велика площа. Праворуч нова школа колгоспу. Поряд — дитячий садок і ясла.

Джон: А що це? Який гарний будинок!

Дядько: Це музей колгоспу. Ліворуч — правління колгоспу і Палац культури.

Джейн: А це парк чи сад?

Дядько: Це парк культури й відпочінку. Наш фруктовий сад тріхи далі.

Джейн: Який гарний парк!

Дядько: Колись тут був маєток пана, а тепер ми збудували будинок відпочінку колгоспу. Тут відпочивають колгоспники й їхні діти.

Джон: А це магазини?

Дядько: Так. Тут універмаг, гастроном. А там книгарня.

Джон: Так, центр села чудовий! Я не думав, що побачу такє. Скажіть, дядьку Степане, а де була хата мого діда?

Дядько: Ходімо! Я покажу вам, де вона стояла.

Джейн: Дивіться, які великі поля! Чиї вони?

Дядько: Це поля нашого колгоспу «Дружба». Зараз я покажу наше господарство.

Джейн: Це ферми?

Дядько: Так, тут наша худоба, а там далі ставок. Там птахі.

Джон: Господарство велике! Це власність колгоспу?

Дядько: Так. І ферми, і трактори, й комбайни — все це власність колгоспу. А ми колгоспники — господарі колгоспу. Ми тепер самі будемо щасливе життя.

Джон: Я дуже радий, що побачив це.

LESSON 12

DIALOGUES

Олесь: Павле, ти збираєш листівки (post cards)?

Павло: Так. У мене є (I have) велика колекція (collection) вдома. А це альбом (album) моєї сестри. У неї є (she has) не тільки листівки, вона добре фотографує (takes photos).

Олесь: О, тут є цікаві фоті! А що це?

Павло: Це святковий (festive) Київ увечері.

Олесь: Якє це свято (holiday)?

Павло: Це Жовтневе (October) свято, свято революції (of the Revolution).

Олесь: А це твоя сестра?

Павло: Так, це Галіна і її друзі. Вони йдуть на святкову демонстрацію (demonstration).

Олесь: Які в них гарні українські костюми! (What nice Ukrainian costumes they have!) А це що?

Павло: Це військовий парад (military parade) і парад спортсменів (of sportsmen).

Олесь: Здорово! А це салют (fireworks display)?

Павло: Так, це святковий салют.

Олесь: Я дуже хочу побачити святковий Київ.

Павло: Я теж хочу приїхати сюди на (here for) Жовтневе свято.

Олесь: Мамо, ми будемо купувати сувеніри сьогодні?

Джейн: Так, сину.

Олесь: Ми підемо чи поїдемо?

Джейн: Ми поїдемо на метро.

Олесь: О, я дуже люблю їздити на метро! А скільки коштує квиток? (How much does a ticket cost?)

Джейн: Квиток коштує 5 (п'ять) копійок (kopecks).

Олесь: Так, так. Я вже згадав (remembered). Квиток на трамвай (tram, streetcar) коштує 3 (три) копійки, на тролейбус (trolleybus) — 4 (чотири) копійки, а на метро й автобус (bus) — 5 (п'ять) копійок.

Джейн: Правильно!

Олесь: А скільки коштує морозиво?

Джейн: Я не знаю.

Олесь: А я знаю. Морозиво коштує дешево (inexpensive) — 20 (двадцять) копійок.

Джейн: Я вже зрозуміла, про що ти думаєш. Але спочатку ми підемо в магазин, купимо сувеніри, а потім підемо в кафе.

Олесь: Мамо, ти все розумієш!

Джейн: Я знаю, що ти любиш морозиво, Олесью.

Джейн: Скажіть, будь ласка, у вас є (have you) українські сувеніри?

Продавець: Звичайно! Прощу! У нас є (we have) українські сорочки (shirts), рушники (towels), сукні, сумки, хустки, скатерки (tablecloths), кераміка (ceramics) ...

Джейн: Які тут гарні глечики (pitchers) й куманці (earthenware jugs).

Олесь: Мамо, дивись, які тут гарні іграшки (toys).

Продавець: Це закарпатське різьблення (Transcarpathian carvings).

Джейн: Скільки коштує одна іграшка?

Продавець: 2 (два) карбованці (roubles).

Джейн: Дякую! А скільки коштує намисто?

Продавець: Воно коштує дорого (expensive) — 10 (десять) карбованців.

Джейн: Це дуже гарне намисто. А скільки коштує гаманець (purse)?

Продавець: Він коштує 3 (три) карбованці 20 (двадцять) копійок.

Джейн: А грампластинки у вас є?

Продавець: Так. Одна грампластинка коштує 1 (один) карбованець.

Олесь: А марки у вас є?

Продавець: На жаль, ні. У нас є тільки фоті й малюнки (drawings) Києва. Один малюнок коштує 6 (шість) карбованців, одне фоті коштує 2 (дві) копійки.

Джейн: Дякую! Я куплю скатерку, рушник, 2 (дві) грампластинки, 3 (три) глечики, 4 (чотири) іграшки і 5 (п'ять) куманців.

Продавець: Це коштує 34 (тридцять чотири) карбованці.

Олесь: У мене є (I have) 20 (двадцять) копійок. Я хочу купити фоті Києва.

Продавець: Будь ласка, тут 10 (десять) фоті.

Джейн: Щіро дякуємо!

Продавець: Прощу!

Скільки це коштує? How much does it cost?
 листівка postcard
 колекція collection
 альбом album
 фотографувати to take a photo
 свято holiday
 святковий *adj* festive
 військовий *adj* military
 парад parade
 спортсмен sportsman
 салют fireworks display
 сюди here (direction)
 демонстрація demonstration
 копійка kopeck
 дешево *adv* inexpensive, cheap
 згадати to remember
 трамвай tram, streetcar

тролейбус trolleybus
 автобус bus
 сорочка shirt
 рушник towel
 скатерка tablecloth
 кераміка ceramics
 глечик pitcher
 куманець Ukr. earthenware jug
 іграшка toy
 закарпатський Transcarpathian
 різьблення carvings
 дорогого *adv* expensive
 гаманець purse
 малюнок drawing
 словник dictionary
 карбованець rouble
 Жовтнева революція October Revolution

COMMENTARY AND EXERCISES

Genitive Case after Negation

A. Read the following sentences. Observe the use of the linking verb *є* (is, are) to denote presence and *немає* (is no, are no) to denote absence. The word *немає* requires the use of the genitive case after it:

Тут є зошит.

There is a notebook here.

Тут є зошити.

There are notebooks here.

Тут немає зошита.

There is no notebook here.

Тут немає зошитів.

There are no notebooks here.

B. Form negative sentences according to the example.

Example: Тут є зошит. — Тут немає зошита.

1. Тут є книжка. 2. Там є сукня. 3. Тут є олівець. 4. Там є намисто. 5. Тут є журнал. 6. Там є студенти.

C. When used with the preposition *у*, the genitive case of nouns denoting persons indicates possessor. Observe the English equivalents:

У кого є син?

Who has a son?

(*lit* By whom is there a son?)

У брата є син.

У сестри є син.

У друзів є син.

D. Answer the questions using the words given in brackets.

Example: У кого є син? (брат) — У брата є син.

1. У кого є намисто? (сестра). 2. У кого є сувеніри? (дружина). 3. У кого є квитки у театр? (батько). 4. У кого є гарна сорочка? (дід). 5. У кого є маленька дочка? (друзі). 6. У кого є словник? (студенти).

The possessor may be denoted by the personal pronouns in the genitive case together with the preposition *у*.

У кого є син?

у мене

у тебе

у нього

у неї

у нас

у вас

у них

E. Answer the questions using the personal pronoun given in brackets.

Example: У кого є син? (я) — У мене є син.

1. У кого є мале́нькі діти? (я). 2. У кого є брат і сестра́? (ти). 3. У кого є га́рні малю́нки? (він). 4. У кого є за́прошення на ве́чір? (ми). 5. У кого є украї́нська ке́раміка? (вони́).

F. Form negative sentences as shown in the example.

Example: У мене є син.— У мене не́має си́на.

1. У мене є ціка́ва кни́жка. 2. У дру́жини є га́рне намі́сто. 3. У нас є но́вий сло́вник. 4. У бра́та є квиткі́ на футбо́л. 5. У ньо́го є но́ві вірші́. 6. У ді́да є украї́нська соро́чка. 7. У Джейн є украї́нська ке́раміка.

G. Learn the given cardinal numerals in Ukrainian:

1 оди́н	6 шість	11 одинáдцять	17 сімна́дцять
2 два	7 сім	12 двана́дцять	18 вісімна́дцять
3 три	8 вісім	13 трина́дцять	19 дев'ятна́дцять
4 чоти́ри	9 дев'ять	14 чотирна́дцять	20 два́дцять
5 п'ять	10 де́сять	15 п'ятна́дцять	21 два́дцять оди́н
		16 ші́стна́дцять	30 три́дцять

H. Read the following numerals in Ukrainian:

25, 14, 6, 8, 12, 16, 23, 30, 7, 2, 10, 4, 20

Genitive Case after Cardinal Numerals

Cardinal numerals must agree with the nouns which they modify:

1 + Nominative singular	2, 3, 4 + Nominative plural	5, 6, ... + Genitive plural
<i>m</i> оди́н ко́стюм	два ко́стюми	п'ять, шість ко́стюми́в
<i>n</i> одне́ намі́сто	два, три, чоти́ри намі́ста	намі́ст
<i>f</i> одна́ ху́стка	дві ху́стки	ху́сток

I. Complete the sentences by putting the noun given in brackets into the proper form of the genitive case. Write out the cardinal numerals.

Example: У мене є 1 (брат).— У мене є оди́н брат.

1. У мене є 1 (сестра́). 2. У Петра́ є 2 (сестра́). 3. У тебе́ є 5 (зо́шит). 4. У нас є 4 (квито́к). 5. У мене є 3 (брат). 6. У них є 8 (студе́нт). 7. Тут є 10 (студе́нтка).

The word *карбóванець* is the Ukrainian word for rouble, the monetary unit used throughout the Soviet Union. Pay special attention to abbreviations:

1 КАРБÓВАНЕЦЬ = 100 КОПІЙОК

Скільки ко́штує сло́вник?

Він ко́штує:

1 крб. (оди́н карбóванець);
2, 3, 4 крб. (два, три, чоти́ри карбóванці); 5, 6, ... крб. (п'ять, шість, ... карбóванців).

Скільки ко́штують зо́шити?

Вони́ ко́штують:

1 коп. (одну́ копі́йку);
2, 3, 4 коп. (дві, три, чоти́ри копі́йки);
5, 6, ... коп. (п'ять, шість ... копі́йок).

J. Make up questions and answer them using the given words.

Example: Словник — 2 крб.

Скільки коштує словник?

Словник коштує два карбованці.

1. Кнїжка — 1 крб. 10 коп. 2. Куманець — 2 крб. 3. Малюнок Києва — 3 крб.
4. Скатерка — 5 крб. 5. Грампластинка — 1 крб. 6. Намисто — 6 крб. 7. Сорочка — 7 крб. 8. Квиток на трамвай — 3 коп. 9. Квиток на метро — 5 коп. 10. Морозиво — 20 коп. 11. Квиток на тролейбус — 4 коп. 12. Газета — 2 коп. 13. Квиток у кінó — 30 коп. 14. Сукня — 12 крб. 20 коп.

ADDITIONAL READING

Гумор Нотог

— Скільки коштує квиток?

— Тридцять копійок.

— У мене є тільки п'ятнадцять. Дайте, будь ласка, один квиток. Я дивитимуся одним оком (with one eye).

— Івасику, у тебе є брат або (ог) сестра?

— Так, у мене є маленький брат.

— Він уже ходить?

— Ні, він дуже ледячий (lazy).

Дочка: Тату, дай, будь ласка, один карбованець.

Син: Тату, дай, будь ласка, два карбованці.

Дружина: Петре, дай, будь ласка, двадцять карбованців.

Батько: А що ви хочете купити?

Син: Подарунок. Завтра твій день народження (birthday).

— Тарасе, твоя мати вчителька, а ти погано пишеш і в тебе немає ручки.

— А твій батько зубний лікар (dentist), але в твого маленького брата немає зубів (teeth).

Викладач: Добрий день, друзі! У вас є підручники сьогодні?

Петрò: Так, у нас є підручники.

Викладач: А зошити у вас є?

Петрò: Так, у нас є зошити.

Викладач: Джейн, читайте, будь ласка, вправу.

Джейн: «У мене є брат. У тебе немає брата.

У неї є сестра. У нього немає сестри.

У нас є дядько. У вас немає дядька.

У них є тітка. У мене немає тітки.»

Викладач: Добре. А зараз пишiть, будь ласка:

Є брат.

Немає брата.

Є сестра.

Немає сестри.

Джоне, читайте, будь ласка, другу вправу!

Джон: «Я хочу купити сувенір. Ти не хочеш купувати сувеніра. Він хоче купити куманець. Вона не хоче купувати куманця. Ми хочемо купити гаманець. Ви не

хочете купувати гаманця. Вони хочуть купити зошити. А я не хочу купувати зошитів.»

Викладач: Правильно! Як ще можна сказати?

Джон: Можна й так: «Я не хочу купувати зошити, гаманець, куманець, сувенір.»

Викладач: Добре. Далі, Мєрі, читайте, будь ласка!

Мєрі: «Є зошит. Немáє зошита.

Є книжка. Немáє книжки.

Є зошити. Немáє зошитів.

Є книжкí. Немáє книжók.»

Викладач: Дуже добре. Слухайте й пишть: 1 (одін) зошит, 2 (два) зошити, 3 (три), 4 (чотири) зошити, алé 5 (п'ять), 6 (шість), 7 (сім), 8 (вісім), 9 (дев'ять), 10 (десять), 15 (п'ятнадцять), 20 (двадцять), 25 (двадцять п'ять) ... зошитів. Написали?

Студенти: Так.

Викладач: Богдáne, читайте вправу!

Богдán: 2 (два) зошити, 2 (дві) хустки.

22 (двадцять два) зошити, 22 (двадцять дві) хустки.

5 (п'ять) зошитів, 5 (п'ять) хусток.

25 (двадцять п'ять) зошитів, 25 (двадцять п'ять) хусток.

●
Джейн: Добрідень, Пєтре! Що ви тут робите?

Петрo: Добрідень, Джейн! Я купую конвєрти. А ви?

Джейн: А я хочу купити листівки й мáрки. Алé я ще погáно знáю, як по-українському називати грóші.

Петрo: Це прóсто. Це одін карбóванець. Одін карбóванець — це 100 (сто) копійок. Пóтим ще є 3 (три) карбóванці, 5 (п'ять) карбóванців, 10 (десять) карбóванців, 25 (двадцять п'ять) карбóванців, 50 (п'ятдесят) і 100 (сто) карбóванців.

Петрo: Так. А тепєр монєти. Це 1 (одна) копійка. Є ще 2 (дві) й 3 (три) копійки, пóтим 5 (п'ять) копійок, 10 (десять), 15 (п'ятнадцять), 20 (двадцять), 50 (п'ятдесят).

Джейн: О! Як вáжко. Я повтóрюю: 1 (одна) копійка, 2 (дві), 3 (три) копійки, 5 (п'ять), 10 (десять), 15 (п'ятнадцять) копійок.

Петрo: А як ви питáтимете про листівки?

Джейн: Я думáю так: «Скажítь, будь ласка, у вас є листівки?»

Петрo: А дáлі?

Джейн: «Скíльки коштує одна листівка?» Добре?

Петрo: Так. А скíльки листівок ви бóдете брáти?

Джейн: Мáбують, 3 (три) — 4 (чотири).

Петрo: Приготóйте 20 (двадцять) копійок.

Джейн: Дякую, Пєтре. Добре, що я зустрíла вас.

●
Мєрі: Добрідень! Скажítь, будь ласка, у вас є українські сувєніри? Я туристка. Я хочу купити сувєніри.

Продавєць: Будь ласка, тут українські сувєніри. Це фóто Кíева, Кáнева, Львóва, Одєси, Хáркова. Тут малюнки старовíнних пáм'ятників Кíева: Софíї, Лáври...

Мєрі: Скíльки коштує одне фóто?

Продавєць: Це фóто — 2 (дві) копійки. Це — 3 (три) копійки. Малюнок коштує 15 (п'ятнадцять) копійок.

Мєрі: А мóжна подивítися картíни й естáмпи?

Продавець: Звичайно! Будь ласка, подивіться також українські сорочки, рушніки, краватки.

Мері: Скільки коштує цей рушнік?

Продавець: 10 (десять) карбованців. А ось українська кераміка. Тут глечики, куманці, чаркі.

Мері: О! Кераміка чудова! А скільки коштує це намисто?

Продавець: Воно коштує 5 (п'ять) карбованців. Це художні вироби народних майстрів Закарпаття.

Мері: У вас є записи українських пісень?

Продавець: Аякже! Тут записи української симфонічної, естрадної, народної музики. У нас є записи майстрів художнього слова. Вони читають вірші Шевченка, Лесі Українки, Івана Франка.

Мері: Скільки коштує один запис?

Продавець: Велика грампластинка коштує 1 (одін) карбованець.

Мері: Отже, я хочу купити: фото пам'ятників Києва, сорочку, краватку, 2 (два) куманці, 4 (чотири) записи українських народних пісень і віршів Шевченка.

Продавець: Будь ласка.

●

Джон: Олесью, що це?

Олесь: Це моя колекція. Ось радянські маркі й листівки. Це радянські гроші. А це квитки.

Джон: Які квитки?

Олесь: Різні. Це квиток на трамвай. Він коштує 3 (три) копійки.

Джон: А це який квиток?

Олесь: Це квиток на тролейбус і квиток на автобус.

Джон: А скільки коштує квиток на автобус?

Олесь: Квиток на автобус коштує 5 (п'ять) копійок. А квиток на тролейбус — 4 (чотири) копійки.

Джон: Правильно, сину! А квиток на метро у тебе є?

Олесь: Тату, в метро квитків немає. Там автомати. А проїзд на метро коштує 5 (п'ять) копійок.

Джон: А це, мабуть, квиток на поїзд?

Олесь: Ні, це квиток на кінофільм. Він коштує 30 (тридцять) копійок.

Джон: Так, твоя колекція справді дуже цікава.

Олесь: Я тільки почав збирати квитки. Це буде мій сувенір. Я дуже люблю їздити.

Джон: Добре, сину. Ти матимеш квиток і на поїзд, і на літак.

Олесь: Чудово! Я ще хочу мати квиток на пароплав.

Джон: Неодмінно матимеш. Ми скоро поїдемо до Канева.

LESSON 13

DIALOGUES

●

Олесь: Тату, що це ти читаєш?

Джон: Це календар (calendar).

Олесь: О, я також хочу подивитися. Павло багато розповідав про свята, а я не знаю, коли їх відзначають (are celebrated).

Джон: Які саме свята?

Олесь: Жовтнєве свято. Його відзначають 7 (сьомого) жовтня (of October)?

Джон: Ні, 7 листопада (of November).

Олесь: Я не розумію, чому (why) Жовтнєве свято відзначають 7 листопада.

Джон: Слухай, сину! Жовтнєва революція відбулася (took place) 25 (двадцять п'ятого) жовтня 1917 (тисяча дев'ястсот сімнадцятого) року. Але 1 (першого) лютого (of February) 1918 (тисяча дев'ястсот вісімнадцятого) року Радянська Росія (Soviet Russia) перейшла на (turned to; here: adopted) новий календар. Ось чому (that's why) зараз свято Жовтнєвої революції відзначається 7 листопада.

Олесь: А у нас зараз також новий календар?

Джон: Так.

Олесь: Я зрозумів, тату. А коли відзначають День Перемоги (Victory Day)?

Джон: 9 (дев'ятого) травня (of May). 9 травня 1945 (тисяча дев'ястсот сімдесят п'ятого) року — це день, коли закінчилася (ended) Велика Вітчизняна війна (The Great Patriotic War).

Олесь: Так. Я багато читав про війну і дивився фільм «Баллада про солдата» («Ballad of a Soldier»).

Джон: Це чудовий фільм. Ми неодмінно (definitely) подивимось його ще раз (once again).

Петро: Добра вечір, друзі! Добре, що я вас зустрів.

Джейн: Це ви, Петре? Приємна зустріч!

Джон: Звідки (where from) ви йдете?

Петро: З (from) каси¹.

Джон: А ми йдемо туди (there) зараз. Хочемо купити квитки на новий фільм.

Петро: Ні, ні. Я йду з вокзалу. Я купив квиток на поїзд.

Джейн: Куди ви йдете?

Петро: Сьогодні ввечері їду до (to) Одеси. А ви коли йдете з Києва?

Джон: Спочатку ми поїдемо до Кієва, а потім до Львова й Ужгорода.

Петро: Коли ви поїдете до Кієва?

Джейн: 6 (шостого) серпня (of August) ми поїдемо до Кієва, а 8 (восьмого) — до Львова.

Петро: Звідки ви поїдете до Криму?

Джон: Зі Львова ми поїдемо до Ужгорода, а з Ужгорода 10 (десятого) серпня поїдемо до Криму.

Петро: Ви поїдете до Ялти?

Джейн: Так, ми там відпочиватимемо, а потім поїдемо до Одеси.

Петро: Коли ви приїдете до Одеси?

Джейн: 17 (сімнадцятого) серпня.

Петро: Чудово! Ми разом будемо відпочивати і разом поїдемо з Одеси до Києва.

¹ каса = booking office, box office

WORDS AND EXPRESSIONS

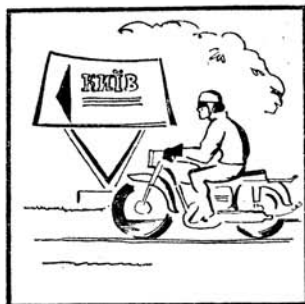
календар calendar
 відзначати to celebrate
 чому why
 відбуватися to take place
 Радянська Росія Soviet Russia
 перейти на (що) to turn to
 перемога victory
 війна war
 рік year
 неодмінно definitely

ще раз once again, one more time
 звідки? where from?
 до prep to
 з (зі) prep from
 каса booking office, box office
 День Перемоги Victory Day
 Велика Вітчизняна війна The Great Patriotic War
 «Баллада про солдата» «Ballad of a Soldier»
 (a well-known Soviet film)

COMMENTARY AND EXERCISES

Genitive Case of Direction

The genitive case may denote direction of motion answering the questions *куди?* (where to?) and *звідки?* (where from?).

Куди він їде?
 Він їде до Києва.
 to Kiev

Звідки він їде?
 Він їде з Києва.
 from Kiev

Куди?

Nominative	до + Genitive
театр	до театру ¹
університет	до університету
Москва	до Москви
Одеса	до Одеси
Канів	до Канева
Львів	до Львова

Звідки?

з + Genitive
з театру
з університету
з Москви
з Одеси
з Канева
зі Львова

A. Answer the questions using the words given in brackets.

Example: Куди ви їдете? (Ужгород)
 Ми їдемо до Ужгорода.

- Куди їдуть туристи? (Канів)
- Куди ви йдете? (інститут)
- Куди вона поїхала? (Ялта)
- Куди ви поїдете відпочивати? (Одеса)
- Куди йдуть студенти? (музей)
- Куди приїхали друзі? (Львів)
- Звідки приїхав Павло? (Донецьк)
- Звідки приїхав Олесь? (Канада)
- Звідки прийшла Джейн? (театр)
- Звідки прийшов друг? (каса)
- Звідки ви приїхали? (Україна)
- Звідки приїхав брат? (Київ)

¹ До театру (Gen.) = у театр (Acc.)

B. Make up questions as shown in the example.

Example: Я приїхав до Києва.
Куди я приїхав?

1. Вони приїхали до Харкова.
2. Туристи поїхали до Москви з Києва.
3. Ми поїдемо до Ялти.
4. Брат приїхав зі Львова.
5. Вони поїхали до Канади з України.
6. Ввечері друзі поїхали до театру.
7. З університету туристи поїхали на виставку.
8. Джон приїхав на Україну з Канади.

C. Make up dialogues as shown in the examples.

Example: Джейн і Джон приїхали з Канади.
Звідки приїхали Джейн і Джон?
Вони приїхали з Канади.

1. Микола приїхав сьогодні з Москви.
2. Я приїхала з Ужгорода тільки вчора.
3. Брат приїхав з Одеси вчора вранці.
4. Друг приїхав з Ялти вчора вдень.
5. Тітка приїхала з Канева увечері.
6. Ми приїхали зі Львова сьогодні вдень.
7. Ви приїхали з Донецька вранці.
8. Студенти приїхали з Донецька вранці.
9. Джон прийшов з університету.
10. Бабуся прийшла з магазину.
11. Ми прийшли з театру.
12. Друзі прийшли з виставки.

Example: Джейн приїхала до Києва.
Куди приїхала Джейн?
Вона приїхала до Києва.

1. Джейн і Джон поїхали до Ужгорода.
2. Микола приїхав до Москви.
3. Гнат і Мері поїхали до Ялти.
4. Богдан і Василь поїдуть до Криму.
5. Я поїду до Львова.
6. Ти поїдеш до Запоріжжя.
7. Ми поїдемо до Одеси.
8. Інженери поїдуть до Харкова.
9. Він поїхав до Канева.
10. Підруга поїхала до Закарпаття.
11. Туристи поїхали до музею.
12. Друзі поїхали в Карпати.

Example: Я приїхав до Києва з Канади.
Звідки ви приїхали?
Я приїхав з Канади.
Куди ви приїхали?
Я приїхав до Києва.

1. Я приїхав до Одеси із Запоріжжя.
2. Гнат поїхав до Запоріжжя з Києва.
3. Олена поїхала до Канева зі Львова.
4. Друзі поїдуть до Львова з Києва.
5. Ми поїдемо до Ужгорода з Одеси.
6. Сестра приїхала до Києва з Ялти.
7. Ми приїхали на Україну з Америки.
8. Ви приїхали до Москви з Канади.
9. Студенти приїхали до Москви з Києва.
10. Туристи приїхали до Америки з України.

Months of the Year

січень	January	ліпень	July
лютий	February	серпень	August
березень	March	вересень	September
квітень	April	жовтень	October
травень	May	листопад	November
червень	June	грудень	December

Genitive Case of Date

The genitive case is used when we speak about dates.

<i>Якє сьогóднї числó?</i>		<i>Коли?</i>
What date is it today?		When?
1/I	пéрше січня	пéршого січня
3/II	трéте лю́того	трéтього лю́того
13/III	трина́дцятє бéрезня	трина́дцятого бéрезня
14/IV	чоти́рна́дцятє кві́тня	чоти́рна́дцятого кві́тня
15/V	п'ятна́дцятє тра́вня	п'ятна́дцятого тра́вня
16/VI	ші́стна́дцятє че́рвня	ші́стна́дцятого че́рвня
17/VII	сі́мна́дцятє лі́пня	сі́мна́дцятого лі́пня
18/VIII	ві́сімна́дцятє се́рпня	ві́сімна́дцятого се́рпня
19/IX	дев'ятна́дцятє ве́ресня	дев'ятна́дцятого ве́ресня
20/X	два́дцятє жо́втня	два́дцятого жо́втня
21/XI	два́дцятє пéрше листопа́да	два́дцятє пéршого листопа́да
30/XII	три́дцятє гру́дня	три́дцятого гру́дня

D. Answer the question *якє сьогóднї числó?* using the given dates.

Example: 12/X — Сьогóднї двана́дцятє жо́втня.

1. 16/X; 2. 1/V; 3. 23/II; 4. 8/III; 5. 22/IV; 6. 7/XI.

E. Answer the questions using the dates given in brackets:

1. Коли Джон Гра́бар при́хав на Україну? (25/VII)
2. Коли ви по́дете до́дому? (2/VI)
3. Коли ми зустрі́чаємо Новий рік? (31/XII)
4. Коли день наро́дження Тараса Шевче́нка? (9/III)
5. Коли день наро́дження В. І. Ле́ніна? (22/IV)
6. Коли відзнача́ють День Перемо́ги? (9/V)
7. Коли діти йду́ть до шко́ли? (1/IX)
8. Коли відзнача́ють Жо́втне́ве свя́то? (7/XI)

F. Make up dialogues as shown in the example.

Example: Сьогóднї 1 (пéрше) лі́пня, поне́ділок. (брат)

Коли́ при́хав брат?

Він при́хав 1 (пéршого) лі́пня у поне́ділок.

1. Учóра бу́ло 11 (одина́дцятє) лю́того, вівто́рок. (Іва́н)
2. Позавчóра бу́ло 12 (двана́дцятє) бéрезня, середа́. (ти)
3. Сьогóднї 15 (п'ятна́дцятє) кві́тня, четве́р. (ба́тько)
4. Сьогóднї 14 (чоти́рна́дцятє) тра́вня, п'ятни́ця. (студéнти)
5. Учóра бу́ло 20 (два́дцятє) че́рвня, субóта. (ви)
6. За́втра бу́де 17 (сі́мна́дцятє) лі́пня, поне́ділок. (сестра́)
7. Пі́сляза́втра бу́де 21 (два́дцятє пéрше) се́рпня, неде́ля. (дру́зі)
8. Сьогóднї 27 (два́дцятє сьóме) ве́ресня, середа́. (ти)
9. Учóра бу́ло 2 (дру́ге) сі́чня, п'ятни́ця. (син)
10. Позавчóра бу́ло 8 (во́сьме) листопа́да, субóта. (дочка́)

G. Answer the questions using the dates given in brackets.

Example: Коли́ ви при́хали? (1, лі́пень, поне́ділок)

Ми при́хали 1 (пéршого) лі́пня у поне́ділок.

1. Коли́ ти при́хав? (15, сі́чень, вівто́рок)
2. Коли́ при́хала ма́ти? (11, лю́тий, середа́)

3. Ко́лі ви при́хали? (14, кві́тень, п'я́тниця)
4. Ко́лі при́хав Джон? (16, че́рвень, четве́р)
5. Ко́лі вони́ при́хали? (17, се́рпень, вівто́рок)
6. Ко́лі ви по́їхали на Украї́ну? (18, ве́ресень, неді́ля)
7. Ко́лі ба́тько по́їхав до Ки́єва? (19, жо́втень, субо́та)
8. Ко́лі вони́ по́їдуть до Ка́нева? (21, листопа́д, п'я́тниця)
9. Ко́лі брат по́їде до Кана́ди? (25, гру́день, понеді́лок)
10. Ко́лі ви при́дете додо́му? (9, бе́резень, середа́)
11. Ко́лі при́хала сестра́? (26, тра́вень, четве́р)

ADDITIONAL READING

Мєрі: Іва́не Петро́вичу! Я хо́чу повто́рити двана́дцятьо впра́ву.

Виклада́ч: Будь ла́ска, Мє́рі.

Мєрі: «Я їду з Ки́єва. Зві́дки ти їдеш? Він їде зі Льво́ва. Зві́дки він їде? Вона́ їде до Олє́си. Куди́ вона́ їде? Вони́ їдуть до Ха́ркова. Куди́ вони́ їдуть?»

Виклада́ч: До́бре, Мє́рі! А за́раз пиші́ть!

З Ки́єва	— Зві́дки?
До Ки́єва чи в Ки́їв	— Куди́?

А ви, Джо́не, зрозу́мили завда́ння?

Джон: Так. Мо́жна я прочитаю́ його́?

Виклада́ч: Будь ла́ска.

Джон: «Сьо́годні 11 (одина́дцятьо) лі́пня, понеді́лок.

Ко́лі ви при́хали? — Я при́хав одина́дцятого лі́пня у понеді́лок.

За́втра 12 (двана́дцятьо) лі́пня, вівто́рок.

Ко́лі при́де друг? — Він при́де двана́дцятого лі́пня у вівто́рок.

Пі́сляза́втра 13 (трина́дцятьо) лі́пня, середа́.

Ко́лі при́де брат? — Він при́де трина́дцятого лі́пня у сере́ду.»

Виклада́ч: Ду́же до́бре, Джо́не. Ви до́бре зрозу́мили завда́ння. Запиші́ть, будь ла́ска!

Яке́ сьо́годні́ число́?	— Сьо́годні 11 (одина́дцятьо) лі́пня.
Який́ сьо́годні́ день?	— Сьо́годні́ понеді́лок.
Ко́лі ви при́хали?	— Ми при́хали одина́дцятого лі́пня у понеді́лок.

Джон: Дже́йн, я хо́чу пи́сати щодо́дні́к. Допомо́жй, будь ла́ска, згада́ти, що́ було́ пе́ршого́ дня.

Дже́йн: Ти при́хав до Ки́єва 1 (пе́ршого) лі́пня у понеді́лок.

Джон: Ні, у вівто́рок. Я огля́нув Хрещати́к, зустрів дру́зів. А що́ ще́ було́?

Дже́йн: Ти вже забу́в, а я пам'ята́ю. Ти слухав ко́нцерт украї́нської му́зики

Джон: Так, так. А 2 (дру́гого) лі́пня у сере́ду у ме́не був уро́к украї́нської мо́ви.

Дже́йн: По́тім ти зустрі́чав мене́ й Олє́ся і подару́вав чудові́ кві́ти.

Джон: Про це́ мо́жна не пи́сати в щодо́дні́к?

Дже́йн: Ні, напиши́! 2 (дру́гого) лі́пня ми огля́нули Ла́вру, а ввє́чері́ слухали́ о́перу «Ната́лка Полта́вка».

Джон: Ні, не так. Тепе́р ти забу́ла. Увє́чері́ ми ходи́ли на студє́нтський вє́чір.

Джейн: Правильно!

Джон: Добре. З (третього) липня в четвер ти поїхала купувати сувеніри.

Джейн: Ні, ми поїхали до дядька Степана. Як ти забув про це!

Джон: Ні, я не забув про нашу подорож, я тільки думав, що це було в п'ятницю.

Джейн: А може й у п'ятницю...

Джон: От бачиш!

Джейн: Пиши далі. 5 (п'ятого) липня в суботу ми оглянули музей українського мистецтва.

Джон: Так. Які там чудові картини, скульптура, народне мистецтво!

Джейн: Вишивання, різьблення! Це чудово!

Джон: А потім ми гуляли.

Джейн: Дніпро! Парки! Цього не можна забути!

Джон: Скоро ми поїдемо до Кієва. Я думаю завтра 6 (шостого).

Джейн: Неодмінно! Я дуже хочу поїхати туди. А куди ми підемо сьогодні ввечері?

Джон: Нас запросили на студентський вечір. Студенти будуть читати вірші, співати українських пісень, танцювати.

Джейн: Я хочу піти на вечір. Там будуть тільки студенти?

Джон: Не знаю, люба. До речі, вже час іти!

●

Богдан: Добрий вечір, друзі! Добре, що я вас зустрів!

Джон: Добрий вечір, Богдане! Ми йдемо до університету на студентський вечір.

Богдан: А я хочу розповісти про нашу подорож. 6 (шостого) липня ми поїдемо до Кієва.

Джон: Ми теж їдемо туди завтра.

Богдан: Ми поїдемо разом! Чудово! У понеділок з Кієва ми їдемо до Запоріжжя. А 8 (восьмого) ввечері поїдемо із Запоріжжя до Одеси.

Джон: Це чудова подорож! А ми з Кієва поїдемо до Кієва.

Богдан: А ми з Одеси їдемо в Ялту. Потім з Криму до Ужгорода і Львова. А зі Львова до Кієва.

Джейн: Так, це дуже цікава подорож. Ми теж поїдемо до Львова, а потім у Крим.

Богдан: А Петро й Мєрі теж їдуть?

Джон: Ні, Петро їде до Одеси. Буде там відпочивати. Мєрі теж поїде туди.

Джейн: Вибачте, Богдане, вже час іти. Ходімо разом на студентський вечір.

Богдан: Дякую. Ходімо!

●

Джон: Вибачте, будь ласка, тут буде студентський вечір?

Юрко: Так, заходьте, будь ласка. Тут є вільні місця.

Джон: Дякую. А ви студент?

Юрко: Так. Я студент-філолог. Юрко Миронець. Я з Полтави.

Джон: Дуже приємно. А я Джон Грабар. Це моя дружина Джейн. Ми приїхали з Канади. Зараз вивчаємо українську мову.

Юрко: Дуже приємно.

Джон: Ви не знаєте, яка програма ввечора?

Юрко: Спочатку виступатиме ректор університету. Потім гості ввечора — українські письменники. Вони оповідатимуть про свої творчі плани.

Джон: Хто ще виступатиме?

Юрко: Співатиме хор студентів університету. Ансамбль «Веснянка» виконуватиме українські танці. Студенти й актори читатимуть вірші українських поетів.

Джейн: А танці сьогодні будуть?

Юрко: Звичайно. Гратиме студентський оркестр.

Джон: Джейн дуже любить танцювати.

Юрко: Я думаю, що сьогодні буде цікавий вечір.

Джон: Тут багато студентів і гостей.

Юрко: Тут завжди весело й цікаво.

LESSON 14

DIALOGUES

Петро: Скажіть, будь ласка, 21 (двадцять перше) місце (berth) тут?

Іван: Так, прошу, ваше місце **внизу** (below; here — lower berth).

Петро: Дякую, ваше місце теж тут?

Іван: Моє місце 22 (двадцять друге), **нагорі** (above; here — upper berth).

Петро: **Дозвольте познайомитися.** (Allow me to introduce myself.) — Петро Лапчук з Канади. Зараз живу у Києві, вивчаю українську мову.

Іван: Дуже приємно. Іван Степанович Миронець.

Петро: **Радий познайомитися!** (Glad to meet you!) Ви киянин?

Іван: Так, я живу в Києві. А де ви живете у Канаді?

Петро: В Торонто.

Іван: Ваші батьки також живуть у Канаді?

Петро: Так. Але мій дід раніше жив на Україні, в селі.

Іван: Я теж народився (was born) не в Києві, а в селі. Там я вчився в школі, а потім вчився в Києві, в інституті, зараз тут живу й працюю.

Андрій: Добрый вечер. Це 23 (двадцять третє) місце?

Іван: Так, сідайте, будь ласка. Будемо їхати разом. Я — Іван Степанович, а це наш гість (guest), канадець Петро Лапчук.

Андрій: Дуже приємно! Мені звати Андрій.

Петро: А по батькові?

Андрій: Федорович. Але можна звати просто [(you) may simply call me] Андрій.

Іван: Андрію, ви студент?

Андрій: Так. Я вчусь в університеті в Москві, а народився я у Вінниці.

Іван: Зараз їдете додому?

Андрій: Ні, зараз я їду в гості до сестри (pay a visit to my sister). Вона працює в Одесі.

Петро: А де ви працюватимете, Андрію?

Андрій: Звичайно, вдома, у Вінниці.
 Іван: Ви будете працювати в школі?
 Андрій: Так, я **викладатиму** (teach) англійську мову.
 Петро: Отже, ми говоритимемо по-англійськи?
 Андрій: Будь ласка!

Ігор: Скажіть, будь ласка, 24 (двадцять четверте) місце тут?

Іван: Так, заходьте, будь ласка!

Ігор: Дякую, я — Ігор Миколайович, **москвіч** (Moscovite).

Іван: Дуже приємно! Я — Іван Степанович, киянин. А це Андрій — студент, і Петро з Торонто.

Ігор: Радий познайомитися!

Петро: Ви **росіянин** (Russian), Ігоре Миколайовичу?

Ігор: Так. Я народився в **Сибіру** (in Siberia), там учився і працював на заводі, а потім війна...

Іван: А де ви **воювали** (did you fight)?

Ігор: На Україні.

Андрій: Ви зараз їдете відпочивати?

Ігор: Так, спочатку я відпочивав у Києві, на Дніпрі. Там живуть мої старі друзі. А зараз їду до Одеси.

Провідник (conductor): Добрий вечір, **товариші** (comrades)! **Ви всі** (all of you) їдете до Одеси?

Іван: Так.

Провідник: Добре. А чай будете пити?

Ігор: Звичайно!

Провідник: Прощу! Чай і тістечка.

Андрій: Щиро дякуємо!

Провідник: **Бажаю щасливої дорogi!** (Have a pleasant trip!)

WORDS AND EXPRESSIONS

місце place, berth
 внизу (унизу) below, down below (lower berth)
 нагорі above (upper berth)
 гість guest
 можна one may
 просто simply
 москвіч Moscovite
 росіянин Russian (nationality)
 Сибір Siberia
 викладати to teach

воювати to be at war (with), to fight (against, with)
 провідник conductor, ticket collector
 товариші comrade
 Дозвольте познайомитися. Allow (me) to introduce myself.
 Радий познайомитися. Glad to meet (you).
 Бажаю щасливої дорogi. Have a pleasant trip.
 Іти (їхати) в гості до (кого). To pay smb. a visit.

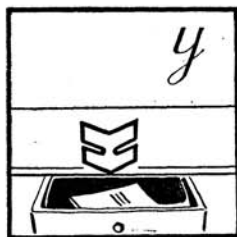
COMMENTARY AND EXERCISES

The Noun. Locative Case of Place

When we speak about location or place of action in Ukrainian we use the locative case, which answers the question *де?* (where?).

Де лежить зошит?
Зошит лежить на (on) столі.

Де лежить зошит?
Зошит лежить у (in) столі.

- Де лежить сукня? — Сукня лежить на стільці.
 Де лежить олівець? — Олівець лежить на газеті.
 Де стоять квіти? — Квіти стоять на вікні.
 Де стоять книжкі? — Книжкі стоять у шафі.
 Де стоїть стіл? — Стіл стоїть у кімнаті.

As you noticed, the locative case is used with the prepositions на (on) and у (in). The majority of nouns in the locative case have the ending -і.

A. Make up questions to the following answers.

Example: Олівець лежить на столі.
Де лежить олівець?

1. Я працюю в університеті.
2. Я живу у Львові.
3. Мій брат народився в Одесі.
4. Його сім'я живе в Москві.
5. Микола зустрів Гната в університеті.
6. Богдан і Микола познайомилися в готелі.
7. Джейн і Джон училися в коледжі.
8. Друзі снідали в ресторані готелю.
9. Сукня висить у шафі.
10. Краватка лежить на ліжку.
11. Кава й фрукти стоять на столі.
12. Я часто гуляю в парку.

B. Make up dialogues as shown in the example.

Example: Книжка лежить на столі.
Де лежить книжка?
Вона лежить на столі.

1. Мій новий словник лежить у папці.
2. Твоя стара сукня висить у шафі.
3. Наша гарна ваза стоїть на столі.
4. Ложка, виделка й ножі лежать у столі.
5. Мій олівець лежить на книжці.
6. Ваша ручка лежить у зошиті.
7. Їхня книжка стоїть у шафі.
8. Її гарне пальто лежить у чемодані.
9. Його зошити лежать у портфелі.
10. Мій паспорт і гроші лежать у сумці.
11. Твій плащ лежить на стільці.
12. Мій новий костюм лежить у шафі.

C. Complete the sentences putting the word given in brackets into the locative case.

Example: Газета лежить (стіл).
Газета лежить на столі.

1. Квіти стоять (вікно).
2. Студенти сидять (кімната).
3. Туристи живуть (готель).
4. Книжка лежить (стілець).
5. Лампа стоїть (стіл).
6. Діти вчаться (школа).

The preposition у alternates with the preposition в. Observe the last letter of the word preceding the preposition and the first letter of the word following it:

Я працюю в магазині.	Ти працюєш у магазині.
Він вчиться в школі.	Я вчусь у школі.
Я живу в Києві.	Вони живуть у Києві.
Я працюю в інституті.	Він живе у Львові.
Ми живемо в Одесі.	Вона живе в Москві.

D. Fill in the blanks with the appropriate preposition (в, у).

Е х а т р л е: Я живу́ ... Кієві.
Я живу́ в Кієві.

1. Джон живе́ ... Канаді. 2. Галіна працює ... школі. 3. Туристи обідають ... ресторани́. 4. Сестра́ живе́ ... Одесі. 5. Дядько живе́ ... селі. 6. Джейн працює ... інституті́. 7. Друзі́ вча́ться ... університеті́. 8. Вчора ми були́ ... музеї́. 9. Газети́ лежа́ть ... шафі́.

In some instances the preposition **на**, when used with the noun in the locative case, has the meaning **at**. Such cases should be memorized so as not to confuse them with those instances when the preposition **на** is used with the accusative case and has the meaning **to**.

Куди́ ви їдете?

на + Accusative
на Україну́
на мо́ре
на концер́т
на екскурсію
на завод

Де ви були́?

на + Locative
на Україні́
на мо́рі
на концерті́
на екскурсії́
на заводі́

E. Transform the given sentences using the locative case as shown in the example.

Е х а т р л е: Ми ході́ли на концер́т.
Ми були́ на концерті́.

1. Ми їздили на мо́ре. 2. Туристи ході́ли на екскурсію. 3. Інжене́р ходи́в на завод. 4. Друзі́ їздили на Україну́. 5. Ми ході́ли на пляж. 6. Ми ході́ли на демонстрацію́.

F. Make up questions as shown in the example.

Е х а т р л е: Я живу́ в Кієві.
Де я живу́?

1. Учора́ Джейн приї́хала з Канади́. 2. Позавчора́ я зустрів Джейн на ву́лиці. 3. У готелі́ я зустрів дру́га. 4. Завтра́ я поїду́ до Москві́. 5. З Кана́ва вони́ поїдуть до Ялти́. 6. Я живу́ в готелі́ «Дніпро́». 7. Гнат і Ме́рі приї́хали з Аме́рики. 8. Після́завтра́ я поїду́ до Льво́ва. 9. Я народи́вся в Торонто́. 10. Він ча́сто ходи́ть у ліс. 11. Іва́н приї́хав з Ужгоро́да вчора́. 12. Я за́вжди обідаю́ в ресторани́.

Observe the peculiarity of some nouns in the locative case:

Де?

Де?

парк	у (в) па́рку	кни́жка	у (в) кни́жці
сад	у (в) саду́	річка	на рі́чці
Крим	у (в) Криму́	ві́ставка	на ві́ставці

G. Add the appropriate ending:

Е х а т р л е: Я відпочива́в у Кри́м...
Я відпочива́в у Криму́.

1. Він народи́вся в Канад..., в міст... Торонто́. 2. Він учи́вся споча́тку в шко́л..., пі́тім у коле́дж.... 3. За́раз він живе́ в Ки́ев..., в готелі́... «Дніпро́». 4. Він вивча́є украї́нську мо́ву в університеті́... 5. Він ча́сто гуля́є в па́рк... 6. Учора́ він їздив на екскурсію́ на авто́бус... 7. Вона́ за́вжди снідає́ в ресторани́... «Метро́». 8. Я ча́сто зустрі́чаю його́ на Володи́мирській гі́рц... 9. Позавчора́ ввече́рі він був в о́перному теа́тр... 10. Його́ дру́жина купува́ла сувени́ри в універма́з... 11. Вони́ вже їздили до дядька́ й побува́ли в колгосп... 12. Вони́ ча́сто відпочива́ють на Дніпро́... .

H. Fill in the blanks with the appropriate preposition (в, у, на).

1. Юрку, Петренки зараз живуть ... Києві? 2. Ні, вони зараз живуть ... Львові.
3. Семён працює ... заводі, а Олена ... фабриці. 4. А де вони завжди відпочивають? —
... Кавказі. 5. А я люблю відпочивати ... морі. 6. Ми любимо відпочивати ... річ-
ці. 7. Наш батько завжди відпочиває ... Дніпрі. 8. ... якій вулиці ви зараз живете?
9. Вони живуть ... вулиці Леніна. 10. А ... якому поверсі? — ... другому. 11. Ти за-
раз живеш ... Канаді? 12. Так, я живу ... Торонто.

I. Answer the questions using the words given in brackets.

Example: Де ви живете? (Київ)
Я живу в Києві.

1. Де ви відпочивали? (парк) 2. Де відпочивали ваші друзі? (річка) 3. Де на-
родився ваш друг? (Крим) 4. Де були вчора туристи? (виставка) 5. Де живе ваша
сім'я? (Канада) 6. Де живе Оксана? (Україна) 7. Де раніше жив Іван? (селo)
8. Де ви читали цікаве оповідання? (книжка) 9. Де живе ваша сестра? (Одеса)
10. Де вчаться діти? (школа) 11. Де працює ваша мати? (університет)

ADDITIONAL READING

Викладач: Друзі! Я пишу на дошці, а ви дивіться і слухайте уважно!

Книжка лежить тут. Лампа також стоїть тут.
Де лежить книжка? — Книжка лежить тут.

Джоне, а де стоїть лампа?

Джон: Лампа також стоїть на столі.

Викладач: Добре! Мері, де лежить олівець?

Мері: Олівець лежить на столі.

Викладач: Де стоїть кава?

Мері: Вона також стоїть на столі.

Викладач: Богдана, а де стоять квіти?

Богдан: Квіти стоять на вікні.

Викладач: Правильно! Пётре, а де лежить мій папка?

Петро: Ваша папка лежить на стільці.

Викладач: Добре! Джоне, читайте завдання!

Джон: «Де висить сукня? — Сукня висить у шафі.

Де лежать зошити? — Зошити лежать у папці.

Де стоїть стіл? — Стіл стоїть у кімнаті.»

Викладач: Пишіть, будь ласка:

на столі — це зверху (on the top)
у столі — це всередині (inside)

Тепер, Пётре, читайте вправу!

Петро: Хліб лежить. Тарілка стоїть. Ложка, виделка й ніж лежать. Рушник висить.

Викладач: Добре! Читайте далі, Мері!

Мері: Хліб лежить на тарілці. Олівець лежить на книжці.
Викладач: Правильно! Пишіть, будь ласка:

тарілка	—	на тарілці
книжка	—	у книжці
універмаг	—	в універмазі

-
- Оксана:* Пётре, скажіть, будь ласка, де ви вивчали українську мову? У школі?
Петро: Так, я вивчав українську мову в школі нашого Товариства в Торонто.
Оксана: А потім ви вчилися в коледжі?
Петро: Так, спочатку я вчився у школі, а потім у коледжі. Коледж — це як ваш інститут. А де ви вивчали англійську мову?
Оксана: У школі. Я вчилася в англійській школі.
Петро: Що такé «англійська школа»?
Оксана: Це школа, де діти вивчають англійську мову вже в першому класі. Звичайно діти починають вивчати іноземну мову в п'ятому класі.
Петро: Отже, ви вивчали англійську мову десять років.
Оксана: Так. Я можу розмовляти, читати книжки, журнали, газети англійською мовою.
Петро: Тепер я розумію, чому ви так добре розмовляєте по-англійському.
Оксана: Тепер я вчитиму дітей. Вони також добре знатимуть мову.

-
- Оксана:* Пётре, де ви зараз вивчаєте українську мову?
Петро: Я відвідую заняття в університеті на філологічному факультеті. Знаєте, Оксано, раніше я не думав, що Київський університет такий великий.
Оксана: Так, наш університет зараз має 18 факультетів. У нас багато світлих аудиторій, лабораторій. Є спортивні зали, чудова бібліотека.
Петро: Я багато чув про музеї університету, але ще не був там. А ви були?
Оксана: Так. В університеті є зоологічний, геологічний, ботанічний музеї. Там багато цікавого. Я дуже люблю наш зоологічний музей. Пётре, а ви були у Ботанічному саду університету?
Петро: Так. Там дуже приємно відпочивати. У саду завжди багато людей, особливо дітей.
Оксана: Я також люблю там відпочивати, готуватися до занять.
Петро: Ботанічний сад — це окраса університету і міста.
Оксана: Пётре, а ви відвідували нашу астрономічну обсерваторію, обчислювальний центр? Там розробляють дуже цікаві питання. Наш університет — центр наукової думки.
Петро: Так. Я був у науковій лабораторії, де працюють філологи. Це дуже цікаво. Наукові роботи вчених університету відомі в усьому світі.
Оксана: Зараз наш університет росте. Скоро закінчать будівництво нового університетського містечка. Там уже працюють деякі факультети.
Петро: Так, я бачив нові будівлі і проєкт містечка. Вонó буде дуже гарне.
Оксана: А я люблю й старі будівлі нашого університету. Там вчилися й працювали видатні вчені, письменники, поети. Київський університет має велику історію.
Петро: І сьогодні в університеті вирве цікаве творче життя.

LESSON 15

DIALOGUES

Джон: Сьогодні ми поїдемо до Кáneва.

Джейн: Це чудово! Я давно мріяла про **цю** (this) по-
дорож. Де **знаходиться** (is situated) річковий вокзал?

Джон: **Недалеко** (not far). На Пошто́вій площі.
Джейн, ти хочеш їхати **в каю́ті** (in a cabin) чи **на па́лубі**
(on the deck)?

Оле́сь: На па́лубі, на па́лубі. Я хочу ба́чити Дніпро́ і
берегі (banks).

Джон: Добре. Ви почека́йте **на цій ла́ві** (on this
bench), а я піду до ка́си купити квитки́.

Джейн: А ми **поки що** (in the meanwhile) кúпимо
путівни́к (guide-book)... Скажіть, будь ла́ска, у вас є
путівни́к?

Продаве́ць: Який? У нас є багато путівників: «Україна», «Київ», «На Дніпрі».

Джейн: А путівник «Кáнів» у вас є?

Продаве́ць: На жаль, **цього** (this) путівника́ немає. Але про Кáнів можна прочи-
тати в путівнику́ «На Дніпрі». Він коштує 60 (шістдесят) копійок.

Джейн: Дякую. Оле́сю, слухай. Я чита́тиму. «Кáнів стоїть **на висо́кому бе́резі**
Дніпра́ (on a high bank of the Dnieper). Впе́рше про **Кáнів зга́дують** (Kániv is men-
tioned) у **літо́писі** (in a chronicle) **XII** (двана́дцятого) **сто́ліття** (century). Раніше там
жили́ слов'я́нські племена́ (Slavic tribes)».

Оле́сь: Ма́мо, Шевче́нко народи́вся у Кáневі?

Джейн: Ні, си́ну, Шевче́нко народи́вся в іншому місці. Але він заповів **похова́-**
ти (to bury) його́ над Дніпро́м.

Джон: А ось і я. Я купив квитки́ на «Раке́ту»¹.

Джейн: Коли ми їдемо?

Джон: **Че́рез** (in) півго́дини.

Джон: Оле́сю, ось ми й на **Тара́совій горі**. Тут **моги́ла**
(grave) **Тара́са Шевче́нка**.

Оле́сь: Та́гу, Шевче́нко **вмер** (died) у Кáневі?

Джон: Ні, в **Петербу́рзі**, але друзі **похова́ли** його́
тут.

Джейн: Як тут **га́рно!**

Джон: Так. Це чудове місце!

«Як **умру́**, то **похова́йте**
Мене́ на **моги́лі**,
Се́ред **сте́пу широ́кого**
На **Вкраїні** **ми́лій...**»

¹ Hydrofoil boat with underwater wing-like structures.

Олесь: Я знаю ці (these) слова, тату. Це «Заповіт» («My Testament») Шевченка. Ми вчили цей (this) вірш у школі.

«І менé в сім'ї великій,
В сім'ї вольній, новій,
Не забудьте пом'янути
Незлім тихим словом».

Джейн: Це справді великий поет! (What a great poet he was!). Я дуже люблю його вірші.

Олесь: Дивіться, тату, мамо! Як тут багато квітів!

Джон: Так, справді, море квітів!

Джейн: Я читала, що німецькі фашисти зруйнували (German fascists destroyed) могилу і музей Тараса, але навіть у ті чорні дні (in those bleak days) радянські люди принесли (Soviet people brought) квіти на могилу поета.

Джон: Так, радянський народ щиро (sincerely) любить і шанує (honor) Тараса Шевченка.

WORDS AND EXPRESSIONS

підорож trip, journey
цей *prn* this
той *prn* that
річковий *adj* river
знаходиться (де) to be situated, found
недалéко not far
каю́та cabin
палу́ба deck
бе́рег (river) bank
по́ки що in the meanwhile
путівни́к guidebook
висо́кий high
зга́дувати, згада́ти (ко́го, що) to mention
літо́пис chronicle
сто́ліття century
слов'я́нські племена́ Slavic tribes
на́віть even
запові́дати, запові́сти to leave, to bequeath

поховати to bury
раке́та «Raketa» (hydrofoil boat)
на підводних кри́лах on underwater wing-like structures
че́рез in
моги́ла grave
вмирати́, вме́рти to die
запові́т testament
Тарасова гора́ Taras' Hill in Kaniv where Shevchenko's grave is
Петербу́рг St. Petersburg (formerly the capital of tsarist Russia, now Leningrad)
німецькі фаши́сти German fascists
зруйнува́ти to destroy, to ruin
чо́рні дні bleak days
щиро́ sincerely
шанува́ти (ко́го, що) to honor
принесе́ти, прине́сти (куди́) to bring

COMMENTARY AND EXERCISES

Nouns in the Locative Case Plural

Learn how to form the locative case plural for nouns:

Gender	Nominative singular	Locative	
		Singular	Plural
	Що?		Де?
Masculine	готель	у готелі	у готелях
	завод	на заводі	на заводах
Feminine	школа	у школі	у школах
	вулиця	на вулиці	на вулицях
	екскурсія	на екскурсії	на екскурсіях
Neuter	місто	у місті	у містах
	селó	у селі	у селах
	пóле	у полі	у полях

A. Change the locative singular into the locative plural.
 Е х а т р л е: Ми були на заводі. Ми були на заводах.

1. Туристи були на екскурсії. 2. Студенти були в музеї. 3. Браті працюють у колгоспі. 4. Колгоспники живуть у селі. 5. Наші друзі живуть у місті. 6. Ми бачили туристів на вулиці.

B. Add the appropriate ending.

Е х а т р л е: У Києві ми були на завод...
 У Києві ми були на заводах.

1. У Києв... вони побували в музеї... і театр... . 2. У Канев... вони оглянули музей Шевченка. 3. У колгосп... вони були на пол... . 4. Вони подивилися, як працюють колгоспники на ферм... і в сад... . 5. Вони довго гуляли в парк... . 6. Старий партизан побував у бо... . 7. Джейн купила путівник на вокзал..., в кібск... . 8. У путівник... пишуть про Канів. 9. На стол... лежать книжки, зошити, ручки. 10. У кімнат... стоять меблі. 11. Учора вони були на завод... . 12. У шаф... висить одяг і стоїть взуття.

ADJECTIVES IN THE LOCATIVE CASE

	Gender	Locative Case	Endings of the adjectives
Singular	Masculine Neuter	У (на) якому? київському у (на) великому новому	театрі морі -ому
	Feminine	У (на) якій? у (на) київській великій новій	вулиці шкóлі -ій
Plural	All genders	У (на) яких? у (на) київських великих нових	театрах вулицях морях -их

У якому готелі ти живеш? — Я живу в новому готелі.
 На якому заводі ти працюєш? — Я працюю на великому заводі.
 У якому колгоспі ви живете? — Ми живемо в багатому колгоспі.
 У якому місті ви живете? — Ми живемо в старому місті.
 На якому полі ви працюєте? — Ми працюємо на колгоспному полі.
 На якій вулиці ви живете? — Ми живемо на великій вулиці.
 У якій школі ви вчитесь? — Ми вчимося у новій школі.
 У яких музеях ви були? — Ми були в українських музеях.
 На яких екскурсіях ви були? — Ми були на цікавих екскурсіях.

C. Complete the sentences by putting the word or words given in brackets into the locative case.

Е х а т р л е: Ми були на (цікава) екскурсії.
 Ми були на (цікаві) екскурсії.

1. Туристи були на (Тарасова) горі. 2. Ми відпочивали на (Київське) морі.
 3. Київ стоїть на (високий) березі Дніпра. 4. У Києві ми були в (чудові) театрах.
 5. Дядько живе в (гарне) селі. 6. Туристи були в (багаті) колгоспах.

Example: Ми були (цікава екскурсія).
Ми були на цікавій екскурсії.

7. Про Кánів пішуть (нові путівники). 8. Вони працюють (київські заводи).
9. Ми були (великий колгосп). 10. Він вивчає українську мову (Київський університет). 11. Вони живуть (центральна вулиця). 12. Ми відпочивали (Чорне море).
13. Брат учить (новий інститут). 14. Сестра живе (Володимирська вулиця).
15. Шевченка поховали (Чернеча гора). 16. Він довго гуляв (Володимирська гірка).
17. Вони вивчають українську мову (Київський університет). 18. Джейн купила путівник (річковий вокзал). 19. Я люблю гуляти (Київський гідропарк). 20. Туристи купували сувеніри (центральний универмаг). 21. Вони живуть (новий великий готель).

(1) D. Answer the questions using the words given in brackets.

Example: Де ви були? (цікава екскурсія).
Ми були на цікавій екскурсії.

1. Де відпочивали друзі? (київський пляж) 2. Де ви купили сувеніри? (центральний магазин) 3. Де ви зустріли друзів? (річковий вокзал) 4. Де ви слухали концерт? (великий Палац культури) 5. Де ви слухали оперу? (операльний театр) 6. Де ви відпочивали? (гарне село) 7. Де ви читали про Кánів? (нова цікава книжка) 8. Де стоїть Київ? (високий берег Дніпра) 9. Де були туристи? (велика виставка) 10. Де ви були в Києві? (чудові театри).

(2) Example: Де ви вчитесь? (Київ)
Я вчусь у Києві.

1. Звідки вони зараз приїхали? (Канада) 2. Куди вони хочуть зараз поїхати? (Карпати) 3. Де вони відпочиватимуть? (Крим) 4. Куди Олена хоче йти ввечері? (театр) 5. Звідки Джон прийшов обідати? (університет) 6. Де Василь купив квитки до театру? (каса) 7. Де зараз працює Данило? (завод) 8. Куди приїхали туристи? (Чернеча гора) 9. Звідки приїхав ваш друг? (Донецьк) 10. Де вчиться ваша дочка? (інститут) 11. Куди ви хочете поїхати? (море) 12. Де любите відпочивати мати? (Дніпро).

Demonstrative Pronouns *цей, той*

The demonstrative pronouns *цей* (this) and *той* (that) take the number, gender and case of the noun they modify:

Gender	Case				
	Nominative	Accusative		Genitive	Locative
		inanimate	animate		
Masculine	цей той	цей той	цього того	цього того	на цьому на тому
Feminine	ця та	цю ту	цю ту	цієї тієї	на цій на тій
Neuter	це те	це те	— —	цього того	на цьому на тому
Plural (all genders)	ці ті	ці ті	цих тих	цих тих	на цих на тих

- Цей** стіл великий, а **той** стіл маленький.
Nom. **Ця** вулиця велика, а **та** вулиця маленька.
Це село велике, а **те** село маленьке.
Ці будинки великі, а **ті** будинки маленькі.
Я люблю **це** місто, **цю** вулицю, **цей** будинок.
Acc. **Я** знаю **цього** студента, **цю** студентку.
Він знає **цих** студентів, а я знаю **тих**.
У мене немає **цього** зошита й тієї книжки.
Gen. **Я** не бачив **цих** фільмів.
Я живу на **цій** вулиці, у **цьому** будинку.
Loc. **Я** читаю про Канів у **цих** путівниках.]

E. Answer the questions using the correct form of the word in brackets.

Examp l e: У **якому** зошиті ти писатимеш? (цей)
— Я писатиму **в цьому** зошиті.

1. Який підручник лежить на столі? (той) 2. Яку книжку купив Богдан? (цей)
3. В якому будинку живе Максим? (той) 4. У якій кімнаті живуть Петро й Мєрі?
(цей) 5. Якого зошита в тебе немає? (той) 6. Якої ручки в нього немає? (цей) 7. Які
квіти приніс Юрко? (той) 8. У яких театрах ти вже був? (цей) 9. Які картини ти
купіла? (цей) 10. Яких книжок у тебе немає? (той) 11. Які вірші ти любиш? (той)
12. Яке пальто ти забув? (цей).

F. Insert the correct form of the needed verb:

Examp l e: Я довго ... впра́ву і ввече́рі ... її.
(писа́ти, написа́ти)
Я довго **писа́в** впра́ву і ввече́рі **написа́в** її.

1. Він довго..., але не ... цю книжку. (чита́ти, прочита́ти) 2. Я часто... му́зичку.
(слуха́ти, прослу́хати) 3. Олесь ... квіти до пам'ятника. (приноси́ти, принести́)
4. Іван зразу... урoк. (відповідати́, відповісти́) 5. Ми довго... сувеніри. (купува́ти,
купи́ти) 6. Вона́ довго... впра́ву, але так і не... (писа́ти, написа́ти) 7. Він за́вжди...
у Криму́. (відпочива́ти, відпочи́ти) 8. Вони́ за́вжди добре... (працюва́ти, по-
працюва́ти) 9. Він не хоче..., тому́ що він уже... (обіда́ти, пообіда́ти) 10. Він по-
ча́в..., але не... завда́ння. (готува́ти, приготова́ти).

ADDITIONAL READING

Викладач: Як ва́ша по́дорож до Кане́ва?

Джон: Дякуємо, Іване Петровичу! Це було чудово! Ми були на Чернечій горі,
на могилі великого Кобзаря, в музеї.

Джейн: А на «Ракєті» ми зустріли Дани́ла Гоцуляка́. Він розповів про парти-
за́нів.

Викладач: О, це цікаве знайомство! Добре, друзі. Зараз урoк. Будемо чита́ти
впра́ви. Джейн, будь ласка, чита́йте першу впра́ву!

Джейн: «Цей підручник, ця книжка, це завда́ння, ці зошити.

Той підручник, та книжка, те завда́ння, ті зошити.

Цей дiм тут, а той дiм там.

Ця кімната тут, а та кімната там.

Це вікно тут, а те вікно там.

Ці квіти тут, а ті квіти там.»

Викладач: Правильно! Ви добре виконали завдання. Богдáne, читáйте другу вправу!

Богдán: «Я бáчу цей підручник. Ти бáчиш той підручник.
Вона́ бáчить цю книжку. А він бáчить ту книжку.
Ми бáчили це фóто. А ви бáчили те фóто.
Вони́ бáчили ці зóшити. Я бáчив ті ручкі.»

Викладач: Дóбре! Дáлі, будь лáска, Пётре!

Петрó: «Я бáчив цю книжку, лáмпу, рúчку.
Ти бáчив ту книжку, лáмпу, рúчку.

Вони́ бáчили ці підручники, зóшити, фóто.»

Викладач: А тепér Мэри!

Мэри: «У мене немає цьóго (тóго) підручника, цієї (тієї) книжки, цьóго (тóго) фóто, цих (тих) зóшитів.»

Викладач: Пишіть, будь лáска, в зóшитах:

Цей будíнок, ця книжка, це селó, ці діти Той будíнок, та книжка, те селó, ті діти
--

●
Джейн: Джóне! Я нікóли не забúду цьóго дня! Я була на могíлі великого Кобзаря!

Джон: Так, це хвилююча пóдорож!

Олесь: Там дúже цікавий музéй. А ми підемо до музéю Шевчénка в Кíєві?

Джон: Неодмінно, сíну!

Данíло: Вíбачте, будь лáска, ви інозémці?

Джон: Так, ми з Канади. Ми турíсти.

Данíло: Алé ви дóбре знáєте українську мóву. Це вáша рíдна мóва?

Джон: Так. Ми українці. Нáші батькі також українці. А ми зáраз вивчáємо українську мóву.

Данíло: Вíбачте, містер...?

Джон: Джон Гра́бар. А це моя дру́жина Джейн і мій син Олесь.

Данíло: Дúже приємно. Данíло Гоцуляк. Інженёр. Я їздив до Кáнева на могíлу Тарáса Шевчénка. А чи знáєте ви, що в Кáневі також поховáли Аркадія Гайдáра.

Джейн: Ми читáли про ньóго. Це письмéнник-во́їн. Він загíнув як геро́й у бо́ях за рíдну кра́ну.

Данíло: Я був у тóму бою... . Я дóбре знав Гайдáра.

Олесь: Ви також воювáли?

Данíло: Так. Спочáтку я був у Радя́нській Армії, а пóтім у партизánaх.

Джон: А на Україні були партизáni?

Данíло: На Україні скрізь були партизáni. Ви читáли про партизánів?

Олесь: Так, я читáв про геро́їв-партизánів.

Данíло: Ми воювáли у Вiнницькій, Воли́нській, Кам'янець-Подiльській областях та в Карпáтах. А пóтім допомагáли визволя́ти наро́ди Польщі, Чехослова́ччини, Руму́нії, Угóрщини.

Олесь: Тáту! Мáмо! Дивітьсá, це вже Кíїв! Ось Лáвра!

Данíло: Так, ужé Кíїв.

LESSON 16

DIALOGUES

Олесь: Тату, котра вже година?

Джон: Дев'ята.

Олесь: **Не може бути!** (It's impossible!). Твій годинник (watch), мабуть, відстає (is slow).

Джон: Не думаю.

Олесь: Зараз уже, мабуть, **десять хвилин на десять** (ten minutes past nine). Коли мама пішла до перукарні (to the hairdresser's), я чув, як (heard that) по радіо говорили: «**Увага!** (Attention!) Говорить Київ. Зараз дев'ять годин нуль хвилин (nine o'clock). Слушайте **останні вісті** (latest news)!»

Джон: **Не будемо сперечатися.** (We won't argue. Let's not argue). Зараз я наберу по телефоні номер (I'll dial number) 28 (двадцять вісім) і дізнаюсь (I'll find out), котра година.

Олесь: Я теж хочу послухати.

Джон: Будь ласка. (Джон набирає номер).

Олесь: Він говорить: «Дев'ять годин вісім хвилин». **Бачиш** (you see), тату, вже вісім хвилин на десять.

Джон: Так, так. Мій годинник тріхи відстає. А куди це ти, Олесью, **так** (so) **поспішаєш** (hurry) сьогодні?

Олесь: Сьогодні я маю багато зробити (have a lot to do).

Джон: **Цікаво** (that's interesting), а що саме?

Олесь: **О десятій годині** (at ten o'clock) мама, Павло і я підемо до музею, **о першій** (at one o'clock) — екскурсія до **ботанічного** (botanical) саду, **о третій** (at three o'clock) ми обідаємо, **о п'ятій тридцять** (at half past five) я дивитимуся телепередачу (TV program) ...

Джон: Так, план чудовий, але про мене ти забув (forgot).

Олесь: Ні, тату, не забув. Але я не знаю, **о котрій годині** (at what time) ти прийдеш з університету.

Джон: Я прийду без **чверті дванадцять** (at a quarter to twelve).

Олесь: Отже, ми поїдемо до ботанічного саду разом?

Джон: Так, я ще не був там. А ввечері ми підемо до театру Івана Франка.

Олесь: О котрій годині?

Джон: О сьомій вечора. **Чи в тебе інші плани** (or have you other plans)?

Олесь: Ні, ні. Я хотів написати листи додому, але я зроблю це завтра.

WORDS AND EXPRESSIONS

Не може бути. It's impossible. (It can't be.)

годинник watch

відставати, відстати to be slow

перукарня hairdresser's

чути, почути to hear

по радію over the radio

увага attention

останні вісті latest news

Не будемо сперечатися. We will not argue.

набирати номер to dial a number

дізнаватися, дізнатися to find out, to learn

Бачиш. You see.

так so

поспішати to hurry

мати v to have to

цікаво that's interesting, I wonder

телепередача TV program

сорок (40) forty

п'ятдесят (50) fifty

Іван Франко Ivan Franko, great Ukrainian

poet and writer

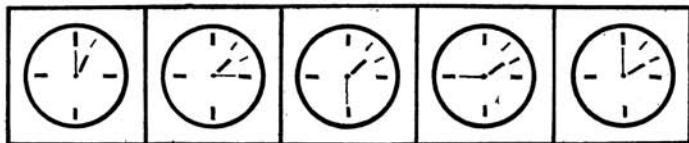
іноземець foreigner

COMMENTARY AND EXERCISES

Expression of Time

As was shown in previous lessons (see Part II, Lesson 4 and Lesson 10), Ukrainians use ordinal numerals to denote the time of day. Let us summarize.

КОТРА ГОДИНА?

перша година чверть на другу пів на другу за чверть друга друга година

Note. The word *година* (hour) is usually omitted.

A. Say in Ukrainian.

Example: 09.45 — за чверть десята.

1) 12.00; 2) 07.15; 3) 05.30; 4) 08.45; 5) 02.15; 6) 09.00.

Learn the proper way of telling time:

02.00 — друга година **ночі** (night)
14.00 — друга година **дня** (day)

07.00 — сьома година **ранку** (morning)
19.00 — сьома година **вечора** (evening)

B. Say in Ukrainian:

Example: 02.00 — друга година **ночі**

1) 01.00, 13.00; 2) 06.00, 18.00; 3) 17.00, 05.00; 4) 11.00, 23.00; 5) 03.00, 15.00;
6) 21.00, 09.00.

Note this synonymic pair:

01.45 — за чверть **друга** — без чверті **два**
ordinal cardinal
numeral numeral

C. Using both variants say in Ukrainian:

1) 06.45; 2) 03.45; 3) 11.45; 4) 05.45.

(If you have forgotten cardinal numerals see Lesson 12, 14)

If you want to be more precise in telling time, i. e. to mention the minutes, you must use cardinal numerals followed by the word *хвили́на* (minute) in the appropriate case:

1 одна хвили́на (the same holds with numerals)

2 дві	} хвили́ни	21,	31,	41,	51
3 три		22,	32,	42,	52
4 чоти́ри		23,	33,	43,	53
5, 6, 7, 8, ... хви́лін		24,	34,	44,	54

Котра́ година?

- 01.01 — одна хвили́на на дру́гу
- 01.02 — дві хвили́ни на дру́гу
- 01.05 — п'ять хви́лін на дру́гу
- 01.25 — два́дцять п'ять хви́лін на дру́гу
- 01.35 — за два́дцять п'ять хви́лін дру́га
- 01.48 — за двана́дцять хви́лін дру́га
- 01.55 — за п'ять хви́лін дру́га
- 01.58 — за дві хвили́ни дру́га

D. Say in Ukrainian.

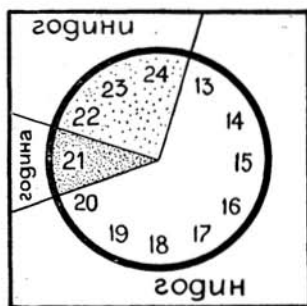
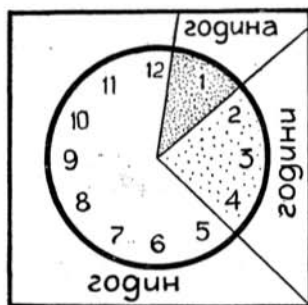
Example: 09.05 — п'ять хви́лін на де́сяту.

1) 02.21; 2) 14.06; 3) 06.48; 4) 10.50; 5) 03.25; 6) 20.02

The precise way of telling time used on radio, TV, at railway stations, airports, etc. is as follows:

- 00.00 — нуль годі́н нуль хви́лін
- 02.02 — дві годі́ни дві хви́лини
- 10.47 — де́сять годі́н со́рок сім хви́лін
- 14.50 — чоти́рна́дцять годі́н п'ятдеся́т хви́лін

As you noticed, the word *година* is used here after the cardinal numeral.

E. Do exercises A, C and D using the above-mentioned way of telling time.

Example: 09.45 — дев'ять годин сірок п'ять хвилин.

The question *о котрій годині?* (at what time?) is answered in the following manner:

О котрій годині?
O + Locative case

- 01.00 — о першій годині
- 10.00 — о десятій годині
- 10.25 — о десятій годині двадцять п'ять хвилин
- 10.50 — о десятій годині п'ятдесят хвилин
- 01.15 (о) чверть на другу
- 01.30 (о) пів на другу
- 01.45 без чверті два

(There is a tendency to omit the preposition *о* before the words *чверть* and *пів*).

F. Make up questions as shown in the example.

Example: Ми поїдемо додому **о другій годині**.

О котрій годині ми поїдемо додому?

1. Джейн пішла до перукарні **о пів на восьму**.
2. Ми будемо снідати **о дев'ятій**.
3. **О третій** ми будемо обідати.
4. Вони чекатимуть нас **о сьомій** вечора.
5. Я одержав газету без чверті **десять**.
6. Чверть на шосту ми дивились цікаву телепередачу.

G. Answer the questions using the time given in brackets.

Example: **О котрій годині ми поїдемо?** (07.00)

Ми поїдемо *о сьомій* ранку.

1. **О котрій годині ви снідаєте?** (08.00)
2. **О котрій годині ви обідаєте?** (15.00)
3. **О котрій годині ви поїхали до театру?** (19.30)
4. **О котрій годині була телепередача?** (21.20)
5. **О котрій годині будуть змагання?** (17.45)
6. **О котрій годині вони приїхали з Києва?** (01.15)

H. Make up questions to these answers as shown in the example.

Example: **Зараз пів на п'яту.**

— **Котра зараз година?**

Ми прийдемо *о п'ятій*.

— **О котрій годині ви прийдете?**

Він приїхав *учора*.

— **Коли він приїхав?**

1. **Учора вранці ми поїхали до Києва.**
2. **О восьмій годині ми приїхали на вокзал.**
3. **О пів на дев'яту сіли на пароплав.**
4. **О дев'ятій годині пішли до ресторану снідати.**
5. **Зараз рівно чверть на сьому.**
6. **Говорить Київ!**
7. **Зараз третя година.**
8. **Удень ми були в музеї Шевченка.**
9. **О сьомій годині ми пішли на Тарасову гору.**
10. **Пів на восьму.**
11. **О дев'ятій годині знову на пароплав.**
12. **Уранці ми вже були в Києві.**

I. Make up dialogues as shown in the example.

(1) Example: 0.05

Котра зараз година?

Зараз нуль годин п'ять хвилин,

або п'ять хвилин на першу.

- 1) 0.01; 2) 2.02; 3) 3.03; 4) 4.04; 5) 7.30; 6) 8.40; 7) 10.45; 8) 11.15; 9) 5.20; 10) 6.50; 11) 12.05; 12) 12.55.

(2) Е х а т р л е: 12.55

О котрій годині?

О дванадцятій годині п'ятдесят п'ять хвилин, або за п'ять хвилин перша.

1) 13.50; 2) 14.45; 3) 15.40; 4) 16.35; 5) 17.30; 6) 18.25; 7) 19.20; 8) 20.15;
9) 21.10; 10) 22.05; 11) 23.02; 12) 24.01.

(3) Е х а т р л е: 21.10

Котра́ зараз година?

Зараз десять хвилин на десяту.

О 21.10 я йду вечеряти.

О котрій годині ви йдете вечеряти?

Десять хвилин на десяту я йду вечеряти.

1. Зараз 0.03. 2. О 19.30 він приїхав на вокзал. 3. Вона пішла до університету о 18.35. 4. Юрко приїде до зоопарку о 14.00. 5. О 14.30 ми пішли обідати. 6. Вони прийдуть о 20.00. 7. Вже 19.25. 8. Зараз точно 15.48. 9. Він поїде до Москви о 21.10. 10. Він почне читати лекцію о 14.15.

ADDITIONAL READING

Викладач: Доброго ранку, друзі!

Студенти: Доброго ранку, Іване Петровичу!

Викладач: Яке сьогодні число? Який сьогодні день? Котра́ зараз година? Богдано, відповідайте, будь ласка.

Богдан: Сьогодні дев'яте липня, вівторок. Зараз дев'ять годин десять хвилин.

Викладач: Абб?

Богдан: Абб десять хвилин на десяту.

Викладач: Добре! Зараз будемо читати вправи. Петре, будь ласка!

Петро: «Зараз три години п'ятнадцять хвилин, або п'ятнадцять хвилин на четверту, або чверть на четверту.»

Викладач: Добре! Далі, Джон!

Джон: «Зараз три години сорок п'ять хвилин. Можна сказати: за чверть четверта, або без чверті чотири.»

Викладач: Читайте, Мері, будь ласка!

Мері: «Зараз пів на сьому. Можна сказати: зараз шість годин тридцять хвилин.»

Викладач: Правильно! Зараз пишеть, будь ласка!

Котра́ зараз година?

Перша, друга, третя, четверта...

О котрій годині урок?

О першій, о другій, о третій, о четвертій...

Джейн: Олесью, що ти робиш?

Олесь: Пишу́ план. Завтра я хочу піти до музею Шевченка, потім на пляж, подивитися футбол на стадіоні, а ввечері подивитися телепередачу для дітей.

Джейн: План великий! Прочитай, а я послухаю!

Олесь: Так. Завтра 10 (десяте) липня, середя. Уранці, о дев'ятій годині я поспідаю. О десятій годині піду до музею Шевченка. О першій пообідаю. О другій поїду на пляж. О шостій піду на футбол. Увечері о восьмій годині дивитимуся телепередачу.

Джейн: Непогано! А як же тато й я? Що ми будемо робити завтра? Де наш план? Ти його написав, Олесью?

Олесь: Я мі́жу написати й ваш план. Так. О дев'я́тій ми ра́зом снідаємо, о де́сятій підемо до музе́ю. А ви по́дете на пляж?

Джейн: Так. Я тако́ж х́очу відпочи́ти на Дні́прі.

Олесь: О дру́гій ми підемо на пляж, о ш́остій — на футбо́л. Ти, ма́мусю, що ро́бїтимеш?

Джейн: Ма́буть, писа́тиму листі́.

Олесь: Ходи́мо на футбо́л! Це д́уже ціка́во! Ти там до́бре відпочи́неш.

Джейн: До́бре! Я під́у. А в те́бе є квиткі́?

Олесь: Ми за́раз ќупимо. Я д́уже ра́дий, що ти тако́ж пі́деш на футбо́л.

Олесь: Ма́мо, я не розу́мію! По ра́діо гово́рять: «Ува́га! Гово́рить Ки́їв! За́раз трина́дцять годин т́ридцять хви́лін». Що таке трина́дцять годин?

Ма́ма: Це пе́рша го́дина дня.

Олесь: Але пе́рша го́дина вно́чі.

Ма́ма: Так. А вде́нь пі́сля двана́дцято́ї го́дини йде трина́дцята, по́тім чоти́р-на́дцята, п'я́тнадцята. Ти пі́деш на футбо́л о ві́сімнадця́тїй го́дині. Зрозу́мїв?

Олесь: Тепе́р зрозу́мїв! Ба́тько при́йде о дру́гїй го́дині...

Ма́ма: Так, а́бо о чоти́рна́дцятїй го́дині. Але це тї́льки по ра́діо гово́рять так. А в розмо́ві лю́ди зви́чайно гово́рять: о дру́гїй, о тре́тїй, о четве́ртїй.

Джейн: Скажі́ть, будь ла́ска, як і́хати до зоопа́рку?

Жі́нка: Троле́йбусом № (но́мер) 5 (п'я́ть) а́бо метро́ до ста́нціі «По́літехні́чний інстїту́т».

Джейн: А це дале́ко?

Жі́нка: Ні, не д́уже.

Олесь: Ма́мо, я х́очу і́хати на троле́йбусі́ й диві́тися у ві́кно.

Джейн: Скажі́ть, будь ла́ска, по́ якї́й ву́лиці́ йде цей троле́йбус?

Жі́нка: По бу́льва́ру Шевче́нка.

Джейн: Він і́де до зоопа́рку?

Жі́нка: Так.

Джейн: Щі́ро дя́кую. Сї́нку, ми по́демо на троле́йбусі́.

LESSON 17

DIALOGUES

Джейн: Олесе́ю, що тра́пилось (what's happened)?

Олесь: Ма́мо, мені га́роче (I am hot).

Джейн: Ти хво́рий (Are you sick?) **Що в те́бе боли́ть?**
(Where does it ache?)

Олесь: У ме́не боли́ть голо́ва (head) й го́рло (throat).

Джон: **Тре́ба ви́кликати** (It's necessary to send for)
ліка́ря.

Олесь: А за́раз мені хо́лодно (I am cold).

Джейн: Тобі тре́ба лежа́ти, сї́нку.

Джон: Алло́, скажі́ть, будь ла́ска, мо́жна ви́кликати

лікаря? Наш син захворів (fell ill). У нього температура (temperature)... Добре, ми почекаємо.

Джейн: Олесью, ти вчора їв морозиво?

Олесь: Так, воно дуже смачне. Я з'їв дві порції (portions, cones).

Джейн: От бачиш! А тепер ти захворів.

Олесь: Я більше так не робитиму (I won't do it any more).

Джон: А ось і лікар! Заходьте, будь ласка, сідайте!

Лікар: Добрий день! Хто у вас хворий?

Джейн: Наш син.

Лікар: Як тебе звати, хлопчику (little boy)?

Олесь: Мені звати Олесь.

Лікар: Дуже приємно! А скільки тобі років? (How old are you?)

Олесь: Майже (almost) 11 (одинадцять).

Джейн: Йому 10 років і 4 місяці (months).

Лікар: Що ж у тебе болить, Олесью?

Олесь: У мене болить голова й горло.

Лікар: А яка в нього температура?

Джейн: 37,5° (тридцять сім і п'ять). Лікарю, в нього ангіна (tonsillitis) чи грип (flu)?

Лікар: Зараз подивимося. Олесью, покажи горло! Добре! А тепер (now) я тебе послухаю.

Джон: Що в нього (What does he have?), лікарю?

Лікар: Заспокойтеся! (Calm down, take it easy.) Це не (neither) ангіна і не (not) грип. Хлопчик застудився (caught a cold). Мабуть, з'їв багато морозива, чи не так, Олесью?

Олесь: Так, але я з'їв тільки дві порції. Лікарю, а мені можна (may I) гуляти?

Лікар: Ні, не можна. Тобі треба лежати, пити гаряче (hot) молоко й ліки (medicine). А це рецепт (prescription).

Джейн: Щиро вам дякуємо, лікарю!

Джон: Дозвольте вам заплатити. (Allow me to pay you.)

Лікар: Що ви! (What ever do you mean!) У нас медичне (medical) обслуговування (service) безплатне (free of charge).

Джон: Вибачте, лікарю, ми не знали цього. Дякуємо вам ще раз!

Лікар: Нема́ за що! (Don't mention it.) Я думаю, що завтра Олесь відужає (will recover). До побачення!

Олесь: Алло! Хто це говорить?

Павло: Це Павло. Олесью, як ти себе почуваш?

Олесь: Мені вже добре.

Павло: А що ти робиш зараз? Тобі не сумно? (Aren't you sad?)

Олесь: Ні. Я пишу листи дідові й бабусі (to grandfather and grandmother). Я пишу їм (them) про нашу подорож, про Київ, про Кániv і про тебе теж напишу.

Павло: А що ти робитимеш потім?

Олесь: Мені треба написати лист дядькові (to uncle) Степану й тітці (to aunt) Катерині. Але мені важко (it's difficult for me) писати по-українськи.

Павло: Я допоможу (I'll help) тобі написати цей лист.

Олесь: Чекаю на тебе. (I'll be waiting for you.)

WORDS AND EXPRESSIONS

Як ви себе почуваете? How are you? How do you feel?

Що у вас болить? Where does it ache?

У мене болить голова. I have a headache.

У мене болить горло. I have a sore throat.

Я більше так не робитиму! I won't do it any more!

Скільки вам років? How old are you?

Заспокойтеся. Calm down! Take it easy!

Що ви! Whatever do you mean!

Нема за що! Don't mention it!

траплятися, трапитися to happen

виклика́ти, ви́кликати to call, to send for

виду́жувати, ви́дужати to recover

допомага́ти, допомогти́ to help

плати́ти, запла́тити to pay

захво́рити to get sick

застуди́тися to catch a cold

темпера́тура temperature

медичне обслу́говування medical service

безпла́тний free of charge

га́ряче *adv* hot

хо́лодно *adv* cold

ва́жко *adv* difficult

су́мно *adv* sad

тепе́р *adv* now

тре́ба one must

мо́жна one may

ма́йже almost

ангі́на tonsilitis, angina, quinsy

гри́п influenza, flu

хло́пчик little boy

бабу́ся granny

місяць month

рі́к year

хво́рий *adj* ill, sick

га́рячий *adj* hot

по́рція portion (ice-cream cone)

реце́пт prescription

лі́ки medicine, drugs

боли́ти to be ill (sick)

COMMENTARY AND EXERCISES

The Noun. Dative Case of Address

When we speak in Ukrainian about a person toward whom the action is directed, we use the dative case, which answers the question *кому?* (to whom?).

Кому вона дає книжку?
Вона дає книжку братові.

Кому він дає книжку?
Він дає книжку сестрі.

Learn how to form the dative case for masculine nouns:

Кому?

братові	= брату	учителеві	= учителю
другові	= другу	лікареві	= лікарю
Іванові	= Івану	товаришеві	= товаришу
Степанові	= Степану	викладачеві	= викладачю
другові	Максиму	= другу	Максимові
братові	Степану	= брату	Степанові
дядькові	Івану	= дядьку	Іванові
Тарасові	Шевченку	= Тарасу	Шевченкові

A. Answer the questions in the affirmative as shown in the example. (Observe the noun endings in the dative case).

Example: Ти купив **батькові** газету?
Так, я купив **батькові** газету.

1. Марія часто пише листи чоловікові?
2. Він купив книги братові Івану?
3. Степан розповів учителеві про Київ?
4. Ви купили товаришеві квитки на концерт?
5. Джон пише лист дядькові Степану?
6. Ви подарували дружині намисто?
7. Ви допомагаєте сестрі Оксані?
8. Микола купив Марії квіти?
9. Ганна допомагає матері?
10. Ви подарували книжку Катерині?

When forming the dative case of nouns observe the following peculiarity for the given group of feminine nouns:

<i>Хто?</i>	<i>Кому?</i>
дочка	дочці
тітка	тітці
студентка	студентці
викладачка	викладачці
підруга	підрузі

B. Make up questions to the following answers.

Example: Це лист містеру Грабареві.
Кому це лист?

1. Це газета містеру Грабареві.
2. Ці книжки треба дати товаришеві Петренку.
3. Цей підручник дайте подрузі.
4. Мати пише листа дідові.
5. Олесь пише листа бабусі.
6. Іван приніс квіти Оксані.
7. Дядько подарував Олесеви «Кобзар» Шевченка.
8. Грабарі подякували дядькові й тітці за хліб-сіль.

C. Make up dialogues as shown in the example.

Example: Мати написала листа (дід).
Кому написала мати листа?
Дідові.

1. Джейн подякувала (дядько) за гостинність.
2. Колгоспники пішли (Грабар) хліб-сіль.
3. Радянські й іноземні туристи нізко вклонилися (великий Кобзар).
4. Ця газета належить (містер Грабар).
5. Цей журнал належить (товариш Гоцуляк).
6. Це фото належить (студент).
7. Джейн і Джон були вдячні (лікар) за лікування сина.
8. (Олесь) дуже сподобалося в дядька.
9. Олесь пише листа (дід і бабуся).
10. (Композитор) подарували квіти.

D. Answer the questions using the words given in brackets.

Example: Кому ви дали газету? (брат)
Я дав газету братові (брату).

1. Кому ви пишете лист? (сестра Ганна)
2. Кому мати купує ліки? (син Олесь)
3. Кому ви подарували вазу? (студентка Катерина)
4. Кому діти подарували квіти? (учитель)
5. Кому гід розповідав про Київ? (туристка)
6. Кому дякують Джон і Джейн? (лікар)
7. Кому ви дали словник? (товариш Іваненко)
8. Кому ви розповідаєте про Канаду? (подруга Наталка)
9. Кому ви купили іграшки? (дочка Марія).

Personal Pronouns in the Dative Case

Хто? я ти він вона ми ви вони
Кому? мені тобі йому їй нам вам їм

E. Complete the sentences by forming the dative case of the personal pronouns given in brackets:

Example: Він дав (я) цю книжку.
Він дав мені цю книжку.

1. Батько подарував (я) годинник.
2. Студенти розповіли (він) про університет.
3. Гід показує (вони) наш завод.
4. Мати купила (вона) гарну сукню.
5. Що (ти) подарував брат?
6. Він завжди дає (ми) газети й журнали.
7. Наші друзі допоможуть (ви).

Learn the cardinal numerals:

10 — десять	60 — шістдесят
20 — двадцять	70 — сімдесят
30 — тридцять	80 — вісімдесят
40 — сорок	90 — дев'яносто
50 — п'ятдесят	100 — сто

F. Read the numerals:

23, 42, 63, 72, 37, 54, 121, 96, 15, 85.

Dative Case of Age

The dative case is used when speaking about someone's age:

Скільки вам років? How old are you?	Мені 20 (двадцять) років. I am 20.
Скільки років братові?	Йому 21 рік.
Скільки років сестрі?	Їй 18 років.
Скільки років батькові?	Йому 60 років.
Скільки років матері?	Їй 54 роки.

G. Make up questions as shown in the example.

Example: Студентові двадцять років.
Скільки років студентові?

1. Інженерові тридцять років.
2. Колгоспникові двадцять три роки.
3. Викладачеві сорок п'ять років.
4. Агронорові п'ятдесят п'ять років.
5. Гідові двадцять два роки.
6. Студентці дев'ятнадцять років.
7. Письменникові шістдесят вісім років.

8. Композиторові сімдесят шість років. 9. Старому партизанові вісімдесят років. 10. Дідові дев'яносто років. 11. Університету сто двадцять п'ять років. 12. Заводу сімдесят років.

H. Add the appropriate ending.

Example: Студент... двадцять років.
Студентові двадцять років.

1. Офіцер... було двадцять сім років. 2. Дід... було дев'яносто років. 3. Студент... тільки дев'ятнадцять років. 4. Бабус... зараз вісімдесят років. 5. Онук... вісімнадцять років. 6. Партизан... сімдесят років. 7. Студент... сімнадцять років. 8. Тітц... Оксан... шістдесят років. 9. А дочка... тільки шістнадцять років. 10. Дядьк... п'ятдесят років. 11. А його син... п'ятнадцять років. 12. Олен... тридцять п'ять років.

I. Complete the sentences as shown in the example.

Example: Студент... 20 (рік).
Студентові двадцять років.

1. Письменник... 60 (рік). 2. Композитор... 70 (рік). 3. Дочка... тільки 16 (рік). 4. Онук... 1 (рік). 5. Друг... 25 (рік). 6. Артист... 21 (рік). 7. Перекладач... 30 (рік). 8. Викладач... 45 (рік). 9. Колгоспник... 33 (рік). 10. Колгоспник... 42 (рік). 11. Олес... 10 (рік). 12. Васил... 18 (рік).

J. Make up dialogues as shown in the examples.

Example I: 20 — сестра
Кому 20 років?
Сестрі 20 років.

Example II: 20 — сестра
Скільки років сестрі?
Їй 20 років.

- 1) 60 — дід; 2) 2 — син; 3) 29 — подруга; 4) 43 — дядько; 5) 10 — Олесь.

Dative Case in Impersonal Sentences

The dative case is used when speaking about the state of being of a person:

Dative + adverb

Мені холодно (гаряче, тепло). I am cold (hot, warm).

Мені приємно (цікаво, важко, легко). It is pleasant (interesting, difficult, easy) for me.

Мені можна (не можна, треба) + infinitive I may (may not, must) + infinitive

K. Transform the given sentences into the Past and Future Tenses as shown in the examples.

Example: Мені гаряче. Мені було гаряче. Мені буде гаряче.

1. Нам приємно бачити вас. 2. Йому цікаво читати про Україну. 3. Мені важко говорити по-українськи. 4. Їй тут холодно.

Example: Мені треба іти. Мені треба було іти.
Мені треба буде іти.

5. Вам треба пити ліки. 6. Дідові не можна працювати. 7. Сестрі треба вивчати українську мову. 8. Нам можна їхати додому.

ADDITIONAL READING

Викладач: Джоне, ви приготували завдання?

Джон: На жаль, ні, Іване Петровичу.

Викладач: Ви нездужаєте?

Джон: Так. Я трóхи захворів.

Викладач: Що у вас болить? Голова, гóрло?

Джон: Ні, зúби.

Викладач: О! Кéпська справа! Трéба зáраз же йти до лікаря.

Джон: Мені sóрмно було не прийти на урóк.

Викладач: Що ви! Вам зáраз же трéба до лікарні. Ідіть до лікаря!

Джон: Дякую вам!

Викладач: А ввечері неодмінно подзвоніть мені. Я хочу знáти, як ви себе почувáтимете.

Джон: Дякую! До побáчення!

Викладач: До побáчення, Джóне! А тепér наші впра́ви. Будь лáска, Богдáне!

Богдán: «Кому́ ти пі́шеш листá? Бáтькові, бра́тові, дідові, дру́гові, товáришеві, викладаче́ві, учітелеві.»

Викладач: Дóбре, Богдáне! Дáлі, будь лáска, Мэ́рі!

Мэ́рі: «Кому́ він пі́ше листá? Ма́тері, сестрі́, тітці́, дочці́, подрузі́, бабу́сі.»

Викладач: Гна́те, будь лáска, чита́йте дру́гу впра́ву!

Гнат: «Мені́ хо́лодно. Тобі́ теж хо́лодно. Ї́й га́ряче. Ї́ому́ тако́ж га́ряче. Нам те́пло. Вам же те́пло. Ї́м до́бре. Мені́ теж до́бре.»

Викладач: Пра́вильно! Трэ́тю впра́ву, будь лáска, Мэ́рі!

Мэ́рі: «Скі́льки вам ро́ків? — Мені́ два́дцять п'ять ро́ків.

Скі́льки ро́ків си́нові? — Ї́ому́ оди́н рік.

Скі́льки ро́ків дочці́? — Ї́й два ро́ки.

Скі́льки ро́ків дідові́? — Ї́ому́ ши́стдесят ро́ків.»

Викладач: Пиші́ть, будь лáска!

Скі́льки ро́ків?

Оди́н рік, два, три, чо́тири ро́ки, п'ять, ши́сть ро́ків.

Кому́ два́дцять ро́ків? — Петро́ві.

● *Оле́сь:* Мату́сю, кому́ ти пі́шеш листá?

Джейн: Дідові́ й ба́бі. Я пишу́ їм про на́шу по́дорож, про Ки́їв, про Ка́нів, про мо́гілу вели́кого Кобза́ря.

Оле́сь: Ти напиши́ дідові́ й ба́бі, що я прині́с Шевче́нкові квіти, що я чита́в вели́кому Кобза́реві вірші, що я сказа́в ї́ому́: «Ни́зький уклі́н тобі́, наш ри́дний Тара́се».

Джейн: Я обов'язко́во напишу́ про це дідові́. Але́ й ти мо́жеш написа́ти ї́ому́ листá. Сіда́й, си́нку, пиши́!

Оле́сь: Дóбре, мату́сю! А бабу́сі я напишу́ про колго́сп, про дядька́ й тітку, про село́. Я напишу́, як нас віта́ли, як дарува́ли хлі́б-сі́ль.

Джейн: Ти мо́жеш написа́ти листá дядькови́ Степа́ну.

Оле́сь: Звичайно́, напишу́! Я переда́м привіта́ння бра́там і се́страм: Окса́ні, Мико́лі, Катери́ні, Мари́ї.

Джейн: Ти ї́х пам'ята́еш? Молоде́ць!

● *Павло́:* Добри́день, Оле́сю! Мо́жна до тебе́?

Оле́сь: О, це ти, Па́вле! Захо́дь, будь лáска!

Павло́: Як ти себе́ почувáеш?

Оле́сь: Дякую́, до́бре. Трóхи болить голова́ й гóрло. Ліка́р сказа́в, що я засту́дівся. Мені́ тепér трéба пи́ти га́ряче молоко́ й лі́ки.

Павло: А я ось тобі цукерки приніс і яблука. Пригощайся!

Олесь: Дякую, Півле! Ти теж бері!

Павло: А як же ти захворів?

Олесь: Е-е, просто! Я вчора на пляжі їв морозиво й пив холодну воду. А було дуже жарко. Мама мені казала: «Не їж», а я не послухав її. А тепер лежу в ліжку.

Павло: А де зараз мама?

Олесь: Вона пішла купити ліки й молоко. А тато пішов до лікарні.

Павло: Чому?

Олесь: У нього болять зуби. Уночі він не спав.

Павло: Дуже погано, коли болять зуби.

Олесь: Я також не люблю хворіти. Зараз прийде мама й лікуватиме мене. Треба буде пити гаряче молоко й ліки. А я їх бачити не можу!

Павло: Що ж поробиш! Треба тобі лікуватися. Завтра буде цікава екскурсія.

Олесь: Куді?

Павло: До Палацу піонерів.

Олесь: Справді! Я дуже хочу піти туди. Я завтра буду вже здоровий!

Павло: Добре, Олесю. Мені треба йти. Я прийду ще ввечері.

Олесь: Я чекатиму тебе. До побачення!

Павло: До вчора! Бажаю тобі відужати!

LESSON 18

DIALOGUES

Джейн: Джоне, на цей фільм є квитки?

Джон: На жаль, ні. Я був у касі, але квитків вже немає. Ми пізно прийшли.

Джейн: Що ж тепер поробиш. (We can't help it now). Треба було нам купити квитки вчора.

Джон: Вибачте, будь ласка, у вас є зайвий (extra) квиток?

Богдан: Так. Я купив квитки своїм друзям (to my friends; here — for...), але... О, Джоне, Джейн! Як приємна зустріч!

Джон: Добридень, Богдане! Раді вас бачити!

Богдан: У вас немає квитків?

Джон: На жаль! Але ми дуже хочемо подивитися цей фільм.

Богдан: Цей фільм варто подивитися (worth seeing). Мої друзі сьогодні зайняті (are busy). У мене є зайві квитки. Запрошую вас, друзі!

Джейн: Та невже! Це чудово!

Джон: Щиро вам дякуємо, Богдане! Нам казали (We were told), що фільм «Зачарована Десна» ("The Enchanted Desna River") треба подивитися. А хто написав сценарій? (Who wrote the screenplay?)

Богдан: Сценарій написав **видатний** (prominent) український **письменник** (writer) й **кінорежисёр** (film director) Довженко¹. Мені дуже подобаються (I like very much) його фільми: «Земля» (Earth) і «Поєма (poem) про море».

Олесь: А що так «Десна»?

Богдан: Це річка.

Олесь: Ми будемо дивитися **документальний** (documentary) фільм?

Богдан: Ні, «Зачарована Десна» — це **художній** (feature) фільм. Але сьогодні у програмі також кіножурнал «Радянська Україна» і документальний фільм «Карпати». Ходімо, друзі! У нас десятий ряд (row).

Олесь: Мамо, що тобі подобається (What do you like) більше (more) футбол чи хокей (hockey)?

Джейн: Мені більше подобається теніс (tennis).

Олесь: А я думав, що ти любиш футбол!

Джейн: А хто сьогодні грає (is playing, plays)?

Олесь: Команди (teams) «Динамо» (Київ) і «Шахтар» (Донецьк).

Джейн: Кому це аплодують (are they applauding)?

Джон: Звичайно, киянам. Вони чудово грають!

Джейн: Кому це забили гол (scored the goal against)?

Олесь: На жаль, киянам.

Джон: А тепер забили гол «Шахтарю». Молодці (nice going), кияни!

Олесь: Молодці!

Джейн: Кияни справді чудово грають.

Олесь: Ура! (Hurrah!) Знову гол! Здорово!

Джейн: Хто переміг?

Джон: Ти ще питаєш! (You should ask!) Звичайно, кияни!

Джейн: Який рахунок? (What was the score?)

Олесь: 2 (два) : 1 (один).

Джон: Тобі сподобалась гра (game), Джейн?

Джейн: Так, я не думала, що це так (so) цікаво.

Олесь: Тепер я розповім своїм друзям у Канаді про український футбол, про киянських спортсменів.

WORDS AND EXPRESSIONS

Що ж поробиш! We can't do anything now!

зайвий extra

свій one's own

варто worth

нам казали we were told

«Зачарована Десна» The Enchanted Desna River

подобатися, сподобатися to like

видатний prominent

сценарій screen-play, scenario

письменник writer

кінорежисёр film director

земля land, earth

документальний documentary

художній feature

ряд row

більше more

хокей hockey

теніс tennis

команда team

грати to play

гра game

аплодувати (кому) to applaud

забити гол to score a goal (against)

Ти ще питаєш! You should ask!

Який рахунок? What's the score?

зайнятий busy

¹ Олександр Довженко (1894—1956).

COMMENTARY AND EXERCISES

Nouns in the Dative Case Plural

Learn how to form the dative case plural for nouns:

Singular	Plural	Plural	Endings
Хто?		Кому?	
брат	браті	Я пишу листі братам.	-ам
сестра	сестри	Я купив подарунки сестрам.	-ям
учитель	учителі	Ми подарували квіти вчителям.	
друг	друзі	Вони допомагають друзям.	
дитина	діти	Я купив іграшки дітям.	

A. Change the words in bold faced type from the dative singular to the dative plural.

Example: Я написав лист **братові**.

Я написав лист **братам**.

1. Студенти подарували квіти **викладачеві**. 2. Батько написав **синові** про колгосп. 3. Ми довго аплодували **акторамі**. 4. Вона цікаво розповідала **подрузі** про подорож. 5. Учора ми написали **вчителеві** про наш університет. 6. Вони купили подарунки **друзеві**.

Adjectives in the Dative Case

Learn how to form the dative case for adjectives:

Gender	Nominative singular	Singular	Dative	Plural
Masculine	молодший брат	молодшому братові (якому?)	молодшим (яким?)	братам
Feminine	молодша сестра	молодшій сестрі (якій?)		сестрам

B. Make up questions as shown in the example.

Example: Він написав листа **старому** другові.

Якому другові він написав листа?

1. Вона купила ліки **маленькій** дочці. 2. Туристи подарували квіти **українським** співакам. 3. Ми аплодували **київським** спортсменам. 4. Дідусь розповідав про село **маленькому** хлопчикові. 5. Гід показував місто **іноземній** туристці. 6. Діти написали про свято **старому** вчителеві.

Possessive Pronouns in the Dative Case

Masculine, Neuter	чий?	мій	твій	наш	ваш	їхній	його її
Feminine	чий?	моєму	твоєму	нашому	вашому	їхньому	
Plural (all genders)	чий?	моїм	твоїм	нашим	вашим	їхнім	

C. Answer the questions using the words given on the right.

Example: **Кому** він написав листів? (старий друг)

Він написав листів **старому** другові.

1. Кому ма́ти купила подару́нки?	(мо́я моло́дша сестра́)
2. Кому він написав листів?	(на́ші украї́нські дру́зі)
3. Кому вона́ розповіда́ла про Кана́ду?	(ї́ї стара́ подруга)
4. Кому нале́жить цей годинник?	(мій ста́рший брат)
5. Кому аплодували́ на стадіо́ні?	(ки́ївські спортсме́ни)
6. Кому аплодували́ студенти́ на концерті?	(видатний украї́нський співа́к)

Possessive Pronoun *свій* (one's own)

The possessive pronoun *свій* (one's own) is used in place of *мій, твій, наш, ваш*, etc. in certain cases:

Я люблю́ мо́є місто. = **Я** люблю́ сво́є місто.

Ми любимо́ на́ше місто. = **Ми** любимо́ сво́є місто.

This pronoun indicates possession of the doer of the action expressed by the verb.

Він (he) любить **мій** (my) сад. **Він** (he) любить **свій** (his) сад.

Я (I) люблю́ **свій** (my) сад. **Я** (I) люблю́ **його́** (his) сад.

Nom. Хто це?

Це **мо́я** подруга.

Acc. Кого́ ви зустріли?

Я зустрів **свою́** подругу.

Dat. **Кому** ви пишете?

Я пишу́ **свої́й** подрузі.

Acc. Про ко́го ви думаєте?

Я думаю́ про **свою́** подругу.

Gen. Чи́є це фо́то?

Це фо́то **моє́й** подруги.

D. Complete the sentences using the pronoun *свій* in the appropriate form:

1. У мене є брат. **Я** люблю́ ... брата́. 2. Це на́ше місто. **Ми** пока́жемо вам ... місто. 3. У Степа́на є ба́тько. Степа́н за́вжди допомага́є ... ба́тькові. 4. Це наш за́вод. **Ми** розпо́вілі тури́стам про ... за́вод. 5. У мене є сестра́. **Я** ча́сто пишу́ листів ... сестрі́. 6. У нас є дру́зі. **Ми** ча́сто запро́шуємо ... дру́зів на ве́чир.

E. Bearing in mind the use of the pronoun *свій*, answer the questions using the words given to the right:

1. Хто вивча́є украї́нську мо́ву?	} мо́я украї́нська подруга
мій украї́нський друг
мо́ї украї́нські дру́зі
2. Кому ви ча́сто пишете листів?	
3. Чи́є це фо́то?	
4. Про ко́го ви хо́чете розпо́вісти?	
5. Кого́ ви давно́ не ба́чили?	

Learn the use of the verb *подобатися, сподобатися* (to like):

Я люблю́ му́зику. = **Мені** подоба́ється му́зика.

Хто любить му́зику? **Кому** подоба́ється му́зика?

Dative *кому?* + *подобатися, сподобатися* + Nominative *хто? що?*

F. Make up questions as shown in the example.

Example: **Мені** подоба́ється спорт.

Кому подоба́ється спорт?

1. **Мені** подоба́ється футбо́л. 2. Тури́стам сподоба́вся Ки́їв. 3. **Йому́** не подоба́ється цей фі́льм. 4. Дру́зям сподоба́вся конце́рт украї́нської пі́сні. 5. Дітям сподоба́лась екску́рсія на ви́ставку. 6. Нам сподоба́лося ки́ївське метро́. 7. **Мені** подоба́ються вірші́ Шевче́нка. 8. Студе́нтам подоба́ється цей співа́к.

G. Answer the questions in the affirmative using the verb *подобається*.

Е х а т р л е: Ви любите пісні?

Так, мені подобаються пісні.

1. Ви любите художні фільми? 2. Він любить хокей? 3. Вона любить українські вірші? 4. Ви любите футбол? 5. Вони люблять оперу? 6. Ви любите Київ?

H. Using the words given in brackets, answer the questions as shown in the example.

Е х а т р л е: Яка музика вам подобається? (опера)

Я люблю оперну музику.

1. Яка пісня вам подобається? (ця українська)
2. Який колір вам подобається? (зелений)
3. Які фільми вам подобаються? (художні)
4. Які страви вам подобаються? (українські)

I. Make questions to these answers:

(1) Е х а т р л е: Я розповіла про це молодій жінці.

Якій жінці я розповіла про це?

Кому я розповіла про це?

1. Джон подзвонив старому товаришеві. 2. Цей сценарій належить видатному кінорежисерові. 3. Він показав інститут новому студентові. 4. Цей фільм сподобався старому партизанові. 5. Усі аплодували київським спортсменам. 6. Ми передали низький уклін дорогим братам. 7. Перший гол забили донецьким спортсменам. 8. Ми принесли ці квіти видатній актрісі. 9. У Каневі є пам'ятник великому Кобзареві. 10. Він написав листи всім друзям. 11. Молодій колгоспниці присвоєно звання Героя Соціалістичної Праці. 12. Діти принесли квіти старій учительці.

(2) Е х а т р л е: Студентові двадцять років.

Скільки студентові років?

1. Моєму онукові один рік. 2. Моєму синові три роки. 3. Моїй дочці чотири роки. 4. Моїй дружині сорок п'ять років. 5. Моєму батькові шістьдесят років. 6. Моїй матері п'ятдесят один рік. 7. Мені тридцять два роки. 8. Тобі сімнадцять років. 9. Їй шістнадцять років. 10. Йому дев'ятнадцять років. 11. Вам вісімнадцять років. 12. Моєму другові двадцять років.

J. Make up dialogues as shown in the example.

(1) Е х а т р л е: Цей студент. 20 років.

Кому двадцять років?

Цьому студентові двадцять років.

1. Цей інженер. 40 років. 2. Той агроном. 35 років. 3. Цей викладач. 31 рік. 4. Той перекладач. 26 років. 5. Та артистка. 23 роки. 6. Цей письменник. 50 років. 7. Ця дівчина. 16 років. 8. Той колгоспник. 21 рік. 9. Ця вчителька. 30 років. 10. Та колгоспниця. 47 років. 11. Цей учитель. 35 років. 12. Ця студентка. 22 роки.

(2) Е х а т р л е: Ваш друг. 18 років.

Скільки років вашому другові?

Йому вісімнадцять років.

1. Ваша подруга. 19 років. 2. Ваша мама. 43 роки. 3. Мій мама. 32 роки. 4. Мій батько. 40 років. 5. Ваша сестра. 21 рік. 6. Мій бабуся. 59 років. 7. Мій дід. 63 роки. 8. Твій брат. 24 роки. 9. Твоя дружина. 23 роки. 10. Ї чоловік. 29 років. 11. Його друг. 48 років. 12. Твоя тітка. 54 роки.

(3) Е х а м р l e: **Моя сестра. 19 (рік)**
Скільки років твоїй сестрі?
Моїй сестрі дев'ятнадцять років.

1. Мій син. 3 (рік).
2. Його дочка. 1 (рік).
3. Мій брат. 17 (рік).
4. Наш викладач. 33 (рік).
5. Його друг. 23 (рік).
6. Її перекладач. 26 (рік).
7. Наш дід. 80 (рік).
8. Їхній товариш. 29 (рік).
9. Наша тітка. 45 (рік).
10. Мій дядько. 41 (рік).
11. Їхня бабуся. 75 (рік).
12. Моя сестра. 17 (рік).

K. Change the sentences from singular into plural.

Е х а м р l e: Він розповів про Київ студентові.
Він розповів про Київ студентам.

1. Ми подарували картину письменникові.
2. Джейн і Джон подякували колгоспникові.
3. Ми принесли квіти акторові.
4. Вони аплодували спортсменові.
5. Туристи розповідали про Київ друзі.
6. Він написав великого листа товаришеві.
7. Гра сподобалася туристові.
8. Вона показала місто подрузі.
9. Ми побажали здоров'я учителеві.
10. Вона подарувала хустки сестрі.
11. Я написав святкове привітання вчительці.
12. Колгоспники показали своє господарство гостеві.

L. Answer the questions using the words in brackets.

Е х а м р l e: Кому учні написали листа? (молода вчителька)
Учні написали листа молодій вчительці.

1. Якому дядькові Олесь написав листа? (старій)
2. Кому аплодували на стадіоні? (київські спортсмени)
3. Кому присвоєно звання Героя? (старій партизан)
4. Кому сподобався Київ? (канадські туристи)
5. Якій актрисі аплодували глядачі? (видатна)
6. Якому лікареві ми подякували? (молодій)
7. Кому батько купив марки? (малий син)
8. Якому університету присвоєно ім'я Тараса Шевченка? (київський)
9. Кому туристи подякували за гостинність? (київські робітники)

M. Rewrite these sentences using the words in brackets in the correct form.

Е х а м р l e: Ми приїхали до (Київ) о 19.30.
Ми приїхали до Києва о дев'ятнадцятій годині
тридцять хвилин, або о пів на восьму.

1. Вони приїхали до (Львів) о 20.45.
2. Він прийшов до (театр) о 19.15.
3. Ми приїхали з (екскурсія) о 22.20.
4. Він подзвонив (викладач) о 14.30.
5. Ми пішли на (стадіон) о 17.25.
6. Ми пообідали в (ресторан) о 14.30.
7. Микола прийшов до (ми) об 11.45.
8. Гра почалася на (стадіон) о 18.00.
9. Ми були вже на (пляж) о 8.30.
10. Гра закінчилась у (басейн) о 15.50.

ADDITIONAL READING

Джон: Олесю, покажи білетерові наші квитки.

Олесь: Будь ласка. Тут чотири квитки.

Джон: Наші місця в партері. Здається, у нас десятий ряд. Подивись, синку, який у нас ряд.

Олесь: Десятий ряд, сьоме, восьме, дев'яте й десяте місця.

Богдан: Нам буде тут добре. Це не близько до екрану й не даліко.

Джейн: Олєсю, піди до білетєра й попроси програму.

Джон: Богданє, що вам подобаєтьсє бїльшє: ходїти до кїнотеатру чи дивїтїсє фїльми по телебаченню?

Богдан: Я люблю дивїтїсє фїльми в кїнотеатрі.

Олесь: Ось програма. А я люблю дивїтїсє фїльми і в кїнотеатрі, і по телебаченню. Я вперше подивївся фїльм у кїнотеатрі, коли мені було п'ять років.

Джейн: Так, ти ладен дивїтїсє фїльми з ранку до вєчора.

Олесь: Ні, мамо! Мені не тїльки кїно подобаєтьсє. Це не цїкаво дивїтїсє тїльки кїнофїльми. А футбїл, спортївнї змагання? А мārки?

Джон: Дїбре, сїну. Не будемо сперечātїсє. Ужє трєтїй дзвїник. Богданє, сїдайте! Вжє почātок!

Богдан: Я ще хочу купїти морїзиво. Вам такїж купїти, Джейн?

Джейн: Ні, дякую, Олєсєві не мїжна, а я не хочу.

Олесь: Я теж не хочу. Я ж не малєнькїй!

●

Джон: Микїло Івановичу, скажїть, будь лāsка, сьогїднї є футбїл?

Микїла: Так, на центрālьному стадїїні о 18.00 (о вїсїмнāдцятїй годїні) будє цїкава зїстрїч.

Джон: А хто грає сьогїднї?

Микїла: Кїяни й москвичї.

Джон: А якї комāнди?

Микїла: «Динāмо» (Кїїв) — «Спартāk» (Москвā). Це дїуже сїльнї комāнди. Ви хочєте подивїтїсє цєй мātч?

Джон: Так, дїуже. А квиткї ще є?

Микїла: У касї, мāбуть, немає. Кїяни дїуже люблять футбїл. Алє в мєнє є три квиткї. Джейн любїть футбїл?

Джон: Ні, не дїуже. Алє я дїумаю, що вонā такїж пїде.

Микїла: У мєнє є ще одїн квиток на стадїїн «Динāмо». Там идуть цїкавї змагання: тєнїс, волєйбїл, гандбїл.

Джон: Це теж дїуже цїкаво, алє я хочу подивїтїсє футбїл.

Микїла: Дїбре, ось вāшї квиткї. Менї теж футбїл подобаєтьсє бїльшє.

Джон: О, вжє п'ята годїна! Трєба поспїшātи!

Микїла: Так, скїро почātок. До зїстрїчї на стадїїні!

Джон: Дякую вам, Микїло Івановичу, за квиткї. До зїстрїчї!

●

Джейн: Ось ми в українському драматїчному театрі іменї Іванā Франкā. Це той театр, у якїму я мрїяла побувātи.

Джон: Тут граїли видатнї актїри: Гнат Юрā, Амврїсїй Бїчма. Я бачив фїльми за їхньою участю.

Джейн: Так, найкращї традицїї українськїй сцєни склāлися завдякї цим мїтцям. Театр мāє слāвну історїю!

Джон: Тут ставлять класїчнї твїри. Бачиш, у репертуарї є твїри Шекспїра, українськїх класиків, сучаснїх драматургів.

Джейн: У цьому театрі ставили п'єси Кропивницького і Корнійчука, Лесі Українки і зовсім молодих драматургів. Це велика насолода — чути рідне українське слово, пісню, бачити народне життя!

Джон: Джейн, я ніколи не думав, що ти так любиш і знаєш український театр.

Джейн: Це театр великого мистецтва!

Джон: А кому ти принісла квіти?

Джейн: Театрові! Українським митцям! Я хочу подякувати акторам, режисєрові, художникові і всім учасникам сьогоднішнього вечора!

Джон: Я також хочу побажати їм великих творчих успіхів!

LESSON 19

DIALOGUES

Джон: Джейн, нам треба подумати про нашу подорож.

Джейн: Так. Через два дні ми поїдемо з Києва. Як швидко летить час! (How time flies!)

Олесь: Тату, ми поїдемо чи полетимо (or fly)?

Джон: Я думаю, що з Києва до Львова ми поїдемо поїздом (by train). Из Львова до Ужгорода автобусом (by bus) або машинною (by car). До Одеси полетимо літаком (shall go by plane). А з Одеси до Ялти попливемо теплоходом (by ship).

Джейн: Це буде чудова подорож!

Джон: Так. Це, справді, чудово! Ми будемо їхати

полям (along field), лісом (forest), степом (steppe), будемо бачити міста, села, гори, річки, море...

Олесь: А я хочу летіти тільки літаком.

Джейн: Це не цікаво, сінку.

Олесь: Мамо, це дуже цікаво! Я хочу літати (to fly) все життя (all my life).

Джон: Ти хочеш бути льотчиком? (want to be a pilot?) Це новина. (That's news.)

Олесь: Я хочу бути космонавтом (cosmonaut). Я хочу полетіти до зірок (to the stars).

Джон: Це дуже важко, сінку. Космонавтові треба багато знати.

Олесь: Так, так. Я займатимуся спортом, математикою, фізикою, астрономією. (I shall go in for sports, study mathematics, physics, astronomy.)

Джейн: А що ти вже знаєш про космонавтів?

Олесь: Зараз я читаю книжку про радянських космонавтів. Я вже знаю, що Юрій Гагарін — це перший космонавт світу (in the world).

Джон: А коли він полетів у космос (into the cosmos)?

Олесь: Це було 12 квітня 1961 (тисяча дев'яцот шістдесят першого) року. А потім у космосі були і радянські й американські (American) космонавти.

Джейн: А є космонавти-українці?

Олесь: Так. Один із них Павло Попович, космонавт № 4 (номер чотирі). Він народився у місті Узині під Києвом (near Kiev).

Джейн: Як він став льотчиком?

Олесь: Він ходів до аероклубу (flying club) і там почав літати. Він багато вчився, займався спортом і став космонавтом.

Джейн: А що він робив у космосі?

Олесь: Він керував кораблем (piloted the ship), вивчав космос і Землю (Earth).

Джон: І співав українських пісень, чи не так?

Олесь: Так. Український народ пишється (people are proud of) Павлом Поповичем. У книжці пишуть, що Попович — зоряний (starry) син України.

WORDS AND EXPRESSIONS

автобус bus
машина car
літак plane
теплохід ship
трамвай tram (streetcar)
математика mathematics
фізика physics
астрономія astronomy
бокс boxing
зоряний starry, starlight
літати, літати to fly (verb of motion)
плисти, плавати to swim, to navigate (verb of motion)
користуватися to make use of
займатися to study, to engage in, to go in for
цікавитися to be interested in

ставати, стати to become
пишатися to be proud of
керувати to direct, to operate, to control
малювати, намалювати to draw
все життя all my life
Як швидко летить час! How time flies!
космос cosmos
космонавт cosmonaut
Місяць Moon
Земля Earth
льотчик pilot
аероклуб flying club
зірка star
новий new
народ people

COMMENTARY AND EXERCISES

The Noun. Instrumental Case

When Ukrainians speak of the means or kind of transport with which or by means of which the action is carried out, they use the instrumental case answering the question *чим?* (with, by what?).

Чим він пише?
Він пише олівцем
(with a pencil).

Чим вона пише?
Вона пише ручкою
(with a pen).

Чим він їде?
Він їде **автобусом**
(by bus).

Чим вона їде?
Вона їде **машиною**
(by car).

A. Answer the questions in the affirmative and negative.

Е х а т р л е: Ви любите їздити автобусом?
Так, я люблю їздити автобусом.
Ні, я не люблю їздити автобусом.

1. Ви завжди їздите машиною? 2. Ви пливлі до Одеси пароплавом? 3. Петро часто літає літаком? 4. Ви любите їздити поїздом? 5. Ви любите малювати олівцем? 6. Ви завжди пишете ручкою?

The instrumental case may answer the question *де?* (where?) if it denotes the place of action.

Де він їде?
Він їде **парком**
(along the park).

Де вона їде?
Вона їде **вулицею**
(along the street).

B. Make up questions using the nouns given in the instrumental case.

Е х а т р л е: Він їде парком. Де він їде?

1. Пароплав пливе річкою. 2. Автобус їде вулицею. 3. Хлопчик малює олівцем. 4. Туристи йдуть лісом. 5. Мої друзі приїхали до Києва поїздом. 6. Колгоспники їдуть полем. 7. Батько їздить на завод автобусом. 8. Спортсмени йдуть стадіоном. 9. Мій друг любить літати літаком. 10. Брат їздить до школи трамваем.

Learn how to form the instrumental case singular for nouns:

Gender	Nominative	Instrumental	Endings
Masculine	Що? автóбус олівéць трамва́й	Чим? автóбусом олівцéм трамва́єм	-ом
			-ем
Neuter	селó пóле	селóм пóлем	-ем
Feminine	маши́на ву́лиця	маши́ною ву́лицею	-ою -ею

C. Complete the sentences by putting the word given in brackets into the instrumental case.

Example: Я їду (автóбус). — Я їду автóбусом.

1. До Одéси ми пливлí (мóре). 2. На Украíну ми при́хали (пóїзд). 3. Він на-малюва́в цю карти́ну (олівéць). 4. Ма́ти їздить до інститúту (трамва́й). 5. Я люблю́ їздити (маши́на). 6. Тури́сти йшли (ліс), а пóтим (пóле).

Certain verbs require the instrumental case:

керува́ти	ким? чим?	працюва́ти	
займа́тися	(with whom?)	бу́ти	ким?
користува́тися	with what?)	ставáти	
пиша́тися			
ціка́витися			

Він ціка́виться спóртом.
He is interested in sports.

Він працює інженéром.
He works as an engineer.

D. Make up questions using the words given in the instrumental case.

Example: Він працює інженéром. Ким він працює?

1. Наш ба́тько керу́є завóдом. 2. Я ча́сто користу́юся словнико́м. 3. Моя́ подру-га ціка́виться теа́тром. 4. Павло́ Попóвич керува́в кораблéм у ко́смосі. 5. Олéсь займа́ється спóртом. 6. Мій ба́тько працює лі́карем. 7. Наш друг став інженéром. 8. Ба́тько пиша́ється си́ном. 9. Хло́пчик хо́че бу́ти космона́втом. 10. Я ча́сто ко-ристу́юся автóбусом.

E. Change the given sentences into the Past and Future Tenses.

Example: Він студéнт. — Він був студéнтом.
Він бу́де студéнтом.

1. Моя́ сестра́ — студéнтка. 2. Наш син — інженéр. 3. Їхня дочка́ — вчи́тель-ка. 4. Мій брат — лі́кар. 5. Ця́ дівчина — учени́ця.

F. Complete the sentences by putting the word given in brackets into the instrumental case:

1. Раніше сестра́ була́ (студéнтка), а тепéр вона́ ста́ла (лі́кар). 2. Раніше він працюва́в (учи́тель), а тепéр він керу́є (шко́ла). 3. Павло́ Попóвич хотів бу́ти (ро-бітні́к), а став (льо́тчик-космона́вт). 4. Мій дідусь був (колгóспник), а тепéр він став (пенсіоне́р). 5. Мій друг ціка́вився (бокс), а тепéр займа́ється (футбо́л).

The instrumental case may be used with the preposition з (із), зі before groups of consonants) meaning with, in the company of.

З ким гуляє батько?
Батько гуляє з сином
(with his son).

З чим вона п'є каву?
Вона п'є каву з тортом
(with cake).

G. Make up questions using the underlined words:

1. Ми ходили до театру з підругою. 2. Батько любить гуляти з дочкою. 3. Мати розмовляє з братом. 4. Дівчина п'є каву з молоком. 5. Я люблю вареники з м'ясом.

H. Answer the questions using the words given in brackets:

1. З ким він познайомився? (лікар). 2. З ким він приїде до Києва? (дружина й син). 3. З чим хлопчик п'є молоко? (хліб). 4. З ким вона живе? (батько й сестра). 5. З чим ти любиш їсти хліб? (масло й сир). 6. З ким зараз розмовляє батько? (студент).

I. Answer the questions using the word combination брат і сестра:

1. Хто приїхав до Києва? 2. Кого зустріли на вокзалі? 3. Кому ви подарували квіти? 4. Чий це діти? 5. З ким ви розмовляли? 6. Ким ви пишаетесь? 7. Про кого ви розповідаєте?

J. Make up questions to these answers as shown in the example.

Е х а т р і е: Я буду космонавтом.
Ким ти будеш?

1. Олесь піше ручкою, а малює олівцем. 2. Звичайно я їду трамваем. 3. Він прилетів з Москви літаком. 4. Ми попливемо до Ялти пароплавом. 5. Олесь займається тепер боксом. 6. Джейн захоплюється музикою і театром. 7. Олесь хотів бути лікарем. 8. Учора ми познайомилися з письменником. 9. Іван працював разом з Максимом. 10. Він любить борщ з м'ясом. 11. Я п'ю каву тільки з молоком.

K. Make up questions to the words in the instrumental case and answer them.

(1) Е х а т р і е: Я буду космонавтом.
Ким ви будете?
Космонавтом.

1. Вона стане артисткою. 2. Гнат буде викладачем. 3. Юрко стане композитором. 4. Мері захоплюється філологією. 5. Джон захоплюється математикою і фізикою. 6. Ми захоплюємося музикою. 7. Я займаюсь волейболом. 8. Олесь займається боксом. 9. З Києва до Одеси ми попливемо пароплавом по Дніпру.

10. По Закарпаттю ми будемо їхати автобусом. 11. У Каневі ми познайомилися з партизаном. 12. Увечері ми зустрінемося з письменником Юрієм Смоличем. 13. Джейн дуже любить вареники із сметаною. 14. Джон любить вареники з м'ясом.

(2) Е х а т р і е: Я люблю п'яти каву ... молоко... .

З чим ти любиш п'яти каву?
Я люблю п'яти каву з молоком.

1. Джейн п'є чай ... цитрін... . 2. Джон їсть вареники ... сметан... . 3. Вони познайомилися ... композитор... . 4. Вона познайомилася ... учительк... . 5. У парку ми зустрілися ... колгоспниц... . 6. Олесь буде космонавт... . 7. Гнат стане лікар... . 8. Мєрі була студентк..., а зараз вона вже стала вчительк... . 9. Тітка Ганна була колгоспн... . 10. З Москви до Києва я летітиму літак... . 11. До Одеси я поїду поїзд... . 12. Олесь піше в зошиті р'учк..., а маліє олівц... .

ADDITIONAL READING

Викладач: Дóброго ранку. Сідайте, будь ласка. Скажіть, Джóне, які вправн ви приготували сьогодні?

Джон: Трєтєю, четвєрту, п'яту і вóсьму.

Викладач: Дóбре. Гнáте, будь ласка, читáйте.

Гнат: «Чим я пишóу? Я пишóу олівцєм абó р'учкою. Яким трáнспортом ви поїдете? — Він поїде поїздом. Вона поїде автобусом. Я поїду машíною. Ти поїдеш тролєйбусом. Ми поїдемо трамвáем. Вони полетáть лiтакóм.»

Викладач: Четвєрту вправу читáє Петрó.

Петрó: «Чим ти займáєшся? — Я займáюсь спóртом. Яким спóртом ти займáєшся? — Я займáюсь бóксом. Вона займáється гíмнастикóю. Він займáється футбóлом. Вони займáються волейбóлом.»

Викладач: Дáлі, Мєрі, будь ласка.

Мєрі: «Чим ви захóплюєтеся? — Я захóплююсь м'узикóю. Вона захóплюється теáтром. Він захóплюється матемáтикою і фíзикою, астрóномiєю. Ми захóплюємося лiтературóю, iстóрiєю, фiлософiєю.»

Викладач: Д'уже дóбре, Мєрі. П'яту вправу, будь ласка, Джейн.

Джейн: «Ким ви будете? — Я б'уду викладачєм. Ти будеш агронóмом. Він будє спортсмєном. Вона стане артiсткою. Олесь хóче б'ути космонавтом. Петрó стане письменником.»

Викладач: Джейн, скажіть, будь ласка, ким хóче б'ути ваш син?

Джейн: Він хóче б'ути лiкарем, спортсмєном, учiтелем, космонавтом, пiлóтом ... Час покаже, ким він стане.

Викладач: Так. А ви, Джóне, ким хотiли б'ути в дитiнствi?

Джон: Я вже не пам'ятáю. Здається, я хотiв б'ути пiлóтом, алє став iнженєром. Я д'уже люблю свою професiю.

Викладач: Так. Головнє — це любити свою професiю, свою рóботу.

Мєрі: Iвáne Петрóвичу, ми ще не прочитáli вóсьму вправу.

Викладач: Так, так. Прóшу, Мєрі, читáйте.

Мєрі: «З ким ви познайомилися? — Я познайомилася з iнженєром. Він познайомився з рóбитником. Вона познайомилася з композитором. Ми познайомилися з викладачєм. Вони познайомилися iз студентами. Ви познайомилися з учiтелькою. Ми познайомилися з актрiсою.»

Викладач: Мєрі, ви зрозуміли нову тєму?

Мєрі: Так.

Викладач: Дєбре. Зараз трєхи відпочинемо, а пєтїм читатимемо тєксти.

●

Джон: Олєсю, це їграшка? Ти ще бавишся їграшками?

Олєсь: Нї, тату, це сувєнір. Це ма́ма купїла. Вона захоплюється рїзбленням. А я вже дорослий. Я захоплююся спєртом: футбєлом, бєйсбєлом, волєйбєлом ...

Джон: А гїмнастикєю?

Олєсь: Нї, це для дївчат. А от бєкс! Це для юнаків. Я починаю займатися бєксом.

Джон: А що скаже ма́ма, юна́че?

Олєсь: А ти не кажи ма́мі. Це бєде мїй секрєт. Коли́ я стану чемпїоном, тоді ми скажемо ма́мі.

Джон: Цьогє дєвго чєкати. А от спєртом тобї трєба займатися, бо ти не дєже сїльний.

Олєсь: Ти дємаєш, що я слабкий? Давай позмагаємося: хто когє!

Джон: Давай! Чия рука сильнїша? Так, так. А ти, справдї, сїльний!

Олєсь: Сїльний, алє не дєже. Ти менє перемїг!

Джон: Не засмєчуйся! У тєбе все попєреду!

Олєсь: Я все одно стану чемпїоном! Ти тїльки ма́мі не кажи.

Джон: Дєбре, не скажу. Я радий, що ти хочеш займатися спєртом.

●

Богдан: Олєсю, ким ти хочеш бєти?

Олєсь: Космонавтом.

Богдан: Огє! Що ж ти рєбиш зара́з для цьогє?

Олєсь: Я почав рязом з татом займатися спєртом: бєксом, тєнісом, гїмнастикєю.

Богдан: А як ти учишся у шкєлі?

Олєсь: Дєбре. Я дєже захоплююся математикєю, фїзикєю, астрєномїєю.

Богдан: Я згадав, що ранїше ти хотїв бєти лїкарем, чи не так?

Олєсь: Так. Я дєже хотїв бєти лїкарем, щоб лїкувати ма́му, татка, дїдуся. Я й зара́з ще хочу бєти лїкарем.

Богдан: А космонавтом?

Олєсь: І космонавтом. Мєжна бєти лїкарем і космонавтом.

Богдан: А для чєго ти хочеш бєти космонавтом?

Олєсь: Щоб полетїти на Мїсяць, на Марс, на Венєру...

Богдан: А для чєго тобї летїти так далєко? На Землї такєж цїкаво.

Олєсь: Я хочу знати, що там і як. А мєже там такєж є лїуди?

Богдан: Це дєже цїкаво. Бажаю тобї стати космонавтом. Трєба тїльки дєбре вчїтися і займатися спєртом.

Олєсь: Я знаю.

●

Олєсь: Павле, розкажи менї, будь ласка, як Павло Попєвич став космонавтом. Він учївся в шкєлі?

Павло: Аякже! Спочатку він учївся в шкєлі, алє не закінчїв її.

Олєсь: Як не закінчїв? Чємє?

Павло: Томє, що почалася вїйна. Фашисти хотїли знищити Радянський Союз, Радянську Україну.

Олесь: А як же він став льотчиком?

Павло: Коли він учився в технікумі, він ходив до аероклубу. Там він почав літати. Закінчивши технікум, він пішов в авіацію. Спочатку він був льотчиком, а потім почав готуватися до польотів у космос.

Олесь: А як Попович готувався стати космонавтом? Ти знаєш?

Павло: Так, я читав про це. Він дуже багато працював, учився, займався спортом у школі космонавтів.

Олесь: Як довго був він у космосі?

Павло: 71 (сімдесят одну) годину.

Олесь: А скільки разів він облетів Землю?

Павло: 48 (сорок вісім) разів. Зараз космонавти літають у космосі досить тривалий час. Треба бути дуже сильним, добре знати корабель.

Олесь: Павло Попович був один у кораблі?

Павло: Ні, разом з Андрієм Ніколаєвим.

Олесь: Ніколаєв — росіянин?

Павло: Ні, він чуваш. Українець Попович і чуваш Ніколаєв — зоряні побратими. Ми пишаємося космонавтами. Це справжні герої.

Олесь: Павло Попович — Герой Радянського Союзу?

Павло: Так, йому двічі присвоєно високе звання Героя Радянського Союзу.

LESSON 20

DIALOGUES

Екскурсовод (excursion guide): **Шановні гості** (Dear guests)! Зараз ми з вами (with you) оглянемо музей Тараса Григоровича Шевченка, великого (great) українського поета. Його батько був селянином-кріпаком (peasant-serf)¹.

Олесь: Шевченко також був кріпаком?

Екскурсовод: Так. Він був сільським (village) хлопчиком-кріпаком. Він дуже любив малювати, він мріяв стати викладачем малювання (drawing). Це українське село Моринці. Тут народився Тарас Шевченко.

Джейн: Скажіть, будь ласка, чи є фото Шевченка в дитинстві (in childhood).

Екскурсовод: Ні, немає, але є багато картин художників, які зображають малого Тараса. Він був бідним пастухом (poor shepherd), потім козачком у пана (a master's boy-servant). Тарас був сиротою (orphan).

Джон: А це сестра поета?

Екскурсовод: Ні, це Оксана Коваленко. Вона була першою подругою поета. А це Ядвіга Гусиківська. Вона перша познайомила його з польською мовою (with the Polish language).

Джейн: Шевченко володів польською мовою (knew the Polish language)?

Екскурсовод: Звичайно. Тарас Григорович володів українською, російською і польською мовами. Він писав свої твори також російською мовою.

¹ кріпак — serf. (Up to 1861 Russian peasants were „owned“ by their landlords).

Джон: Це дуже цікаво. Скажіть, будь ласка, це старий Київ?
Екскурсовод: Ні, це Петербург. Тут Шевченко познайомився з українським художником (painter) Сошенком. Сошенко став вірним (devoted) другом поета.

Джейн: У Петербурзі Шевченко став вільним (free)?

Екскурсовод: Так. У Петербурзі друзі **випустили** (bought) Шевченка з **неволі** (out of slavery). А це листи Шевченка. Тарас Григорович **листувався** (corresponded) зі своїми друзями, з художниками, з українськими та російськими письменниками.

Джейн: **Чим це ти захопився** (With what are you delighted), Джоне?

Джон: **Картинною** (With the painting) «**Голова** (head) жінки». Я не знав, що Шевченко був не тільки великим поетом, а й талановитим (talented) художником.

Екскурсовод: Так. Шевченко займався і **скульптурою** (sculpturing), коли на **засланні** (in exile) **йому заборонили** (he was forbidden) малювати й писати вірші.

Джейн: А скільки років він був на засланні **та в солдатчини** (and in the army)?

Екскурсовод: Десь десять років. Ці десять років він думав про Україну, в далекому засланні він жив одним життям з Україною, з її народом.

Джон: У нас також багато людей знають і люблять Шевченка. Ми часто співаємо «Заповіт» та «Думи мої», читаємо його вірші.

Екскурсовод: Так, Шевченко був великим поетом, **полум'яним** (ardent) **революціонером-демократом** (revolutionary democrat). Його ім'я знають у всьому світі.

WORDS AND EXPRESSIONS

екскурсовод excursion guide
 шановний respected, dear
 гість guest
 великий great
 селянин-кріпак peasant-serf
 сільський *adj* village, rural
 малювання drawing, painting
 дитинство childhood
 бідний *adj* poor
 пастух shepherd
 козачок boy-servant
 пан master
 сирота orphan
 володіти, оволодіти to master
 польський *adj* Polish
 художник painter, artist
 вірний *adj* devoted

вільний *adj* free
 викупати, викупити to ransom, to buy
 неволя slavery
 листуватися to correspond
 захоплюватися, захопитися to be carried away
 картина painting, picture
 голова head
 талановитий talented
 скульптура sculpture
 заслання exile
 забороняти, заборонити to forbid
 солдатчина soldiering
 прапор banner
 полум'яний flaming, ardent
 борець fighter
 революціонер-демократ revolutionary democrat

COMMENTARY AND EXERCISES

Nouns in the Instrumental Case Plural

Learn how to form the instrumental case plural for nouns:

Gender	Nominative singular	Instrumental		Endings
		Singular	Plural	
Masculine	Хто? Що?	Ким? Чим?		
	студент учитель	студентом учителем	студентами учителями	

Gender	Nominative singular	Instrumental		Endings
		Singular	Plural	
Neuter	селó пóле	селóм пóлем	сéлами пóлями	-ами
Feminine	студéнтка учeníця	студéнткою учeníцею	студéнтками учeníцями	-ями
	мáти друг дитíна	мáтiр'ю дрúгом дитíною	матерíями дрúзями дiтьми	

A. Change the instrumental singular into the instrumental plural.

Е х а т р і е: Він гуляє з дрúгом. Він гуляє з дрúзями.

1. Шевчénко листува́вся з дрúгом. 2. Ми зустрiлися з худóбником. 3. Сестрá цікавиться карти́ною. 4. Тури́сти їхали лі́сом. 5. Студéнти розмовля́ють з учите́лем. 6. Я пи́шáюсь дрúгом. 7. Тури́сти познайо́милися з колгóспницею.

Adjectives in the Instrumental Case

Learn how to form the instrumental case of adjectives:

Number	Gender	Instrumental Case	Endings of adjectives
Singular	Masculine Neuter	(з) якiм? украiнським дрúгом синiм мóрем	-им -iм
	Feminine	(з) яко́ю? украiнською по́другою синьо́ю ху́сткою	-ою
Plural	All genders	(з) якiми? украiнськими дрúзями синiми подру́гами мор'ями хустка́ми	-ими -iми

B. Make up questions using the adjectives in bold faced type.

Е х а т р і е: Він був вели́ким поéтом. Яки́м поéтом він був?

1. Шевчénко був вели́ким украiнським поéтом. 2. Батьки́ поéта були́ бiдними селя́нами-кріпака́ми. 3. Шевчénко володiв польськóю мóвою. 4. Сошénко був вірним дрúгом поéта. 5. Тарáс Григóрович листува́вся з украiнськими та росiйськими письме́нниками. 6. Шевчénко володiв росiйською мóвою і написав не́ю багáто творiв.

C. Complete the sentences by putting the word or words given in brackets into the instrumental case.

Е х а т р і е: Шевчénко був (вели́кий) поéтом.

Шевчénко був вели́ким поéтом.

1. Шевчénко був (сiльський) хлопчи́ком-кріпако́м, а став (вели́кий) поéтом, (полум'я́ний) революціо́нером. 2. Тури́сти захопи́лися (чудóві) карти́нами худóбника. 3. Джон володiє (англи́йська) й (украiнська) мóвами. 4. Ми познайо́милися з (молодий) лікарем. 5. Олекса́ндр Довже́нко був (видатний) кiнорежисéром.

Е х а т р л е: Шевчѐнко став (вѐлийкий поѐт).
Шевчѐнко став **вѐлийким поѐтом**.

6. Ми познайо́милися з (нові картіни) художника. 7. Сестра́ листується з (українська подруга). 8. Ба́тько добре володіє (українська мо́ва). 9. Вони захопи́лися (цікавий фі́льм). 10. Ба́тько розмовля́є з (моло́дший син).

Possessive Pronouns in the Instrumental Case

Learn how to form the instrumental case of the possessive pronouns:

		мій	твій	свій	її	його́	наш	ваш	їхній
Masculine, Neuter	чи́м?	мо́їм	тво́їм	сво́їм			на́шим	ва́шим	їхні́м
Feminine	чиє́ю?	моє́ю	твоє́ю	своє́ю	її́	його́	нашо́ю	вашо́ю	їхньо́ю
Plural (all genders)	чи́ми?	мо́їми	тво́їми	сво́їми			на́шими	ва́шими	їхні́ми

D. Answer the questions using the words given in brackets.

Е х а т р л е: З **ким** він розмовля́є? (мій старий друг)
Він розмовля́є з **мо́їм старі́м дру́гом**.

1. З ким познайо́милася сестра́? (мо́ї старі дру́зи). 2. З ким вони́ ходи́ли на кон-
це́рт? (на́ші товари́ші). 3. З ким вона́ живе́? (сво́ї старі батькі́). 4. Чим ви захо́п-
люєтеся? (ва́ша ціка́ва ви́ставка). 5. З ким розмовля́є виклада́ч? (твій молод́ший
брат). 6. З ким вони́ зустрі́лися? (мо́я подруга).

Personal Pronouns in the Instrumental Case

Learn how the instrumental case of personal pronouns is formed:

(з) ким?						
я	ти	він	вона́	ми	ви	вони́
зі мно́ю	з тобо́ю	з ним	з не́ю	з на́ми	з ва́ми	з ні́ми

E. Answer the questions using the personal pronouns given in brackets.

Е х а т р л е: З **ким** він розмовля́є? (вони́)
Він розмовля́є з **ні́ми**.

1. З ким ви відпочива́ли на Чорно́му мо́рі? (вони́). 2. З ким розмовля́є ма́ти?
(вона́). 3. З ким ми вчи́лися ра́зом у шко́лі? (він). 4. З ким ба́тько ча́сто розмов-
ля́є? (ми). 5. З ким мій брат хо́че познайо́митися? (ви). 6. З ким вона́ зустрі́лася на
вокза́лі? (я і ти).

F. Complete the sentences by putting the words given in brackets into the correct form:

1. За́втра до Ки́єва при́дуть (мо́ї старі дру́зи). 2. Я дуже́ хо́чу зустрі́ти (вони́)
на вокза́лі. 3. Рані́ше мо́ї дру́зи були́ (студѐнти), а тепѐр вони́ працюю́ть (інженѐри).
4. Я не зна́ю, чим при́дуть мо́ї дру́зи, (поїзд чи авто́бус). 5. Я пої́хав на (вокза́л)
і там чека́в (дру́зи). 6. Вони́ при́хали (3 годі́на) і ми ра́зом з (вони́) пої́хали додо́му.

G. Make up dialogues as shown in the example.

(1) Е х а т р л е: Я зустрів́ся з Олѐсем.
З ким зустрів́ся Олѐсь?
Зі мно́ю.

1. Він розмовля́в з відомі́м письме́нником. 2. Вона́ зустрі́лася з художника́ми.
3. Я обі́дав з Джейн. 4. Ми відпочива́ли зі старі́ми дру́зями. 5. Вони́ працюва́ли

з колгоспниками. 6. Ви дружили з українськими спортсменами. 7. Ти подорожував з киянином. 8. Я познайомився зі старим вченим. 9. Він розмовляв з відомим кінорежисером. 10. Вона зустрілася з відомою артисткою. 11. Вони живуть з батьками.

(2) Е х а т р л e: Мій брат зустрівся з Олесе́м.

З ким зустрівся Олесь?

З моїм братом.

1. Моя сестра розмовляє з викладачем. 2. Твій батько зустрівся з Максимом. 3. Наш викладач обідав з дружиною. 4. Ваш гід працює з Василем. 5. Його брат листується з Мєрі. 6. Її друг відпочивав з Петром. 7. Їхня сім'я приятелює з Іваном Петровичем. 8. Мій товариш живе зараз з Іваном. 9. Твоя подруга снідала зі мною. 10. Наш лікар розмовляв із студентом.

H. Change the instrumental singular into instrumental plural.

Е х а т р l e: Спочатку ми йшли по́лем, потім лісо́м.

Спочатку ми йшли поля́ми, потім ліса́ми.

1. Малий Тарас грався з хлопцем і дівчиною. 2. Шевченко листувався з художником і письменником. 3. Шевченко зустрівся з сестрою і братом. 4. Часто він малював олівцем. 5. Ми захоплюємося цим віршем і цією картиною. 6. Ми зустрілися в театрі з видатним митцем. 7. Ми жили на Дніпрі з нашим добрим товаришем. 8. Ми познайомилися з колгоспником і колгоспницею. 9. Ми відпочивали разом з відомою артисткою. 10. Він працював з нашим студентом. 11. Я довго розмовляла з канадським туристом.

I. Answer the questions using the words given in brackets.

Е х а т р l e: Чим він малює? (червоний олівець)

Він малює червоним олівцем.

1. Чим вона пише? (синя ручка) 2. Ким вона була? (відома артистка) 3. З ким листувався Шевченко? (український художник) 4. З ким товаришував малий Тарас? (проста кріпачка Оксана) 5. З ким грався малий Тарас? (сільські хлопчики) 6. З ким Шевченко зустрівся на Україні? (рідні брати й сестри) 7. З ким вони були в Кяневі? (наші друзі) 8. З ким вони зустрілися в театрі? (видатні митці) 9. З ким вони були на концерті? (наші добрі товариші) 10. З ким вони листуються? (мої батьки) 11. З ким він зараз товаришує? (твій брат)

ADDITIONAL READING

Олесь: Миколо Івановичу, ми підемо сьогодні до музею Тараса Григоровича Шевченка?

Микола: Звичайно. Це чудовий музей. Там багато цікавого.

Олесь: А музей великий?

Микола: Так. Там ти побачиш не тільки речі поета, а й його картини.

Олесь: У музеї я побачу картини Шевченка?

Микола: Так, там дуже багато картин. Шевченко був великим художником.

Олесь: Я читав, що Шевченко був кріпаком. А ким був батько поета?

Микола: Батько поета був простим бідним селянином-кріпаком.

Олесь: Отже, Шевченко був сільським хлопцем?

Микола: Так, він, як і його батько, був селянином-кріпаком. Він належав панові, був власністю пана.

Олесь: А хто ж дав йому волю?

Мико́ла: Шевче́нка ви́купили з нево́лі дру́зі. Росі́йський худо́жник Брю́ллов на-малюва́в портре́т відомо́го по́ета Жуко́вського. Це́й портре́т прода́ли за вели́кі гро́ші. І ті́льки за гро́ші пан відпу́стив Шевче́нка на во́лю.

Оле́сь: А я побáчу в музе́ї цю карти́ну?

Мико́ла: Яку карти́ну?

Оле́сь: Карти́ну, яка́ допо́могла́ звільни́ти по́ета?

Мико́ла: Ти побáчиш портре́т Жуко́вського в музе́ї.

Оле́сь: А ким мрія́в ста́ти Тара́с Шевче́нко?

Мико́ла: Він мрія́в ста́ти виклада́чем малюва́ння в університе́ті. Коли́ Шевче́нко став ви́льним, він поча́в учи́тися в акаде́мії худо́жеств. Він був учне́м відомо́го росі́йського худо́жника Брю́ллова.

Оле́сь: Це́ дуже́ ціка́во. Я дуже́ хо́чу побáчити карти́ни Шевче́нка й портре́т, який намалюва́в Брю́ллов, що́б ви́купити Тара́са.

Екскурсово́д: Це́ украї́нське село́ Мо́ринці. Тут наро́дівся вели́кий украї́нський по́ет-революціо́нер Тара́с Григо́рович Шевче́нко.

Дже́йн: А це́ що́ за мі́сто?

Екскурсово́д: Це́ мі́сто Ві́льно. У Ві́льно Шевче́нко при́хав з па́ном, у яко́го він був коза́чкoм.

Дже́йн: А це́, ма́бу́ть, Пе́тербу́рг?

Екскурсово́д: Так. Це́ Лі́тній сад у Пе́тербу́рзі. Молоди́й Тара́с ча́сто прихо́див сюди́ і малюва́в скульпту́ри, які сто́яли на але́ях цьо́го са́ду. Тут Шевче́нко одні́єї лі́тньої но́чі зустрівся з украї́нським худо́жником Соше́нком, який став його́ ві́рним дру́гом на все життя́.

Дже́йн: А з ким ще́ товаришува́в Шевче́нко?

Екскурсово́д: У Тара́са Григо́ровича бу́ло дуже́ бага́то ві́рних дру́зів і на Укра́їні, і в Росі́ї. Найбли́жчими дру́зями бу́ли лі́кар Козачко́вський, акто́р Миха́йло Се́менович Ще́пкін, який тако́ж був коли́сь крі́пакoм, по́льський революціо́нер-демо́крат Сігі́змунд Серако́вський...

Дже́йн: Ви́бачте, бу́дь ла́ска, а чий це́ портре́т?

Екскурсово́д: Це́ відомий негри́тя́нський арти́ст-тра́гік А́йра О́лдрі́дж, щі́рий друг Шевче́нка.

Оле́сь: А це́, ма́бу́ть, портре́т по́ета Жуко́вського?

Екскурсово́д: Пра́вильно. Це́ портре́т, який намалюва́в видатни́й росі́йський худо́жник Ка́рл Брю́ллов...

Оле́сь: ... що́б ви́купити Шевче́нка.

Дже́йн: Оле́сю, ти вже́ мо́жеш працюва́ти екскурсово́дом.

Оле́сь: Що́ ти, ма́ту́сю. Я ще́ так ма́ло зна́ю.

Дже́йн: Яка́ тобі карти́на тут сподо́балася?

Дже́йн: У цьо́му за́лі мені́ подо́бається карти́на «Порте́т дівчи́ни з соба́кою».

Екскурсово́д: Це́ ра́нна робо́та Шевче́нка. А це́ карти́ни «Коза́цький бенке́т» та «Дари́ в Чиги́рині», які відобража́ють епізо́ди з істо́рії Укра́їни. Шевче́нко захо́плювався геро́їчним мину́лим сво́го наро́ду.

Дже́йн: Які́ чудові карти́ни!

Екскурсово́д: Це́ «Вдови́на ха́та», «Се́лянська роді́на», «Старості́», «Кате́ріна». Шевче́нко пи́шався Укра́їною, її́ чудово́ю приро́дою та душе́вною красо́ю украї́нського наро́ду.

Джон: А правда, що Шевченко був академіком?

Екскурсовод: Так. За видатні гравірні роботи Шевченкові було присвоєно звання академіка. Ви можете побачити тут його гравірні роботи.

Джейн: Так, це роботи великого майстра. Я знала, що Шевченко видатний художник, але тільки тепер зрозуміла, який це великий талант.

Екскурсовод: Так, у музеї майже 1000 (тисяча) його картин. І які це чудові картини!

Олесь: Скажіть, будь ласка, а коли Шевченко намалював ці картини?

Екскурсовод: Це роботи, які Шевченко писав на заслання.

●
Олесь: Скажіть, будь ласка, за що Шевченка заслали?

Екскурсовод: Російський цар заслав Шевченка за те, що поет боровся за звільнення своїх братів з кріпацької неволі. Шевченко писав революційні вірші, в яких закликав український народ боротися за свободу, за щастя.

Джейн: А на заслання Тарас Григорович листувався з ким-небудь?

Екскурсовод: Так, він листувався з письменниками, художниками.

Олесь: Шевченко, мабуть, багато читав. Скільки в нього було книжок!

Екскурсовод: Це тільки частина книжок Шевченка.

Джейн: Це книжки з бібліотеки поета?

Екскурсовод: Так. Ще до в'язування Шевченко читав твори Сковороди, Міцкевича, Пушкіна, Гоголя...

Олесь: А Шевченко зустрівся після заслання з рідними: братами, сестрами?

Екскурсовод: Так, він зустрічався з ними. Але поетові не дозволили жити на Україні. А він мріяв жити на Україні, над Дніпром. Тому й поховали його на Чернечій горі під Каневом.

Джейн: Так, ми були в Каневі на могилі Кобзаря.

Екскурсовод: Мільйони людей знають і люблять його вірші. У 1964 (тисяча дев'ястсот шістдесят четвертому) році в усьому світі відзначили 150 (сто п'ятдесят) років з дня народження Тараса Шевченка, великого поета, художника, борця за волю й щастя народу.

Олесь: О, скільки тут книжок!

Екскурсовод: Це твори Тараса Шевченка всіма мовами світу. А тут подарунки трудящих Тарасові, портрети, килими, картини, різьблення, вишивання...

Олесь: А хто намалював цей портрет?

Екскурсовод: Учні сільської школи.

Джейн: Чудові подарунки!

Екскурсовод: Ми пишаємося нашим Кобзарем, шануємо його.

Джон: Дозвольте подякувати вам за цікаву екскурсію, за розповідь про великого Кобзаря! Це незабутні враження!

LESSON 21

DIALOGUES

●
Викладач: Дорогі друзі! Сьогодні ваш останній урок української мови. Я сподіваюсь (hope), що ви й далі (continue) вивчатимете українську мову. Ви тільки почали (have begun) її вивчати. Наша рідна мова дуже багата. Я її вивчаю все життя. Ви зараз тільки познайомилися з нашою мовою. **Любіть і вивчайте її!** (Love and

learn it!) Хай завжди вам щастить в усьому! (May you always be lucky! May you always succeed in everything!)

Джон: Шановний Іване Петровичу! Ми вивчали з вами українську мову. Щодня ми слухали, повторювали, читали, писали й розповідали діалогі й тексти українською мовою (in Ukrainian). Ми вже тріхи розуміємо й розмовляємо вашою рідною мовою (speak your native language). Ми розуміємо, що це тільки початок (beginning), треба ще багато працювати, щоб можна було сказати (to make it possible to say): «Я знаю українську мову». Дозвольте подякувати вам, Іване Петровичу, за науку (for the knowledge)! Ми ніколи не забудемо (We'll never forget)

вас — нашого першого вчителя!

Джейн: Щиро дякуємо! До побачення, дорогій Іване Петровичу!

Викладач: До побачення, друзі! Усього вам найкращого! (All the best to you.)

Микіла: Дорогі друзі! Ви хотіли попрощатися (to part) з Києвом. Запрошую вас на останню екскурсію.

Джейн: Дякуємо, Микіло! Нам сумно їхати з Києва! Ми ще тільки почали знайомитися з Києвом, але вже щиро полюбили це чудове місто. Я ніколи не забуду ці дні!

Джон: Так. Ми бачили багато: історичні місця (historical places) — Софійський собор (St. Sophia's Cathedral), Лавру (The Lavra), Золоті ворота (The Golden Gates), пам'ятники героям (monuments to the heroes) революції і Великої Вітчизняної війни.

Джейн: Ми відвідали заводи, колгосп, інститути, школу...

Ольсь: І дитячий садок. Ми ще ходили на стадіон, до зоопарку (to the zoo), їздили на метрo, плавали у Дніпрі, їли смачне кийвське морозиво.

Джейн: І не тільки це. Ми ще оглянули цікаві музеї, виставки, були в театрах, на концертах, дивились кінофільми. Не можна забути українську музику, пісні, мову!

Ольсь: А в мене тепер є багато друзів.

Джейн: А подорож до Канева! Я запам'ятаю її на все життя!

Джон: Так, все це чудово! Але ще ми познайомилися з нашими українськими друзями, побачили їхнє життя, працю (work), творчість.

Джейн: Ми полюбили Київ — серце (heart) України. Але я хочу побачити Київ не тільки влітку (in summer), а й восени (in autumn), коли в золоті (golden) парки й сади, взимку (in winter), коли місто в снігу (in snow), і навесні (in spring), коли в Києві квітнуть каштани (in blossoming chestnut trees).

Ольсь: О, вже вокзал! Ми приїхали.

Джон: Дорогий Микіло! Ви були нашим гідом. Ви стали нашим великим другом! Дякуємо вам за увагу й допомогу (for the attention and help)!

Джейн: До побачення, Микіло! До побачення, Києве!

Микіла: До побачення, друзі! Щасливої дороги! (Have a nice trip.) До нової зустрічі! (Till we meet again.)

WORDS AND EXPRESSIONS

сподіватися / *conj* to hope
 далі continue
 починати, почати / *conj* to begin
 ніколи (не + verb) never
 прощатися (з ким, з чим) to part
 історичний *adj* historical
 місце place
 пам'ятник monument
 герой hero
 праця work, labor
 серце heart
 влітку in summer
 восени in autumn

збілото gold
 взимку in winter
 сніг snow
 навесні in spring
 квітнути to blossom
 каштан chestnut (tree)
 увага attention
 допомога help
 Хай завжди вам щастить в усьому! May you al-
 ways succeed in everything!
 Усього вам найкращого! All the best!
 Щасливої дороги! Have a nice trip!
 До новій зустрічі! Till we meet again!

SUMMARY

Cases and how they are Used in the Ukrainian Language

Case	Chief use	Example
Nominative	<ol style="list-style-type: none"> 1. As the subject of a sentence. 2. As a simple nominative predicate. 3. With the numerals 1, 2, 3, 4. 	Студент пише. (хто?) Книжка лежить. (що?) Петро — студент. Тут 2 (два) студенти.
Genitive	<ol style="list-style-type: none"> 1. To denote possession. 2. To replace the nominative as the subject when the verb is used in the negative. 3. With the numerals 5, 6, etc. and words like <i>багато, мало, скільки</i>. 4. To denote dates. 5. To denote direction. 	Це книжка студента. (чий?) Тут немає студента. (кого?) Там не було книжок. (чого?) Тут 5 (п'ять) студентів. (кого?) Там багато книжок. (чого?) Це було першого січня. (колий?) Він їде до міста. (куди?) Він їде з міста. (звідки?)
Dative	<ol style="list-style-type: none"> 1. To denote the person toward whom the action is directed. 2. To denote the person or object to whom or which a certain age or state is ascribed or attributed. 	Я пишу лист студентові. (кому?) Студентові 20 (двадцять) років. (кому?) Квітам тут холодно. (чому?)
Accusative	<ol style="list-style-type: none"> 1. As the object of an action. 2. As an object of speech or thought. 3. To denote direction. 4. To denote time. 	Я бачу студента. (кого?) Я бачу книжку. (що?) Він пише про студента. (про кого?) Ми їдемо на Україну. (куди?) Він приїхав у середу. (колий?)

Case	Chief use	Example
Instrumental	1. To denote the instrument by means of which the action is completed. 2. To denote the participant of an action. 3. As part of a compound nominative predicate. 4. To denote place. 5. To denote the means of communication.	Я пишу олівцём. (чим?) Я розмовляю із студентом. (з ким?) Він був студентом (ким?) Ми гуляємо містом. (де?) Ми їхали поїздом. (чим?)
Locative	1. To denote the location where the action takes place. 2. To denote the time of action.	Він живе на Україні. (де?) Він приїхав у січні. (колі?)
Vocative	1. As a form of address.	До побачення, Києве!

Declension of Main Groups of Nouns and Adjectives which Modify them

Masculine gender:

Number	Case	Hard group	Soft group
Singular	<i>Nom.</i> <i>Gen.</i> <i>Dat.</i> <i>Acc.</i> <i>Instr.</i> <i>Loc.</i> <i>Voc.</i>	рідний брат рідного брата рідному братові (-у) рідного брата рідним братом на рідному братові рідний брате	синій олівець синього олівця синьому олівцю (-еві) синій олівець синім олівцём синьому олівці синій олівцю
Plural	<i>Nom.</i> <i>Gen.</i> <i>Dat.</i> <i>Acc.</i> <i>Instr.</i> <i>Loc.</i> <i>Voc.</i>	рідні брати рідних братів рідним братам рідних братів рідними братами на рідних братах рідні брати	сині олівці синіх олівців синім олівцям сині олівці синіми олівцями синіх олівцях сині олівці

1. The *hard group* includes masculine nouns whose stem ends in a hard consonant except **ж, ч, ш, щ**, and the majority of nouns in **р**.

2. The *soft group* includes masculine nouns ending in a soft consonant or **-й** and some nouns ending in **-ар, -ир** (*лікар, шахтар, багач*).

3. Masculine nouns ending in **ж, ч, ш, щ** belong to the *mixed group*. In the dative and instrumental singular and in the nominative and vocative form plural they coincide with the *soft group*. In all other cases, singular and plural, they have the same ending as the *hard group*: (*товариш, плащ, ніж, програвач*).

Feminine gender:

Number	Case	Hard group	Soft group
Singular	<i>Nom.</i> <i>Gen.</i> <i>Dat.</i> <i>Acc.</i> <i>Instr.</i> <i>Loc.</i> <i>Voc.</i>	рідна сестра рідної сестри рідній сестрі рідну сестру рідною сестрою на рідній сестрі рідна сестро	сіня сукня сіньої сукні сіній сукні сіню сукню сіньою сукнею сіній сукні сіня сукне
Plural	<i>Nom.</i> <i>Gen.</i> <i>Dat.</i> <i>Acc.</i> <i>Instr.</i> <i>Loc.</i> <i>Voc.</i>	рідні сестри рідних сестер рідним сестрам рідних сестер рідними сестрами на рідних сестрах рідні сестри	сіні сукні сініх суконь сінім сукням сіні сукні сініми сукнями сініх сукнях сіні сукні

1. The *hard group* includes feminine nouns ending in *-a*.

2. The *soft group* includes feminine nouns ending in *-я*.

3. Feminine nouns ending in *-a* after *ж, ч, ш, щ* (such as *пліща*) belong to the *mixed group*. In the genitive and instrumental singular and in the nominative and vocative form plural they coincide with the *soft group*. In all other cases, singular and plural, they have the same endings as the *hard group*.

Neuter gender:

Number	Case	Hard group	Soft group
Singular	<i>Nom.</i> <i>Gen.</i> <i>Dat.</i> <i>Acc.</i> <i>Instr.</i> <i>Loc.</i> <i>Voc.</i>	рідне село рідного села рідному селу рідне село рідним селом у рідному селі рідне село	сіне море сінього моря сіньому морю сіне море сінім морем сіньому морі сіне море
Plural	<i>Nom.</i> <i>Gen.</i> <i>Dat.</i> <i>Acc.</i> <i>Instr.</i> <i>Loc.</i> <i>Voc.</i>	рідні села рідних сел рідним селам рідні села рідними селами у рідних селах рідні села	сіні моря сініх морів сінім морям сіні моря сініми морями сініх морях сіні моря

1. The *hard group* includes neuter nouns ending in *-о*.

2. The *soft group* includes neuter nouns ending in *-е*.

3. Neuter nouns ending in *-e* after **ж, ч, ш, щ** (such as *прізвище*) belong to the *mixed group*. In the nominative, accusative and instrumental case and vocative form singular they coincide with the *soft group*. In all other cases, singular and plural, they have the same endings as the *hard group*.

Declension of Personal Pronouns

<i>Nom.</i>	я	ти	він, воно	вона́	ми	ви	вони́
<i>Gen.</i>	мене́	тебе́	його́	ї́ї	нас	вас	їх
<i>Dat.</i>	мені́	тобі́	йому́	ї́й	нам	вам	їм
<i>Acc.</i>	мене́	тебе́	його́	ї́ї	нас	вас	їх
<i>Instr.</i>	мною́	тобою́	ним	не́ю	на́ми	ва́ми	ні́ми
<i>Loc.</i>	на мені́	тобі́	ньо́му	ні́й	нас	вас	них

Note. After prepositions in the genitive and accusative cases the pronoun *його́* changes to *нього́* (Я думую про нього́); *її́* to *неї́* (Він розповідає про неї́); *їх* to *них* (Ми багáто знаємо про них).

EXERCISES

A. Put the words in brackets in the correct form:

(1)

1. Джейн полюби́ла па́рки (Ки́їв). 2. Грабарі відвідали музе́й (В. І. Ле́нін). 3. Учо́ра вони́ були́ в університе́ті іме́ні (Т. Г. Шевче́нко). 4. Джон огляну́в науко́вий центр (Ки́ївський держа́вний університе́т). 5. Сьо́годні в нас оста́нній уро́к (украї́нська мо́ва). 6. Вони́ хо́чуть вивча́ти мо́ву (украї́нський наро́д). 7. Джон і Джейн побáчили, що Радя́нська Украї́на є краї́ною (велькі́а культу́ра). 8. На Украї́ні вида́ється блі́зько 240 (двохсо́т сорока́) (журна́ли). 9. Тури́сти огля́нули в Киє́ві багáто (історичні́ па́м'ятники).

(2)

1. Сло́вник ко́штує 6 (карбо́ванець). 2. Журна́л ко́штує 40 (копійка). 3. Ця со́рочка ко́штує 13 (карбо́ванець) 28 (копійка). 4. Сестра́ сьо́годні не купі́ла (квито́к) на конце́рт. 5. Оле́сь не ма́є (фотоапа́ра́т). 6. У студе́нтів нема́є (зо́шити). 7. У тури́стів нема́є (час). 8. Джон ма́є за́писи (наро́дна му́зика). 9. Тури́сти при́їхали до (Ка́нів). 10. Богда́н пої́хав до (Аме́рика).

B. Add the appropriate ending:

1. Богда́н... сподоба́лась екску́рсія в університе́т. 2. Тури́ст... показáли геологі́чний і ботани́чний музе́ї. 3. Кана́дці дякували́ виклада́ч... за нау́ку. 4. Мико́л... два́дцять ві́сім ро́ків. 5. Мо́єму́ дру́г... со́рок ро́ків. 6. Тури́сти дякували́ кия́н... за гостинні́сть. 7. Дру́жін... Дžóна два́дцять п'ять ро́ків. 8. Джон і Джейн розпові́ли дру́з... про Украї́ну. 9. Ми побажа́ли това́риш... щасли́вої доро́ги. 10. Ми подарува́ли сестр... кві́ти.

C. Answer the questions using the words in brackets:

(1)

1. Ко́му 50 ро́ків? (ваш ба́тько). 2. Ко́му 38 ро́ків? (його́ ма́ти). 3. Ко́му 42 ро́ки? (наш дру́г). 4. Ко́му 18 ро́ків? (ва́ша сестра́). 5. Ко́му 75 ро́ків? (мо́я бабу́ся). 6. Ко́му присво́єно звання́ Геро́я Радя́нського Сою́зу? (украї́нська партиза́нка). 7. Ко́му розпові́ли про Ки́їв? (ми). 8. Ко́му дру́зі побажа́ли добро́ї по́дорожі? (ви). 9. Ко́му гід показáв місто? (вони́).

(z)

1. Що бачили туристи сьогодні? (музей).
2. Кого ви зустріли в університеті? (студенти, викладачі).
3. Що побачили туристи на Україні? (міста, села, заводи).
4. Що люблять друзі? (українська музика).
5. Куді йдуть діти? (екскурсія).
6. Куді хоче поїхати батько? (Крим).
7. Кого ви зустріли на вулиці? (Степан).
8. Кого вітали студенти? (викладач).

D. Make up dialogues as shown in the example.

Example: Це студентка (бачити).

Кого ви бачили?

Ми бачили студентку.

1. Це лікар (забувати).
2. Це вчитель (згадати).
3. Це друг (вітати).
4. Це дочка (зустріти).
5. Це дружина (проводжати).
6. Це подорож (мріяти).
7. Це батько (розповідати).
8. Наша мати (любити).
9. Новий студент (знати).
10. Нова вулиця (бачити).
11. Нове місто (оглянути).
12. Цікавий музей (відвідати).

E. Put the words in brackets in the correct form:

1. Джон цікавиться (Київський університет).
2. Мері цікавиться (екскурсія).
3. Ми пишаємося (наш університет).
4. Університет є (центр науки).
5. Ми познайомилися з (наші земляки, інженери, робітники, колгоспники, письменники, вчені).
6. Туристи познайомилися з (симфонічна, естрадна й народна музика).
7. Рада Міністрів Радянської України є (найвищий виконавчий орган) республіки.
8. Джейн була (студентка).
9. Олесь хоче бути (космонавт).
10. Микола піше (ручка).

F. Make up dialogues as shown in the example:

Example: Олесь піше (олівець).

Чим піше Олесь?

Він піше олівцем.

1. Богдан хоче стати (лікар).
2. Брат їде на роботу (трамвай).
3. Я буду (інженер).
4. Оксана була в концерті з (Іван).
5. Батько розмовляє з (гід-перекладач).
6. Ми розмовляли з (письменник).
7. Я люблю каву з (молоко).
8. Туристи були в Каневі з (нові друзі).
9. Шевченко був близький з (прості люди).
10. Батько пишається (син).

G. Put the words in brackets in the correct form:

1. Джейн і Джон сьогодні останній день у (Київ).
2. Вони були в (університет) на (екскурсія).
3. Туристи сьогодні були на (факультет).
4. Останній день вони були на (урок) української мови.
5. Друзі вчаться на (філологічний факультет).
6. Наші друзі відвідали (колгосп), (інститут), побували в (школа) й (дитячий садок).
7. Джейн любить гуляти в (київські парки).
8. У (Київ) вони побували в (чудові музеї).
9. Туристи побували на (великий завод).
10. Друзі відпочивали на (берег Дніпра).

H. Insert the needed preposition:

1. Він народився ... Москві.
2. Джон народився ... Торонто.
3. Брат живе ... селі.
4. Джейн працює ... школі.
5. Колгоспники працюють ... саду.
6. Книга лежить ... столі.
7. Студенти відпочивали ... Карпатах.
8. ... путівниках пишуть про історію міста.
9. Учора ми гуляли ... парку.
10. Ми зустріли друга ... вулиці.

I. Put the verbs in brackets into the correct tense form:

1. Зараз Джон (знати), що в університеті навчаються близько 20 (двадцять) тисяч студентів.
2. Мої друзі раніше (вивчати) українську мову.
3. Туристи вчора

(оглянути) наш університет. 4. Сьогодні ми (оглянути) музей, а завтра (оглянути) виставку. 5. Завтра туристи (їхати) у подорож. 6. Учора ми (слухати) концерт української пісні. 7. Завтра ми (слухати) оперу «Наталка Полтавка». 8. Раніше я (захоплюватися) футболом, а зараз я (захоплюватися) волейболом. 9. Мій брат (бути) учителем, коли закінчить інститут. 10. Раніше сестра (бути) студенткою, а тепер вона (стати) лікарем.

J. Add the appropriate endings:

1. Він студент. Зараз він вивч... українську мову. 2. Моя сестра піш... нове завдання. 3. Ми говорим... про нашу екскурсію. 4. Ми вчора побачил... нові заводи. 5. Учора Гнат див... футбол, а завтра він див... фільм. 6. Зараз Джон слуха... радіо, а ввечері він слуха... концерт. 7. Раніше я люб... бокс. 8. Ми завжди купу... цікаві книжки. 9. Він хоч... вчитися в університеті. 10. Завтра ми зустрін... нашого викладача.

K. Use the verb of needed aspect in the correct form:

1. Джон довго ... слова. Коли він ... їх, він написав вправи. (вчити, вивчити)
2. Що ти робиш? — Я ... листа додому. Один лист я вже ... (писати, написати)
3. Ми ... квитки й пішли до кінотеатру. (купувати, купити)
4. Ми ... каву і пішли на урок. (пити, випити)
5. Завтра я піду в універмаг і ... плащ. (купувати, купити)
6. Учора він довго ... листа братові. Коли він ... його, він пішов на пошту. (писати, написати)
7. Джон не прийшов на урок, бо він... (хворіти, захворіти)
8. Мій брат уже ... в школу. (кінчити, закінчити)
9. Я часто ... цей журнал. Учора я також ... останній номер. (читати, прочитати)
10. Ми часто ... його в університеті. Сьогодні вранці ми знову ... його. (зустрічати, зустріти)
11. Ми швидко ... й поїхали на екскурсію. Він завжди ... в ресторані. (обідати, пообідати)
12. Я хочу тріхи Я люблю ... в саду. (відпочивати, відпочити)

Part I

Lesson 1

C. — мак, дуб, так, тут

— — буква, мама, кава, папка, баба, тато, фото

— — кавун, кафе, онук, вода, фонтан

D. 1. Тут тато. 2. Там папка. 3. Там дуб. 4. Тут баба. 5. Водá тут. 6. Там мак.

E. (1) 1. Баба там? Так, баба там. 2. Мак тут? Так, мак тут. 3. Кава там? Так, кава там. 4. Дуб тут? Так, дуб тут. 5. Папка тут? Так, папка тут. 6. Фонтан там? Так, фонтан там.

(2) 1. Де онук? Онук тут. 2. Де фонтан? Фонтан тут. 3. Де фото? Фото тут. 4. Де водá? Водá там. 5. Де кавун? Кавун тут. 6. Де тато? Тато там.

G. 1. Мама тут. 2. Тато тут. 3. Баба там. 4. Онук там. 5. Так, кафе тут. 6. Фонтан там. 7. Мак тут. 8. Так, кава тут. 9. Так, водá там.

H. Тут кафе. Тут тато. Тут мама. Тут кава. Там фонтан. Там водá. Там баба. Там онук.

Lesson 2

C. — сад, син, клас

— — ваза, пиво, лава, масло, булка, сало, лампа

— — завод, студент, Максим, Семен

— — студентка, дитина, будинок, Оксана, Олена

— — молоко

D. 1. фонтани; 2. студенти; 3. папки; 4. маки; 5. сади; 6. заводи; 7. букви; 8. вази; 9. студенти; 10. кавуні; 11. будинки; 12. лави; 13. класи; 14. дуби; 15. онуки.

E. 1. Це будинок? Так, будинок. Де будинок? Будинок там. 2. Це студент? Так, студент. Де студент? Студент тут. 3. Це син? Так, син. Де син? Син там. 4. Це завод? Так, завод. Де завод? Завод тут. 5. Це сад? Так, сад. Де сад? Сад там. 6. Це клас? Так, клас. Де клас? Клас тут. 7. Це лава? Так, це лава. Де лава? Лава там. 8. Це лампа? Так, лампа. Де лампа? Лампа там. 9. Це булка? Так, булка. Де булка? Булка тут. 10. Це масло? Так, масло. Де масло? Масло там. 11. Це молоко? Так, молоко. Де молоко? Молоко тут.

F. 1. Де студент? Студент тут. А студентка? Студентка там. Тут студент? Так, тут студент. А там? Там студентка. 2. Де булка? Булка тут. А молоко? Молоко там. Тут булка? Так, тут булка. А там? Там молоко. 3. Де будинок? Будинок тут. А сад? Сад там. Тут будинок? Так, тут будинок. А там? Там сад. 4. Де лава? Лава тут. А фонтан? Фонтан там. Тут лава? Так, тут лава. А там? Там фонтан. Де папки? Папки тут. А сумки? Сумки там. Тут папки? Так, тут папки. А там. Там сумки. Де Максим? Максим тут. А Оксана? Оксана там. Тут Максим? Так, тут Максим. А там? Там Оксана.

H. (1) 1. Так, це сад. 2. Так, тут кафе. 3. Фонтан там. 4. Так, лави там. 5. Тато тут. 6. Студент там. 7. Так, це Максим. 8. Молоко тут. 9. Булка тут.

(2) 1. Студенти тут. 2. Семен тут. 3. Оксана там.

Lesson 3

C. — дід, стіл, день, ні, не

— — діти, тітка, батько, фізик, місто, мати

— — стілець, Іван, пілот, село, вікно

— — кімната, сніданок

— — інститут, стадіон

Е. 1. Ні, це не лава. Це стіл. 2. Ні, це не дід. Це тато. 3. Ні, це не студенти. Це діти. 4. Ні, це не масло. Це булка. 5. Ні, це не завод. Це інститут. 6. Ні, це не тітка. Це студент. 7. Ні, це не вази. Це маки. 8. Ні, це не сад. Це кафе. 9. Ні, це не село. Це місто. 10. Ні, це не кафе. Це клас. 11. Ні, це не студент. Це пілót. 12. Ні, це не обід. Це сніданок.

Г. він: батько, стілець, дід, будинок, сніданок, син, інститут, день, завод
вона: кімната, ма́ти, тітка, лава, булка, студентка, дитина
воно: кафе, місто, молоко, село, масло

Г. 1. він; 2. вона́; 3. вони́; 4. вона́; 5. він; вона́; 6. він, вони́; 7. воно́, воно́.

Н. 1. Ні, він там. 2. Так, він там. 3. Так, він тут. 4. Ні, воно́ тут. 5. Так, вони́ тут. 6. Ні, вона́ тут. 7. Так, воно́ тут. 8. Ні, вона́ тут.

І. 1. Це ма́ти? Так, ма́ти. Де вона́? Вона́ тут. 2. Це ба́ба? Так, ба́ба. Де вона́? Вона́ там. 3. Це дід? Так, дід. Де він? Він тут. 4. Це діти? Так, діти. Де вони́? Вони́ там. 5. Це пілót? Так, пілót. Де він? Він там. 6. Це фізик? Так, фізик. Де він? Він там. 7. Це студент? Так, студент. Де він? Він тут. 8. Це місто? Так, місто. Де воно́? Воно́ тут. 9. Це кімната? Так, кімната. Де вона́? Вона́ тут. 10. Це кафе? Так, кафе. Де воно́? Воно́ там. 11. Це заводи? Так, заводи. Де вони́? Вони́ там. 12. Це стіл? Так, стіл. Де він? Він тут.

К. 1. Ні, це село. 2. Ні, він там. 3. Так, вони́ там. 4. Ні, вони́ там. 5. Так, він тут. 6. Ні, вона́ тут. 7. Так, він тут. 8. Ні, це не сніданок. Це обід. 9. Так, він тут. 10. Так, воно́ тут. 11. Ні, він тут.

Lesson 4

С. — я, мій, твій, ти, дім

— — Київ, сукня, м'ясо, дядько

— — музей, водій, моя, костюм, басейн, мої, сім'я, твоя, мої, твої, свої, Москва, юнак

— — — яблуко, вулиця

— — — киянин

— — — музикант

Д. він: Київ, музей, юна́к, басейн, водій, дядько, киянин, музикант, ко́стюм

вона́: су́кня, Москв́а, сім'я́, ву́лиця, кия́нка

воно́: м'ясо, яблуко

Е. 1. й; 2. і; 3. і; 4. й; 5. й; 6. і; 7. і; 8. і.

Г. (1) 1. мій; 2. моя́; 3. мій; 4. моя́; 5. моє́; 6. мої́; 7. моя́; 8. мій; 9. моє́; 10. моя́; 11. мій; 12. мої́; 13. мій; 14. моя́; 15. моє́; 16. мій.

(2) 1. твій; 2. твоя́; 3. твій; 4. твоя́; 5. твоє́; 6. твої́; 7. твоя́; 8. твій; 9. твоє́; 10. твоя́; 11. твій; 12. твої́; 13. твій; 14. твоя́; 15. твоє́; 16. твій.

Г. 1. Це твій обід? Так, це мій обід. Ні, це не мій обід. Це твій обід. 2. Там моя́ кімната? Так, там твоя́ кімната. Ні, там не твоя́ кімната. 3. Це твоє́ яблуко? Так, це моє́ яблуко. Ні, це не моє́ яблуко. Це твоє́ яблуко. 4. Це моє́ фото? Так, це твоє́ фото. Ні, це не твоє́ фото. Це моє́ фото. 5. Тут моя́ ка́ва? Так, тут твоя́ ка́ва. Ні, тут не твоя́ ка́ва. Тут моя́ ка́ва. 6. Це твій стілець? Так, це мій стілець. Ні, це не мій стілець. Це твій стілець. 7. Тут мої́ вази? Так, тут твої́ вази. Ні, тут не твої́ вази. Тут мої́ вази. 8. Там твої́ папки́? Так, там мої́ папки́. Ні, там не мої́ папки́. Там твої́ папки́.

Н. (1) 1.— Де твої́ дід і ба́ба?

— Мої́ дід і ба́ба тут.

2.— Де твої́ тітка й дядько?

— Мої́ тітка й дядько там.

3.— Де твої́ батько й ма́ти?

— Мої́ батько й ма́ти тут.

(2) 1.— Де мої́ ба́ба й дід?

— Твоя́ ба́ба тут, а твій дід там.

2.— Де мої́ дядько й тітка?

— Твій дядько тут, а твоя́ тітка там.

3.— Де мої́ батько й ма́ти?

— Твій батько тут, а твоя́ ма́ти там.

І. 1.— Це твоє́ місто?

— Так, моє́.

— Де воно́?

— Воно́ тут.

2.— Це твій дім?

— Так, мій.

— Де він?

— Він тут.

3.— Це твої́ діти?

— Так, мої́.

— Де вони́?

— Вони́ там.

К. 1. Ні, це село. 2. Ні, він там. 3. Ні, він там. 4. Вони́ тут. 5. Так, вони́ тут. 6. Вони́ там. 7. Ні, це обід. 8. Так, тут суп. 9. Воно́ тут.

Lesson 5

C. — хто, що, теж, наш, чий, ми, ви, плащ

— шафа, шуба, ложка, школа, хата, площа, наша, їхній, зошит, шапка, чашка, учень, пишуть, книжка

— піджак, дочка, чия, пишу

— дівчина, слухаю, пишете

— виделка, писати, читати, читаю

— викладач

D. він: зóшит, піджа́к, плащ, виклада́ч, ніж, учень

вона́: ша́фа, шу́ба, кни́жка, дівчина, дочка́, ло́жка, ча́шка, ха́та, пло́ща, шко́ла, видéлка, ша́пка

вонó: місто, село, кафе

E. (1) 1. на́ше; 2. на́ша; 3. наш; 4. наш; 5. наш; 6. на́ші; 7. на́ша; 8. наш; 9. на́ші; 10. наш, на́ша.

(2) 1. ва́ша; 2. ваш; 3. ва́ше; 4. ва́ша; 5. ва́ші; 6. ва́ша; 7. ва́ші; 8. ваш; 9. ва́ша; 10. ва́ші.

(3) 1. їхні; 2. їхне; 3. їхня; 4. їхній; 5. їхне; 6. їхня; 7. їхній; 8. їхне; 9. їхні; 10. їхня.

G. 1. Це мо́ї шапки́. 2. Це їхні́ буди́нки. 3. Тут на́ші ха́ти. 4. Там тво́ї сині́. 5. Це ва́ші дочки́.

6. Це мо́ї ложкы́. 7. Тут тво́ї книжкы́. 8. Це на́ші шко́ли. 9. Це ва́ші інститу́ти. 10. Це їхні́ сті́льці.

H. 1. Це ваш буди́нок? Так, це мій (наш) буди́нок. Ні, це не мій (наш) буди́нок. 2. Це ва́ша ша́фа? Так, це мо́я (на́ша) ша́фа. Ні, це не мо́я (на́ша) ша́фа. 3. Це ва́ша шу́ба? Так, це мо́я (на́ша) шу́ба. Ні, це не мій (наш) сті́л? Так, це мій (наш) сті́л. Ні, це не мій (наш) сті́л.

5. Це ва́ша ша́пка? Так, це мо́я (на́ша) ша́пка. Ні, це не мо́я (на́ша) ша́пка. 6. Це ва́ша су́кня? Так, це мо́я (на́ша) су́кня. Ні, це не мо́я (на́ша) су́кня. 7. Це ваш зо́шит? Так, це мій (наш) зо́шит. Ні, це не мій (наш) зо́шит. 8. Це ва́ша шко́ла? Так, це мо́я (на́ша) шко́ла. Ні, це не мо́я (на́ша) шко́ла.

9. Це ва́ше фо́то? Так, це мо́є (на́ше) фо́то. Ні, це не мо́є (на́ше) фо́то. 10. Це ваш ко́стюм? Так, це мій (наш) ко́стюм. Ні, це не мій (наш) ко́стюм. 11. Це ва́ша кни́жка? Так, це мо́я (на́ша) кни́жка. Ні, це не мо́я (на́ша) кни́жка. 12. Це ваш клас? Так, це мій (наш) клас. Ні, це не мій (наш) клас.

I. 1. чи́й? 2. чия́? 3. чи́є? 4. чий? 5. чий? 6. чий? 7. чия́? 8. чия́? 9. чи́й? 10. чи́є?

J. (1) 1. чия́? мо́я шу́ба; 2. чия́? мо́я ша́пка; 3. чий? мій плащ; 4. чий? мій піджа́к; 5. чия́? мо́я шко́ла; 6. чий? мій зо́шит; 7. чия́? мо́я до́шка; 8. чия́? мо́я кни́жка; 9. чий? мій ніж; 10. чия́? мо́я ло́жка; 11. чия́? мо́я ча́шка; 12. чия́? мо́я видéлка.

(2) 1. хто? дівчина; 2. що? ла́мпа; 3. хто? дід; 4. що? ча́шка; 5. хто? діти; 6. хто? юна́к; 7. що? зо́шити; 8. хто? студéнти; 9. що? шу́ба; 10. хто? ба́тько; 11. що? ко́стюм; 12. хто? ба́ба.

K. 1. а; 2. теж; 3. а; 4. а; 5. теж; 6. а; 7. а; 8. а; 9. теж; 10. теж.

L. 1. Так, він чита́є. 2. Так, вони́ чита́ють. 3. Ні, вона́ чита́є. 4. Ні, вона́ пи́ше. 5. Ні, він слуха́є.

6. Ні, вона́ пи́ше. 7. Ні, вони́ слуха́ють. 8. Так, вони́ пишуть.

M. Хто чита́є? 1, 5, 9. Хто пи́ше? 2, 4, 7. Хто слуха́є? 3, 6, 8, 10.

N. 1. пи́ше, чита́є; 2. чита́є, слуха́є; 3. пишуть, чита́ють; 4. чита́єш, слуха́ю; 5. чита́ю, слуха́єте;

6. слуха́ємо, пи́шемо, чита́ємо.

P. (1) 1. Так. 2. Так, він тут. 3. Тут діти. 4. Вонó там. 5. Вона́ там. 6. Ні, вони́ слуха́ють.

7. Учень пи́ше. 8. Так, вона́ чита́є. 9. Вони́ тут. 10. Вони́ там.

(2) 1. Це кімна́та. 2. Вонó тут. 3. Він тут. 4. Вона́ там. 5. Тут студéнти. 6. Вони́ тут. 7. Вони́ там. 8. Студéнт чита́є. 9. Студéнтки слуха́ють. 10. Студéнт пи́ше.

Lesson 6

C. — брат, сир, шарф, текст

— риба, карта, парта, ручка, слово, вікна, села, жити, стійте

— сестра, взуття, журнал, стою, сиджу, лежу, урок, читай, міста, живу

— радіо, яблуко

— стояти, сидіти, лежати, завдання, читайте

— робітник, інженер, живемо

— оповідання, відповідати, розповідати

- D.** він: сир, брат, робітник, інженер, шарф, урок, текст
 вона: сестра, карта, партя, рўчка, рїба
 вони: оповїданнтя, рїдїо, взуттїя, слўво, завданнтя
- E.** (1) 1. мїй; 2. мої; 3. мої; 4. мої; 5. мїй; 6. мої.
 (2) 1. наш; 2. наш; 3. наша; 4. наші; 5. наші; 6. наша.
- F.** 1. Нашї братї — робїтнїкї. 2. Це твої оповїданнтя. 3. Їхнї сїстри — їнженїри. 4. Мої синї живўть тут. 5. Вашї сїла там. 6. Це мої журнїли. 7. Тут їхнї вїкна. 8. Нашї дїчки — студенткї. 9. Мої братї пїшуть. 10. Твої зїшитї лежїть тут.
- G.** Що це? 1, 2, 4, 6, 7, 8, 10, 12.
 Хто це? 3, 5, 9, 11.
 1. рўчка; 2. сир; 3. сестра; 4. карта; 5. брат; 6. шарф; 7. партя; 8. журнїл; 9. їнженер; 10. рїдїо; 11. робїтнїк; 12. чїшка.
- H.** 1. я; 2. вїн; 3. вона; 4. вони; 5. ми; 6. ви, я; 7. вони; 8. вона; 9. вони; 10. ти.
- I.** (1) 1. лежїть; 2. лежїть, лежїть; 3. лежїш; 4. лежїть, лежїть; 5. лежїте; 6. лежў.
 (2) 1. сидїть; 2. сидїть; 3. сидїть; 4. сидїте, сидїмо; 5. сиджў; 6. сидїш.
 (3) 1. стоїть; 2. стоїть; 3. стоїть, стоїть; 4. стоїш; 5. стоїте, стоїмо; 6. стоїть.
- J.** 1. Що стоїть? Чїшка стоїть. 2. Хто стоїть? Студентї стоїть. 3. Хто сидїть? Дїти сидїть.
- K.** 1. Що лежїть? Зїшит лежїть. 5. Що стоїть? Мїки стоїть. 6. Хто стоїть? Дївчина стоїть. 7. Що лежїть? Нїж лежїть. 8. Хто сидїть? Дїд сидїть.
- L.** 1. стоїть, лежїть; 2. лежїть, лежїть; 3. стоїть, стоїть; 4. стоїть; 5. лежїть; 6. стоїть, стоїть; 7. лежїть, лежїть; 8. лежїть; 9. лежїть; 10. лежїть; 11. лежїть; 12. лежїть.
- M.** 1. Сидї! Сидїть! Сидїмо! 2. Слўхай! Слўхайте! Слўхаймо! Пїши! Пїшїть! Пїшїмо!
 3. Розповїдай! Розповїдайте! Розповїдаймо! 4. Відповїдай! Відповїдайте! Відповїдаймо! 5. Лежї і читїй! Лежїть і читїйте! Лежїмо і читїймо! 6. Стїй! Стїйте! Стїймо!

Lesson 7

- C.** — друг, хлїб
 — — гудзик, ганок, лїжка, одяг, лїкар, робиш, Ганна, любить
 — — люблю, пальто, його, роблю, її, Василь
 — — — подруга, робимо, робите, любите
 — — — газета, купую, книгарня
 — — — магазин, гастроном
 — — — — купуємо, гуртожиток
 — — — — універмаг
- D.** він: Василь, хлїб, магазин, учитель, друг, гудзик
 вона: газїта, подруга, книгарня, учителька
 вони: пальто, лїжка
- E.** 1. його; 2. його; 3. її; 4. його; 5. її; 6. її; 7. його; 8. його.
- F.** 1. його; 2. їхнїй; 3. його; 4. її; 5. наш; 6. мої; 7. його; 8. твої, 9. ваше, 10. її.
- G.** Хто це? 1, 3, 6, 7. Що це? 2, 4, 5, 8, 9.
- H.** 1. лїкар; 2. взуттїя; 3. робїтнїк; 4. книжка; 5. газїта; 6. їнженер; 7. учитель; 8. магазин;
- I.** 1. лїкар; 2. взуттїя; 3. робїтнїк; 4. книжка; 5. газїта; 6. їнженер; 7. учитель; 8. магазин;
- J.** 1. вчїтель; 2. учителька; 3. учитель; 4. учитель; 5. вчїтелька; 6. вчїтель; 7. вчїтелька.
- K.** (1) 1. купў; 2. купўю; 3. купў; 4. купўємо; 5. купўете; 6. купўють; 7. купўеш, купўю.
 (2) 1. люблю; 2. любить; 3. любить; 4. любить; 5. любїш, любїть; 6. люблять; 7. любите.
- L.** 1. любить.
- M.** 1. Ви любїте це мїсто? Так, я дўже люблю це мїсто. 2. Ви любїте оповїданнтя? Так, я дўже люблю оповїданнтя. 3. Ви любїте книжкї? Так, я дўже люблю книжкї. 4. Ви любїте селї? Так, я дўже люблю селї. 5. Ви любїте молоко? Так, я дўже люблю молоко. 6. Ви любїте кавунї? Так, я дўже люблю кавунї.
- N.** 1. Нї, я не люблю слўхати рїдїо. 2. Нї, вони не люблять читїти тексти. 3. Нї, вїн не любить розповїдати. 4. Нї, вона не любить вїдповїдати урок. 5. Нї, вїн не любить купувїти одяг. 6. Нї, я не люблю пїсїти.

L. (1) 1. Що ми робимо? 2. Що ви робите? 3. Що він робить? 4. Що вона робить? 5. Що я роблю?
6. Що ти робиш? 7. Що вони роблять?

(2) 1. Що робить мати? 2. Що робить батько? 3. Що робить дівчина? 4. Що робить юнак? 5. Що роблять діти? 6. Що робить дід? 7. Що робить баба? 8. Що роблять студенти?

M. 1. Що вона робить? Вона читає книжку. 2. Що він робить? Він пише. 3. Що вони роблять? Вони купують взуття. 4. Що вона робить? Вона купує м'ясо. 5. Що вони роблять? Вони читають книжку. 6. Що він робить? Він купує книжки. 7. Що вона робить? Вона слухає радіо. 8. Що вони роблять? Вони пишуть.

Lesson 8

B. — чай, міст, вчусь, вже, ще

— — річка, вчися, добре, поряд, трохи, вдома

— — Дніпро

— — вчитися, дякую, вибачте

— — вечеря, тарілка, погано, працюю, добридень, будь ласка, канадець

— — лікарі

— — — — — учитися, працюємо

— — — — — працювати, розмовляти, українець, росіянин

— — — — — по-українськи

C. він: Дніпро, міст, чоловік, англієць, українець, готель, пенсіонер

вона: річка, книгарня, вечеря, тарілка, Україна, дружина

воні: місто, село, пальто

D. 1. шарфі; 2. міста; 3. олівці; 4. викладачі; 5. яблука; 6. шафі; 7. столи; 8. ліжка; 9. сукні;
10. учні; 11. карти; 12. села; 13. учителі; 14. плащі; 15. вікна; 16. вулиці; 17. сім'ї; 18. школи;
19. стільці; 20. музеї; 21. площі.

E. 1. Ні, це чашка. 2. Ні, це обід. 3. Ні, це річка. 4. Ні, це стілець. 5. Ні, це вулиця. 6. Ні, це місто. 7. Ні, це сік. 8. Ні, це будинок.

F. Хто це? 1, 2, 4, 6, 10, 14. Що це? 3, 5, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 15, 16.

1. інженер; 2. лікар; 3. стіл; 4. учениця; 5. лампа; 6. учителька; 7. виделка; 8. чашка; 9. ніж;
10. тато; 11. ложка; 12. стілець; 13. тарілка; 14. робітник; 15. ліжка; 16. дзвоник.

G. (1) 1. ваш; 2. ваша; 3. ваші; 4. ваша; 5. ваш; 6. ваша; 7. ваш; 8. ваші.

(2) 1. чий? 2. чіє? 3. чиї? 4. чий? 5. чий? 6. чіє? 7. чий? 8. чий? 9. чий? 10. чіє?

(3) 1. ваша; 2. ваша; 3. ваші; 4. ваше; 5. ваш; 6. ваші; 7. ваш; 8. ваші; 9. ваш; 10. ваші.

(4) 1. сидить, читає; 2. працює; 3. читає; 4. учиться; 5. слухають; 6. розмовляють; 7. купує;
8. розповідає.

H. (1) 1. працює; 2. працюєш, працюю; 3. працює; 4. працюють; 5. працюєте; працюємо.

(2) 1. учиться; 2. учиться; 3. вчимося; 4. учиться; 5. учися, вчусь; 6. вчитесь.

(3) 1. розмовляю; 2. розмовляє; 3. розмовляє; 4. розмовляють; 5. розмовляєте; 6. розмовляємо.

J. (1) 1. вчиться, учиться; 2. вчимося, вчаться; 3. вчиться; 4. вчиться.

(2) 1. вже; 2. уже; 3. вже; 4. уже.

(3) 1. вдома; 2. удома; 3. удома; 4. вдома.

K. 1. розмовляю; 2. працює, вчусь; 3. розповідає, слухають; 4. сидимо, розмовляємо; 5. купує, купують; 6. сиджу, пишу; 7. лежить, читає; 8. люблю; 9. любимо; 10. розмовляють.

L. 1. розмовляйте; 2. працюйте, вчїться; 3. купуйте; 4. слухайте; 5. любіть.

Lesson 9

II. 1. місто Київ; 2. річка Дніпро; 3. міст; 4. вулиця Хрещатик; 5. мій дім; 6. вікно; 7. кімната; 8. стіл, стілець; 9. ліжка; 10. інженер; 11. мій син; 12. він; 13. інститут; 14. університет; 15. мій, вчитель; 16. мій дід — лікар.

IV. 1. друг Тарас; 2. студент; 3. завдання; 4. читає оповідання; 5. подруга; стоїть сніданок; 7. вода; 8. газета; 9. мати читає газети; 10. учитель читає текст «Завод»; 11. відповідаємо; 12. тато, робітник.

Review

5. **VI.** 1. живуть, дядько, тітка; 2. учаться, діти; 3. дід, стіл, стілець; 4. скажіть, будь ласка, одяг; 5. поряд, дякую.

VIII. [л] лампа, клас, шкóла, молоко, мáсло, стілець, вулиця, слухати, стіл.

[л^в] лікар, меблі, хліб, любити, ліжко, олівець.

X. [р] Україна, урок, турист, Тарас, риба, ручка, ресторán, сестра́, друг, лікар.

[р^в] вечєря, річка, тарілка.

8. **XII.** 1. Хрещáтик; 2. магазiн «Одяг»; 3. магазiн, хліб; 4. хáта; 5. друг; 6. слухає; 7. газети; 8. слухають.

XIV. — текст, стіл, брат, клас, хліб, син, друг, міст, дiм, шарф

— буква, фотó, місто, лампа, школа, фізик, діти, шапка, хата, річка, шуба

— онук, вода, студент, сiм'я, обiд, дочка, кафе, стілець, готель

XVI. — вулиця, подруга, радіо

— студентка, сніданок, кімната, виделка, завдання

— інженер, ковбаса, ресторан, олівець, iнститут, магазин, молоко, чоловік

Part II

Lesson 1

A. Хто це? 1, 4, 8, 10.

Що це? 2, 3, 5, 6, 7, 9.

B. він: сусід, Дніпро́, номер, Київ, гід;

вона́: країна, валіза, анкета, туристка, професія;

вонó: знайомство, прізвище, таксі.

- D.** 1. туристи; 2. готелі; 3. сукні; 4. ключі; 5. валізки; 6. олівці; 7. iнженери; 8. сестри; 9. музеї; 10. сусіди; 11. сiм'ї; 12. площі; 13. плащі; 14. перекладачі; 15. лікарі; 16. українці; 17. учні; 18. друзі; 19. матері; 20. діти; 21. поля; 22. сєла; 23. моря; 24. прізвища.

E. 1. учителька, вчителі; 2. росіянка, росіяни; 3. учениця, учні; 4. студентка, студенти; 5. робітниця, робітники; 6. українка, українці; 7. киянка, кияни; 8. iнженер, iнженери.

- F.** 1. Петрович; 2. Іванович; 3. Максимович; 4. Семєнович; 5. Миколáйович; 6. Петрівна; 7. Іванівна; 8. Максимівна; 9. Миколáївна.

G. 1. Іване, ти пінеш? 2. Тарасе Івановичу, ви працюєте? 3. Оксано Петрівно, ви відпочиваєте? 4. Микóло, ти слухаєш радіо? 5. Олено, ти повторюєш завдання? 6. Галіно Семєнівно, ви розповідаєте? 7. Джене, ти читаєш газети? 8. Гнатє Максимовичу, ви живете тут?

H. 1. ім'я, по батькові, прізвище; 2. ім'я, прізвище; 3. ім'я, по батькові; 4. ім'я, прізвище.

- J.** 1. юна́че; 2. сєстро; 3. друзе; 4. товаришу; 5. юна́че; 6. ба́тьку; 7. дiвчино; 8. Україно; 9. дочко; 10. Кієве.

Lesson 2

- C. (1)** 1. працювала; 2. купували; 3. слухала; 4. писав; 5. оглядали; 6. лежав; 7. сидів, читав; 8. стояло; 9. слухала; 10. лежали.

(2) 1. був; 2. було; 3. була; 4. були; 5. було; 6. була; 7. були; 8. був.

D. 1. слухав, була; 2. писала; 3. стояло, лежав; 4. вивчав; 5. читав, слухали; 6. робив, купував; 7. писали; 8. працювала; 9. приїхав; 10. оглядав.

E. 1. любите, люблю; 2. любить; 3. любить; 4. любить; 5. люблять.

F. 1. любить писати; 2. любить слухати; 3. люблю оглядати; 4. любимо купувати; 5. любить працювати; 6. люблять читати; 7. любиш писати; 8. любить купувати.

G. 1. Коли ми відпочиваємо? 2. Коли вони працювали? 3. Як він розмовляє по-англійськи? 4. Коли ми снідали? 5. Як сестра́ читає? 6. Як слухали студенти урок? 7. Як він піше? 8. Як вона́ любить розповідати? 9. Коли я вивчав українську мову? 10. Як брат працює?

Lesson 3

B. 1. обідатимемо; 2. слухатимуть; 3. купуватиме; 4. дивитиметься; 5. оглядатиме; 6. відпочиватиму.

C. 1. оглядав, буде оглядати, оглядатиме; 2. писала, буде писати, писатиме; 3. купував, буде купувати, купуватиме; 4. відпочивали, будемо відпочивати, відпочиватимемо; 5. читали, будуть читати, читатимуть; 6. вивчали, будуть вивчати, вивчатимуть.

Д. 1. буде оглядати, оглядатиме; 2. буду писати, писатиму; 3. будеш обідати, обідатимеш; 4. будете робити, робітимете; 5. буде слухати, слухатиме; 6. будете їсти, їстимете; 7. будемо пити, питимемо; 8. будуть відпочивати, відпочиватимуть.

Е. 1. хочу; 2. хоче; 3. хоче; 4. хоче; 5. хочете; 6. хочуть; 7. хочемо; 8. хочеш.

Lesson 4

А. 1. яка; 2. які; 3. які; 4. який; 5. яка; 6. який; 7. які; 8. які.

В. 1. новий; 2. нова; 3. нове; 4. нові; 5. нові; 6. гární; 7. гární; 8. гární; 9. гárна; 10. велике; 11. великі; 12. велика; 13. великий, великий; 14. великий; 15. великий.

Д. 1. який, великий чи маленький; 2. які, нові чи старі; 3. які, велике чи маленьке; 4. який, гární чи негární; 5. яка, старá чи новá; 6. який, великий чи маленький; 7. які, старé чи новé; 8. які, нові чи старі.

Е. 1. котра; 2. котрій; 3. котра; 4. котра; 5. котрі; 6. котре.

Ф. 1. перші; 2. перший; 3. перша; 4. перше; 5. перша.

Г. 1. трéтя; 2. дев'ята; 3. дванадцята; 4. шоста; 5. сьома.

Lesson 5

А. 1. написати; 2. купити; 3. приготувати; 4. почати; 5. пообідати; 6. прочитати; 7. відпочити; 8. зрозуміти.

В. 1. приготувала; 2. прочитав; 3. купили; 4. зрозумів; 5. закінчили.

Д. 1. напишу; 2. пообідаємо; 3. прочитають; 4. послухає; 5. приготуєш; 6. почне; 7. відпочинемо; 8. закінчите; 9. куплю, купиш; 10. почнуть.

Е. 1. читаю, буду читати (читатиму); 2. напише; 3. оглядають, будуть оглядати (оглядатимуть); 4. оглянуть; 5. снідаємо, будемо снідати (снідатимемо); 6. пообідаємо; 7. закінчить; 8. купує, буде купувати (купуватиме); 9. відпочиваємо, будемо відпочивати (відпочиватимемо); 10. відпочинуть; 11. почне; 12. слухають, будуть слухати (слухатимуть).

Ф. 1. робив; 2. зробив; 3. зробили; 4. робила; 5. робив; 6. зробив; 7. зробив; 8. робили; 9. зробили; 10. зробили; 11. робили; 12. зробили.

Н. 1. обідали; 2. слухає; 3. прочитав (прочитала); 4. купують; 5. вечеряє; 6. закінчив; 7. пише.

І. 1. купував, купив; 2. написала, прочитає; 3. розумів, зрозумів; 4. закінчив; 5. куплю, послухаємо; 6. готували; 7. почав; 8. обідають.

Lesson 6

А. 1. книжку; 2. вечерю; 3. листі; 4. сувенір; 5. пісню; 6. морозиво; 7. вправу; 8. музей.

Е. 1. їмо, їсть, їли, їв; 2. їси, їм, їла, їла; 3. п'є, п'ють, пив, пили; 4. їсть, п'ю; їла, пив; 5. їсть, їсть, п'є; їв, їв, пила; 6. їм, їсть, їв (їла), їв; 7. їдять, їли; 8. їси, їм, їв (їла), їв (їла).

Ф. 1. борщ, м'ясо, яєчно; 2. кáву; 3. вареники, сметáну; 4. ковбасу; 5. ряжанку, молоко; 6. кúрку; 7. рибу, салáт; 8. чай, сiк; 9. фрúкти, тiстечка; 10. хúстку, намисто; 11. книжку, журнал.

Lesson 7

А. 1. які намисто; 2. які маки; 3. яку сумку; 4. яку хустку; 5. який костюм; 6. який колір; 7. яку мову; 8. який фiльм.

В. 1. новий цікавий фiльм; 2. сiне намисто й білу сумку; 3. українську мову; 4. українські страви; 5. новий цікавий журнал; 6. українську пісню; 7. Київський університет; 8. гáрну сумку; 9. цікаві оповідання; 10. цікавий музей.

С. (1) 1. гáрні квіти; 2. гáрну сумку; 3. гáрний костюм; 4. гáрне намисто; 5. гáрну сукню; 6. гáрна вóлиця.

(2) 1. цікавий фiльм; 2. цікаві книжки; 3. цікаве оповідання; 4. цікаву книжку; 5. цікавий музей; 6. цікава газета.

Д. 1. чию книжку; 2. чиє оповідання; 3. чиє місто; 4. чий музей; 5. чиї вірші; 6. чию вóлицю; 7. чию школу; 8. чиї журнали.

Е. 1. моє; 2. їхню; 3. твій; 4. його; 5. наше; 6. ваші.

Ф. (1) 1. смачний, смачний; 2. смачну; 3. смачне; 4. смачні, смачний; 5. нові, нову, новий, нове; 6. нове; 7. нову; 8. білі, білу, білу, білий; 9. біле; 10. білу, білий; 11. українську, українські; 12. українську; 13. українське; 14. українських.

(2) 1. моє; 2. мій; 3. мою; 4. мої; 5. твоє; 6. твою; 7. твою; 8. твої; 9. її; 10. її; 11. його; 12. його, його, його, його; 13. наше; 14. наші; 15. наш, нашу; 16. наш; 17. нашу; 18. їхній, їхню; 19. їхне; 20. їхні.

Н. 1. дивлюся; 2. дивиться, дивиться; 3. дивляться; 4. дивиться; 5. дивляться; 6. дивитесь, дивимось.

Lesson 8

В. 1. батька й брата; 2. дружину й сина; 3. друга; 4. учителя; 5. подругу; 6. дочку; 7. колгоспницю; 8. канадця.

Д. 1. тебе; 2. мене; 3. його; 4. їх; 5. нас; 6. її; 7. його; 8. вас.

Е. 1. його; 2. її; 3. її; 4. їх; 5. його; 6. їх.

Г. 1. чийого; 2. чию; 3. який; 4. якого; 5. чийого; якого; 6. чийого; 7. чийого; 8. якого; 9. чию; 10. який.

Г. 1. мого батька; 2. мій новий журнал; 3. нашого старого викладача; 4. їхнього дядька; 5. наш гарний дім; 6. вашого маленького сина; 7. його вчителя; 8. їхній новий інститут; 9. твого старого друга; 10. наш музей; 11. її стару матір; 12. твого брата.

Lesson 9

А. 1. йдемо, йшли; 2. йдуть, йшли; 3. іде, ішов; 4. йдеш, йшов (йшла), йду, йшов (йшла); 5. іде, ішла; 6. йдете, йшли; 7. йду, йхав; 8. йдете, йхали, йдемо, йхали; 9. йде, йхав; 10. йде, йхала; 11. йдеш, йхав; 12. йдуть, йхали.

В. 1. пішли, підемо; 2. пішли, підуть; 3. пішов, піде; 4. пішов (пішла), підеш, пішов (пішла), піду; 5. пішла, піде; 6. пішли, підете; 7. поїхав (поїхала), поїду; 8. поїхали, поїдете, поїхали, поїдемо; 9. поїхав, поїде; 10. поїхала, поїде; 11. поїхав (поїхала), поїдеш; 12. поїхали, поїдуть.

Г. 1. йду в університет; 2. йдемо в ресторан; 3. йдете в парк або на пляж; 4. йдуть, йдуть на концерт, йдемо в кіно; 5. йде на роботу; 6. йдемо на екскурсію; 7. йдуть на виставку; 8. йхав, йхав; 9. пішли в ресторан; 10. пішов у кафе; 11. піде в університет; 12. пішла на стадіон; 13. поїхали на екскурсію; 14. поїхали в Крим; 15. поїду на пляж; 16. поїхав у гори; 17. поїдеш на завод; 18. поїхала на пошту.

Г. 1. ходжу, ходив (ходила); 2. ходимо, ходили; 3. ходять, ходила; 4. ходять, ходив; 5. ходять, ходили; 6. їздимо, їздили; 7. їздить, їздив; 8. їздить, їздила; 9. їжджу, їздив (їздила); 10. їздите, їздили, їздимо, їздили.

Н. 1. ходжу; 2. йшов (йшла); 3. ходити; 4. йшли; 5. ходити; 6. ходять; 7. їздимо; 8. йхали; 9. їздити; 10. їздять; 11. їжджу; 12. їздити.

І. 1. на Україну; 2. в гори; 3. на Чорне море; 4. в Карпати; 5. на концерт; 6. у парк; 7. на виставку; 8. на стадіон; 9. у Крим; 10. в музей.

Lesson 10

А. 1. про кого; 2. про кого; 3. про що; 4. про що; 5. про що; 6. про кого; 7. про кого; 8. про що.

В. 1. когось; 2. про що; 3. про кого; 4. про що; 5. когось; 6. про що; 7. що.

Д. 1. про мене; 2. його; 3. вас; 4. її; 5. про неї; 6. про нього; 7. його; 8. тебе; 9. про них; 10. їх.

Е. 1. сестер; 2. синів; 3. учениць; 4. про дочок; 5. про матерів; 6. викладачів; 7. про шахтарів; 8. братів; 9. студенток; 10. киян.

Г. 1. у вівторок; 2. у п'ятницю; 3. в суботу; 4. у неділю; 5. в четвер; 6. у понеділок; 7. в середу.

Г. (1) 1. пів на шосту; 2. дванадцята; 3. пів на десяту; 4. третя; 5. чверть на п'яту; 6. чверть на восьму; 7. пів на дванадцятю.

(2) 1. пів на дев'яту; 2. п'ята; 3. чверть на одинадцятю; 4. пів на сьому.

Exercises

Review

А. 1. молодий співак; 2. про молодого співака; 3. молодого співака; 4. моя нова подруга; 5. мою нову подругу; 6. про мою нову подругу; 7. наших друзів; 8. наші друзі; 9. про наших друзів.

В. 1. Так, він розповідав про неї. 2. Так, вони читали про нього. 3. Так, вона написала про них. 4. Так, він проводжав їх. 5. Так, вона знає його. 6. Так, вони чекали її.

Д. 1. ходжу; 2. ходять; 3. йшов; 4. ідеш; іду; 5. ходити; 6. їздили; 7. їздить; 9. йдемо; 10. їздити.

Е. 1. прочитаю; 2. розповідатиме (буде розповідати); 3. куплю; 4. приготує, запросить; 5. закінчить; 6. відпочиватимемо (будемо відпочивати).

Г. 1. писав, написав; 2. написав (написала); 3. зустрічав; 4. зустріли; 5. розповідати; 6. розповів; 7. прочитаю (прочитала); читає; 8. купили; 9. купувати; куплю.

Lesson 11

А. 1. Чиє це село? 2. Чийого брата? 3. Чий це журнал? 4. Чиїх подруг? 5. Чий це будинок? 6. Чий будинок? 7. Чия це дочка? 8. Чию книжку? 9. Чиїх друзів? 10. Чиї вірші? 11. Чиїх подруг? 12. Чиє фото?

В. 1. на ко́го; 2. чи́я; 3. чию́; 4. кого́; 5. чи́х; 6. чий; 7. кого́; 8. чи́я; 9. кого́; 10. хто.
С. 1. мо́го ба́тька; 2. твоє́ї сестри́; 3. Джо́на; 4. їхнього дядька; 5. Га́ліни; 6. його́, молоді́ дружи́ни; 7. украї́нської колго́спниці; 8. на́шого старо́го учи́теля; 9. молоді́х кана́дців; 10. молоді́х украї́нських співа́ків.

Д. 1. украї́нської пі́сні; 2. украї́нських пое́тів; 3. на́шого теа́тру, на́шого інсти́туту; 4. ново́го заво́ду; 5. украї́нської мо́ви; 6. Украї́ни; 7. вели́кого колго́спу; 8. старо́го села́; 9. ново́го мі́ста; 10. на́шого старо́го музе́ю; 11. культу́ри; 12. на́шого дядька.

Г. 1. молоді́х украї́нських співа́ків; 2. мо́го бра́та; 3. на́шого колго́спу; 4. культу́ри й відпо́чинку; 5. украї́нської му́зики; 6. на́шого кана́дського дру́га; 7. на́шого старо́го дядька; 8. ва́шого гда́ й переклада́ча; 9. мо́го ба́тька; 10. моє́ї сестри́; 11. Олесе́ Гончара́; 12. Тара́са Григо́ровича Шевче́нка; 13. Киє́ва; 14. украї́нської мо́ви; 15. Гна́та; 16. моє́ї подруги́.

Ж. 1. мо́го бра́та; 2. тво́го дядька; 3. мо́го си́на; 4. на́шого дру́га; 5. моє́ї дружи́ни; 6. твоє́ї дочкі́; 7. ва́шої бабу́сі; 8. їхньої́ подруги́; 9. на́шого колго́спу; 10. ва́шого заво́ду; 11. їхнього́ колго́спу; 12. мо́го інсти́туту.

Lesson 12

В. 1. Тут не́має кни́жки. 2. Там не́має су́кні. 3. Тут не́має олі́вця. 4. Там не́має намі́ста. 5. Тут не́має журна́лу. 6. Там не́має студе́нтів.

Д. 1. у сестри́; 2. у дружи́ни; 3. у ба́тька; 4. у ді́да; 5. у дру́зів; 6. у студе́нтів.

Е. 1. у ме́не; 2. у те́бе; 3. у ньо́го; 4. у нас; 5. у них.

Г. 1. не́має ціка́вої кни́жки; 2. не́має га́рного намі́ста; 3. не́має ново́го словни́ка; 4. не́має квиткі́; 5. не́має нови́х вірши́в; 6. не́має украї́нської соро́чки; 7. не́має украї́нської кера́міки.

Ж. 1. одна́ сестра́; 2. дві́ сестри́; 3. п'ять зо́шитів; 4. чоти́ри квиткі́; 5. три бра́ти; 6. ві́сім студе́нтів; 7. де́сять студе́нток.

Lesson 13

А. 1. до Ка́нева; 2. до інсти́туту; 3. до Я́лти; 4. до Оде́си; 5. до музе́ю; 6. до Льво́ва; 7. з До́нецька; 8. з Кана́ди; 9. з теа́тру; 10. з ка́си; 11. з Украї́ни; 12. з Киє́ва.

В. 1. куди́; 2. звідки́; 3. куди́; 4. звідки́; 5. куди́; 6. куди́; 7. звідки́, куди́; 8. куди́, звідки́.

Д. 1. ші́стнадцяте жо́втня; 2. пе́рше тра́вня; 3. два́дцять тре́те лю́того; 4. во́сьме бе́резня; 5. два́дцять дру́ге кві́тня; 6. сьо́ме листо́пада.

Е. 1. два́дцять п'я́того липня́; 2. дру́гого че́рвня; 3. три́дцять пе́ршого гру́ддя; 4. дев'я́того бе́резня; 5. два́дцять дру́гого кві́тня; 6. дев'я́того тра́вня; 7. пе́ршого ве́ресня; 8. сьо́мого листо́пада.

Г. 1. п'яти́надцятого сі́чня, у вівто́рок; 2. одина́дцятого лю́того, у се́реду; 3. чоти́рнадцятого кві́тня, у п'ятни́цю; 4. ші́стнадцятого че́рвня, у четве́р; 5. сі́мнадцятого се́рпня, у вівто́рок; 6. ві́сімнадцятого ве́ресня, у неде́лю; 7. дев'ятна́дцятого жо́втня, у субо́ту; 8. два́дцять пе́ршого листо́пада, у п'ятни́цю; 9. два́дцять п'я́того гру́ддя, у понеді́лок; 10. дев'я́того бе́резня, у се́реду; 11. два́дцять шо́стого тра́вня, у четве́р.

Lesson 14

С. 1. на ві́кні; 2. у кімна́ті; 3. у готе́лі; 4. на сти́льці; 5. на сто́лі; 6. у шко́лі.

Д. 1. в; 2. в; 3. у; 4. в; 5. в; 6. в; 7. в; 8. в; 9. у.

Е. 1. в Кана́ді, в мі́сті; 2. в шко́лі, у коле́джі; 3. в Киє́ві, в готе́лі; 4. в університе́ті; 5. в па́рку; 6. на авто́бусі; 7. в рестора́ні; 8. на гі́рці; 9. у теа́трі; 10. в універма́зі; 11. в колго́спі; 12. на Дні́прі.

Ж. 1. у; 2. у; 3. на, на; 4. на; 5. на; 6. на; 7. на; 8. на; 9. на; 10. на, на; 11. у; 12. в.

З. 1. в па́рку; 2. на рі́чці; 3. у Криму́; 4. на ви́ставці; 5. в Кана́ді; 6. на Украї́ні; 7. у селі́; 8. в кни́жці; 9. в Оде́сі; 10. у шко́лі; 11. в університе́ті.

Lesson 15

А. 1. на екску́рсіях; 2. в музе́ях; 3. у колго́спах; 4. у се́лах; 5. у мі́стах; 6. на ву́лицях.

В. 1. у Киє́ві, в музе́ях і теа́трах; 2. у Ка́неві; 3. у колго́спі, на полі́; 4. на фе́рмах і в са́дах; 5. в па́рку; 6. у боя́х; 7. на вокза́лі, в кі́бску; 8. у пу́тівнику́; 9. на сто́лі; 10. у кімна́ті; 11. на заво́дах; 12. у ша́фах.

С. 1. на Тара́совій го́рі; 2. на Ки́ївському мо́рі; 3. на висо́кому бе́резі; 4. в чуде́вих теа́трах; 5. в га́рному селі́; 6. в бага́тих колго́спах; 7. у нови́х пу́тівника́х; 8. на ки́ївських заво́дах; 9. у вели́кому колго́спі; 10. в Ки́ївському університе́ті; 11. на центра́льній ву́лиці; 12. на Чорно́му мо́рі; 13. у ново́му інсти́туті; 14. на Володи́мирській ву́лиці; 15. на Черне́чій го́рі; 16. на Володи́мирській гі́рці; 17. в Ки́ївському університе́ті; 18. на рі́чково́му вокза́лі; 19. в Ки́ївському гідропа́рку; 20. в центра́льному універма́зі; 21. у ново́му вели́кому готе́лі.

D. (1) 1. на київському пляжі; 2. в центральному універмазі; 3. на річковому вокзалі; 4. у великому Палаці культури; 5. в оперному театрі; 6. в гарному селі; 7. у новій цікавій книжці; 8. на високому березі Дніпра; 9. на великій виставці; 10. в чудових театрах.

(2) 1. з Канади; 2. в Карпати; 3. у Криму; 4. в театр; 5. з університету; 6. в касі; 7. на заводі; 8. до Чернечої гори; 9. з Донецька; 10. в інституті; 11. на морі; 12. на Дніпрі.

E. 1. той; 2. цю; 3. в тому; 4. у цій; 5. того; 6. цієї; 7. ті; 8. у цих; 9. ці; 10. тих; 11. ті; 12. це.

F. 1. читав, прочитав; 2. слухаю; 3. приніс; 4. відповів; 5. купували; 6. писала, написала; 7. відпочиває; 8. працюють; 9. обідати, пообідав; 10. готувати, приготував.

Lesson 16

A. 1. дванадцята; 2. чверть на восьму; 3. пів на шість; 4. за чверть дев'ятого; 5. чверть на третю; 6. дев'ятого.

B. 1. перша година ночі, перша година дня; 2. шоста година ранку, шоста година вечора; 3. п'ята година дня, п'ята година ранку; 4. одинадцята година ранку, одинадцята година вечора; 5. третя година ночі, третя година дня; 6. дев'ятого година вечора, дев'ятого година ранку.

C. 1. за чверть сьомою, без чверті сім; 2. за чверть четвертою, без чверті чотири; 3. за чверть дванадцятю, без чверті дванадцять; 4. за чверть шостою, без чверті шість.

D. 1. двадцять одна хвилина на третю; 2. шість хвилин на третю (п'ятнадцять); 3. за дванадцять хвилин сьомою; 4. за десять хвилин одинадцятю; 5. двадцять п'ять хвилин на четверту; 6. дві хвилини на дев'яту.

E. (A) 1. дванадцять годин нуль хвилин; 2. сім годин п'ятнадцять хвилин; 3. п'ять годин тридцять хвилин; 4. вісім годин сорок п'ять хвилин; 5. дві години п'ятнадцять хвилин; 6. дев'ять годин нуль хвилин.

(C) 1. шість годин сорок п'ять хвилин; 2. три години сорок п'ять хвилин; 3. одинадцять годин сорок п'ять хвилин; 4. п'ять годин сорок п'ять хвилин.

(D) 1. дві години двадцять одна хвилина; 2. чотирнадцять годин шість хвилин; 3. шість годин сорок вісім хвилин; 4. десять годин п'ятдесят хвилин; 5. три години двадцять п'ять хвилин; 6. двадцять годин дві хвилини.

H. 1. коли; 2. о котрій годині; 3. о котрій годині; 4. о котрій годині; 5. котра година; 6. котра година; 7. о котрій годині; 8. коли; 9. о котрій годині; 10. котра година; 11. о котрій годині; 12. коли.

Lesson 17

D. 1. сестрі Ганні; 2. синові Олесю; 3. студентці Катерині; 4. учителеві; 5. туристці; 6. лікарю; 7. товаришеві Іваненку; 8. подрузі Наталці; 9. дочці Марії.

E. 1. мені; 2. йому; 3. їм; 4. їй; 5. тобі; 6. нам; 7. вам.

H. 1. офіцерові; 2. дідові; 3. студентці; 4. бабусі; 5. онукові; 6. партизанові; 7. студентові; 8. тітці Оксані; 9. дочці; 10. дядькові; 11. синові; 12. Олені.

I. 1. Письменикові шістдесят років. 2. Композиторові сімдесят років. 3. Дочці тільки шістнадцять років. 4. Онукові один рік. 5. Другові двадцять п'ять років. 6. Артистці двадцять один рік. 7. Перекладачеві тридцять років. 8. Викладачеві сорок п'ять років. 9. Колгоспниці тридцять три роки. 10. Колгоспнику сорок два роки. 11. Олесеві десять років. 12. Василеві вісімнадцять років.

Lesson 18

A. 1. викладачам; 2. синам; 3. акторам; 4. подругам; 5. вчителям; 6. друзям.

B. 1. якій; 2. яким; 3. яким; 4. якому; 5. якій; 6. якому.

C. 1. моїй молодшій сестрі; 2. нашим українським друзям; 3. їй старій подрузі; 4. моєму старшому братові; 5. київським спортсменам; 6. видатному українському співакові.

D. 1. свого; 2. своє; 3. своєму; 4. свій; 5. своїй; 6. своїм.

J. (1) 1. Цьому інженерові сорок років. 2. Тому агрономові тридцять п'ять років. 3. Цьому викладачеві тридцять один рік. 4. Тому перекладачеві двадцять шість років. 5. Тій артистці двадцять три роки. 6. Цьому письменникові п'ятдесят років. 7. Цій дівчині шістнадцять років. 8. Тому колгоспникові двадцять один рік. 9. Цій учительці тридцять років. 10. Тій колгоспниці сорок сім років. 11. Цьому вчителю тридцять п'ять років. 12. Цій студентці двадцять два роки.

K. 1. письменникам; 2. колгоспникам; 3. артистам; 4. спортсменам; 5. друзям; 6. товаришам; 7. туристам; 8. подругам; 9. учителям; 10. сестрам; 11. вчителькам; 12. гостям.

L. 1. старому дядькові; 2. київським спортсменам; 3. старому партизанові; 4. канадським туристам; 5. видатній актрисі; 6. молодому лікареві; 7. малому синові; 8. київському університету; 9. київським робітникам.

Lesson 19

C. 1. морем; 2. поїздом; 3. олівцем; 4. трамваєм; 5. машиною; 6. лісом, полем.

E. 1. була студенткою; 2. був інженером; 3. була вчителькою; 4. був лікарем; 5. була ученицею.

F. 1. студенткою, лікарем; 2. учителем, школою; 3. робітником, льотчиком-космонавтом; 4. колгоспником, пенсіонером; 5. боксом, футболом.

G. з ким; 2. з ким; 3. з ким; 4. з чим; 5. з чим.

H. 1. з лікарем; 2. з дружиною й сином; 3. з хлібом; 4. з батьком і сестрою; 5. з маслом і сиром; 6. зі студентом.

I. 1. брат і сестра; 2. брата й сестру; 3. братів й сестрі; 4. брата й сестрі; 5. з братом і сестрою; 6. братом і сестрою; 7. про брата й сестру.

K. (1) 1. ким; 2. ким; 3. ким; 4. чим; 5. чим; 6. чим; 7. чим; 8. чим; 9. чим; 10. чим; 11. з ким; 12. з ким; 13. з чим; 14. з чим.

(2) 1. з чим, з цитриною; 2. з чим, зі сметаною; 3. з ким, з композитором; 4. з ким, з учителькою; 5. з ким, з колгоспницею; 6. ким, космонавтом; 7. ким, лікарем; 8. ким, студенткою, вчителькою; 9. ким, колгоспницею; 10. чим, літаком; 11. чим, поїздом; 12. чим, ручкою, олівцем.

Lesson 20

A. 1. з друзями; 2. з художниками; 3. картинами; 4. лісами; 5. з учителями; 6. друзями; 7. з колгоспницями.

C. 1. сільським, великим, полум'яним; 2. чудовими; 3. англійською, українською; 4. молодім; 5. видатним; 6. новими картинами; 7. українською подругою; 8. українською мовою; 9. цікавим фільмом; 10. з молодшим сином.

D. 1. з моїми старими друзями; 2. з нашими товаришами; 3. зі своїми старими батьками; 4. вагою цікавою виставкою; 5. з твоїм молодшим братом; 6. з моєю подругою.

E. 1. з німи; 2. з нею; 3. з ним; 4. з нами; 5. з вами; 6. зі мною і тобою.

H. 1. з хлопцями і дівчатами; 2. з художниками і письменниками; 3. з сестрами й братами; 4. олівцями; 5. цими віршами, цими картинами; 6. з видатними митцями; 7. з нашими добрими товаришами; 8. з колгоспниками й колгоспницями; 9. з відомими артистками; 10. з вашими студентами; 11. з канадськими туристами.

I. 1. сійною ручкою; 2. відомою артисткою; 3. українським художником; 4. з простою кріпачкою Оксаною; 5. з сільськими хлопчиками; 6. з рідними братами й сестрами; 7. з нашими друзями; 8. з видатними митцями; 9. з нашими добрими товаришами; 10. з моїми батьками; 11. з твоїми братами.

Lesson 21

A. (1) 1. Києва; 2. В. І. Леніна; 3. Т. Г. Шевченка; 4. Київського державного університету; 5. української мови; 6. українського народу; 7. великої культури; 8. журналів; 9. історичних пам'яток.

(2) 1. карбіванців; 2. копійок; 3. карбіванців, копійок; 4. квитка; 5. фотоапарата; 6. зошитів; 7. часу; 8. народної музики; 9. до Канева; 10. до Америки.

B. 1. Богданові; 2. туристам; 3. викладачеві; 4. Миколі; 5. друзі; 6. киянам; 7. дружині; 8. друзям; 9. товаришам; 10. сестрі.

C. (1) 1. вашому батькові; 2. його матері; 3. нашому другу; 4. вашій сестрі; 5. моїй бабусі; 6. українській партизанці; 7. нам; 8. вам; 9. їм.

(2) 1. музей; 2. студентів, викладачів; 3. міста, села, заводи; 4. українську музику; 5. на екскурсію; 6. в Крим; 7. Степана; 8. викладача.

E. 1. Київським університетом; 2. екскурсією; 3. нашим університетом; 4. центром науки; 5. з нашими земляками, інженерами, робітниками, колгоспниками, письменниками, вченими; 6. з симфонією, естрадною й народною музикою; 7. найвищим виконавчим органом; 8. студенткою; 9. космонавтом; 10. ручкою.

G. 1. у Києві; 2. в університеті, на екскурсії; 3. на факультеті; 4. на уроці; 5. на філологічному факультеті; 6. колгосп, інститут, в школі, дитячому садку; 7. в київських парках; 8. у Києві, в чудових музеях; 9. на великому заводі; 10. на березі Дніпра.

H. 1. у; 2. у; 3. в; 4. в; 5. у; 6. на; 7. в; 8. у; 9. в; 10. на.

I. 1. знає; 2. вивчали; 3. оглянули; 4. оглянули, оглянемо; 5. йдуть; 6. слухали; 7. будемо слухати, слухатимемо; 8. захоплювався, захоплююсь; 9. був; 10. була, стала.

J. 1. вивчає; 2. пише; 3. говоримо; 4. побачили; 5. дивився, дивитиметься; 6. слухає, слухав; 7. любів; 8. купуємо; 9. хоче; 10. зустрінемо.

K. 1. вчив, вивчив; 2. пишу, написав; 3. купили; 4. випили; 5. куплю; 6. писав, написав; 7. захворів; 8. закінчив; 9. читаю, прочитав; 10. зустрічаємо, зустріли; 11. пообідали, обідає; 12. відпочити, відпочивати.

Ukrainian Alphabet

Аа Бб Вв Гг Дд Ее Єе Жж Зз Ии Іі
 Іі Йй Кк Лл Мм Нн Оо Пп Рр Сс Тт
 Уу Фф Хх Цц Чч Шш Щщ Юю Яя Ь

Abbreviations Used in this Text-book

<i>abbr</i>	— abbreviation	<i>m</i>	— masculine gender
<i>acc</i>	— accusative	<i>n</i>	— neuter gender
<i>adj</i>	— adjective	<i>nom</i>	— nominative
<i>adv</i>	— adverb	<i>num</i>	— numeral
<i>conj</i>	— conjunction	<i>part</i>	— particle
<i>dat</i>	— dative	<i>phr</i>	— phrase
<i>dem</i>	— demonstrative	<i>pl</i>	— plural
<i>excl</i>	— exclamation	<i>pos</i>	— possessive
<i>f</i>	— feminine gender	<i>pres</i>	— Present Tense
<i>gen</i>	— genitive	<i>prn</i>	— pronoun
<i>imp</i>	— imperative	<i>prop n</i>	— proper noun
<i>instr</i>	— instrumental	<i>sing</i>	— singular
<i>int</i>	— interjection	<i>v</i>	— verb
<i>inter</i>	— interrogative	<i>p</i>	— perfective verb

A

абó *conj* or
 авіація *f* aviation, aircraft
 автобус *m* autobus, bus
 ага́ *excl* aha, ah, so, oh, well
 агроном *m* agronomist
 адже́ *conj* nevertheless, however, yet, still
 адреса́ *f* address
 аероклуб *m* flying club
 Азія́ *f* Asia
 академік *m* academician
 академія́ *f* academy; **A. Наук** Academy of Sciences; **A. художеств** Academy of Arts
 актор *m* actor
 але́ *conj* but
 алфавіт *m* alphabet
 альбом *m* album
 аматор *m* amateur
 Америка́ *f* America
 ангіна́ *f* angina, quinsy, tonsillitis
 англієць *m* Englishman
 англійка́ *f* Englishwoman
 анкєта́ *f* questionnaire, form
 ансамбль *m* ensemble
 аплодувати́ (аплоду́)ю, -еш; -ють) *vi* to applaud
 армія́ *f* army
 астрономічний *adj* astronomical
 астрономія́ *f* astronomy
 аудиторія́ *f* lecture hall, lecture-room
 аякже́ *excl* certainly, of course, naturally, yes, so it is

B

баба́, бабу́ся *f* grandmother, granny
 ба́витися II (ба́влюся, ба́вишся; ба́вляться) to amuse oneself
 бага́тий, -а, -е; -і *adj* rich
 бага́то *adv* much, many, a lot
 бажа́ти (бажа́)ю, -еш; -ють), *p* побажа́ти to desire, to wish; бажа́ю вам у́спіхів I wish you success; бажа́ю щасли́вої до́роги have a pleasant trip
 бала́да *f* ballad
 балє́т *m* ballet
 басє́йн *m* swimming pool
 ба́тько *m* father
 батькі́ *pl* parents
 ба́чити II (ба́чу, -иш; -ать), *p* побачи́ти to see
 безкоштовний, -а, -е; -і *adj* gratuitous, free of charge
 бейсбóл *m* baseball
 бенкє́т *m* feast, banquet
 бе́рег *m* bank, shore
 бе́резень *m* March
 бібліоте́ка *f* library
 бі́дний, -а, -е; -і *adj* poor, miserable
 бій *pl* бо́ї *m* battle; action
 білетє́р *m* ticket collector, usher
 бі́лий, -а, -е; -і *adv* white
 біля́ (+gen) *prep* beside, by, nearby, about
 бі́льше more, most; бі́льше ніж more than
 біоло́г *m* biologist

блізько́ *adv* near, not far, about
 бокс *m* boxing
 боли́ти *v i* to pain, to ache, be sore; що́ у вас боли́ть? where does it ache?
 борє́ць *m* (pl борці́) fighter (for); wrestler
 боротьба́́ *f* fight, struggle
 борщ *m* borshch, Ukrainian soup dish
 ботані́чний, -а, -е; -і *adj* botanic(al)
 брат *m* brother
 бра́ти I (беру́, -єш; -у́ть), *p* взя́ти to take
 бригаді́р *m* brigade-, team-leader
 бува́ти I (бува́)ю, -еш; -ють), *p* побува́ти to be; be sometimes; to pass, to occur; to visit
 буди́нок *m* (pl буди́нки) house, building
 будова́ *f* construction, ediface; structure
 будува́ти I (буду́)ю, -еш; -ють), *p* збудува́ти to build
 бу́ква *f* letter (of the alphabet)
 бу́лка *f* bread roll
 бульва́р *m* boulevard, avenue
 бу́ти I (бу́д)ю, -еш; -у́ть) to be; не мо́же бу́ти it's impossible, it can't be
 буфє́т *m* cupboard; refreshment room, buffet
 бю́ро *n* bureau, office; бю́ро обслу́говування service bureau

B

в *prep* (+ loc + acc) in, at; to (direction)
 важкі́й, -а, -є; -і *adj* heavy; hard, difficult
 ва́жко *adv* heavily, with difficulty
 ва́за *f* vase
 валі́за *f* suitcase
 варє́ник *m* varenik (curd or fruit dumpling)
 ва́рто *adv* worth
 ваш, -а, -е; -і *prn* your, yours
 ввє́чєри *adv* in the evening, at night
 вдє́нь *adv* in the afternoon
 вдовá́ *f* widow
 вдóвина *adj* widow's
 вдóма *adv* at home
 вдя́чний, -а, -е; -і *adj* thankful, grateful
 вели́кий, -а, -е; -і *adj* great, big, large
 Венє́ра *prop n* Venus
 весє́лий, -а, -е; -і *adj* merry, gay, cheerful, joyful
 вє́село *adv* merrily, cheerfully, joyfully
 вє́ресєнь *m* September
 верхóвний, -а, -е; -і *adj* supreme; **Верхóвна Ра́да** *prop n* the Supreme Soviet
 вєчє́ря *f* supper
 вєчє́рати (вєчє́ра)ю, -еш; -ють), *p* повєчє́рати to have supper
 вє́чєр *m* (pl вєчєрї́) evening, evening party
 вже́ *adv* already
 вживáти (вживá)ю, -еш; -ють), *p* вжив́ти to use, to make use of
 взй́мку *adv* in winter
 взуття́ *n* footwear
 взя́ти *see* бра́ти to take
 ви́бачáти I (ви́бачá)ю, -еш; -ють), *p* ви́бачи́ти to excuse; ви́бач, -те *int* excuse (me)
 ви́бір *m* choice, selection

вивчати I (вивча́||ю, -еш; -ють), *p* вивчити to learn, to study
видавати I (вида́||ю, -́еш; -́ють), *p* видати to publish; to distribute; to give out
видати || **ий**, -а́, -е́; -і *adj* prominent, outstanding
виділка *f* fork
видужувати I (виду́жу||ю, -еш; -ють), *p* видужати to recover, to become well
визволяти I (визволя́||ю, -еш; -ють), *p* визволити to liberate, to free
викладати (виклада́||ю, -еш; -ють), *v i* to teach, to lecture
викладач *m* teacher (at a college)
викладачка *f* teacher (woman)
викликатися I (виклика́||ю, -еш; -ють), *p* викликати to call for, to call up
виконавчий, -а, -е; -і *adj* executive; **в. орган** executive organ (body)
вікуп *t* ransom, redemption
випувати I (випува́||ю, -еш; -ють), *p* випкупити to ransom, to buy up
вілікуватися *see* лікуватися
вино *n* wine
випити *see* піти
вірб *m* manufactured article
вироби *pl* goods, products
вирости *see* рости
вирувати (виру́||ю, -еш; -ють) *v i* to swirl, to eddy
висіти (висі́у, висі́ш, висі́ять) *v i* to hang
високий, -а, -е; -і *adj* high, tall
виставка *f* exhibition, show
виступати I (виступа́||ю, -еш; -ють), *p* виступити to perform, to make a speech
вишивання *n* needlework
вишивка *f* embroidery
вищий, -а, -е; -і *adj* higher; **вищий учбовий заклад** higher educational institution
вівторок *m* Tuesday
відбуватися I (відбува́ється), *p* відбутися to take place
відвідувати I (відвіду́||ю, -еш; -ють), *p* відвідати to visit, to go to see, to call on, to attend
відзначати I (відзнача́||ю, -еш; -ють), *p* відзначити to denote, to honor, to celebrate
відображення *n* reflection, depiction
відповідати I (відповіда́||ю, -еш; -ють), *p* відповісти to answer; **в. на запитання** to answer the question
відповідь *f* answer
відпочивати I (відпочива́||ю, -еш; -ють), *p* відпочити to have a rest
відпочинок *m* rest, repose; **будинок відпочинку** rest home
відставати I (відста́||ю, -́еш; -́ють), *p* відстати to be slow, to lag behind
війна *f* war; **Велика Вітчизняна в.** The Great Patriotic War
військовий, -а, -е; -і *adj* military
вікно *n* window
вільний, -а, -е; -і *adj* free, at liberty, vacant
вільно *adv* freely, fluently, easily

він *prn* he
вірний, -а, -е; -і *adj* devoted, true, faithful
вірш *m* verse, poem
вісім *num* eight
вісті *pl* news; **останні в.** the latest news
вітати (віта́||ю, -еш; -ють) *v* to greet, to welcome
вітчизняний, -а, -е; -і *adj* native, home
власність *f* property
влаштувати (влаштува́||ю, -еш; -ють) *v* to arrange, to make, to organize
влітку *adv* in summer
вмирати (вмира́||ю, -еш; -ють) *v i* to die
вниз *adv* below, down below, beneath
вночі *adv* at night
водá *f* water
водій *m* driver
воїн *m* warrior, soldier
вокзал *m* railway station
волейбол *m* volleyball
Володимирська гірка *prop n* Volodimir's Hill (in Kiev)
володіти (володі́||ю, -еш; -ють) *v* to master
волосся *n* hair
волошка *f* cornflower
воля *f* will, liberty, freedom
вільний, -а, -е; -і *see* вільний *adj*
вона *prn* she
вонó *prn* it
восени *adv* in autumn
воювати (вою́||ю, -еш; -ють) *v i* to be at war, to fight
вперше *adv* for the first time
вправа *f* exercise
вранці *adv* in the morning
всередині *adv* insides in
встигати I (встига́||ю, -еш; -ють) *p* встигнути to have time, to come in time, to succeed
вулиця *f* street
вчитель *m* teacher (at school)
вчителька *f*
вчити I (вч́||ю, -иш; -ать), *p* вивчити to learn, to study
вчитися (вч́||усь, -і́шся; -а́ться) *v i* to study, to teach oneself
вчóра *adv* yesterday
вшанувати *see* шанувати

Г

газ *m* gas
газета *f* newspaper
гаманець *m* (*pl* гаманці) purse, bag for money
гандбóл *m* handball
гáнок *m* porch
гардерóб *m* cloak-room, checkroom
гáрний, -а, -е; -і *adj* good, nice, fine, pretty
гастроном *m* grocery
гарячий, -а, -е; -і *adj* hot
геологічний, -а, -е; -і *adj* geologic(al)
герóй *m* hero; **Герóй Радя́нського Союзу** Hero of the Soviet Union; **Герóй Соціалістично́ї Праці** Hero of Socialist Labor

гіннути I (гінну, -еш; -уть), *p* загіннути to perish, to be lost
 гід *m* guide
 гідропарк *m* hydropark (park situated along a river or canal)
 гімнастика *f* gymnastics, exercises
 гірничодобувний, -а, -е; -і *adj* mining
 гірчиця *f* mustard
 гість *m* (*pl* гóсті) guest
 глечик *m* pitcher, jug
 гноблений, -а, -е; -і *adj* oppressed
 говорити II (говорю, -иш; -ять), *p* сказати to speak, to say, to talk
 година *f* hour; котра година? what time is it? п'ята година it's five o'clock
 годинник *m* watch, clock
 гол *m* goal; забити *v* to score a goal
 голова *f* head, chairman, president, chief
 головний, -а, -е; -і *adj* chief, principal, main
 гора *f* mountain
 горло *n* throat
 господар *m* master, host, owner, farmer
 господарка *f* mistress, hostess, landlady, housewife
 господарство *n* economy, household; колективне г. (колгосп) collective farm
 гостинність *f* hospitality
 готель *m* hotel
 готувати I (готую, -еш; -ють), *p* приготувати to prepare, to make ready, to cook
 гра *f* (*pl* ігри) game
 гравірний, -а, -е; -і *adj* engraving
 грампластинка *f* gramophone record
 грати I (граю, -еш; -ють) *v* to play
 грип *m* influenza, flu
 гроші *pl* money
 грудень *m* December
 гудзик *n* button
 гуляти I (гуляю, -еш; -ють), *p* погуляти to walk, to go for a walk
 гуртожиток *m* (*pl* гуртожитки) dormitory

Д

давати (даю, -еш; -ють) *v* to give
 давно *adv* long ago
 далеко *adv* far, far off
 далі *adv* continue
 дар *f* gift
 дарувати (дарую, -еш; -ють) *v* to give, to make a present
 два *num* two
 двічі *adv* twice; *d.* на день twice a day
 де *inter prn* where
 дев'ять *num* nine
 демократ *m* democrat
 демонстрація *f* demonstration
 день *m* (*pl* дні) day; добрий день good afternoon; День Перемоги Victory Day; день народження birthday
 десерт *m* dessert
 Десна *prop n* the Desna (river)

десять *num* ten
 дешево *adv* cheaply, inexpensively
 дещо *prn* something, a little, somewhat
 дзвоник *m* bell
 дзвонити II (дзвоню, -иш; -ять), *p* подзвонити to telephone, to ring up, to ring
 дивитися II (дивлюсь, дивишся, дивляться), *p* подивитися to watch
 диплом *m* diploma
 дитина *f* (*pl* діти) child
 дитинство *n* childhood
 дитячий, -а, -е; -і *adj* child's; *d.* садок kindergarten; *d.* ясла nurseries
 діалог *m* dialogue
 дівчина *f* (*pl* дівчата) girl, lass, maid
 дід, дідусь *m* old man, grandfather
 дізнаватися I (дізнаюсь, -бшся; -ються), *p* дізнатися to learn, to come to know, to find out
 дім *m* house, home
 діставати I (дістаю, -еш; -ють), *p* дістати: to get, to obtain
 Дніпро *m prop n* the Dnieper (river)
 дніпровський, -а, -е; -і *adj* Dnieper's
 до (+ *gen*) *prep* to, up to, till; до завтра till tomorrow; до зустрічі till we meet again; до речі to the point, by the way
 добре *adv* good, well
 добридень *good day*
 добр || ий, -а, -е; -і *adj* good, kind; доброго ранку good morning; добрий день good afternoon; добрий вечір good evening
 довг || ий, -а, -е; -і *adj* long, lengthy
 довго *adv* long, for a long time
 доглядати I (доглядаю, -еш; -ють), *p* доглянути to look after
 додому *adv* home, homewards
 дозволяти I (дозволяю, -еш; -ють), *p* дозволити to allow, to permit, to let; дозвольте познайомитися allow me to introduce myself
 документальний, -а, -е; -і *adj* documental, documentary
 допомога *I* help, assistance
 допомагати I (допомагаю, -еш; -ють), *p* допомогти to help, to assist
 дорога *f* way, road, trip
 дорог||ий, -а, -е; -і *adj* dear, expensive; darling
 дорого *adv* expensive(ly), costly
 дорослий, -а, -е; -і *adj* grown-up, adult
 дочка *f* daughter
 дощ *m* rain
 драматичний, -а, -е; -і *adj* dramatic
 драматург *m* playwright
 друг *m* (*pl* друзі) friend
 друг||ий, -а, -е; -і *num* second
 дружба *f* friendship
 дружина *f* wife
 дуб *m* oak-tree
 дуже *adv* very
 думати II (думаю, -еш; -ють), *p* подумати to think
 думка *f* thought, idea; opinion

дядько *m* uncle
дякувати I (дяку)ю, -еш; -ють), *p* подякувати
to thank, to give thanks

Е

екскурсія *f* excursion, trip
екскурсовод *m* excursion guide
експортувати I (експорту)ю, -еш; -ють) to
export
екран *m* screen
електрика *f* electricity, electric light
естамп *m* print, plate, engraving
естрадний, -а, -е; -і *adj* variety, music hall

Є

є (*pres* of бути to be) am, is, are; there is (are)
Європа *prop n* Europe

Ж

жаль *m* pity, sorrow; на жаль to my regret, it's a
pity, unfortunately
жарко *adv* hot
жити I (жив)у, -еш; -уть), *p* пожити to live
життя *n* life
жінка *f* woman
жовтень *m* October
жовтий, -а, -е; -і *adj* yellow
жовтневий, -а, -е; -і *adj* October
журнал *m* magazine

З

з (із) *prep* (+ *gen*) from, out of ; (+ *instr*) with
за *prep* (+ *acc*) for
забивати I (забива)ю, -еш; -ють), *p* забити to
hammer; забити гол to score a goal
забороняти I (забороня)ю, -еш; -ють), *p* за-
боронити to forbid, to prohibit; to ban
забувати I (забува)ю, -еш; -ють), *p* забути to
forget
завдання *n* task
завдяки *prep* (+ *dat*) thanks to, owing to
завжди *adv* always
завзятий, -а, -е; -і *adj* enthusiastic
завод *m* plant, factory, mill
завтра *adv* tomorrow
загинути *v p see* гинути
зайв || ий, -а, -е; -і *adj* extra
займатися I (займа)юсь, -ешся; -ються), *p*
зайнятися to study, to work at; to busy one-
self with; to be engaged in; to go in for
зайнят || ий, -а, -е; -і *adj* busy; occupied
зал *m* hall
Закарпаття *prop n* Transcarpathian region
закарпатський, -а, -е; -і *adj* Transcarpathian
закінчувати I (закінчу)ю, -еш; -ють), *p* за-
кінчити to end, to finish; to graduate

заклад *m* institution
закликати I (заклика)ю, -еш; -ють), *p* закли-
кати to call, to appeal
законодавчий, -а, -е; -і *adj* legislative; з.
орган legislative organ (body)
закуска *f* snack; appetizer
залишати I (залиша)ю, -еш; -ють), *p* залишити
to leave, to forsake, to desert
замовляти I (замовля)ю, -еш; -ють), *p* замови-
ти to order
запитання *n* question
запитувати I (запиту)ю, -еш; -ють), *p* запи-
тати to ask
запис *m* record, note
запізнаватися I (запізна)юсь, -ешся; -ються), *p*
запізнитися to be late, to come late
заплатити *p* (заплачу, запла тиш, запла тять)
to pay
заповідати I (заповіда)ю, -еш; -ють), *p* за-
повісти to leave, to bequeath
заповіт *m* will, testament
запропонувати *p* (запропону)ю, -еш; -ють)
to offer, to propose
запрошення *n* invitation
запрошувати I (запрошу)ю, -еш; -ють), *p*
запросити to invite
зараз *adv* now
зарубіжний, -а, -е; -і *adj* foreign; beyond the
border
засилати I (засила)ю, -еш; -ють), *p* заслати
to exile, to send away
заслання *n* exile, banishment
засмучуватися (засмучу)юсь, -ешся; -ються),
p засмутитися to be distressed (pained, grie-
ved)
заспокоюватися (заспокою)юсь, -ешся; -ються),
p заспокоїтися to calm down, to take smth. easy
захід *m* west, measure
заходити II (заход)жу, -иш; -ять), *p* зайти to
come in, to enter
захоплюватися (захоплю)юсь, -ешся; -ються),
p захопитися to be enthusiastic (over about);
to be absorbed (by); to admire
захотіти *p see* хотіти
зачарований, -ий, -а, -е; -і *adj* enchanted; fascinated
зачіска *f* hairdo, coiffure
збирати I (збира)ю, -еш; -ють), *p* зібрати to
gather, to collect
звання *n* title; rank
звати I (зв)у, -еш; -уть), *p* назвати to name; to
call; мене звать my name is
звертати I (зверта)ю, -еш; -ють), *p* звернути to
turn aside, to draw, to pay; звертати увагу
на to pay attention to
зверху *adv* from the top
звичайно *adv* usually, as a rule; of course, cer-
tainly, sure
звідки *inter prn* where from
звільняти I (звільня)ю, -еш; -ють), *p* звільнити
to set free, to liberate
звук *m* sound

зв'язок *m* (pl зв'язки) tie, bond; connection; relation

згадувати I (згаду)ю, -еш; -ють), *p* згадати to recollect, to recall; to recall

здорово *adv* splendid; well done

здоров'я *n* health; як ваше здоров'я? how are you?

зелений, -а, -е; -і *adj* green

земля *f* earth; land, *prop n* Earth

земляк *m* fellow countryman

зірка *f* star

злий, -а, -е; -і *adj* cruel, wicked, malicious; angry

змагання *n* competition

зміст *m* contents

змотіти (змож)ю, -еш; -уть) to be able to, can, may

знайомитися II (знайом)люся, -ишся; -ляться), *p* познайомитися to get acquainted; знайтесь, будь ласка meet ..., please

знайомство *n* acquaintance

знати I (зна)ю, -еш; -ють), *p* взнати to know, to learn

знаходитися II (знаход)жусь, -ишся; -яться), *p* знайтися to be situated, found

знищувати I (знищу)ю, -еш; -ють) *p* знищити to destroy; to demolish; to abolish

зівсім *adv* quite, absolutely, entirely

збіло *n* gold

зоологічний, -а, -е; -і *adj* zoological

зоопарк *m* zoo

зоряний, -а, -е; -і *adj* starry

зшит *m* notebook, copybook

зразу *adv* at once

зробити *p* (зроблю, зробиш, зробиють) to make

зрозуміти (зрозумі)ю, -еш; -ють) to understand

зруйнувати *p* (зруйну)ю, -еш; -ють) to destroy, to ruin

зручний, -а, -е; -і *adj* convenient, handy; comfortable, cosy

зуб *m* tooth

зупинка *f* stop

зустріч *f* meeting, encounter

зустрічати I (зустріча)ю, -еш; -ють), *p* зустріти to meet; to greet; to welcome

I

i *conj* and

Іван *prop n* man's name

іграшка *f* toy, plaything

ігри *pl* (sing гра) games

ім'я *n* name

інженер *m* engineer

іноземець *m* (pl іноземці) foreigner

іноземка *f* foreigner (woman)

іноземний, -а, -е; -і *adj* foreign

інститут *m* institute; college

інтелігенція *f* intelligentsia

інший, -а, -е; -і *adj* other; different

історія *f* history

історичний, -а, -е; -і *adj* historical

іти I (іду, -єш; -уть), *p* піти to go (on foot)

I

їздити II (їжджу, їдиш; їздять) to ride, to drive; to travel, to go (generally)

її *prn* her

їсти (ім, їси, їсть; їмо, їсте, їдять) *v* to eat

їхати I (їду, -еш; -уть), *p* поїхати to go, to ride, to drive (by transport)

їхній (їхня, їхне, їхні) *prn* their

Й

й *conj* and

його *prn* his

K

кава *f* coffee

кавун *m* watermelon

казати I (каж)у, -еш; -уть), *p* сказати to say, to tell; мені (нам) казали I was (we were) told

календар *m* calendar

Канада *prop n* Canada

канадець *m* (pl канадці) Canadian (man)

канадка *f* Canadian (woman)

канапа *f* sofa, divan

Канів *prop n* Kaniv (town on the Dnieper)

карбованець *m* (pl карбованці) rouble (monetary unit in the USSR)

Карпати *pl prop n* the Carpathians (mountains)

карта *f* map

картина *f* picture; painting

картка *f* card

каса *f* cash box, money drawer; box office, book-ing office

кафе *n* café

каштан *m* chestnut

каюта *f* cabin

квадратний, -а, -е; -і *adj* square

квиток *m* (pl квитки) ticket

квітень *m* April

квіти *pl* (sing квітка) flowers

квітка *f* (pl квіти) flower

квітучий, -а, -е; -і *adj* blossoming

кераміка *f* ceramics

керувати I (керую, -еш; -ють) to govern, to operate, to manage

кефір *m* kefir (kind of fermented milk)

кидати I (кида)ю, -еш; -ють), *p* кинути to throw; to leave

Київ *prop n* Kiev (capital of the Ukraine)

київський, -а, -е; -і *adj* Kiev

кілим *m* carpet

киїнин *m* Kievide (man)

киїнка *f* Kievide (woman)

кімната *f* room

кілометр *m* kilometer

кін *n* cinema, movie

кінотеатр *m* cinema theater, movie house

кінорежисер *m* film director

кінофільм *m* film

кінчати I (кінча)ю, -еш; -ють), *p* кінчати to finish, to end; to graduate from

кі́оск *m* kiosk, booth
клас *m* class, form, grade; classroom
класи́к *m* classic
класи́чний, -а, -е; -і *adj* classic(al)
клі́мат *m* climate
клуб *m* club
ключ *m* key
кни́га *f* see кни́жка
кни́гарня *f* book shop
кни́жка *f* book
кобза́р *m* singer of the lay who also played on the Kobza (*a kind of lute*)
ковбаса́ *f* sausage
ко́жний, -а, -е; -і *adj* every
коза́цький, -а, -е; -і *adj* Cossack
коза́чок *m* (*pl* коза́чки) *archaic* boy-servant;
a Ukrainian folk dance
колго́сп *m* Kolhosp (collective farm)
колго́спник *m* collective farmer (*man*)
колго́спниця *f* collective farmer (*woman*)
колеќція *f* collection
коле́дж *m* college
колекти́вний, -а, -е; -і *adj* collective
ко́ли *inter prn* when
ко́лір *m* (*pl* ко́льори) color
кома́нда *f* team; crew
кома́ндир *m* commander
комба́йн *m* combine
комба́йнер *m* combine operator
компо́зитор *m* composer
компо́т *m* compote (stewed fruit)
конве́рт *m* envelope
консерва́торія *f* conservatory
континента́льний, -а, -е; -і *adj* continental
конце́рт *m* concert
копі́йка *f* kopeck (*monetary unit in the USSR*)
корабе́ль *m* (*pl* кораблі́) ship, boat, vessel
користува́тися I (користи́)юсь, -ешся; -ю́ться),
p скориста́тися to make use of
космона́вт *m* cosmonaut
ко́смос *m* cosmos
костю́м *m* suit
котле́та *f* cutlet; chop
котри́й, -а́, -е́; -і *inter prn* which; котра́ година?
what time is it?
коха́ння *n* love; affection
коха́ти I (коха́)ю, -еш; -ю́ть), *p* покоха́ти to love,
to be fond of, to fall in love
ко́штувати I (ко́шту)ю, -еш; -ю́ть) to cost
краватка́ *f* tie, necktie
краї́на *f* country, land
краса́ *f* beauty
краси́вий, -а, -е; -і *adj* beautiful, fine
Крим *prop n* Crimea
крило́ *n* wing
крипа́к *n* serf (*man*)
крипа́чка *f* serf (*woman*)
культу́ра *f* culture
культу́рний, -а, -е; -і *adj* cultural
кумане́ць *m* (*pl* куманці́) ceramic jug for wine
купува́ти I (купу́)ю, -еш; -ю́ть), *p* купити to buy
ку́га *f* hen; fowl; chicken

Л

лабора́торія *f* laboratory
ла́ва *f* bench
Лавра́ *prop n* Lavra (*historical place in Kiev*)
ла́мпа *f* lamp
ласка́во *adv* favorably; ласка́во про́симо welcome
легки́й, -а́, -е́; -і *adj* easy; light; simple
лежати́ II (леж)у́, -йш; -а́ть), *p* поле́жати to lie
летіти́ II (леч)у́, -йш; -я́ть), *p* полети́ти to fly
ли́пень *m* July
ли́ст *m* letter; sheet
ли́стівка *f* postcard
листопа́д *m* November
листува́ння *n* correspondence
листува́тися I (листу́)юсь, -ешся; -ю́ться) to
correspond
лиша́тися I (лиша́)юсь, -ешся; -ю́ться), *p* ли-
шити́ся to remain; to stay
ліво́руч *adv* to the left, at the left
лі́жко *n* bed
ліка́р *m* doctor, physician
ліка́рня *f* hospital
лі́ки *pl* medicine
лікува́тися I (ліку́)юсь, -ешся; -ю́ться), *p* ви-
лікува́тися to be treated, to undergo a cure, to
recover
лікува́ння *n* medical treatment
лілі́я *f* lily
лі́с *m* forest, wood
літа́к *m* plane
літа́ти I (літа́)ю, -еш; -ю́ть) see летіти to fly
(*repeated action*)
літо́пис *m* chronicle, annals
лі́фт *m* lift, elevator
ло́жка *f* spoon
лю́бний, -а, -е; -і *adj* dearest, nice, dear, sweat-
heart, love
люби́ти II (люблю́, люби́ш, любля́ть), *p* полю-
би́ти to love, to like, to be fond of
люди́ *pl* see люди́на people
люди́на *f pl* лю́ди man, person, individual, human
being
льо́тчик *m* pilot, aviator, flier, airman

М

ма́буть *adv* maybe, probably, most likely
магази́н *m* shop, store
магнітофо́н *m* tape recorder
майдáн *m* square
ма́йже *adv* almost, nearly
ма́йстер *m* master; expert; skilled workman
ма́к *m* poppy
Ма́ксим *prop n* man's name
ма́ма, ма́муся *f* mother
ма́ло *adv* a little, a few
мале́нький, -а, -е; -і *adj* little, small, tiny
мал(и́)й, -а́, -е́; -і *adj* see мале́нький
малю́нок *m* (*pl* малю́нки) picture, drawing, il-
lustration
малюва́ти I (малю́)ю, -еш; -ю́ть), *p* намалюва́ти
to draw, to paint

малювання *n* drawing, painting
 м'ясо *n* butter; oil
 марка *f* stamp
 Марс *prop n* Mars
 математика *f* mathematics
 мати *f* mother
 мати I (ма́)ю, -еш; -ють) to have
 машина *f* machine; automobile
 машинобудівний, -а, -е; -і *adj* machine-built
 механічний, -а, -е; -і *adj* mechanical-engineering
 медичний, -а, -е; -і *adj* medical; медичне обслу-
 говування medical service
 меню *n* menu, bill of fare
 металургійний, -а, -е; -і *adj* metallurgical
 метро *n* underground, metro, subway
 Мико́ла *prop n* man's name
 милний, -а, -е; -і *adj* nice, dear, beloved, darling
 мину́ле *n* past, bygone
 мистецтво *n* art; skill
 митець *m* (pl митці) master, artist, skillful person
 міжнародний, -а, -е; -і *adj* international
 мій, мо́я, -е; -і *pos prn* my
 міні́стр *m* Minister, Secretary of State
 мільйон *num* million
 міст *m* bridge
 містер *m* mister
 містечко *n* small town
 місто *n* city, town
 місце *n* place; berth; seat
 місяць *m* month
 Мі́сяць *prop n* Moon
 мо́ва *f* language; рідна мо́ва mother tongue
 моги́ла *f* grave; tomb
 мо́гти II (мо́ж)у, -еш; -уть), *p* змо́гти to be able
 to can, may
 мо́же *adv* perhaps, maybe, possibly
 мо́жна it is possible, one may, one can
 молоді́ць *m* (pl молодці) fine fellow *excl* well
 done
 молоді́й -а, -е; -і *adj* young
 молоко́ *n* milk
 мо́ре *n* sea
 моро́зиво *n* ice cream
 Москва́ *f prop n* Moscow (capital of the USSR)
 москві́ч *m* Muscovite (man)
 москві́чка *f* Muscovite (woman)
 мрія́ *f* dream
 мрі́яти I (мрї)ю, -еш; -ють) to dream, to muse
 музе́й *m* museum
 музикан́т *m* musician (man)
 музикан́тка *f* musician (woman)
 м'ясо́ *n* meat

Н

на *prop* (+loc + acc) on, at, to; на жаль unfor-
 tunately; на все добре all the best; на добраніч
 good night
 набіра́ти I (набира́)ю, -еш; -ють), *p* набра́ти
 to take, to collect, to pick up; набіра́ти но́мер
 to dial a number
 навесні́ *adv* in spring

на́віть *adv* even
 навча́тися I (навча́)юсь, -ешся; -ються), *p*
 навчи́тися to study
 наго́рі *adv* above, aloft, upstairs, on the top
 над *prep* (+ ins) above
 наді́я *f* hope
 найви́щий, -а, -е; -і *adj* highest, topmost
 найкра́шій, -а, -е; -і *adj* best
 назива́тися I (назива́)юсь, -ешся; -ються), *p*
 назва́тися to be called
 нале́жати II (нале́ж)у, -иш; -ать) to belong
 намалюва́ти I (намало́)ю, -еш; -ють) *see* ма-
 люва́ти
 намі́сто *n* necklace
 напи́сано is written
 написа́ти I (напи́ш)у, -еш; -уть) *see* писа́ти
 наро́д *m* people; nation
 наро́дження *n* birth; день наро́дження birthday
 наро́джувати I (наро́джу)ю, -еш; -ють), *p* на-
 роді́ти to bear, to give birth
 наро́джувати́ся I (наро́джу)юсь, -ешся; -ються),
p наро́дитися to be born
 наро́дний, -а, -е; -і *adj* national, popular; peop-
 le's
 насе́лення *n* population
 насоло́да *f* pleasure, delight, enjoyment
 натхне́ння *n* inspiration
 нау́ка *f* science
 науко́вий, -а, -е; -і *adj* scientific
 націона́льність *f* nationality
 наш, -а, -е; -і *prn* our
 не́бо *n* sky
 нево́ля *f* slavery, captivity
 не́вже is it possible? really? indeed?
 не *part* not
 негрита́нський, -а, -е; -і *adj* Negro
 недале́ко *adv* not far, near
 неді́ля *f* Sunday
 незду́жати I (незду́жа)ю, -еш; -ють) to be ill,
 to be sick
 незру́чно *adv* inconveniently; uncomfortable
 некра́сивий, -а, -е; -і *adj* not pretty, not hand-
 some, plain
 нема́ за що *phr* not at all, don't mention it
 нема́е there is (are) no, have (has) no; у ме́не
 нема́е си́на I have no son; тут нема́е зо́шита
 there is no copy-book here
 неодмі́нно definitely
 низькі́й, -а, -е; -і *adj* low
 низько́ *adv* low; basely
 ні по; ні ... , ні either ... , nor
 ніж *m* knife
 ніко́ли *adv* never; я ніко́ли не ба́чив його́ I never
 saw him
 німець *m* German (man)
 німе́цький, -а, -е; -і *adj* German
 німке́ня *f* German (woman)
 Німе́ччина *f prop n* Germany
 ніч *f* (pl но́чі) night
 нові́й, -а, -е; -і *adj* new
 новина́ *f* news
 но́мер *m* number

О

обід *m* dinner
 обідати I (обіда||ю, -еш; -ють), *p* пообідати to have dinner, to dine
 область *f* region
 облітати I (обліта||ю, -еш; -ють), *p* облетіти to fly around
 оборо́на *f* defence
 обсерваторія *f* observatory
 обслу́говування *n* service; accomodation
 обчислюва́льний, -а, -е; -і *adj* calculation, computer
 оволодіти I (оволоді||ю, -еш; -ють) *see* володіти
 огляда́ти I (огляда||ю, -еш; -ють), *p* оглянути to go sightseeing; to examine
 ого! *excl* oh! (surprise)
 одержува́ти II (одержу||ю, -еш; -ють), *p* одержати to receive
 оди́н *num* one
 одяг *m* clothes, clothing, dress
 Окса́на *prop n* woman's name
 око *n* (pl бачі) eye
 Оле́сь *m prop n* man's name
 Оле́на *f prop n* woman's name
 олівець *m* (pl олівці) pencil
 ону́к *m* grandson
 ону́ка *f* granddaughter
 о́пера *f* opera
 о́перний, -а, -е; -і *adj* opera; о́перний теа́тр
 Opera House
 оповіда́ння *n* story
 о́рган *m* organ; body
 осві́та *f* education
 оста́нній, -я, -е; -і *adj* last
 ось here, there
 от here, there; от бачиш (бачите) you see! well I declare!
 отже thus; now; now then
 офіціа́нт *m* waiter
 офіціа́нтка *f* waitress
 офіце́р *m* officer
 о́чі *pl see* око eyes

П

пала́ц *m* palace; Пала́ц культу́ри Palace of Culture
 пальто́ *n* coat
 па́луба *f* deck
 пам'я́тати I (пам'ята||ю, -еш; -ють), *p* запам'ятати to remember, to keep in mind
 пам'я́тник *m* monument
 пан *m* master, mister
 па́пка *f* case for documents; folder, filer
 пара́д *m* parade
 паро́пла́в *m* steamboat
 па́рта *f* desk
 па́ртер *m* orchestra, stall
 партиза́н *m* partisan (*man*)
 партиза́нка *f* partisan (*woman*)
 па́спорт *m* passport
 пасту́х *m* herdsman, cowboy

пенсіоне́р *m* pensioner (*man*)
 повечере́ти I *p see* вече́ряти
 пові́тря *n* air
 повто́рювати I (повто́рю||ю, -еш; -ють), *p* повторіти to repeat
 пога́нний, -а, -е; -і *adj* bad
 пога́но *adv* bad(ly)
 погово́рити *p see* гово́рити
 подиві́тися *p see* диві́тися
 подару́нок *m* (pl подару́нки) present, gift
 подзвони́ти *p see* дзвони́ти
 подоба́тися I (подоба||юсь, -ешся; -ються), *p* сподобатися to please, to be liked
 подо́рож *f* tour; trip; voyage; journey
 подорожува́ти I (подорожу||ю, -еш; -ють) to travel
 подруга *f* girl friend
 подякува́ти *p see* дякува́ти
 по́ема *f* poem
 по́ет *m* poet
 поздоро́вляти I (поздоро́вля||ю, -еш; -ють), *p* поздоро́вити to congratulate
 познайо́митися *p see* знайо́митися
 по́їзд *m* train
 поїха́ти *p see* їха́ти
 показува́ти I (показу||ю, -еш; -ють), *p* показати to show
 поклада́тися I (поклада||юсь, -ешся; -ються), *p* покля́тися to rely on; п. на смак to defer to somebody's taste
 по́ки while; п. що in the meanwhile
 по-ки́ївськи *adv* à la Kiev
 покінчу́ти *p see* кінчу́ти
 покоха́ти *p see* коха́ти
 по́ле *n* field
 пенсіоне́рка *f* pensioner (*woman*)
 пенсія́ *f* pension; бу́ти на пенсії to be on pension;
 пі́ти на пенсію to retire on pension
 перево́зити II (перевоз||ю, перевоз||иш; -ять), *p* переве́зти to transport
 передава́ти I (переда||ю, -еш; -ють), *p* передати to hand over, to pass over
 переклада́ч *m* interpreter (*man*)
 переклада́чка *f* interpreter (*woman*)
 перемага́ти (перемага||ю, -еш; -ють), *p* перема́гти to win; to overcome, to conquer
 перемо́га *f* victory
 перерва́ *f* interval
 перець *m* (pl пере́ці) pepper
 переходи́ти (переход||жу, -иш; -ять), *p* перейти́ to cross; to get across; to move up
 перука́рня *f* hairdresser's; barber shop
 пе́рший, -а, -е; -і *num* first
 Петербу́рг *m prop n* Petersburg (*now* Leningrad)
 п'єса́ *f* play
 пйво́ *n* beer
 пиріг *m* (pl пиро́гі) pie
 писа́ти I (пиш||у, -еш; -уть), *p* написа́ти to write
 письменник *m* writer
 пита́ння *n* question; problem
 пита́ти I (пита||ю, -еш; -ють), *p* запита́ти to ask
 пи́ти I (п'ю, п'еш; п'ють) to drink

пишáтися I (пишá||юся, -ешся; -ються) to be proud
пів *n* half; півгодíни half an hour
південь *m* South
північ *f* North
під *prep* (+ *insf*) under; not far
підводніий, -а, -е; -і *adj* underwater
піджак *m* suit jacket
піднімати I (підніма||ю, -еш; -ють), *p* підняти to raise; підняти тост (за що?) to give a toast
пізно *adv* late(ly)
пілót *m* see льóтчик pilot
піонér *m* young pioneer
після *prep* (+ *gen*) after
післязавтра *adv* the day after tomorrow
пісня *f* song
плáвати I (плáва||ю, -еш; -ють) to swim; to navigate
плáкати I (плáч||ю, -еш; -уть) to cry, to weep, to sob
план *m* plan
платити II (плач||у, -иш; -ять), *p* заплатити to pay
плащ *m* raincoat
плém'я *n* (pl племенá) tribe; generation; breed
пливті (плив||у, -еш; -уть) to swim, to navigate
плóща *f* square
пляж *m* beach
по *prep* (+ *loc*) along, over
по-англійськи, по-англійському *adv* in English
побажáти *p* see бажáти
побáчити *p* see бáчити
по бáтькові patronymic name
побратім *m* sworn brother; friend
повертáтися I (поверта||юся, -ешся; -ються), *p* повернутися to return, to come back
пóверх *m* floor, storey
політ *m* (pl польóти) flight
політехнічний, -а, -е; -і *adj* polytechnic; п. інститут polytechnic college
половіна *f* half
полум'яний, -а, -е; -і *adj* ardent
полюбіти *p* see любити
польськ||ий, -а, -е; -і *adj* Polish
Польща *prop n* Poland
помірниий, -а, -е; -і *adj* moderate, temperate
пом'янути (пом'яну||ю, -еш; -ють) to mention; п. добрим слóвом to speak well of (smb.)
понеділок *m* Monday
пообідати *p* see обідати
попереду *adv* in front; before
по-російськи, по-російському *adv* in Russian
порт *m* port
поруч *adv* beside; next to; close by
порція *f* portion, helping
поряд *adv* nearby, beside, next
поспішáти I (поспіша||ю, -еш; -ють), *p* поспішити to be in a hurry, to make haste, to do smth. quickly
постáвити *p* see стáвити
пóтім *adv* then; afterwards; later on

по-українськи, по-українському *adv* in Ukrainian
поховáти *p* see ховáти
почáток *m* beginning
почекáти *p* see чекáти
починáти I (почина||ю, -еш; -ють), *p* почáти to start; to begin
почувáти I (почува||ю, -еш; -ють) to feel; як ви себе почувáєте? how do you feel?
почути *p* see чути
пóшта *f* post office
пошта́мт *m* central post office
пощáстий *p* see щáстий
правильно *adv* right(ly); correct(ly); exactly; that's right; right you are
правління *n* management, administration
правóруч *adv* to the right, on the right
пра́пор *m* banner; flag
працювáти I (працюю||ю, -еш; -ють) to work
пра́ця *f* work, labor
приві́т *m* regard(s); welcome, compliments
приві́тати *p* see ві́тати
приготувáти *p* see готувáти
пріємно *adv* pleasantly
приїжджáти I (приїжджа||ю, -еш; -ють), *p* приїхати to arrive, to come
прийма́ти I (приймаю||ю, -еш; -ють), *p* прийняти to take; to accept; прийма́ти хліб-сіль to be welcomed
принóсити II (принóшу, принóс||иш; -ять), *p* принéсти to bring
прирóда *f* nature
присво́ювати I (присво́юю, -еш; -ють), *p* присво́їти to confer (to, on); to award
прізвище *n* surname, family name
про *prep* (+ *acc*) about
пробáчте excuse (me)
провідник *m* conductor; ticket collector; guide
провóдити II (провóд||жу, -иш; -ять), *p* провéсти to spend, to pass, to while away
проводжáти I (проводжа||ю, -еш; -ють) *p* провéсти to accompany; to see off
програвáч *m* record player
програ́ма *f* program
продавáти I (продаю||ю, -еш; -ють), *p* продáти to sell
продавéць *m* (pl продавці) salesman
проду́кція *f* production, output
проéкт *m* project, plan, design
прож́ити *p* see ж́ити
промислóвість *f* industry
пропону́вати I (пропону́ю, -еш; -ють), *p* запропону́вати to propose; to suggest
просі́ти II (прошу́, про́с||иш; -ять), *p* попросі́ти to ask, to beg, to request,
проспéкт *m* avenue
прóст||ий, -а, -е; -і *adj* simple, common, ordinary
прóсто *adv* simply, easily
прóти *prep* (+ *gen*) against
профес́ія *f* profession, trade; occupation
процéнт *m* per cent
прочитáти *p* see читáти

про́шу *phr* please, what did you say?
проща́тися II (проща́)юся -ешся; -ються),
р попроща́тися to part, to say good-bye
пу́тівник *m* guidebook
п'ятдеся́т *num* fifty
п'ятни́ця *f* Friday
п'ять *num* five

Р

ра́да *f* council; Soviet
ра́длий, -а, -е; -і *adj* glad; ра́дий (ра́да) позна-
йо́митися glad to meet you
ра́діо *n* radio; по ра́діо by radio
радя́нський, -а, -е; -і *adj* Soviet; Р. Сою́з So-
viet Union
раз *adv* once, one time; ще раз once more;
одно́го ра́зу once upon a time
ра́зом *adv* together
раке́та *f* rocket
рані́ше *adv* earlier; before
ра́нній, -я, -е; -і *adj* early
ра́нок *m* morning
ра́хунок *m* (pl ра́хунки) accounts; score
революціо́нер *m* revolutionary (man)
революціо́нерка *f* revolutionary (woman)
револю́ція *f* revolution; Вели́ка Жовтне́ва ре-
волю́ція Great October Revolution
ре́ктор *m* rector, principal, president (of an
University)
ремі́сничий, -а, -е; -і *adj* industrial, vocational;
ремі́сничє учи́лище vocational school
репертуа́р *m* repertoire, repertory
республі́ка *f* republic
рестора́н *m* restaurant
реце́пт *m* prescription
ри́ба *f* fish
риба́к *m* fisherman
риба́лка *f* fisherman
рівни́на *f* plain
рідко *adv* seldom, rarely
рідни́й, -а, -е; -і *adj* native, own, dear
рі́к *m* (pl ро́ки) year
річ *f* (pl рі́чи) thing, object
рі́чка *f* river
рі́чковий, -а́, -е́; -і́ *adj* river; р. порт (вокза́л)
river port (station)
робі́ти II (роблю́, -иш, -лять), р зробі́ти to do,
to make
робі́тник *m* worker
роди́на *f* family
розмо́ва *f* conversation, talk
розмовля́ти I (розмовля́ю, -еш; -ють) to speak,
to talk; р. по-украї́нському (украї́нською мо-
вою) to speak Ukrainian
розпові́дати I (розповідáю, -еш; -ють), р роз-
пові́сти to tell, to relate, to narrate
ро́зповідь *f* narration; story; tale
розоря́дчий, -а, -е; -і *adj* directing; р. о́рган
directing organ
розра́бля́ти I (розрабля́ю, -еш; -ють), р роз-
робі́ти to work out, to treat; to elaborate

розумі́ти I (розумі́ю, -еш; -ють), р зро́зуміти
to understand
ро́ль *f* part, role; гра́ти *p.* to play a part
роме́н *m* daisy
Росі́я *f prop n* Russia
росі́йський, -а, -е; -і *adj* Russian
росі́йнин *m* Russian (man)
росі́янка *f* Russian (woman)
рості́ I (рості́ю, -еш; -ють), р ві́рости to grow
(up)
руйнува́ти I (руйну́ю, -еш; -ють), р зруйну-
ва́ти to destroy, to ruin
ручка́ *f* ball-point
рушні́к *m* towel
ря́д *m* row
ря́жанка *f* ryazhanka (fermented milk)

С

сад *m* garden; orchard
сам *prn* oneself
салáт *m* salad
са́ло *n* fat
сало́т *m* fireworks display
свій, сво́й, -е́; -і́ *pos prn* one's own
сві́жий, -а, -е; -і́ *adj* fresh
сві́т *m*, world
світлі́й, -а, -е; -і́ *adj* light
свобо́да *f* freedom, liberty
свя́тківий, -а, -е; -і́ *adj* festive
свя́то *n* holiday; festival
свяще́нний, -а, -е; -і́ *adj* sacred
себе́ *prn* oneself
секре́т *m* secret
село́ *n* village; country
се́лянин *m* peasant (man)
се́лянка *f* peasant (woman)
склада́тися I, р скла́стися to form; to turn out;
to arise; скла́лися тради́ції the traditions for-
med
скоро́ *adv* soon, before long
скрі́зь *adv* everywhere
скульпту́ра *f* sculpture
слабкі́й, -а, -е; -і́ *adj* weak, feeble
сла́вний, -а, -е; -і́ *adj* glorious, famous, reno-
wned
словни́к *m* dictionary, vocabulary
сло́во *n* word; с. че́сті word of honor
слов'я́нський, -а, -е; -і́ *adj* Slav, Slavic
слуха́ти I (слуха́ю, -еш; -ють), р прослу́хати
to listen to
смак *m* taste
смачні́й, -а́, -е́; -і́ *adj* tasty
смáчно *adv* with good taste; relishable
смáчно́го *phr* good appetite
сметáна *f* sour cream
сні́г *m* snow
сніда́нок *m* breakfast
сніда́ти I (сніда́ю, -еш; -ють), р по́снідати to
have breakfast
собо́р *m* cathedral; Софі́йський с. St. Sophia
Cathedral (in Kiev)

солда́т *m* soldier
солда́тчина *f* soldiering
со́нце *n* sun
со́рок *num* forty
со́рочка *f* shirt, chemise
соціалісти́чний, -а, -е; -і *adj* socialist
СРСР *abbr* USSR; Союз Радянських Соціалістич-
них Республік Union of Soviet Socialist Re-
publics
Се́мєн *prop n* man's name
се́стра *f* sister
се́рдєчний, -а, -е; -і *adj* hearty, cordial
се́ред *prep* (+ *gen*) among, amidst
се́редá *f* Wednesday
се́рпень *m* August
се́рце *n* heart
Си́бір *f prop n* Siberia
сиді́ти II (сиді́жу, -йш; -я́ть) to sit; to be seated
сифо́нічний, -а, -е; -і *adj* symphonic; с. ор-
кестр symphonic orchestra
сифо́нія *f* symphony
си́льний, -а, -е; -і *adj* strong, powerful
си́н *m* son
си́нїй, -я, -е; -і *adj* blue; dark blue
си́р *m* cheese
сиротá *m* orphan
сидáти I (сидáю, -еш; -ють), *p* сі́сти to sit down,
to take a seat
сі́к *m* (*pl* со́ки) juice
сі́ль *f* (*pl* со́лі) salt
сі́м'я́ *f* family
сі́чень *m* January
сказа́ти *p* see *говорі́ти*, *каза́ти*; скажі́ть tell (me)
скате́рка *f* tablecloth
скі́льки *inter prn* how much, how many; с. ко́ш-
тує? how much does it cost?
спаси́бі thank you; вели́ке спаси́бі thank you very
much
спа́ти II (спáлю, -иш; -ля́ть) to sleep
спере́чатися I (спере́ча́юся, -ешся; -ються) to
argue, to debate, to contest
спі́в *m* singing
співа́к *m* singer
співа́ти I (співа́ю, -еш; -ють), *p* проспівáти to
sing
споді́ватися I (споді́ва́юся, -ешся; -ються) to
hope
споді́ватися *p* see *поді́бати*
спо́рт *m* sport, sports; займа́тися спо́ртом to
go in for sports
спорти́вний, -а, -е; -і *adj* sport, sporting
спортсме́н *m* sportsman
спортсменка́ *f* sportswoman
спочáтку *adv* at first, at the beginning
спра́ва *f* affair, business; matter
спра́вді *adv* actually, truly, indeed, sure enough,
really
спра́вжнїй, -я -е; -і *adj* original, real, true, ge-
nuine
ста́в *m* pond
ста́вити II (ста́влю, -иш; -ля́ть), *p* поста́вити
to put, to place, to stand, to set

става́ти I (ста́ю, -́еш; -́ють), *p* ста́ти to become,
to get, to grow, to turn
ста́вок *m* (*pl* ставка́) little pond
стадіо́н *m* stadium
ста́нція *f* station
ста́рий, -а́, -е́; -і *adj* old
ста́ровиннїй, -а, -е; -і *adj* ancient, old, antique
ста́родáвнїй, -я, -е; -і *adj* ancient, time-honored
ста́роста *m* monitor, village chairman (*archaic*),
churchwarden
ста́ття *f* article
створи́ти *p* see *твори́ти*
сте́п *m* steppe
Степа́н *prop n* man's name
ста́л *m* table
сти́лець *m* (*pl* сті́льці) chair
сто́млюва́тися I (сто́млю́юся, -ешся; -ються),
p стомі́тися to be tired, become tired
сто́ліття *n* century, hundred years
сто́річчя *n* century, hundred years
сто́яти II (сто́ю, -і́ш; -я́ть) to stand
студе́нт *m* student
студе́нтка *f* girl student
студе́нтськїй, -а, -е; -і *adj* student
стра́ва *f* dish; course
сфотографува́тися *p* see *фотографува́тися*
схви́люва́тися *p* see *хви́люва́тися*
субо́та *f* Saturday
суве́нір *m* souvenir, keepsake
су́кня *f* dress
су́мка *f* bag; shopping bag; wallet
су́мно *adv* sadly
су́п *m* soup
сусі́д *m* neighbor (*man*)
сусі́дка *f* neighbor (*woman*)
суча́снїй, -а, -е; -і *adj* modern
схі́д *m* East
схоти́ти *p* see *хоти́ти*
сце́на *f* stage, scene
сценáрій *m* scenario, screenplay
сьо́годні *adv* today
сьо́дняшнїй, -я, -е; -і *adj* today's
сю́ді *adv* here (*direction*)

T

та́бір *m* (*pl* таборі́) camp
так *adv* yes, so
та́кїй, -а́, -е́; -і *adj* such
таксі́ *n* taxi
таланови́тїй, -а, -е; -і *adj* talented
та́м *adv* there
та́нець *m* (*pl* та́нці) dance
танцюва́ти I (танцю́ю, -еш; -ють), *p* потанцю-
ва́ти to dance
Тара́с *prop n* man's name
та́рїлка *f* plate
та́то *m* daddy, father
твій, тво́я, тво́є; тво́ї́ *pos prn* your (*II person*
singular)
тві́р *m* (*pl* твори́) production, work, creation;
composition

творіти II (творю́, -иш; -ять), *p* створіти to create, to make
 творчий, -а, -е; -і *adj* creative
 творчість *f* creative works, creations
 театр *m* theater
 теж also, too
 текст *m* text
 телевізор *m* TV set
 телебачення *n* television
 телепередача *f* TV broadcast (transmission)
 телефон *m* telephone
 темний, -а, -е; -і *adj* dark
 температура *f* temperature
 теніс *m* tennis
 тепер *adv* now, at present
 територія *f* territory
 технікум *m* technical school
 тихий, -а, -е; -і *adj* calm, quiet, gentle
 ти *pers prn* you (II person singular)
 тільки *adv* only
 тістечко *n* pastry
 тітка *f* aunt
 товариство *n* society, association; Товариство
 дружби і культурних зв'язків з зарубіжними
 країнами the Society for Friendship and Cultural
 Relations with Foreign Countries
 товариш *m* comrade (man)
 товаришка *f* comrade (woman)
 тоді *adv* then, at that time
 той, та, те; ті *prn* that
 тому що *conj* because
 тост *m* toast
 травень *m* May
 традиція *f* tradition
 трагік *m* tragedian, tragic actor
 трагічний, -а, -е; -і *adj* tragic
 трагічно *adv* tragically
 трактор *m* tractor
 тракторист *m* tractor driver (man)
 трактористка *f* tractor driver (woman)
 трамвай *m* tram
 транспорт *m* transport
 траплятися I to happen, to chance; що трапи-
 лося? what happened?
 треба it is necessary, one must, should, ought
 третій, -я, -е; -і *num* third
 три *num* three
 тролейбус *m* trolleybus
 трішки *adv* a little; somewhat
 троянда *f* rose
 трудящий, -а, -е; -і *adj* working; worker
 туди *adv* there (direction)
 турист *m* tourist (man)
 туристка *f* tourist (woman)
 тут *adv* here

У

увага *f* attention
 уважно *adv* attentively
 увечері *adv* see ввечері
 удома *adv* see вдома
 удень *adv* see вдень

ужé *adv* see вже; у. час it's time to
 узимку *adv* see взимку
 узяті *p* see взяті
 уклін *m* bow
 Україна *f prop n* Ukraine
 українець *m* Ukrainian (man)
 український, -а, -е; -і *adj* Ukrainian
 українка *f* Ukrainian (woman)
 улюблений, -а, -е; -і *adj* favorite
 умирати *see* вмирати
 унизú *adv* see внизú
 універмаг *m* department store
 університет *m* university
 університетський, -а, -е; -і *adj* university
 уночі *adv* see вночі
 упéрше *adv* see вперше
 уранці *adv* see вранці
 урок *m* lesson
 усé *prn* see все
 усередні *adv* see всередині
 успіх *m* success
 учасник *m* member; participant (man)
 учасниця *f* member; participant (woman)
 участь *f* part, partnership
 учениця *f* pupil (girl)
 учень *m* (pl учні) pupil (boy)
 училище *n* school; collegiate
 учитель *m* see вчитель
 учити *see* вчити
 учитися *see* вчитися
 учора *adv* see вчора

Ф

факультет *m* faculty
 фашист *m* fascist
 ферма *f* farm
 фізик *m* physicist
 фізика *f* physics
 філармонія *f* philharmonic
 філософія *f* philosophy
 фільм *m* film
 фонтан *m* fountain
 фото *n* photo
 фотографувати I (фотографу́ю, -еш; -ють), *p*
 сфотографувати to photograph, to take a photo
 фруктовий, -а, -е; -і *adj* fruit; ф. сад orchard
 фрукт *m* fruit
 футбол *m* soccer

Х

хай let, may; хай завжди вам щастить в усьому
 may you always succeed in everything
 Хárків *prop n* Kharkiv
 харків'янин *m* Kharkivite (man)
 харків'янка *f* Kharkivite (woman)
 хата *f* house (in a village), hut, cottage
 хвилина *f* minute
 хвилюватися I (хвилю́юся, -ешся; -ються), *p*
 схвилюватися to be excited, to be alarmed
 хвилюючий, -а, -е; -і *adj* exciting, thrilling,
 stirring

хворіти I (хворі)ю, -еш; -ють), *p* захворіти to
ail, to be ill, to be sick
хімік *m* chemist
хімічний, -а, -е; -і *adj* chemical
хімія *f* chemistry
хліб *m* bread
хлопець *m* (*pl* хлопці) boy, youngster; fellow,
lad
хлопчик *m* little boy
ховати I (ховá)ю, -еш; -ють), *p* поховати to bury
ховати (ховá)ю, -еш; -ють), *p* сховати to hide
ходити II (ход)жу́, -иш; -ять) to go (on foot)
(repeated action)
хокей *m* hockey
холодець *m* jellied meat
холодний, -а, -е; -і *adj* cold
холодно *adv* coldly
хор *m* chorus; choir
хороший, -а, -е; -і *adj* good
хотіти I (хоч)у, -еш; -уть), *p* захотіти to want,
to wish, to desire
Хрещатик *m prop n* Khreshchatik (Kiev's main
thoroughfare)
хто *inter prn* who; хто когó? who will win?
худоба *f* cattle
художник *m* painter, artist
художній, -я, -е; -і *adj* artistic
хустка *f* kerchief; shawl; plaid

Ц

цар *m* tsar, king
це *part* this (is)
цей, ця, це, ці *prn* this, *pl* ці these
центр *m* center
центральний, -а, -е; -і *adj* central
цигарка *f* cigarette
цитрина *f* lemon
цифра *f* numeral
цікавий, -а, -е; -і *adj* interesting
цікаво *adv* interesting; I wonder
цілком *adv* quite; completely; entirely; fully
цукерка *f* candy

Ч

чай *m* tea
чарка *f* small glass
час *m* time
часто *adv* often, frequently
чашка *f* cup
чверть *f* a (one) fourth, quarter
чекати I (чекá)ю, -еш; -ють), *p* зачекати to wait
for
чемпіон *m* champion
червень *m* June
червоний, -а, -е; -і *adj* red
через *prep* (+ *acc*) in; across; через рік (день,
місяць) in a year (day, month); через вулицю
across the street
четвер *m* Thursday
четвертий, -а, -е; -і *num* fourth
чи *conj* or; if, whether

чий, чия, чиб, чи́ *prn* whose
читати I (читá)ю, -еш; -ють), *p* прочитати to
read
чоловік *m* man; husband
чому́ *prn* why
чотири *num* four
чорний, -а, -е; -і *adj* black
чуваш *m* Chuvash (*nationality*)
чудово *adv* wonderfully; marvellously; lovely;
nice
чумак *m* tchoomak (*Ukrainian or-driver, who
brought salt and other goods from the Crimea*).
чути I (чу́)ю, -еш; -ють), *p* почути to hear

Ш

шампанське *n* champagne
шановний, -а, -е; -і *adj* honorable; honored;
respected; dear
шанувати I (шану́)ю, -еш; -ють) *p* вшанувати
to honor, to respect; to venerate
шапка *f* cap, fur cap
шарф *m* scarf
шафа *f* cupboard; dresser; wardrobe; bookcase
шахта *f* mine
шахтар *m* miner
швидко *adv* quickly, rapidly; soon, before long
шість *num* six
школа *f* school
школяр *m* schoolboy
шуба *f* fur coat

Щ

щасливий, -а, -е; -і *adj* happy; щасливої дороги
have a nice trip
щастити II, *p* пощастити to be lucky, to succeed;
мені пощастило I'm lucky
щастя *n* happiness
ще *adv* still, yet, again, else; ще раз once more
щиро *adv* sincerely, frankly; щиро дякую thank
you ever so much
що *prn* what; що й казати what can be said
щоденник *m* diary

Ю

юнак *m* young man, youth
Юрків, Юрій *prop n* man's name

Я

я *pr* I
яблуко *n* apple
яєчня *f* omelet, fried eggs
якщо *n* egg
як *inter prn* how; як справи? how are things going
with you? як вас зва́ти? what's your name?
як ви себе почуваете? how do you feel?
який, -а, -е; -і *prn* what kind, which
ясний, -а, -е; -і *adj* clear, bright
ясно *adv* clearly, brightly

Days of the Week

понеділок	Monday	четвѣр	Thursday
вівторок	Tuesday	п'ятниця	Friday
середá	Wednesday	субота	Saturday
	неділя	Sunday	

Seasons. Months of the Year

грудень	December	} зима winter	червень	June	} літо summer
січень	January		липень	July	
лютий	February	} весна spring	серпень	August	} осінь autumn
березень	March		вересень	September	
квітень	April		жовтень	October	
травень	May		листопад	November	

Ukrainian Names Used in the Text

Men's names		Women's names
Богдан	Михайло	Галина
Василь	Олесь	Ганна
Гнат	Павло	Катерина
Дмитро	Петро	Марія
Іван	Семен	Оксана
Максім	Степан	Олена
Микола	Тарас	Наталка
		Тетяна

Colors

білий	white	синій	blue
жовтий	yellow	червоний	red
темно-жовтий	dark yellow	чорний	black
зелений	green		

Numerals

Ordinal numerals	Cardinal numerals	Ordinal numerals	Cardinal numerals
1 один	п'єрший	13	тринадцятий
2 два	другий	14	чотирнадцятий
3 три	третій	15	п'ятнадцятий
4 чотири	четвєртий	16	шістнадцятий
5 п'ять	п'ятий	17	сімнадцятий
6 шість	шостий	18	вісімнадцятий
7 сім	сьомий	19	дев'ятнадцятий
8 вісім	восьмий	20	двадцятий
9 дев'ять	дев'ятий	21	двадцять п'єрший
10 десять	десятий	30	тридцятий
11 одинадцять	одинадцятий	40	сороковий
12 дванадцять	дванадцятий	50	п'ятдесят

60	шістдесят	шістдесятий	700	сімсот	семисотий
70	сімдесят	сімдесятий	800	вісімсот	восьмисотий
80	вісімдесят	вісімдесятий	900	дев'яцот	дев'ятисотий
90	дев'яносто	дев'яностий	1000	тисяча	тисячний
100	сто	сотий	2000	два тисячі	двохтисячний
101	сто один	сто перший	3000	три тисячі	трихтисячний
121	сто двадцять один	сто двадцять перший	4000	чотири тисячі	чотирьохтисячний
200	двісті	двохсотий	5000	п'ять тисяч	п'ятитисячний
300	триста	трихсотий	6000	шість тисяч	шеститисячний
400	чотиріста	чотирьохсотий	7000	сім тисяч	семитисячний
500	п'яцот	п'ятисотий	8000	вісім тисяч	восьмитисячний
600	шістсот	шестисотий	9000	дев'ять тисяч	дев'ятитисячний
	10 000	десять тисяч		десятитисячний	
	20 000	двадцять тисяч		двадцятитисячний	
	100 000	сто тисяч		стотисячний	
	200 000	двісті тисяч		двохсоттисячний	
	1 000 000	мільйон		мільйонний	
	2 000 000	два мільйони		двохмільйонний	
	3 000 000	три мільйони		трихмільйонний	
	4 000 000	чотири мільйони		чотирьохмільйонний	
	5 000 000	п'ять мільйонів		п'ятимільйонний	
	6 000 000	шість мільйонів		шестимільйонний	
	10 000 000	десять мільйонів		десятимільйонний	
	100 000 000	сто мільйонів		стомільйонний	
	200 000 000	двісті мільйонів		двохсотмільйонний	
	1 000 000 000	мільярд		мільярдний	